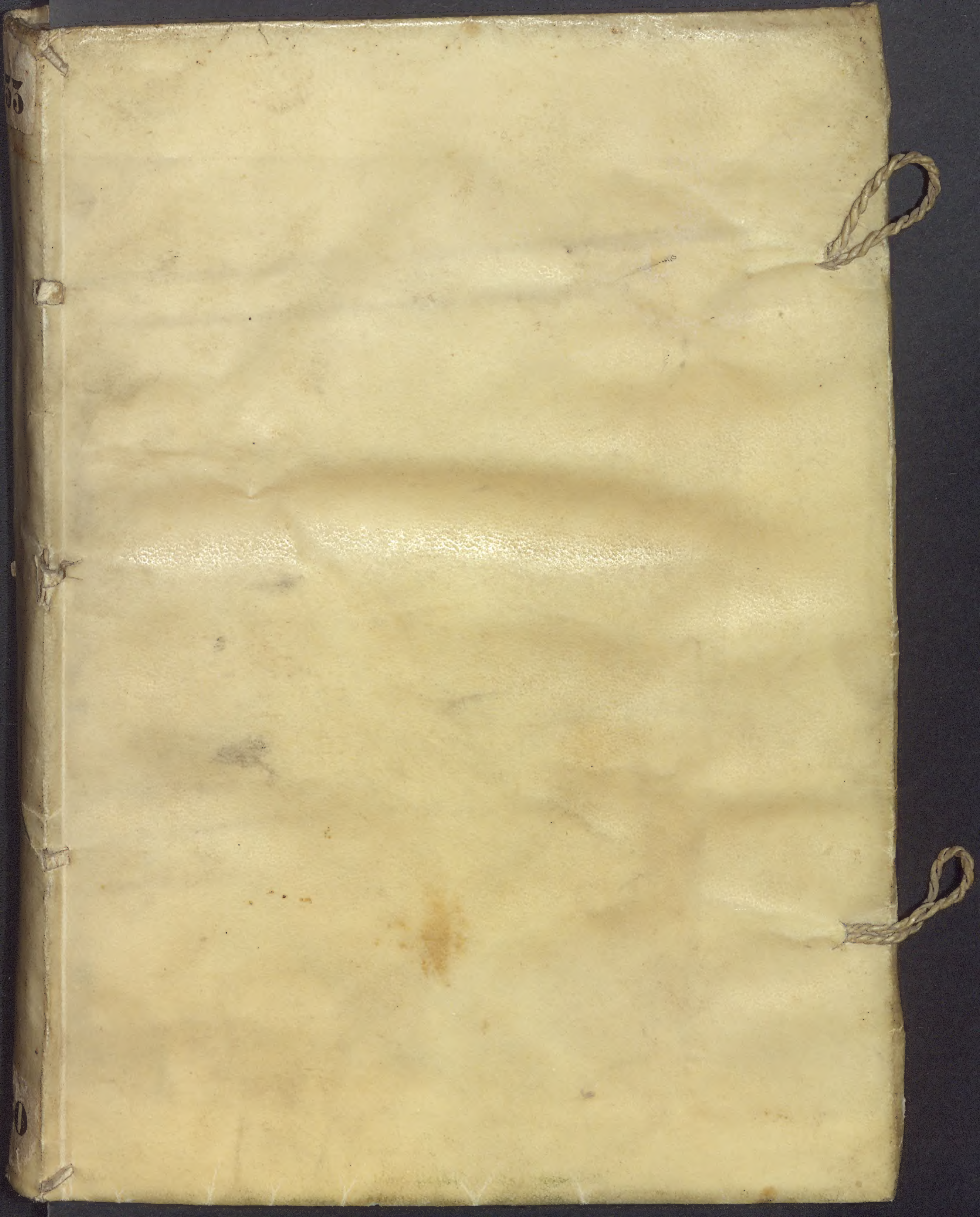

Copiase la portada.

M. S. 4.º perg.º con 130 hojas foliadas
bien tratado, completo.

R.=Medina de Suencia Dei.

Est. 2. ems.
Tab. C.

R. A. P.

Barnabę de Medina Hispalensis,

Societatis Iesu, Vespertinęque

theologię cathedrę professoris.

In Hispalensi divi Hermenegildi

Collegio.

Commentarii de Scientia Dei

In primam partem divi

Thomę.

Hispali anno Domini 1663.

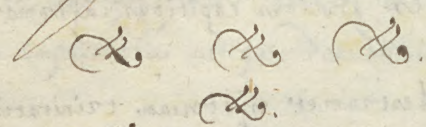
Præloquium ad Auditores.

Vniuersam maam de scia Dei unica quæstione complexus ē D.
Thom: quam in sexdeciem articulos diuisam dedit. in 1o rogat
an in Deo sit Scia. in 2o an ⁊ illam se illigat. in 3
an se ꝯphendat. in 4o utrum illigere Dei sit eius sub
staa. in 5 an illigat alia a se. in 6o an cognoscat a
alia a se propria cognitione, et his gibus difficultatibus af
matiue Rdet. in 7o rogat an scia Dei sit discursi
et Rdet negiue. in 8 an scia Dei sit caa rerum
9o an sit cognio n entium. in 10 an Deus cognoscat ma
la. in 11 an cognoscat singularia. in 12o an infita. i
13o an futura contingentia, et his rogatis afirmiue R
pondet. in 14. an Deus cognoscat enunciabilia.
Rdet sub distinctione, Deum cognoscere quidem enun
ciabilia sed n modo enunciabili seu modo composi
onis. in 15a an scia Dei sit variabilis ubi
clusio ē negiua. in 16. an Deus heat sciam
practicam de rebus. et Conclusio ē afirmiua

Hæc ē methodus

Diui Thomæ. nostra vero clarior et utilior dis
tribuit uniuersam hanc materiam in sex tractatus
1us erit de diuina Scia in comuni ubi de illius p
prietatibus, diuisionibus etta. 2us de principijs di
uina Scia. 3us de obiecto increato ipsius.
4us de obiecto externo necessario illius. 5us

gius de obiecto libero absoluto. § sextus denique de obiecto libero conditionato. His tractatibus comprehendam quidquid de divina scientia solet in scholis disputari. quae omnia in maiorem Dei Optimi Maximi nec non semper Imaculatae Matris gloriam, cedant utinam.

Tractatus primus
De divina Scientia.
Quaestio prima
An detur in Deo Scientia?
Caput primum.

Loquimur de scientia quatenus praecise dicit claram et evidentem ~~cognitionem~~ expressionem obiecti praescindendo ab eo quod realiter vel formaliter sit discursiva, vel ab eo quod tendat in haec aut illa obiecta, vel intellectum supponat a quo phisice vel ratione nostra producatur. haec enim et aliae difficultates in toto hoc tractatu decidendae sunt. Igitur scientia ut ab his omnibus praescindit, a nullo clare denegatur Deo: nam licet aliqui pro sententia negante referri soleant, iudico tamen eos tantum intendere quod in Deo non detur scientia cum iis imperfectionibus quas in creaturis habet quod verissimum est. quidquid tamen de hoc sit

Prima nostra conclusio est Deum habere scientiam est de fide. probatur nam id est de fide quod in Sacra Scriptura continetur aperte: sed aperte continet scientia: ergo scientia Dei est de fide. probatur minor ex plurimis locis Iob. n 9o dicitur ~~de~~ de Deo quod sapiens corde sit. et capite 12o apud ipsum est fortitudo et sapientia. psalmo

mirabilis facta est Scientia tua ex me. ad Romanos 1
o altitudo divitiarum Sapientiæ et Scientiæ Dei. mitto al
q^a res certissima est.

2^a conclusio. naturali ratione monstrari
Deum habere Scientiam. est communis et indubitata. plures ta
men rationes ac demonstrationes quibus communit probari sole
mihi n placent, eo qd ex pluribus capitibus infirmæ sint. ut
=viter ostendo:

prima q^a destrueret mysterium trinitatis qd in eo
sistit ut filius per cognitioem generetur et Spiritus Sanctus per
amorem Spiretur. Verum hæc ratio n ē demonstrāo q^a nit
tur principio n evidenti sed lumine solum fidei noto, qualis
trinitas personarū. n ergo potest evidnt constare Scientia De
ex vi talis principÿ cum nequeat evidens esse conclusio quin d
de præmissis evidenter constet

2^a q^a Si Deus n se cognosceret, n
esset summe fælix et beatus cum beatitudo consistat in clara c
=nitione Dei, vel eam saltem necessario supponat: at hoc n ē di
cendum: g^o etc^a. Sed n placet, nam ut in materia de visione et in
carnatiōe dicemus, beatitudo n consistit solm in actibus intellec
aut voluntis; sed etiam in unione phisica vel metaphisica qu
=lis est identitas cum Deo. nam cum beatitudo sit possessio
Dei et Deus per unioem aut identitatem cum ipso possideatur
inde fit ut tam in unione quam in identitate cum Deo consist
re possit beatitudo. imo cum perfectius obtineatur et possidea
Deus per unionem phisicam et identitatem realem quam per vit
les actus qui solm intentionalit et metaphorice dici possunt uni
vel identitas cum Deo perfectius quam in actibus consistet in e
unione vel identitate beatitudo. præscindendo igitur ab actib
int

intellectus et voluntatis, imo eis positive denegatis, adhuc intelligitur Deus summe beatus et felix per identitatem secum ipso

3ª nam Deus est causa Scientiæ creatæ: gº habet Scientiam probatur consequentia quia nequit causare Scientiam si non habeat illam in se quo patet illud psalmi 73. qui plantavit aurem non audiet aut qui finxit oculum non considerat. quasi dicatur esse impossibile ut qui dat hominibus Scientiam careat illa.

Sed quis non videt eo ipso argumento probari posse Deum habere calorem quia producit illum in igne; frigiditatem quia causat illam in aqua, necnon et omnes proprietates quas indidit creaturis licet ab imperfectionibus nudari nequeant. præterea ut causa producat effectum opus non est quod illum vel aliam similem formaliter habeat sed quod virtualiter aut eminenter contineat, quo pacto Deus media omnipotentia continet Scientiam creatam, et contineret quamvis nullam in se formaliter Scientiam haberet. illud testimonium ex psalmo non est ad rem quia loquitur ex suppositione quod Scientia non dicat imperfectionem. et tunc bene arguitur ex creaturis ad Deum, nam omne prædicatum quod reperitur in creaturis et ex sua ratione formali non dicit imperfectionem opus est ut formaliter in Deo sit.

Instari potest. Saltem Deus nequibit esse causa principalis creaturæ intelligentis qualis est angelus et homo si non habeat Scientiam: hoc autem est manifeste falsum: gº evidens est Deum habere Scientiam. probatur maior quia si Deus non habet Scientiam est imperfectior angelo et homine in quibus Scientia reperitur, cum substantia non Scientifica sit eo ipso imperfectior Scientifica: sed quod im-

imperfectius ē nequit esse causa principalis rei perfectio
ergo ettª

Sed adeo hæc instantia distat a demonstr'oe ut po
tius contineat falsissimum principium. videlicet Substan
tiam non Scientificam eo ipso imperfectiorem esse Scientifica
nam licet in eo p̄dicato Superet, in alijs tamen vincere po
test Scientiam; quo pacto licet homo vincat in incorruptibili
a cælo, n adhuc est imperfectior cælo qª in alijs p̄dicatis vin
vel ratiocinij superat illud. quamuis ergo Deus per impossibi
vinceret a creatura in Scientifica noticia, non ideo esset im
perfectior sed potius perfectior ratiōe plurium p̄dicatorum quæ
dantur in Deo et creaturā desunt.

Tandem pro demonstran
hac veritate, solent adduci omnes rationes quibus probatur De
um esse cognoscitiuum, et qd sit liberalis, misericors iustus
rerum omnium prouidens, ac denique liber in operando quæ omnia a
ne cognōe fieri nequeunt; nam quo pacto Deus p̄mio vel suppli
cio homines afficiet si eorum merita l demerita non cogno
cat? quā ratione creaturis prouidebit apta media ad fines, ni
si cognoscat eorum proportionem et conuenientiam cum fine.

Sed n
plene conuincit intentum, nam ex his omnibus ad summam inferes De
um aliqua cognitione pollere, n ā qd ea Scientifica sit. nam ut
istæ virtutes exerceant cum omnimoda perfectione quā requirit ex
earum parte, sufficit quæuis cognitio, l saltem n exigit tam per
fecta sicut defacto dat in Deo ut facile pt ostendi.

Igitur aperta demonstratio pro comprobanda hac 2ª conclūoe
sic institui debet. omnis perfectio quæ nullam ex se dicat imperfec
tioem Deo concedenda est. at Scia talis ē; g̃ ettª. ma: ē notissima

prīu

principium q^a Deus ē quo nil excogitari pt melius. at melius aliquid Deo cogitari posset si careret aliqua pfectiōe, nam substantia quæ haberet illam et cæteras pfectioēs omnes quæ defacto dantur in Deo melior esset Deo ut pat. min. constat. tum q^a n apparet ulla impfectio quam inuoluat Scia. tum etiam q^a immensitas æternitas et aliæ pfectioēs inferiores Scia nullam dicunt impfectioēm. ad hanc reducitur alia quæ communiter afferri solet ex eo qd Deus sit pfectissimē viuens: sd perfectissimē viuens pditum ē vita Scientifica quæ pfectissima et forte pfectior quauis alia: g^o ett^a.

Aduerterunt præterea DDes n solm ex fide et ratiōe nāali constare Deum ee sapientem, verum et esse de fide qd euidenter demonstratur Deum esse Sapientem, q^a n sēl id exprimit in Sacra Scriptura. ad Romañ. 1° et Sapientiæ. 13. posset autem dubitari q^a q^i an euidens sit esse de fide qd in Deo detur Scia? Verum hoc decidi nequit nisi plura innouamus de materia de fide.

Caput 2^m

Ratio Sancti Thomæ discussa.

Sanctus Thom: art^o 1° probat Deum esse intellectiuum ex eo qd immaterialis sit. unde format hunc discursm: de ratiōe substantiæ immaterialis ē ee intellectiuum: sd Deus ē immaālis in summo gradu: g^o intellectiuus ē in summo gradu, et consequer habet pfectissimam Cnoēm qualis ē Scientifica. Verum hæc ratio mihi displicet cum Gabriel Occamo et aliis quos refert et sequitur Arriag^a 1^a parte. disp^e 15. sect^e 1^a et 2^a. iudico enim materiam huius discursus ee falsam, qd ita pbo.

Etenim pōlis ē substantia completa spiritualis quæ n sit intellectiua imo nec Cnosciua: sd ea erit immaterialis: g^o n ē de ratione substantiæ immaterialis ee intellectiuam. min^r et coā ss euidentes. ma^r pz 1° ex argumentorum solutione:

2° nam ideo nequiret n esse intellectiua talis substantia q^a vel

qª substantia esset completa vel qª spiritualis: Id ex nullo capite ...
fertur: q° etc. min. pr. qª plures substantiæ de facto dantur quæ n
sunt intellectivæ nec cognoscitivæ ut ignis et lapis etc. deinde plu...
et dantur quæ sunt completæ nec tn sunt cognoscitivæ ut p...
tet in eodem igne et lapide etc. deniq. ratio spiritus n argui...
vim intellectivam ut videre est in gratia sanctificante, unione hypostatica. mãa. vª spirituali quam esse pôlem alibi docui. nec prude...
ter et cum fundamento dices ab eis omnibus pdicatis sub et n
seorsim inferri vim cognoscitivam ut ex ddis constabit amplius

2° in libu...
de anima docui, rão spiritus in eo stat qd entitas n petat
naturaliter et intrinsece quantitatem aut effectum fr̃alem illius
q° eo ipso qd demus substantiam completam quæ careat hac exigentia spiritualis et immaterialis erit. Id potest adhuc n esse cognoscitiva, cum ex carentia illius exigentiæ vel ex quovis alio pdicato n arguatur infallibilis et necessaria connectio cum vi intellectiva. q etc.

4° pr. item intentum ex duplici paritate. 1ª nam inter substantias completas omnino corporeas dantur aliquæ cognoscitivæ et aliæ n cognoscivæ. ut patet in equo et lapide: q° e 2ª inter substantias completas omnino spirituales aliæ erunt cognoscitivæ sicut angelus, et aliæ n cognoscitivæ. pr coã. qª n minus repugnat pura rãtio corporis cum cognoscitivo qm pura ratio spiritus cum n cognoscitivo, l n magis connectitur spiritus cum cognoscitivo qm corpus cum n cognositivo. 2ª nam inter accidentia spiritualia sunt aliqua cognositiva, et alia n cognosiva: q° inter substãas spirituales erunt pôles aliquæ cognosivæ et aliæ n. de anti dubitari nequit. nam ubicatio angeli et gratia sanctificans n sunt cognosivæ. rursus pôa intellectiva quæ saltem pôlis ẽ distincta ab anima ẽ accidens spirituale cognoscitivum.

Sed dices 1° substãa defacto existentes eo magis cognoscitiuæ sũt quo minus materiales l magis immateriales sũt: g° qª immaterialitas arguit vim cognoscitiuam: Sed pdicta substãa erit immaterialis: g° cognositiua. 1ᵐⁱ ans patet in anima rationali quæ magis cognositiua ẽ qm equina: qª minus ẽ immaterialis. Rursus angelus ẽ magis cognoscitiuus qm anima rationalis qª minus qm anima pendet a materia.

Rẽt 1° nãdo suppositm ãtis qd in substantijs l entibus cuiusq̃ generis sint detur maior et minor materialitas aut immaterialitas; utrumq̃ enim in indiuisibili consistit. ratio ẽ qª materialitas ut hic accipitur, consistit in ratione corporis: corpus consistit in ratione exigentiæ quantitatis aut efectus formalis illius in quo certe n datur magis et minus, nam omnia corpora conueniunt in hac exigentia, nec cum veritate diximus unum magis exigere quantitatem qm aliud. Similiter immaterialitas opposita corpori n ẽ aliud qm ratio spiritus qui cstituitur p n exigntiam quantatis, in quo pdicato negatiuo n datur magis et minus, cum æqualiter id verificetur de omni spiritu sicut n esse album æqualiter verificatur de omni n habente albedinem. nec angelus ẽ magis immaterialis qm anima rõalis sed æque immateriales. hæc autem anima n ẽ magis immaterialis qm equina qª potius hæc materialis.

Respondetur 2° nãdo 1ᵃᵐ cõam qª licet utrumq̃ defacto coniungatur et qd res sit magis cognositiua, et qd magis immaterialis sit, inde tamen n infertur qd ea pdicata separari nequeant in se l saltem qd immaterialitas n possit reperiri sine cognositiuo. Sicut defacto coniungitur animal in homine cum rationali, nec tamen inde colliges nunqm existere posse sine illo. necessum g° erat probare substantiã ideo cognositiuam qª immaterialis est. et tunc bene cluderetur immaterialem

dari sine cognoscitivo non posse. Sicut concluderetur nullam substantiam posse esse animal quin sit rationalis, si ideo rationalis esset homo, quia est animal: nego tamen quod substantia sit cognoscitiva quia immaterialis, vel quod sit magis cognoscitiva quia magis immaterialis; nam esse cognoscitivam magis aut minus habet ex propria sua differentia specifica quae talis est ut magis vel minus perfecte cognoscere possit quin differentia colligatur ex immaterialitate.

Dices deinde si possibilis esset ea substantia defacto existeret nam esset quaedam species pertinens ad complementum huius universi sed non existit: sed etiam facile posset minor negari quia licet non constet de existentia huius substantiae, forte datur in rerum natura sicut plura dantur quae nesciunt a nobis. Sed negatur illatio, tum quia non omnia quae hoc universum complerent, Deus defacto produxit, tum etiam quia potius ut res sit possibilis de potentia absoluta necessum est ut non existat defacto.

Caput 3m

Discutitur ulterius praedicta ratio.

Non parum desudant Autores in tuenda ratione Sti Thomae. Dividuntur autem in eius explicatione, totaque divisio consistit in exponenda immaterialitate quam Sanctus Doctor apposuit pro radice virtutis cognoscitivae.

Et 1o Pater Cirle tractatu 1o disputatione 1a indicat per immaterialitatem intelligi rationem spiritus. Sensit etiam admissa possibilitate substantiae spiritualis non cognoscitivae, adhuc ex immaterialitate vel spiritualitate Dei colligi eius vim cognoscitivam quia eius immaterialitas est perfectissima et non qualis esset illa quae daretur in illa substantia. Sed contra 1o quia substantiae cognoscitivae quae defacto dantur non ideo praecise sunt cognoscitivae quia spirituales. Consequentia est apta nam si praecise cognoscitivae essent quia spirituales nulla esset possibilis quae simul esset spiritualis et cognoscitiva. Rursus infertur: quia ex alio praedicato intelligendum est has substantias esse cognoscitivas

cognoscitivas Deo non assignabit aliud nisi quod virtutem habeant ad cognoscendum: ergo ex virtute cognoscitiva deducit hic autor vim cognoscitivam quod est pueriliter discurrere et idem per idem probare.

Dico 2°: quod Deus non est intellectivus quia praecise spiritualis, sed quia spiritualis perfectissima spiritualitate vel immaterialitate. patet etiam haec consequentia ex qua ulterius deduco rationem Sti Thomae destrui omnino, nam ex immaterialitate Dei praecise colligit eius vim cognoscitivam. et quidem similiter posset P. Crile colligere vim cognoscitivam Dei ex ratione entis vel substantiae, quia licet plura entia et substantiae sint non cognoscitiva adhuc nulla est possibilis quae sit omnium perfectissima et non sit cognoscitiva. deinde ratio haec ut a praedicto autore proponitur est ipsissima quam in capite 1° fecimus pro probanda scientiam Dei ex eo desumpta quod Deus sit perfectissimum ens continens omnem perfectionem possibilem unde prout proponitur non est quam specialiter excogitavit Stus Thomas et protegere conantur eius discipuli.

Ulterius plura molitur praedictus autor ad hanc rationem defendendam. addit enim nomine materialitatis intelligi a Divo Thoma corpoream molem partibus homogeneis constantem et nulla organisatione distinctis, quales sunt elementares formae; nomine vero immaterialitatis intelligi perfectionem positivam excludentem praedictam molem. unde colligit eas formas magis esse materiales quae magis petunt homogeneas partes et absque organis accidentalibus: eas autem esse magis immateriales quae pluribus quae pluribus accidentibus organicis egent, ut patet in bruto quod est magis immateriale quam planta; et in homine qui magis est immaterialis quam brutum. unde tandem concludit optime deduci vim cognoscitivam ex immaterialitate

Sed quam inutiliter sint haec omnia excogitata demonstro 1° quia si substantiam esse magis materialem est petere accidentia plura et magis organica, cum Deus illa non petat non erit immaterialis, et a fortiori non

. imaterialior quavis alia entitate. unde non bene probatur eius vis cognoscitiva ex imaterialitate. contra 2°. nam Deus et angelus aeque carent mole corporea et accidentibus corporeis; g° aeque imateriales sunt quod praeterquamquod ab ipso n admittatur, inde praeterea deducitur contra eius doctrinam ad inaequalem vim cognoscitivam minime requiri inaequalem imaterialitatem. 3° 3° nam planta plura petit accidentia organica quam lapis: g° hēt aliquam imaterialitatem, et consequenter aliquam vim cognoscitivam qd quis n negabit.

Alij DD: p imaalitatem intelligunt vim recipiendi species: 3° nam aer, speculum et aqua, similiaq₃ quae corpora diaphana sūt, recipiunt species nec tn̄ sūt cognoscitiva: g° etc. Dices haec corpora n recipere utiliter et cum fructu, sive in ordine ad ppriam opationem. sed alienam at 2° tantum intelligitur vis cognoscitiva ex receptione specierum cum fructu in ordine ad ppriam opoēm: sed hoc n ē aliud quam recipere species cum vi et facultate illis utendi et producendi cnioem, cum fructus recipiendi species csistat in eo qd vi illarum possit elici cognitio: g° colligitur vis cognoscitiva ex virtute cnoscitiva, supponiturq₃ in ante qd inferendum ē in csequente.

Simili fere modo respondet Joan: a Sto Thoma tract° 1° in 1am partem q° 14 de scia. dispe 16 articulo 1°, dum ait n deduci vim cognoscitivam ex maali et entitativa receptione specierum sed ex frali, repraesentativa, et intentionali. unde licet ea corpora diaphana species recipiant, n inferenr esse cognoscitiva q° solum maaliter eas recipiant non fraliter aut intentionaliter, uti proprium est rei cognoscitivae.

Sed 3° nam species admittere fraliter et intentionaliter est illas admittere cum vi et potestate illis utendi et eliciendi cognitionem ex vi ipsarum: g° in eiusmodi receptione involvitur vis cognoscitiva, consequenterq₃ intelligitur idipsum in csequenti qd in anti iam supponitur. g° argum ē sine fructu nec arguit duo pdicata quorum unum inferat aliud at intendunt hi DD.

capat

Caput 4^{m}

Quid tandem sentiendum de hac ratione

Prius vero quam iudicium feram de hoc S^{ti} Thomae discursu brevissime proponam duplicem aliam acceptionem in quo usurpari solet nomen imãlitas. 1^{a} ẽ pro raõe spiritus excludentis corpus ex qua bene deduci putant raõem cognoscivã. unde negant politatem illius substãae spiritualis n cognoscivae quam in capite 2° adstruimus ut certum.

Dã tñ ẽ 1° q^{a} iam õia accidentia spiritualia qualia ss^{t} grãa sanctificans et angelica ubicatio essent cognoscivã. similiter unio hypostatica quae illi aequalis est. 2° nam angelus et Deus erant aeq^{3} imãales, et cõnter aeq^{3} cognoscivae. pat nam aeq^{3} spirituales ss^{t} et aeq^{3} corpus excludunt, nam in hoc qd ẽ corpus excludere n datur maius et minus cum csistat in indivisibili vlt in omnimoda exclusione corporeitatis. eo autem ipso qd omnimoda sit aequalis ẽ. 3° nam equus n ~~esset~~ est immãalis siquidem corpus excludit, et tñ ẽ cognoscivus: g^{o} immãalitas n ẽ cãa õio requisita ad cognoĩum ut ctendunt.

2ª usurpatio imãalitatis ẽ pro pfectione excludenti mãam aut quantitatem quae substãam coarctat ad suam frãm, et incapacem reddit recipiendi alienas, vlt species intentionales quibus eliciatur cognitio. Dã tñ est 1° nam bruta hent mãam et quantitatem, nec tñ coarctantur ad ad propriam frãm sed species alienum admittunt et eis utuntur ad cognoscendum: g^{o} quantitas et mãa n reddit substãam incapacem recipiendi species et eliciendi cognĩoem. Dã 2° nam inde fieret ut aequalis esset vis cognosciva qndo aequaliter abesset mãa, sd. hoc ẽ falsum, nam aequaliter abest in Deo et angelo, nec tñ in ipsis ẽ aequalis vis cognosciva: pbtũ mã: pat ex eorum principiis, nam ipsi inaequalitatem virtutis cognoscivae colligunt ex aequalitate

immaalitatis. Post diuturnam igitur huius rationis discussionem (ingenue fatear qd sentio) nulla sese mihi offert via vel modus eam defendendi qui n mille difficultatibus quatiatur. unde absolute dicendum iudico, immaalitatem quouis modo sumatur inefficacem et ineptam esse ad inferendam vim cognositiuam, eademq inde petitam pro suadenda vi cognositiua Dei, prorsus esse futilem et inanem, nec cognositiua a n cognositiuis in hac imaalitate differre. sed in diffra specifica rone cuius hæc substantia pollet vi cognositiua qua caret alia. nec pro maiori aut minori maalitate dari maiorem aut minorem vim cognositiuam sed pro inæquali pfectione specifica diffrae in ordine ad magis vel minus perfecte cognoscendum. ex quo deduces vim cognositiuam n esse pdicatum subseruum ad aliud, siquidem e ipsamet rei diffra quæ supponitur ad oia cætera pdicata.

Et hinc nouum argum occurrit contra hanc roem et eius fautores. etenim vis cognositiua saltem radicalis est apud ipsos frale constitutiuum essentiæ diuinæ: go est 1m pdicatum Dei conterq n supponit imaalitatem ex qua velut a priori deducatur, nam si hanc supponeret, ea esset naa et essentia diuina, n vis cognositiua, siquidem essentia diuina e 1m pdicatum Dei cætera inferens a priori et quasi causans.

Dices go deserimus S. Thomam. respondeo conclusione retenta deseri posse roem qua probat illam. nec enim strictius obligamur ad sequendum Sm Thomam quam Concilia generalia quibus Fidei nostræ misteria proponuntur, et licet teneamur stare pro definitionibus quas proponunt, n tn ad retinendum raoes quibus illæ probantur, quin potius ab eis aliquando fugere cogimur ut patet in 7a Sinodo generali, actione 5a ubi statuitur angelos posse depingi qa corporei sunt: go a fortiori sentiendum est ita de doctrina Sancti Thomæ.

Deniq. aduerto qd licet rão hæc utcunq. et probabilit. defendi posset; adhuc sine dubio non esset demonstratio qa n. p. medium euidens probat vim cognositiuam Dei. unde, unde n. assequit. intentum scilicet vim Inositiuam Dei euident. demonstrari.

Quæstio 2.a

An in Scientia Dentur plures formalitates.

Duo breuissime suppono. 1o diuinam sciam attingere plura obta, nam Deum et Creaturam exprimit. rão ê nam si diuinam sciam aligo obtu lateret n. esset summe pfecta. 2.m ê dinam sciam n. ee. Jopositam ex pluribus realiter partibus. quarum una sit huius obti Inositiua, alia pro alterius. rão ê tum qa oës pfectiones tribus psonis communes iden tifantur inter se. tum etiam qa pfectior ê Scia quæ p unicam tenden tiam realem exprimit plura obiecta, quam quæ plurificat in se realit. p. obtorum diuersitate. dubitat autem in psenti an saltem plures formalitates distinguibiles sint in dina scia, trorum diuersitate.

Affirmatiue respondeo

et probo 1o qa tunc in unica realitate sunt distinguibiles plures fralita tes qdo seorsim quando seorsim ad plures terminos referri pôt. atqui diuina Scia ita referri pôt, cum affirmare queam esse cognositiuam hois qn angeli recorder, cuius ê etiam cognositiua: g. etta. Dices rationem hanc solum probare dinctionem rois penes Inotata. fateor sed ego nullam aliam distinctoem raois admitto int. pdicata realit identifata, et quæ Cadictorias denominoes admittere nequeunt. ut ex logca et metaphia suppono. Cum igitur dina Scia hêat int. se iden tifata, ppria pdicata, nec in eis admittere possunt oppositas denomi noes, hinc ê ut eis Juenire solm possunt rois dinctoes penes Inotata et tros.

Probo 2o nam theo distingunt attributa int. se, et ab essa qa pôt Deus Deipi ut oipotens vg qn ut æternus. l ut emensus: at etiam pôt Deipi ut cognoscens hoem qn ut angelm cognoscens, g. ex

eodem fundamnto quo distingunt p intellectum attributa, int se ex al
essia, distingui debent in dina Scia, hois et angeli Dnitio. Dices ēē
disparem raōem tum qa attributa ptinent ad diversas lineas, illa vo
cognioēs ad eandem. tum vo qa oēs actus Sciā ferunt ad sua obie
ta sub unica raōe formali, attributa vo sub diversa.

So neutra disparitas ē ad rem. nā qa
Siliter dicam oia attributa ptinere ad eandem lineam entis divini,
cundarij, coenterg nō distingui int se, l etiam dicam actus dinā
Sciā ptinere ad lineas diversas, qmvis in hoc qd ē esse actum din
Sciā Dveniunt. et quidem formalitēs ptinere ad eandem lineam n ē al
qm in aliquo pdicato Dvenire, Sd stat hac Dvenientia cum raōis dist
tioe, ut pat in aiali qd Dvenit in roē principij cum roāli, et in attrib
tis omnibus dinis quā Dveniunt in raōe attributi. go stat formalitat
ad eandem lineam ptinere et tn p intellectum dingui. praeterea qmvis mi
ricordia et iustitia ptinent ad eandem lineam voluntatis, adhuc raōe
dinguunt. go similir distingunt aus ilctus qmvis ad eandem lineam in
tel actus ptineant. vel saltem ea rāo nulla est.

2a disparitas impugnat qa n oēs actus dinā sciā respiciunt
ppria obta sub eadem raōe formali ut mox videbimus, nam diversm
motivum hēt actus quo Deus affrāt existere Pūm, et actus quo aff
existere vel ēē pōlem angelum: Sd qdqd de hoc sit demus oēs a
tus in eodem motivo et in eadem raōe frāli Dvenire, adhuc n
pōt negari qd plurēs differunt in raōe māali, sive in obto cognito; tu
Sic. licet actus respiciens hoēm attingat eandem raōem fratem a
actus erga angelm, tn diversm Dnatatm respicit ab uno ac al
alio, nam pt fratem raōem unus respicit hoēm, et alius angelm
tates actus p ilctum distingnt. pat nam diversitas Dnataton ē fun
damentm distinctionis

Hinc et infero satis inccēnt oēs pcedere qui cum dinctoem ex
parte obti pcisivam admittunt int attributa dina, n vo int actus dinā Sc
nam

nam semel admissa possibilitate huius distinctionis, non est ratio cur deneget inter actus, imo stat pro eis eadem ratio ac pro attributis: nam ideo haec distinguunt illo diversis generis, quia diversa perfectio cognoscitur in Deo ut ipsi dicunt quando attingitur ut omnipotens, v.g. atque cum decipitur ut aeternus: sed etiam attingitur diversa perfectio quando decipitur ut cognoscens hominem et angelum repraesentans, cum in utroque casu nullum sit assignabile discrimen: ergo satis inconsequenter procedunt hi DDes qui plures et nobiles sunt.

Quaestio 3a

An et quatenus divina scientia sit evidens et certa

Caput 1m

Scientiae divinae competit evidentia et certitudo.

Evidentia et certitudo sunt affectiones et proprietates quae se tenent ex parte actus non ex parte obiecti, nam actus solum dicitur evidenter et certo attingere obiecta. hoc autem solum per extrinsecam denominationem dicitur evidens et certum, id est tactum ab actu evidenti et certo. unde reijciendi sunt aliqui constituentes etiam ex parte obiecti utrumque praedicatum, dicunt enim quod in obiecto prout distinguitur ab actu datur sua evidentia et certitudo quae nihil est aliud nisi claritas et perspicuitas qua res ita potentiae obijcitur ut ab ea quasi videatur.

Sed quis non videt hinc potius deduci quod evidentia et certitudo se teneant ex parte actus, nam id quo res ita obijcitur potentiae ut ab ea quasi videatur, non se tenet ex parte obiecti, sed est ipsemet actus, qui tanquam forma constituit rem obiectum potentiae: ergo evidentia et certitudo huius formae non se tenet ex parte obiecti sed est ipse actus. dum ergo quaerimus an divina scientia sit evidens et certa, loquimur de evidentia et certitudine se tenente ex parte actus, tum quia nulla datur ex parte obiecti, tum quia licet daretur, esset extra rem agere de illa cum in praesenti solum discutiamus eas proprietates quae divinam scientiam afficiunt immediate.

Sit ergo

1a Oclusio. dina Scia hēt euidentiam. pr. 1o nam euideā ē de raoē sciæ: gº cum Deus hēt Sciām hēt euideām. ans mihi certm ē oª nullos opinantes euideām n ēē de raoē Sciæ, ut sic int Scias annumerent theologiam ubi n datur euideā. et pr. 1o. qª hæc ē coīs acceptio huius vocis Scia. 2º qª n ē aliud euideā qm claritas: hæc autem ē de raoē sciæ, qª n dicimus scire nisi quod clare cognosimus, et quasi videmus gº etc. 3º qª nullus actus alius ē pter sciam cui ex genere suo sperere possit euidentia.

Pr 2º: eadem Oclusio: qª licet euidentia n esset de roē sciæ, n negari n pt qn sit maxima pfectio illius: gº Ouenire det Sciæ dinæ ut sit maxime pfecta, cum illa here debeat qdqd pfectois pōle ē intra suam lineam.

Sit 2ª Oclusio. dina scia hēt certitudm. ē coīs sicut et cedens. Verum qª multipliciter accipi solet nomen certitudo, pbandm in quauis acceptōe Ouenire Deo. et 1º accipit pro existentia determinata excludente negoēm existentiæ, et sic tam euidens ē dinam Sciam esse certam qm existere ut ex 1ª gº Ostat.

2º sumit certit pro necessitate in existendo. et sic euidens ē dinam Sciam esse certam, qª neqt n existere saltm put fert ad ipsm Deum imo et ad pōles, qn imo et quoad existentes sub disiunctiōe quatenus necessario est cognoscat Pum currere l n currere, sicut nessum ē in re, qd currat l n currat Pus. ac demiq dina Scia ē naria respu cuiu libet obti necessarij ex suppōe qd detur. mitto aliam necessitem quam here dicit dina Scia ut existat quoad entitem licet n quoad denominoem attingentis obtum l quoad terminoem ad illud, tangit enim inexplicabilm diffultem de actu libero Dei.

3º accipit certitudo pro veritate logica siue Oformitate actus cum obto. l ut strictius atq logunt pnessitate ommimoda huius Oform

dformitatis, et repugnantia difformitis; in quo sensu dina scia certissima ē, cum ita vera sit ut nequeat subire falsitem, nam esset imperfecta si huic periculo exponeret; unde dinæ sciæ cpetit attributum infallibilitatis

Deniq certitudo sumit, et hæc ē ppria acceptio et quæ nobis magis probatur) pro firmo intellectus adhæsioe ad obūm quatenus oēm formidinem excludit et sic certm ē dinam sciam esse certam qa oia obta attingit absq ullo metu l formidine falsitatis, aliter enim esset imperfecta.

Sd dices plerumq Deus loquit in sacra scriptura quasi dubitans. ut Jerim: 5o et dixi forsitan pauperes sunt et stulti. Lucæ 20. et alibi sæpe: go ea obtā de quibus loqit Deus n cognoscit certo, sd cum formidine partis oppositæ: n go scia Dei ē certa in acceptione ultima, quæ nobis magis usitata ē, respondet qd etiam ea obtā cognoscunt a Deo cum omnimoda certitudine, licet ambigue pponant ut denotet libere caūri a volunte creata n obstante scia et reuelatione Dei. audiatur. s.tus Jeronimus. ad capt 16. Jerimiæ. verbum ambiguum forsitan maiestati cuenire n pot, sd de nostro loqitur affectu l efectu ut liberum hois seruet arbitrium, ne ex pscientia eius quasi ex necessitate facere aliqid l n facere cogatur.

Dictis addendm. hanc euidentiam et certitudinem quæ dinæ sciæ cuenit ee summam et infinitam in suo linea ne deficiat deo aliquis pfectio.

Caput 2.m

Enodatur dubium

Illud ē an dina scia cum æqali euidentia et certitudine cnoscat oia obtā, et quidem ex pcedente qe videret alicui n supesse locum huic disputati nam cum ibi diximus dinam sciam ex pte obti ēē unicam ualitem et p ilerum insectibilem, neqe p eam pscindi fualitas duplex quarum

una sit clarior et euidentior alia rursus in terminis ł denotatis generis qua distinctio raōis exercet. n̄ dat̄ claritas ł certitudo ut constat ex precedente q.° g.° nil ē assignabile in diua sciā de quo rogari merito queat an certitudine ł ~~exced~~ euidentia excedatur ł excedat.

Nihilominus tamen, licet hæc quæ dixi vera sint, adhuc superest huic difficulti locus, q.ª licet in obtis n̄ det claritas ł certudo, nec in aū p̄tendibiles plures fr̄altates ex parte obti, adhuc negari neqt q̄d unas et indiuisibilis actus ferri possit inæqualit̄ in plura obtā tangendo scilicet ea cum inæquali euidentia ł certudine. q̄d etiam in actibus creatis verum puto, nam sicut idem actus ilectus pōt esse assensus et dissnsus respū diuersorum obtorum, et idem actus volūtatis pōt simul esse odium Ði et amor Pli sic idem actus ilcūs pot incerte et pbabilit̄ iudicare de hoc obtō, certissime tamen de alio. pōt g.° a fortiori cum inæquali euidentiā et certitud.ᵉ de duobus obtis iudicare, tunc totus actus erit certissimus et euidentissimus de hoc obtō, totusq.° minus euidens et certus de alio, sicut totus ē assnsus et dissnsus, totusq.° ē amor et odium respū diuersorum. q̄cq̄d g.° sit de formalitatibus quæ p̄scindi neqnt ex parte obti in diua sciā rogat̄ an æq.ᵉ certa euidens sit respū oīum obtorum

Adeo cōis ē affirmatiua pars ut a nullo, q̄d sciam, neget̄. in eius vero pbatioem afferuntur solnt ineffacissimæ raōes. et quæ vel principijs oīo falsis nitant̄ ł apertam hēant instantiam. illam inde nnulli probant q̄d oīa p̄dicata quæ sunt in Deo hēnt infinitem, et coenter esse infitam euidentiam et certitudinem quæ dat̄ in actu cognoscente angelm et quæ dat̄ in actu rep̄ntante lapidem. sed oīa infinita sūt æqualia ł saltem n̄ sunt comparabilia: g.° ł æqualis ē oīs euidentia et claritas diuorum actuum qui sciam componunt, ł saltem nulla ē maior ł minor alia. verum in philosophia docui q̄d infitā sūt comparabilia. et q̄d unum pōt ēē maius alio.

Alij sic idem suadent. oēs fr̄altates ł actus quibus Deus illigit realit̄ identificant̄ int̄ se: g.° oēs hēnt æqualem euidentiam. Sed ex dictis

Quinctis

convincit huius raoes inefficacia, nam sicut idem actus voltis Dei e amor et odium respu peccatoris et iusti, et idem actus itctus dini e assnsus et dissnsus diversorum obtorum, ita pot esse magis certus de hoc obto et minus de alio qd in actu creato posse ctingere iam dixi.

Nec obstat iientitas illarum fraltatum ex ea enim ad summum infert qd totus actus erit certissimus de hoc obto minus vero certus de alio, sicut totus est odium et amor, assnsus et dissnsus diversorum. mitto raoes alias quas adducit Arriaga disp: 17 de scia. sec: 1a qa mihi n oio placent. in sequenti ... cam quae mihi magis arridet.

BIBLIOTECA PROVINCIAL UNIVERSIDAD DE SEVILLA.

Caput 3m.

Proponitur legitima ratio.

Ea sit. nam si dina scia n esset aequalis in evidentia et certitudine ... obtorum esset impfecta, sed hoc n e dicendum: qo ctrl. et min: nam argueret qo limitata esset ea parte qua minus evident cnosceret obum, nam illud ex parte sua cnoscibile e cum maiori evidentia, nec aliunde talis maior evidentia repugnat qo si n daret nec esset, qa dina scia ex se limitaret et coarctaret ad illam minorem evidentiam. haec autem limitao e impfectio.

Cfirmat 1o qa similiter inferret dinum itctum ee limitatum et impfectm. qo hoc exemplo cfirmo. nam si poa visiua tenderet inaequaliter in duos colores argueremus illum et eius actm minus clarm esse et impfectum, qa duplex iste color visibilis e aequali evidentia nec pot aliunde visionis inaequalitas provenire, nisi a limitoe poae radicaliter, et formaliter ex limitoe actus: qo cum n aliunde nisi ex limitoe itctus dini et eius actu concipi queat aequalitas certitudinis et evidentiae in cognoe dina respu omnium obtorum si forte dat, ea proveniet fraliter ex limitoe aus dini, et radicaliter ex limitoe et impfectoe itctus dini. Cfro 2o nam pfectior esset intellectus et eius cnitio si summa et aequali claritate pciperet oia obta, sed talis itctus et cognio n repugnant: qo Deo cedenda ne careat pfectioe aliqua.

Ad dices actus diña scia hent inæqualem pfectoem pro inæqualite obtorum: q hent inæqualem certudinem et euidentiam. n placet qd aliqui respondent scilet oēs actus diños æqualem pfectoem here realit loqndo, nam realit loqndo sit unica realis Cognitio: sd in unica entite n dat æqualitas à inæqualitas realit loqndo, nam istæ denoēs esse n pssnt nisi int entites realit dnctas. q etc.

Nec mihi pr qd ab aliquibus censet oēs scilicet eos actus ut formalit pcisos æqualis pfectois esse, q licet respiciant inæqualia obtā; conueniunt tn in idntate cum essā diña et int se; n inquam mihi pr q licet conueniant in idnte mutua int se et cum essā diñā differunt tn p ordinoem et respum ad obtā, nam ex se quo pfectius ē obum, pfectior et nobilior ē eius Cnitio qd satis ē ad inæqltem quæ l ex uno capte desumit, sicut rōalitas in hoie pfectior ē aialite, q licet utraq conueniat tam in idntate mutua int se qm in identitate cum hoie, tn rōalitas respit trum nobiliorem qm aialitas, unde pfectior euadit absolute qm aialitas

Rendum igr ē dcesso ante, nando coam q pfectio entiua Cnioum desumit ex obtis, at euidentia et certudo ab itctu. unde cum itctus diñus æql se heat in ordine ad obta, Cnoscit ea cum æquali euidentia et certudne, sicut poā visiua cum æquali claritte videt hoēm et lapidem qmuis visio hois pfectior sit vioe lapidis, q inæqualitas obtorum reddit visioes inæquales quoad pfectoem n. vo quoad claritatem quæ pcise deriuat a poā.

Quæstio 4a.

Ad quam opoem itctus spectat diña Scia.

Caput 1m

Quid sit apprehensio.

Cum in itctu nostro repiant tria opaoum genera videlicet apphnsio iudicium et

et discursus. rogant hic DD an sites operationes dent in ilectu dino? de aphnsoe in hoc et sequte capte. solet autem aphnsio diuidi in simplicem et Ipositam quae sane discriminant n in obto sd in mo illud respiciendi, nam Iposita quasi applat l remouet pdicatm a subto, simplex indivisilit et quasi intuitu simplici fertur in rem ut in loa fuse docui. quaerit g an utraq aphnsio det fralr in Deo. Dico fralter. nam sine dubio repit in Deo virtualr et emnter aphnsio creata qmuis aliqui RR id negent. et ni quaestio de voce sit pr apte nam Deus utroq mo Itinet oes creas qmuis impectissimas et vilissimas quatenus pot illas pducere, emen=ter vo quatenus e pfectissimi ens eas in pfectoe supans et fralter Itr=neas quod pfectiois absq impfectoe repit. proinde solm dubitamus an fralter in dina scia det aphnsio. cois sea negat. ita suar: to 2o metaphca. disp: 30. sec 15. n: 19. P Montoya de scia disp: 103. se 3a no 2o Alarcon tractu 2o. disp: 1a. cap: 8. no 4i cum alys pluribus. 2a In=tra Idit aphnsoem in dina scia ita Lesesma de auxilio dis: 2a hic dificulte 2a: suppoe 4a. P. Arriaga de scia disp: 19. sec 3a: no 16. cum multis RRbus

Mihi placet 2a sea licet n ita cois. displet tn mus quo defenditur et pr ab autoribus. nam Lesesma inde probat qd Deus futura libera Iditionata Inoscat, n p assnsum l dissnsm sd p quandam simplem aphnsoem: sd qm sit falsm hoc prium ex latis ddis infra Istabit.

P Arriaga Deo Idit aphnsoem circa obum mediatm et indirectm, n vo circa directm et imdiatm ut cum Deus Inoscit haereticm asserntem dari plures qm tres psoas dinas, tunc enim ea psonarum multudo cognovit (inquit citatus Doctor) p aphnsoem, vocalem autem ppoem p indicium; fallit tn qa p ipsissimum quo attingit vocalis ppoem ut enuncians eam pso=narum multudinem, attingit etiam multudo psoarum enunciata p voca=lem ppoem, cum idem formalissime sit qd ppoem enunciet obum, et

obiûm enunciet a ꝑpõe: gº n datʳ in Deo duplex actus, alter qui vocaturꝑpoẽm, quæ sit iudicium, et alter qui sit aphnsio, et terminet ad ꝑsoarum multitudinem: ut enunciatam ꝑ cõpositõem.

Deniq. RRes ita ꝓbant entnem. Deus affrãns existẽam angeli, põt illam n affirmare siquidem põt angus n existere: gº indifrẽns ẽ ut illam affirmet l n affirmet: et cõent indifns ẽ ut sit iudicium l aphnsio cum nil aliud sit aphnsio qm cognitio sine affirmõe. daturq gº in Deo cognito quæ sit aphnsio.

Sed hac ego raõe n utar 1º qª labit in eam difultem de actu libero Dei. 2º qª posset facile respnderi nunqm illum actum hẽre indiferentiam ut sit iudicium l aphnsio qª licet posset angelus n existere, con terq. posse actus n affirmare eius existẽam, tn si n existat angelus, affrãbit eius n existẽam; unde cum angelo cõpetere nario det existentia l n existentia, debet etiam actui cõpetere nario qd affrẽt l neget eius exẽam, et cõenter qd sit semꝑ iudicium et nunqm aphnsio, cum hæc a suo cõceptu tam excludat negõem qm affirmõem. aliter ꝓbanda et explicanda hæc sntentia

Caput 2m

Qua ratione cõveniat Deo aphnsio?

Prima cõclusio: in dña scia datʳ fẽaliter simplex aphnsio. pr 1º nam in hoc actu quem Deus hẽt, lapis n ẽ hõo, possumus cõsiderare fẽaltem quæ terminat ad lapidem ꝑcise, eamq. secernere ab alia fẽalitate qua excludit hõo ab ad cõnexione cum lapide: sed ea fẽaltas ita ꝑcisa ẽ aphnsio simplex ẽ ettª. mar. ẽ indubitata maxe in eorum scã qui totam distinctoem rõis ad cõnotata dincta revocant. sicut ob eandem rõem in simili iudicio possunt illæ fẽalites distingui. pr min: nam õis cognitio quæ in suo cõceptu formali n dicit affirmõem l negõem ẽ aphnsio: sed ea fẽaltas ita ꝑcisa ẽ cognitio lapidis, nec in suo cõceptu fẽali dicit afirmõem l negõem: gº ettª. 2º: sicut illa fẽaltas indivisibilr fert ad lapidem qn ut talis aplicet illi

l removeat pdicatum aliqd: q° e apprehensio simplex. pr 2° nam divina scia Iuenit cum aphnsoe simplici creata in hoc qd e lapidem repntare qmvis ab ea differunt in mo repsentandi, sicut iudicium creatm Iuenit etiam in repntoe lapidis cum aphnsoe creata qmvis in mo differat eo qd iudicium repntat assentiendo l dissentiendo, aphnsio vo simplici quodam intuitu contempletr nil definiendo l pdicatm applando l removendo: q° qui Icipit divinam sciam ut pcise repntivam lapidis, n Icipit eam ut iudicativam nec ut Iplexe aphnsivam: q° dat in Diva scia fmltas quae ex se iudicativa n sit nec Iplexe aphnsiva quae proinde erit simplex aphnsio.

Duobus modis enervari possnt hae raoes. 1° nando talem fmltem eo qd sit impfecta qa p illam n Inoscit Deus determinate et definitive qd sit l qd n sit in obto. 2° illa adhuc remissa negando q sit aphnsio simplex nam haec excludere det n sm a pprio Iptu fmli sed et reali iudicium de obto, qa e pars a caeteris Idistincta in quam actus Iletus dividitr: at ea fmltas in Deo Iiungitr imo realitr Ionfat cum iudicio de obto: q° talis fmltas n e Idam simplex aphensio.

Sed facile respndet ad utrumqe: ad 1m quidem nando qd ea fmltas sit potius impfecta, qa licet p illam fmlter n reddat Deus certus de eo qd e l n e in obto, adhuc Ionfat realitr cum Initioe iudicativa et scientifica de oibus pdicatis quae Ieniunt l n Ieniunt subiecto. Sicut n e impfectus actus quo Deus affirmat Pum ee aiat qa licet p eam fmlter n reddat Deus certus an sit roalis l risisibilis, an sit albus an niger, tn actus ille realitr Ionfat cum Initione iudicia oium pdicatorum quae Po Ieniunt qd sat e ut ea fmltas n sit impfecta. nec vo ut fmltas pfecta sit, reqiritr ut dicat oem pfectoem; sed eam solm quae ppria e illius lineae.

Ad 2am respndet opus n esse qd simplex aphnsio realitr excludat iudicium 1° qa id petitr ad libitm et absqe fundmto. 2° qa definitr

aphensio per distinctionem realem a iudicio sed per tendentiam simplicem in obiectum, alioqui possem dicere similiter scientiam petere distinctionem realem a volitione, consequenter non dari scientiam in Deo quamvis detur perfectissima rerum cognitio quia ea non distinguitur a volitione. 3º quia licet actus intellectus dividatur in iudicium et discursum, potest idem actus esse iudicium et discursus, similiter licet dividatur in aphensionem et iudicium, adhuc potest idem actus esse aphensio et iudicium quia non semper excludunt ea membra sed potius possunt aliquid simul in eadem entitate coniungi, et quidem semel concessa ea formalitate quam non videtur posse denegari, quo vocatis est an dicenda sit aphensio necne.

2ª Conclusio. in divina scientia datur formaliter aphensio composita. probatur ex dictis 1º. nam ex hoc actu quem Deus habet lapis non est homo, percipere possumus duas formalitates, alteram ad lapidem et aliam ad hominem quam intentionaliter removet a lapide quam adhuc intelligimus esse iudicium, cum optime stat ut actus removeat praedicatum a subiecto quin sit iudicium ut patet in aphensione complexa creata, sed tales formalitates ita conceptae habent rationem aphensionis compositae ergo etiam 2º nam divina scientia convenit cum aphensione composita creata in hoc quod est removere praedicatum a subiecto vel applicare illud, cum uterque actus id praestet: sed in hoc formalissime consistit ratio aphensionis compositae ergo etiam

Caput ·3m

Divina scientia formaliter est iudicativa.

Non pugnant inter se iudicium et aphensio ut patet in intellectu creato qui solet aphendere id quod iudicat, sive id contingat per plures actus realiter distinctos, quorum unus sit aphensio, alter iudicium, sive per unum in quo distinguitur per idem alia formalitas per modum aphensionis, et alia per modum iudicii, unde licet in capite praecedente dixerim divinam scientiam esse aphensivam, adhuc modo et cum communi et certa scientia statuo iudicativam esse. probatur 1º. nam omnis perfectus modus cognoscendi dicendus est Deo sed modus cognoscendi per iudicium est perfectissimus fortasse omnium ergo etiam 2º

q^a negari nequit Deum afirmare de seipso qd sit unus in essa, qd n. sit crea, et alia quæ a nobis facile cognoscunt a nobis. g etta. 13

Sed rogas vo an iudicium dinæ mentis sit cpositm l simplx. respdeo io ee simplex realiter loquendo, tum q^a iudicium creatm simplex ē, nec cponitur realit ex pluribus actibus ut in logica docui tractu 5o quæst. 3a tum etiam q^a in dina scia n dantur plures actus realit distincti ex quibus cponi queat iudicium. go dinæ mentis iudicium est indiuisibilis assensus idntatis l negois idntatis inter extrema ut magis ex ddis cstabit.

Rdo 2o. sæpius dinum iudicium ee frtalter cpositam. hoc etiam ex dictis q^e citata logæ cstat, ubi probaui qd licet iudicium n. sit realiter cpositm ex pluribus cceptibus in creatis, est tn sape cpositm ex pluribus cceptibus raoe et fraliter distinctis, quorum unus respondeat subto, alter pdicato. pr in iudicio negiuo dicenti Pum n ee lapidem in quo distingre possumus, aliam fralitatem ad Pum, aliam ad lapidem et 3am ad negoem idntatis inter utrumq, sicut in capte pcednte dictm manet, nam cum ipsa cnotata quæ se hent ex parte obti realit distinguunt, pot totm iudicium ccipi in ordine ad unum qn ccipiat in ordine ad aliud, in quo referendi modo sita mes se raois dinctoem ex loga supno.

De iudicio autem affriuo sic pr. nam in hac ppoe aial ē roale (quæ cum sit verisma referit fraliter in Deo) distingre possumus fraltem unam ad subm et aliam ad pdicatm int quæ dat fratis dinctio, nam aial n ē idem fraliter cum roali. tota igt ea ppoe refert obam directm ad duo cnotata distincta, videlicet ad raocinium et sensaoes, et coenter in ea dinguere possumus duas fraltates, aliam qua respicit sensoem, et aliam qua respit raocinia. qd si nulla omnino distinctio detur ex parte obti int p-

dicatm et subm n erunt distinguites in actu praestates in ordine
subum et pdicatm ut pat in hac ppoe hoo e aiat roale. nam o
directm et indirectm est idem omnino, tam ex parte subti qm p
cati.

Rogas 2° an in mente dina detur iudicium qd ab entrinseco s
negiuum. respondeo negiue. iuxta dicta in eodem tractu logae q.
capte 2a. rao e nam si hoc iudicium Deus ne lapis esset ab i
trinseco negiuum esset falsm. qa negaret distinctoem. inte Deum
lapidem. Jd euidnt e verum: p nec tale iudicium nec alia, sil
quae se vident habere p modum dissensus ab intrinseco sst negiu
qn potius oia sst ab intrinseco affriua et p mum assensus.

Deniqz rogabis an iudicium dinae mentis attingat obu
cponendo l diuidendo. respondent comuniter DDes qd lt assensus e
disensus sit de essa iudicij, cpositio tn et diuisio ne de illiu
essa qa e maxima impfectio qua tantm cuenit humana n vo an
-licae aut dinae.

Verum ut clarius pcedamus oportet distingre triplicem cpositionem
in iudicio, realem, fralem et obtiuam. realis csistit in eo qd cum pmissi
aphnsiobus realitr distinctis quarum una sit ad subm, et ad pdicatm ali
iudicium ciungat, et hac sine dubio n reperitr in Deo qui caret aphnsiob
realitr a iudicio distinctis. fralis e qua cstat ex pluribus cogniobus in
trice cstituentibus iudicium, et hoc n e admittnda in Deo nisi ea rat
qua dixi in 1a disputtre. de obtiua go loqntur DD. et eam dino iudi
cio negant.

Dicendm tn hanc cpoioem et diuisoem ee de ccepta iudicij in com
pindeqz in dina mente repiri. pr. nam qd iudicium ho
modo cponat aut diuidat n e aliud nisi qd pdicatm applicet subto si
friuum sit, et illud amoueat si sit negiuum: Jd hoc e de essa
dicij in comuni, reperitr go in dina mente. mad e mihi certa qa inintel
gibile

gibile aparet qua alia raõe iudicium humanum cponat et diuidat. dices ideo cponere qa venit in pdicatm et subm ea quasi distingndo et inter se copulando. contra nam subm et pdicatm copulat p identem et sapius afirmando de ipsis identem etiam pitem ut cum dicit hoõ fraliter e aial roale: go nullo mõ ea distinguet, aliter distingt aliqua raõe illa quod omnino identifat qd impble est.

Caput 4m.

Diuina scientia virtualiter discursiua est.

Tunc illctus discurrere dicit qdo ex una verite cognita currit mouet et determinat ad aliam cognoscendam. unde opus e qd interueniat una et altera veritas, et coenter una et altera cognio. item qd una sit raõ et quasi caã alterius, quatenus ea cnectõe quae datur inter unam et alteram veritem obiectiuam excitet illctus ab una cnitione ad alteram. pot dupliciter illctus discurre, 1o p actus realit distinctos qui discursus vocat pprius et fralis. 2o p unicam cognioem, diuisam tn in plures fralitates quarum una tangat veritatem obiuam quae mouet illum, et alia pcipit eam veritatem ad quam mouet; et iste discursus virtualis dicit.

Iam go certm e qd in diuã mente n detur discursus fralis qui pluribus cogniobus p realit distinctis cstet. qd inde multi pbant qa tales actus facerent cposioem in Deo, coenterq impfectoem arguerent. 3o efax n e hac raõ, manifesteq retorquet in diuinis relationibus, nam: ista cpoioem faciunt in Deo / n faciunt. si 1m talis cpoio n e imperfectio. si 2m: go n infert nario in Deo cpoio ex perfectionibus realit diuersis. ptereo ideo relões, lt realit distinctae inter se, n faciunt cpoioem qa cum essentia identifant: 3o etiam identifarent illa cnitiones cum essentia quamuis inter se dinguerent: q etta.

Efficacius go pbat 1o qa oes pfectiones diuinae quae comunes

sunt tribus psonis, invicem identificant, 3º oes pfectioes cognoscitivae sunt communes: gº oes identificant inter se. maior e certa gª tantum relatioes quae non sunt comunes distinguuntur. min: pat qª nam quaelibet psona e cognoscitiva cuiuscunque obti tam creati quam divini, nec aliqua specialis e. dnctio quae sit una et n. in alia. pbat 2º nam Deo decenda e pfectissima omnium cognitio. 3º pfectior e quae sine distinctoe inter suos actus percipit oia obta: gº talis cognitio decenda e Deo.

Restat autem difultas de discursu virtuali an scilicet in divina mente reperiatur. in qua difultate 1ª sntentia e negativa. Sic: P. Alderete disp: 1ª. cap: 2º. nº 41. P. Montoya disp: 14 Suar: disp: 30 metaphia. sec 15. nº 18. Vasq: disp: 60 cap: 4º. nº 15. Cum alys pluribus. 2ª sententia talem discursum admittit in Deo. Sic Herice disp: 4ª. cap: 8º. Arriaga 1ª parte disp: 10: sec 3ª, et disp 18 sec 4ª. Albis tractu 1º disp: 3ª: sec 3ª cum doctis PP. Riquibus ego libenter subscribo.

Probat haec sntentia 1º. nam ille actus ictus Deo decendus e qui nullam affert impfectioem: 3º nullam affert discursus virtualis: gº maior et coa patent. min pbat tum ex argoum solutioe, tam etiam quia discursus virtualis n affert distinctioem actuam, nec veram caalitat unius in alium nec cfusioem aut obscuritatem, 3º pcise dicit cognitioem attingentem unam veritatem obtinam ex vi et determinoe alterius in quo nulla relucet impfectio

Probat 2º nam saepe Deus cognoscit unum obum ex alio sed talis modus cognoscendi e pr discursum virtualem: gº talis discursus e in Deo. maior ab oibus fere admittit ut infra videbimus pbat min qª cognoscere unum ex vi et determinoe alterius e cognoscere unum ex alio, in quo fralissime cosistit discursus

Probat 3º. nam Deus cognoscit existere oigoam gª existit essentia

essentia, sumpta particula q^a in sensu illativo et quatenus connectionem denotat: 2° talis cognitio est virtualiter discursiva; patet minor patet nam ea cognitio tangit unam veritatem ex vi et determinatione alterius. maior probatur nam Deus cognoscit eam veritatem obtinuam; sed revera ita est quod omnipotentia existat quia existit essentia Dei & cum haec infallibiliter inferat omnipotentiam, et bene valeat existit essentia Dei ergo existit omnipotentia: Deus ergo cognoscit existere omnipotentiam quia existit essentia, sumpta particula quia in sensu illativo; et quidem ea veritas adeo nota est ut nullum creatum intellectum lateat, ergo cognoscitur a Deo.

Probatur 4°.

Deus evidenter cognoscit praemissas et earum connectionem cum consequente: v.g. cognoscit Petrum conversurum si dederit auxilium in his circumstantiis, et insuper daturum esse auxilium in eisdem circumstantiis, hasque duas praemissas necessario connecti cum conversione Petri; ergo determinatur ex illis ad conversionem Petri cognoscendam. antecedens est certum: quia si Deus id non cognosceret, aliqua veritas illum lateret, probatur consequentia. tum quia intellectus humanus licet non ita perfecte cognoscat eas praemissas et connectionem, determinatur ex illis ad consequens: ergo a fortiori determinabitur intellectus divinus qui summa claritate et evidentia penetrat illas. tum etiam quia determinatio haec formaliter provenit ex praemissis: ergo cum Deus praemissas habeat in suo intellectu formaliter est determinatus: nec enim aliud est intellectum determinari ad consequens quam illis praemissis informari: cognoscit ergo Deus conversionem Petri per discursum virtualem.

Argumenta Solvuntur

Caput 5^m

Obijicies 1°. de ratione discursus est ut cognitio quae dicitur consequens pendeat ab alia cognitione praesupposita quae vocatur antecedens: at omnis dependentia repugnat Deo quia dicit imperfectionem: ergo repugnat Deo virtualis discursus. respondetur 1° negando maiorem: quia licet actus conclusionis in

ratione talis pendeat a p̃missis, secundm se tn ē omnino independens qa f extrinsecam denominoēm ē cclusio ut in loga dixi tractu 6. q: 4a. cap. 2o.

Respondet 2o omissa ma: distinguendo ma: oīs depndntia realis Deo repugnat omitto ma: oīs depndntia raōis nego qa hoc genus depndntiæ hēt dina volitio respectu dinæ icetōis quam supponit et sine qua negt existere: sic gō cclusoīs actus pendet a p̃missis in discursu virtuali. ptergngō nec realis depndntia repugnat Deo nisi quæstio de voce ddo sit, nam filiatio realit pendet a paternite cum ab ea realit distinguat et sine ea negt realit existere.

Obyciés: si daret in Deo iste discursus, n essent æq certæ dinæ cognoēs. hoc ē falsm et cra dicta q 3a. cap: 2o. gō ello pr min. nam Ma. Initio quæ deducit ex p̃missis ē minus certa et euidns qm p̃missæ, nam hoc ē genium et cditio cclusoīs ut obum attingat minus certo et euidnt quam p̃missæ. cuius raō ē qa p̃missæ tangant obum in se et ex apnsione terminorum, cclusio vo ex p cognito motiuo.

Respondet negando ma: ad pboēn negando ans, nam ut in loga docui tractu 6. qe. 8ae cclusio ē æqualis cum p̃missis disiunctive sumptis. unde si p̃missa ē euidns ut tria, cclusio erit ut tria. nec obstat qd cclusio tangat obum ex alio, p̃missæ vero in se; nam lt hoc ita sit, adhuc ex eodem motiuo et æquali euidntia pponitur mouet icetus ad p̃missas et ad cclusoēm. imo si certudo et euidntia in deberet esse æqualis in euidntia et certudine, putarem ego qd cclusio p̃missas superet. raō ē nam ex una parte idem ē motiuum qd ad p̃missas et cclusoēm mouet. ex alia vero melius pponit hoc motiuum ad cclusoēm quam ad p̃missas. nam ad cclusoēm pponit

per

per pmissas qui SSt actus indicatiui; qd pmissas autem p aphnsoem: qo ex eo qd Deltusio tangat obum ex alio, pmissa vero in se, potius inferetur maior euidentia in Deltuoe quam in pmissis.

Praterea respondet qd lt Deltusio n nisi ex pmissis Decipit, deberet esse minus certa et euidns quam pmissa, n tn id intelligendum esset de Deltuoe quae simul Decipit ex pmissis et aphnsoe terminorum, ita ut ex utroq cap[te] sufnter possit elici et Deseruari quamuis utrumq defacto Decurrat, ut in citato loco logica notabam. rao e, qa tunc Deltusio haurit aliunde quam a pmissis et euidentiam et certudinem scilicet ex obto immediate cognito. nec video cur euidentissimus actus ex aphnsoe terminorum Deceptus Deseruari etiam nequit ex motiuo qd denuo sese offert iterum? l cur amittere debeat aliquos euidentiae et certudinis gradus? Iam q cum dina cognio tangens obum in alio l ex alio tangat etiam illud in se, qa sufnter mouet utrumq iterum dinum ad eam cognoem, inde fit qd talis cognio n debeat esse minoris euidentiae quam alia ex qua deducitur.

Obijce demiq. Deus cognoscit obum in se: q n ex alterius determinoe p discursm virtualem. ans e certum. coa pbat q[ai] tam Deus cnosceret idem obum p duas cognioes, alteram ad obum in se, alteram ad obum in alio. n recusant admittere has duas cognoes aliqui R.R[es], qa lt obum (inquiunt) idem sit modus tn cognoscendi e diversus qd sat e ad multiplicandas dinas cognoes. Ego vero nullam inuenio nesitatem huius multiplois ut iam explico.

Etenim eadem fralitas cognois repsantantis oipoam ut existntem, Decipit imediate ex ipsa existentia oipoa, simulq deducit ex existea essa tanquam ex motiuo, nam utrumq motiuum detrminat sufienter ad eam ipsissi cognois fralitatem. illa igitur fralitas attingit oipoam in se id e

ex sua determinõe, et ex alio scilicet ex determinõe ssiã quã connectit cum corpõa. hoc idem ctingit in discursu prati, nam idem cclusõis actus etiã pot ex cphnsõe terminorum, et sul ex motiuo cognito p pmissas, quã lt n requirant, ccurrunt tn qa illam determinant ad cclusõem: nec ideo opus ẽ duos actus ibi assignari quorum unus ctangat obum cclusõis in se, alter vero in pmissis

Ad finem aduertas hæc et alia argmnta manifeste retorqueri in cognõe diua quam fere nullus negat, p quam unum obum cognosci dicit ex alio l in alio; nam ibi tantam vim ut csideranti parebit.

Quæstio 5a

An et quatenus diua scia sit cphensiua?

Dupliciter illigere possumus qd diua scia sit cphnsiua. 1o quatenus simpliciter et absolute cprehendat oia obta. 2o qa nullus sit actus cpiciens aliqd obm p quem illud n cphndat. Iam go

Sit 1a cclusio: diua scia ẽ absolute cphnsiua oium obtorum. ita oẽs D.

Cuius ratio manifesta ẽ qa diua scia det esse oium pfectissima; sed talis n erit nisi absolute cphndat oia obta; go etc. ma ẽ certa qa Deus ẽ substãa oium quæ excogitari possunt pfectissma in quauis linea. min: probat qa potis ẽ scia oium obtorum cphnsiua; sed hæc erit pfectior illa quæ n cphndit oia obta; go scia quæ defacto dat in Deo nequit ẽẽ oium pfectissima nisi absolute cphndat oia obta. hinc infert n solum creãs verum et ipsum Deum cphndi a diua scia.

Nec modo discutio pdicata quibus essatit ctituit cphnsio, sed tantum qd id qd in qualibet scientia dicitur circa cphnsoẽm, detur etiam in diua scia. rãõ ẽ nam oia pdicata quæ requirunt a Doctoribus l se, hent ex parte pfectionis intrinsecã quam hẽre debet actus, l ex parte obti qd exprimendum

exprimendum ē: at diñā scia hēt qdqd pfectiōis postulari pōt, et insup Inoscit qdqd ex parte obti cognoscitē ē: gº in oium sententia hēt qdqd opus ē ad Iphnsoem.

Sit 2ª Iclusio. n oīs actus quo fertur diña scia in suum ob=tum ē illius Iphensio. pbat nam actus quo Deus affirmat hoēm esse animal roale n ē hoīs Iphensio cum n attingat oīa hoīs pdicata: gº n oīs actus quo fertur ad obum diña scia, ē illius Iphnsio.

Dices illum actum n eē in Deo. Iª nam in Deo repitur actus exprimens oīa hoīs pdicata et in tali actu pscindi possūt tot fralitates quot sunt hoīs pdicata: gº pscindi pōt fralitas exprimens aiāl pcise qn intligat exprimere alia pdicata: sed ea fralitas ita pcisa n ē Iphnsio: gº etcª. itaq n solm pscindi possūt tot fralitates in diña scia quot sunt obta ut ex quaestē 2ª Istat, verum respectu cuiuslibet obti pscindibiles sunt tot cognoēs quot fuerint eius pdicata sive realiť sive raōe distincta

Quaestio 6ª

An et quatenus diña scia sit invariabilis.

Invariabilitas diñā sciā Isistit in eo qd mutari nequit cognoscendo aliqd denovo qd ab aeterno n cognovit, l denuo cessando a cognoē obti qd fuit ab aeterno. et in hoc sensu constans ē DD sententia qd scia diña n sit variabilis. pbat comuniter qª si Deus aliqd in tempore cognosceret qd n cognovit ab aeterno, novam pfectoēm pfectoēm acciperet in tempore, coenterg mutaretur intrince. Rursus si cessaret in tempore a cognoē obti, amitteret aliquam diñam et intrincam pfectoēm qualis ē divina ~~cog~~ cognio qd absurdm ē. Verum hoc argmto n utar qª manifeste retorquet in scia libera Dei de hoc mundo quam potuit Deus n habere ab aeterno. rogo enim an ea scia deficiente, deficeret aliqua intrinca pfectio in Deo, l non? Si Iᵐ: gº

nullum e inconueniens qd ab æterno deficeret in Deo aliqua ex in trinecis pfectiobus quas modo het; qd, præterquam nullus dicit, inde seqitur aperte qd, in tempore nullum sit inconueniens qd pfectio defi at. qa n e in uno maius inconueniens quam in alio: Si 2m bene stat sciam deficere qn deficiat aliqua intrinca pfectio, et qd adueniat de nouo scia quin aliqua pfectio intrinca intelligat de nuo aduenire.

Huius go certissima solutois rao e qa dinus itctus e infite pfectus in linea cognosendi: go debet oia cognoscere ab æterno, et nunqm ab eorum cognoe cessare. pbat coa, nam si l aliqd n cognoseret ab ætrno, l ab alicuius cognoe cessaret in tempore, Duinceret ee fitus et limitatus in cognosendo, cum nequiret oibus attendere, ; e sicut noster itctus impfectus e qa n pot oia sul cognoscere.

Vbi noto sciam dinam dici de psenti de pterito et de futuro n qa ipsa mutatur in se, sd p extrinecam denoem ab obio qd mutatur de futuro in psens, et de psenti in pteritm. nam dina scia rem cognosit ut affixam tempori vero aut imaginario, n autem sub denominoe futuri psentis l pteriti pscindo a tempore, qa sic l opus esset ut variaret, l esset exposita falsitati. nam si modo diceret antichristus e futurus, adueniente antichristo falsa esset, l suponendum foret qd existentia antichristi e futura respu æternitatis, præsens respu illius temporis quo antichristus existit. pterita respu subsequentis, qd semper e verum.

Poteris eti rogare an Deus pro suo libito cessare queat ab alicuius obti cognioe. vellim potius alios audire quam ppriam mentem in hac disputtare proponere qa mihi n apparet tam absurda pars afirmatiua cum ex eo n Duincatur Deum esse finitum et limitatum qa nequit oibus simul obtis attendere, sed tantm inferatur Deum

Deum a sua volunte depẽdere, ut retineat cognoem semel accep- 18
tam, et illius sciam ee variabilem, n quidem ex nessitate, sed
ex ppria sua liberte. quod n ita videtur absurdum

Quaestio 7.a

Prima divisio Sciae divinae in practicam et speculativam Sciam.

De scia practica et speculativa dedi plura in logã tractu 10: q.e
3.a ex ibi dictis cstat actum practicum esse, qui regulas dat, et
modum pscribit ad aliqd eficiendum. speculativam ee quae csis-
tit in sola obti cteploe. unde quando quilibet ex his actibus
fuerit certus et evidens, erit scia practica l speculativa. dixi
autem ibi lateqe pbavi, n requiri ad sciam practicam operis
pòlitatem, nec libertem in habente sciam, nec poam ad opus efi-
ciendum, et alia quae opus n ẽ hic inculcare.

Solum adverto qd practica scia versari pòt circa
agibilia, et sic vocat prudentia, l circa agibilia, et sic dicit ars.
[illegible] cum facere sit actio transiens in exteriorem maam, ut ae-
dificare domum, agros colere, ligna dolare: agere vero sit actio
imanens in agente ut videre, amare, etca. fit inde qd ad artem pti-
neat edocere modum quo faciendae sst exteriores illae actoes. ad
prudentiam vero spectat interiores et imanentes actus dirigere. Jam
go ex his deducit

1o Sciam quam Deus hẽt de suo esse et pfec-
tionibus absolutis, imo et de relatioe Patris n esse practicam sed
speculativam, qa cum istae pfectioes n sint pducibiles, Deus n cog-
noscit modum illas eficiendi: an autem scia dina practica sit respu
pductois spiritus sancti, controvertit a Doctoribus ubi negativam par-
tem aliqui sequunt, tum qa n datur scia practica respu obti
necessarij, quales sunt filius et spiritus sanctus, eorumqe pductoes

tum etiam q^a Scia practica debet esse realit^r distincta ab obiecto operabili cuius ē practica: sed diña scia n distinguitur realiter a filio et spū Sancto: ergo respū nullius practica est.

Sed neutra rāo placet; n 1^a q^a minime requirit^r ad practicam sciam operis libertas ut in Logā docui. n 2^a, q^a n obstante identate inter utramq^3 scilicet inter sciam et verbum divinum aut Spiritum Sanctm, adhuc scia dictat modum servandum in utriusq^3 psonā pductoe, et ex eius directoe pducit^r filius a patre, et Spiritus Sanctus ab utroq^3. quare sentio dinam sciam ēe practicam respū utriusq^3 psonā q^a modum pscribit eas producendi

Sed 3^a. P. Arriagam disp: 18. n 14 noto 1° qd scia dina n identitater practica ē respū verbi q^a p illam verbum pducit^r, sed q^a ulterius modum pscribit quo verbum pducat, alioqui omne principium qd verbum pducit^r esset practica scia. 2° noto sciam dinam qua pcise contemplat^r verbum existens n ēe practicam respū verbi q^a supponit illud existens, et n pscribit modum quo illud producat. sicut actus quo iam domum constructam video, n ē practicus sed speculativus, q^a domum supponit factam, et nullum pscribit modum illam faciendi. Nec obest qd talis scia sit prium verbi, tum q^a id sub dubio ē, tum etiam q^a bene stat ēe principium qn sit practica scia uti iam dixi. 3° noto dinam sciam ēe practicam respū verbi, n solum prout est in patre sed prout ē in oibus psonis. idem dico de scia practica respū Spiritus Sancti. rāo ē q^a licet n in oibus posset ēe principium, adhuc in oibus pscribit modum quo Verbum producat, cum negari nequeat qd oēs diñā psonā cognoscant modum quo producendus sit filius et Spiritus Sanctus.

Deducit 2° dinam sciam ēe practicam respū peccati, q^a lt deus n possit illud comitere nec absolute cavere, novit tn modum quo committendum

tendum sit et producendum a crea. nec ex raõn practica scia requi-it ut qui hẽt illam possit eius obum caare, nam ut in loga dixi, dari pot in subto n. habente poam ad opus

Deducit 3° dinam sciam ẽe practicam respu obti impolis. id etiam ex loga 9stat, nam scia practica n exigit operis politatem; hẽt enim Deus hunc actum ut existat in re chimæra, ne ssium ẽ qd in re ponat duplex 9adictorium; qui actus sine dubio practicus ẽ, et obum imple respicit, cum edoceat modum illas res imples ponendi a parte rei.

Deducit 4°. dinam sciam n ee practicam respu suorum actuum, sive liberi sive necesarij. raõ ẽ qa eiusmodi actus n sst pducibiles et coenter n cognoscit Deus modum quo pducant; nam scia practica ẽ quæ pponit eficiendi rem pctam.

Deniq deducit dinam sciam n ẽe practicam respu illius politatis quæ se tenet ex parte creæ et vocari solet n. repugnaa: raõ ẽ qa hæc politas nullo modo pducit et ẽ independens a Deo ut cum meliori sententia iudico, et in metaphia pbaui. nilominus erit practica ea scia respu creaturum polium qa dictat modum quo fieri debent n polss sed existentes casu quo Deus velit eas pducere ut infra dicam.

Caput 2m.

Aliæ diuisiones.

Secunda diso dinæ sciæ ẽ in sciam simplicis inteligentiæ 9ditionatam et visionis. Scia simplicis inteligentiæ et visois ab oibus admittit. 9dioata vero in qua pponit efus libere sub 9dione, a To- mistis negat.

Igit Scia Simplicis inteligentiæ ẽ qua Deus cognoscit rei politatem pscindendo ab aliis pdicatis. nec dicit simplex inteligentia qa sit mera aphnsio absq afirmoe, nam p illam Deus affirmat rem ee polem, nec interre ã innoluere duo 9adictoria; sed inteligentia simplex dicit

qª pcendit et abstrahit ab existentia sui obii. Scia Cdioata e quā Deus cognoscit rem ponendam n quidem absolute, sed ex suppoē qd ponat Cdio: vg si Pus vocaret a Deo converteret: Scia visiois e quā Deus cognoscit rem ut ponendam l existentem pro aliqua diffrā temporis dicit autem visiois ob similitudinem cum actu visiois corporeæ quæ ferri n pōt nisi ad rem existentem

Ubi noto eandem rem esse posse obūm sive ut melius dicam subiectum huius triplicis sciæ, nam eadem et unica res eē pōt pōis Cdioata, et existens. hac autem pdicata vocant comuniter status. unde rem dicimus esse l cognosci sub hoc l illo statu possibilitatis aut existentiæ Cdioatæ aut absolutæ. Et quidem eos status et scias quæ tminant ad illos, eē diversas, unde mihi manifeste pbat, qª unus status pōt eē sine alio nam Pus qui nunquam extiturus e, hēt statum possibilitatis et futuriois Cditionatæ, n autem absolutæ, coenterq tminat sciam simplicis intelligentiæ et Cdioatam, n autem viois. de hoc latius infra.

2ª divisio e in sciam, psciam et memoriam: ubi notes n accipi hic sciam pro raoe generica divinæ sciæ, qª sic membrum dividens esset ipsa rao comunis divisa, sed pro speciali Dei scia, Cdistincta a pscia et memoria. Igitur scia e cognio clara rei psentis. pscia e cognio rei futuræ. memoria e cognio rei pteritæ. unde quando dicimus Deum scire pterita aut futura, n accipimus verbum scire in hac stricta signifoe, sed quatenus peise dicit evidentiam et claram cognoem.

Hinc 1º fit ut eademmet cognio divina posset esse successive pscia, scia et memoria, sine sui mutatione :. pat. actus repræsentans antixpum, e modo pscia qª illum tempore antecedit. quando vero pducit antixpus, erit scia; elapso vero antixpo, erit illius memoria. fit 2º qd eademmet scia possit esse simul pscia

et

et memoria respectu eiusdem obiti sub diversa consideratione. nam 20
scia visionis, qua Deus antichristum existentem intuetur, est realiter praescia quatenus illum tempore antecedit, et est memoria quatenus etiam existentiam natura priorem supponit, cum prius natura sit rem existere quam a Deo cognosci. fit 3º quod memoria non supponit oblivionem quia praecise est scia rei praeteritae quod stare potest quamvis non fuerit interrupta eius cognitio. unde licet Deus semper cognoscat obiectum, adhuc postquam extitit, dicitur habere memoriam illius. haec acceptio magis est communis hodie licet memoria solet accipi pro cognitione interrupta, ideoque Deo denegari solet, et nos in ea acceptione in libris de anima, Deo denegavimus. quandoquidem vero communior modus loquendi sit acceptio quam in praesenti tradidimus, quaestioque haec sit de voce, ab ea standum est.

4ª divisio in naturalem et supernaturalem, ubi tamen statim advertas nullam sciam esse supernaturalem respectu Dei, eo modo quo supernaturalis dicitur respectu creaturarum quia scilicet earum vim naturalem excedit, cum omnis divina scia quamvis valde perfecta, naturalis et proportionata sit respectu Dei. imo quo perfectior est, magis naturalis et proportionata censeri debet respectu Dei. dicitur ergo supernaturalis divina scia quae supernaturale obiectum repraesentat. ubi clauditur scia de gratia obedientiali, quae licet naturalis entitative, est tamen supernaturalis ex obiecto sine termino quem respicit, et sine quo nequit ut talis cognosci. Scia vero naturalis quae fertur in obiectum naturale.

Quinta divisio in abstractivam et intuitivam. abstractiva communiter dicitur cognitio evidens non immediata rei in se sed in alio. intuitiva vero est cognitio evidens rei in se pro aliqua temporis differentia. de hac divisione plura infra. Sexta divisio in directam et reflexam. directa est cognitio quae fertur ad caetera obiecta praeter cognitionem. reflexa quae super cognitionem reflectitur de qua etiam divisione agemus

cum infra discutiemus an et quatenus diña cognitio sup se reflectit.

Caput 3m

Vlterius diuiditur diuina scia.

Diuiditur ad 7° diña scia in sciam approbatiõis, et simplicis notitiæ. q°. quã diuisio non eodem modo solet explicari nonnulli dicunt sciam simplicis notitiæ esse illam quæ proponit obiectum in quo diña scia complacere n pôt. aprobaõis vero quæ proponit obiectum in quo pôt complacere. unde sola scia de peccatis erit iuxta hanc explicoem scia simplicis notitiæ cum in solo pcto complacere Deus nequeat.

Melius alij cum Sancto Thoma 1a parte q. 14a. art° 8 censent sciam aprobationis esse secundum qd ẽ caa rerum. ait enim Sctus Doctor, necesse ẽ qd Deus sua scia sit deus caa rerum, secundum qd het voluntatem coniunctam. Vnde scia Dei secundum qd ẽ caa rerum consueuit nominari scia aprobaõis. Cum igitur scia diña sit caasa rerum quatenus coniungitur cum actu voluntatis decernente producere illa, fit aperte sciam aprobaõis ee coniunctum quoddam ex diña scia et voluntate.

Vbi notandum 1° n opus ẽẽ qd actus iste voluntatis efax sit et inferens infallibiliter productionem, nam ut Deus ad extra producat et sit caa rerum sufficit condiõata et inefax voltas ut post dicam. notandum 2°. n satis ẽẽ qd hæc voltas permissiua sit, nam debet ẽẽ talis ut raõe illius deus sit absolute caa. 3° notandum qd actus itctus constituens sciam aprobaõis ẽ simplicis intelligentiæ, nam raõe illius duntaxat deus ẽ caa rerum ut infra dicam. notandum 4°, qd id qd denominatur aprobaõis scia ẽẽ solum actus itctus, quamuis fra præterea sit actus voluntatis. unde licet in complexo claudatur essentialiter actus voluntatis, ẽ tn extrincus et accidentalis respu actus itctus n quidem realiter sed formaliter pr itctum. nam scia simplicis intelligantiæ valde contingens ẽ qd cum illa coniungatur actus voluntatis decernens obiectum caare. actui o° itctus contingent

contingenter aduenit ea denominaõ Scia approbois. Scia vero sim
plicis notitia (explicoem datam si spectemus) erit oīs illa quæ
simul cum actu voluntatis n ē cāa rerum. talis ē scia
visiois quæ rem n caāt sed caātam supponit. talis ē etiam
scia simplicis itlignt̄iæ quæ versat circa pōlia quæ Deus non
decreuit pducere &. idem ɔtingit in scia viois de pcō, qᵃ Deus
n caāt absolute sed pmittit pctum.

Deniqᵉ diuiditur in ɔtingentem et necesariam. ɔtingens quæ pōt n
ēē in Deo, siue id sit raōe pfectois intrinsicæ siue raōe obti, l terminā
tiois ad illud de quo in psenti n curo. necesaria vᵒ ē quæ n pōt
n ēē in Deo. ex quo duo licet colligere. 1ᵐ hanc divisioēm adæ
quatam ēē qᵃ tradit p extrema ɔᵃdictoria. 2ᵐ sciam ɔdioatam ēē
ɔtingentem qᵃ pōt n ēē in Deo

Divisio hæc solet alijs terminis tradi, in liberam et necesa
riam. ubi si nomine sciæ inteligat idem atqᵉ ɔtingens, ē eadem
precise hæc divisio cum pcednti. solet autem aliter explari scia
libera et necesaria, ita ut p liberm significetur illa quæ supponit
aliquem actum liberum raōe cuius scia dicat libera Deo qualis
ē scia viois de creis existentibus. per necessariam vᵒ itligit ea
quæ necesaria ē Deo, eo qᵈ existat ante oēm actm liberm ipsius, n sit
in potestate ipsius hrē l n hrē illam. et iuxta hanc explõem diuer
sa ē a pcednti hæc divisio, et ɔditionata scia quæ solet a nos-
tris DD. admitti et vocari media, spectabit ad sciam necesariam
qᵃ ē ante omne decretm liberm Dei actualit existens. erit autem
hæc divisio adæquata etiam in hoc sensu, nam oīs actus diuīs l est
liber, l n ē liber respu Dei. sed de his satis.

Tractatus 2ᵘˢ
De principijs diuīæ Sciæ.
Quæstio 1ᵃ.
An detur in Deo actus primus intelligendi

Caput 1m.

Relatis Sententijs eligit afirmans.

Principia dinæ scia. vocantur ea quæ Istituunt actum 1m ad il lum, sicut in creatis dicunt principia cuiuslibet actus ilectus ea quæ aliquomo pexistunt ad eius pductoem qualis est poa ilectiua habitus et species. iam go quærimus an et quæ principia Jeurrunt ad sciam dinam, et prius loquimur de actu 1o intelligendi p illud illigimus quam pfectoem dinam raoe distinctam ab actuali sciâ, et ad illam psupposita quæ realit p identatem accipit denoem illigntis et scientis ab ipsa ilectione et sapientia actuali quæ sane pfectio comunit vocari solet ilectiuum radicale. quærimus go an talis pfectio detur in Deo formaliter.

Prima sententia negat sic Aureolus in 1o d. 35. art. 3o. P. Crize tractu 1o de scia. disp. 3a. Zuniga. de trinitate q 37. d. 2a. dub. 5. Martin: Perez. de Deo trino d. 10a. s 4a. Albis. tractu 1o disp: 2a: s 4a. Joan: a Sto Thoma. qe 14. 1a partis disp: 16. arto 2o. 2a sententia e afirma. ita Scotus lib: 1o Sententiarum. dis: 3a. qe unica. littera e. et N. Caietan: 1a par. qe 14. art 4o. Arriaga. tomo 1o. tractu de scia. se 3a. subsec: 2a. P. Alercon tractu 2o. disp: 1a. capite 1o. P. Granado. tractu 1o. de scia. disp 5a. secte 2a. cum alijs.

Hanc afirantem sententiam iudico veriorem. et probo 1o nam omne pdicatm in quo nulla miscet impfectio, Jcedndm e Deo: sed in actu 1o qui denominet illigens a scia nulla miscet impfectio: go Jcedndus e Deo. min probat nam ad tria capita reducunt impfectiones quas in illum obiectant aduersarij. 1m qd talis actus 1us e pductiuus scia. 2m qd e receptiuus. 3m qd heat poalitatem: at nulla ex his pfectionibus sequit: go probo min: ex aperta Solutioe argumentorum quam postea dabimus

Probo 2o. ex principijs Sti Thomæ a thologis communit

ad

demissis. o(mn)is actus intuitivus h(ab)et specificativum extrinecum a posteriori q(uo)d p(rae)supponat existens ad actum ra(ti)o(n)e nostra: ergo cum s(ci)entia di(vi)na sit intuitiva, debet h(abe)re tale specificativum p(rae)existens: sed hoc specificativum e(st) actus p(rae)existens seu actus 1(mus) intelligendi: ergo talis actus datur in Deo. totus discursus patet ex principiis horum DD.(orum)

Dices tamen hoc specificativum esse naturam et essentiam di(vi)nam non actum 1(mum) intelligendi. Contra q(ui)a si natura di(vi)na p(rae)supponitur existens ante actualem intellectionem illa erit actus 1(mus) intelligendi, q(ui)a nomine huius actus primi non intelligo aliud nisi formalitatem p(rae)suppositam ad actualem intellectionem et quae ab illa denominetur intelligens: at essentia di(vi)na denominabitur intelligens in ea suppo(siti)o(n)e, sicut denominatur amans, subsistens etc. ergo.

Dices praeterea hoc specificativum esse ipsam actualem intellectionem quae e(st) 1a Dei perfectio: sed contra 1o q(ui)a hoc specificativi genus e(st) extrinsecum actui: sed intellectio non e(st) extrinseca actui seu sibi: ergo etc. Contra 2o q(ui)a tale specificativum p(rae)supponi debet existens ad actum specificatum. at intellectio non p(rae)supponitur existens ad se: ergo etc. imo hinc colligitur q(uo)d nulla Dei perfectio h(ab)eat hoc specificandi munus, q(ui)a si di(vi)na intellectio quae e(st) 1a Dei perfectio, nulla praecedit, imo subsequuntur o(mn)es ad intellectionem actualem. nullum ergo potest esse specificativum extrinecum et a priori respectu intellectionis actualis, nam ad hoc opus e(st) ut praecedat illam.

Probo. 2o ad hominem nam in sententia plurium quibuscum disputamus, implicat q(uo)d cognitio quantumvis di(vi)na sit, tendat in seipsam quin p(rae)supponatur iam tendens in aliud obiectum a seipse distinctum, cum cognitio prius debet esse directa quam reflexa, nec intelligibile sit me cognoscere q(uo)d aliquid cognosco quin p(rae)supponatur in me cognitio alterius obiecti, cuius repraesentationem cognosco. sed nisi concedatur actus 1(us) intelligendi, corruit haec doctrina pro(b)o minor: nisi concedatur actus 1(us) intelligendi, ipsa intellectio erit 1(m) specificativum Dei cum fere o(mn)es actum 1(m) negantes constituant essentiam di(vi)nam per actualem intellectionem.

a qua velut a radice cæteræ pfectiões nascant: qº ipsa itetio erit 1ᵐ obum suiipsius. pat nam ut comunis doctrina fert, eo ordine quo pfectiões existunt in Deo, cognoscunt ab ipso: qº si itetio ē 1ᵐ pdicatum existens in Deo, erit 1ᵐ obum qd cognoscat ab ipso.

Caput. 2ᵐ

Ratio efficax.

Ea sit. in Deo dat quædam itetiua pfectio quæ reddat illigens p actualem itetoem: sed talis pfectio n distruit p actualem itetoem: qº dat in Deo actus 1ᵘˢ illigendi. pat coa qª nomine actus primi illigndi solum illigimus pfectoem aliquam ab itetoe distinctam, et quæ p illam denominet illigens. ma: pat. nam Deus ē itetiuus et actualit illigit et viuit p itetoem actualem. min: pbat. nam itetio actualis solm dicit repntoem fralem obti, n vº qd possit illigens reddi p itetoem actualem.

Afirmat. vº hæc ratio nam in actuali itetoe dina solm dant ea pdicata quibus cuenit cum itetoe creata, et ea quibus differt: sed nec raoe illorum quibus cuenit nec raoe illorum quibus differt dicit pfectoem itetiuam: qº nullo modo eam dicit. coenterqz aliunde supponit illam. ma: ē certa min. quoad 1ᵃᵐ partem probat. nam itetio creata n dicit in se pfectoem quæ possit in se illigens reddi qn potius ab ea realit distinguit: qº raoe pdicatorum quibus cuenit cum itetoe creata, n dicit itetiuam pfectoem. pat qª dina itetio diceret hoc pdicatm, n cueniret qn imo differret in his pdicatis utraqz itetio. quoad 2ᵃᵐ partem pbo, nam pdicata diferentialia itetois dinæ qua talis n extrahunt illam ad aliam lineam qualis ē itetiua sed intra eandem pficiunt, comunicando illi qd sit oium obtorum cpnsiua. qd sit infinitæ pfectois in pprio suo genere etcª. sicut difra volitiois increatæ a creato solum pficit illam in linea volois.

Afirmo 2º. nam itetio dina hēt sua raoe frali exprimere signare

significare et declarare aliqd in actu 2°. Pfectioem aliquam supponit, cui exprimat significet ac declaret idipsum cum tam impble videatur, qd sit expressiua et n exprimat aliqd, quam qd alicui n exprimat illud qd in actu 2° cognoscit. at ea fralitas et pfectio quæ in actu 2° exprimit, n e illa cui exprimit, ut ex terminis notum aparet g° e diuersa. Afirmo, 3°. illigere ut quo et illigere ut qd st raões frales diuersæ quæ inuicem separari possint ut pat in hoie et angelo, ubi ilctio realitr distingit a substa quæ redit illigns: g° quo reperiunt identificatæ realitr istæ raões, n pssunt n distingui fralitr p ilctum. pat nam raões frales quæ aliquando separant realitr semp distinguant p ilctm, et inde colligimus sensiuum ab ilctiuo distingui in hoie ubi identficant realitr, q° istæ raões frales inueniunt dispersæ in equo et ~~hoie~~ angelo. g° si detur in Deo pfectio ilctiua ut quod et ut quo, n pot n utraq distingui p raoem, coenterg° ilctiuum ut quod n erit de essa ilctois actualis.

Afirmat 4°. Deus p suam ilctoem Ouenit cum ilctoe creata qua ilctio e: sed cum ea n Ouenit p illam pfectoem quæ reddit illigens. g° utraq pfectio distincta e. pat coa nam Conuenientia et disconuenientia arguunt distinctoem saltem raois, et ideo in hoe distingit aiat a roali q° p aiat Ouenit cum equo, difert v° p raoate. maa e indubitata, nam utraq ilctio tam diuina quam creata het ppijssime raoem ilctois: g° utraq Ouenit in ea raoe: min probo. nam ilctio n reddit nec reddi pot illigens ut qd, g° Deus n Ouenit cum illa p eam pfectoem quæ reddi pot illigens ut quod.

Caput 3m

Præcluduntur euasiones.

Verum ad hanc raoem quam in pcednti capite fecimus, dices 1° n dari talem pfectoem quæ redat p ilctoem actualem illigens q° Deus solum e illigens in abstracto n in Ocreto. id e het fram huius

denominãois sit illa nulli subiecto aplicet. Sed 2^a p^o nam id ẽ. 2^a
PP^{es} dicentes Deum ẽẽ sapientem, illigentem ett^a n solum in abstracto sed in 2creto. ita S^{us} Dionisius, de dinis nominibus. cap. in initio. Veram æternamq 2vitam et ut sapientem et ut sapientiam ipsam laudamus. Damasen: lib. 1° cap^e 12. dicit rão et raoãli sapientia et sapiens, aliaq^z similia citari possunt Patrum testimonia: 2° ett^a. 2^a 2° nam Deus p se hẽt fr̃am huius denominãois illigentis. g^o hẽt etiam pfectoẽm aliqm quæ sit subm illius alioquin frustra erit ea fr̃a. 2^a 3° nam in Deo reperit illctus cum proprietate: sed illctio ẽ pfectio quæ põt illigens reddi: g^o dat in pfectio quæ põt illigens reddi. 2ª deniq^z q^a Deus ẽ amans n solm in abstracto sed etiam in 2creto: g^o similiter ẽ illigens. pat nam raoẽs pro võlte militant etiam pro illctu

Dices 2° verum quidem ẽẽ q^d Deus ẽ illigens n solm in abstracto sed etiam in 2creto, id autem inde provenire q^d illctio dina realit^r identificet cum cæteris pfectionibus dinis q^n opus sit assignare specialem aliquam pfectoẽm de linea illctiua quæ p illctoẽm denominet, et hoc 2cretm illigens 2stituat

Sed impugnat^r hæc doctrina. realit^r identificat^r cum volitione, nec tñ illam denominat illigentem: g^o ut resultet 2cretm illigens aliqd opus ẽ p̃ter identitem unius pfectõis cum illctoẽ dina q^d certe n ẽ aliud nisi q^d specialis aliqua pfectio quam illctiui nomine designamus ex nãa sua ordinetur et deputetur ad 2stituendm illigentis 2cretm cum illctione actuali quam veluti fr̃am respiciat. Et quidem imensitas et æternitas aliaq^z p̃dicata quæ transcendentia vocant^r n solum realit^r sed etiam fr̃alter iuxta comunem sententiam SS^{te} de 2ceptu illctõis, nec tñ æternitas l imensitas dicitur illigens. Imo nil magis identifat^r cum illctoẽ actuali quam ipsamet actualis illctio, nec tñ ipsa denominat illigens in 2creto

alias

alias etiam ilectio creata esset illigens in dereto propter summam identitatem cum seipsa, q° nullus admittit

Dices 3° necessariam ee idntatem ilctois cum aliqua pfectoe speciali ut resultet in Deo Decretum illigntis, n tn opus e qd ea perfectio sit ilectiva et actus i^us illigndi, qa dina subsistntia sufficit ut ex ipsa simul cum ilctoe resultet eiusmodi Decretm. sed contra 1°. nam anter ad subsistntias relativas in Deo, Deus e illigens in Dereto, nec tn het aliquam subsisteam tunc qa n admitto subsisteam absolutam quae comunis sit tribus psonis, et antecedat subsisteas relivas: g° etc.

2° nam ultra supposita dina quibus attribuantur operoes Dei iuxta ploquium illud actoes sst suppositorum assignari debet specialis aliqua pfectio qua simul cum ilctoe sponat illigntis Decretum, et ratoe cuius unaquaeq psona dicat illigens ut in creatis pat ubi totm suppositm humanum dicit illigens, id autem ratoe cuius ita vocat e ilectiva pota et actualis ilectio sibi unita, nam ex utroq resultat illud Decretm, et qa illud e intra suppositm, hoc etiam dicit illigens: g° siliter quamvis pater v.g. dicat illigns, id n pveniet ex ilctoe pcise unita cum paternite, se qa intra totam psoam patris est ilectio, et ilectiva pota, ex quibus resultat illigntis Decretm.

3° nam ubi dat Decretm illigens dat Decretm vivens: sed ex ilctoe et subsistntia dina resultare nequit Decretm vivens: g° nec Decretm illigns. ma et coa patent. mini pbatur nam subsistntia n e vitalis in actu 1°: g° ex ipsa et ilctoe nequit resultare Decretm vivens, sicut nec resultaret ex lapide quantumvis heret ilectionem sibi unitam mitto qd minus subsistea sit pcise terminare.

Caput 4m.
Argumentis respondetur.

Obycies 1o Si daret in Deo actus 1us respu ilectois, ille recipe
ret l produceret qd absurdm e in Deo. ans pat, nam id e de raoe
actus primi. respondet hoc argm pees instari in essa dina sparaoe
attributorum et psoalitatum, nam respu harum pfectionum e aus 1us
Cum ad eas suponat et ab illis denominet; iam go l essa producit
aut recipit has pfectoes, l n? Si 1m, dicam actum 1m illignd
poucere similiter a recipere ilectoem qa n e mains absurdm in uno
quam in alio: Si 2m go ex actu 1o n infert in Deo pductio l recep
tio. neganda igtur e ma. ad pboem dico id ee de raoe aus
primi realis, n vero fralis et raoe nostra qualis e ilectiua pfectio
quam in Deo ponimus, nam illam respu ilectois adstruimus eo mo
do quo natura dina se het respu attributorum et psoalitatum.

Instas hic actus 1us det ee realis et existens ante omus ilectus: go nulla e solutio
pz ans. nam implicat ilectum dinguere duas fralitates in Deo
qn illa realit in Deo pcedant, nam dinctio fralitatum n apo
nit Deo suponit illas in obto, nec pot ilectus in Deo dinguere
nisi qd ipso realiter e et fraliter: go si p ilectum dinguantur
in Deo dua fralitates quarum una sit actus 1us et alia 2us,
talis actus 1us et 2us psuponunt in Deo realit et fraliter
existentes.

Hac instaa urgeri pot Da naam dinam ut induit rati
onem actus primi Sparatione attributorum et psoalitatum. ab
omnibus go soluendm argtam. ante solutoem suponendm actum
1m et 2m dicere pro mati pfectionem positiuam, et pro frali
dinctoem aliquam Siue reatem siue raois, et pro qualitate
dinctois erit actus 1us et 2us erit realis quidem si dinctio
fuerit realis, et p ilectum si dinctio fuerit solm raois:

Iam go dinguendum e ans. hic actus 1us det ee realis
quoad

quoad positivam pfectoem quam pmaati dicit Deo ans, quoad dis tinctoem quam afert pro frati nego ans: ad cuius pboem siliter distinguo ans. implat idem dinguere duas fratates in Deo quin illa quoad pfectoem maatem pcedant realiter in Deo dedo ans, qa pcedant quoad dinctoem raoe cuius fiunt duae fratates nego ans. nam hoc dinctio n suponit in obto, sed comunicat ab itu qui pinde lt nullam pfectoem aponat in Deo facit tn ut perfectio dina quae in se unita e, multiplex fiat. n go dat in Deo actus 1us frater qua talis sed tantum maater aut fundamentalit ante idem

Obj 2o quaevis fratas dina utpote infite pfecta dicere det oem pfectoem pem in sua linea: go coanio det dicere perfectoem idem ut quod pat, nam utrumq pdicatm spectat ad lineam idem: n go in Deo pot dingui duplex frattas, quarum alia sit actus 1us, et alia actus 2us

Respondet 1o qd actus 1us illigndi n e in eadem linea cum actu 1o quamvis Jueniant in hoi qd e ad idem ptinere, sicut misericordia et iustitia n sst in eadem linea quamvis Jueniant in hoi qd e ptinere ad voltatem. unde sicut misericordia et iustia possunt p idem dingui, sic actus 1us et 2us. qd si dicas misericordiam et iustiam ee in eadem linea, inferam posse dingui perfectoes quamvis ad eandem lineam spectent, qa nullus dicit eos actus n dingui. Rx 2o pfectoes ad eandem lineam spectantes pee dingui, nec opus ee qd unaquaq dicat oem pfectoem polem in tali linea. sic essa et subsistea dina ss in eadem linea substa cum subsistea sit Jplementm substae, nilominus p idem dinguunt: vide quos: 2a tractatu 1o

Sed 2a hanc ultimam solutoem instas. pfectioes ad eandem lineam pertinere, n e aliud quam Jphendi sub aliquo pdicato comuni et generico

generico v.g. misericordia et iustia pertinent tanquam specificae raões sub praedicato generico actus vitalis pertinentis ad voltem, et ideo dicunt ad eandem lineam voluntis pertinere: sed species dicit oem pfectoem rationis genericae: ergo qualibet pfectio spectans ad unam lineam dicere debet oem pfectoem talis lineae.

R. concessa ma: distinguendo min: species formaliter dicit oem pfectoem intensivam et essalem raois genericae concedo min: oem pfectoem extensivam et accidentalem nego. spes enim hois v.g. dicit vivens sensibile quae sunt praedicata intensiva et essalia aialis, non tn dicit oes differas quibus aial contrahitur, nam illae sunt accidentales respu aialis et solum deserviunt ad extendendam raoem genericam, et in pluribus speciebus multiplicandam. ita siliter dico de pfectionibus ad eandem lineam pertinentibus, qualibet enim dicit oem pfectoem intensivam et essalem eius lineae, non vero accidentalem et extensivam: v.g. misericordia dicit quidquid claudit essaliter raõ cois actus vitalis, non ã differam specificam qua contrahitur eadem raõ in actu iustiae.

Obr. denique nam hic actus 1us erit in poa ad actum 2m qd arguit impfectoem. R. idem argum formari posse in essa diva respu attributorum et psonalitatum. negando igitur qd actus 1us sit in poa phica ad 2m quia nec illum producit aut recipit, nec indifferens est sed oio determinatus ad illum. pot tn ad summum concedi qd sit in poa quasi metaphica quatenus ex se non het formaliter eam denoaoem quam accipit a superveniente forma quod nil arguit impfectionis, nam eadem forma est realiter identificata et formaliter distincta ab ipsomet actu 1o

Quaestio 2a.

Verum actus 1us intelligendi sit divisibilis proprie in proximum et remotum

Caput 1m.

Propositis Sententiis Statuitur vera Sententia.

Postquam statuerimus in Deo reperiri intellectiuam perfectionem praepositam ad actualem intellectionem, restat inquirere num ea perfectio sit divisibilis in duas formalitates quarum una sit proxime intellectiua alia vero remote, ad eum modum quo plures opinantur in intellectu creato dari substantiam angeli vel animae rationalis quae remote intellectiua est et insuper potentiam superaddita quae proxime et immediate denominet intelligens.

Diversimode loquuntur AA.es in hac difficultate. sunt qui negant hoc intellectiuum proximum et remotum et proinde concedunt unicam et indivisibilem perfectionem quae denominet intelligens. alij contendunt proinde hoc intellectiuum ulterius desecari in duas formalitates quarum una sit remote intellectiua alia proxime. sed adhuc non omnino conveniunt huius 2ae sententiae DD.es namque plerumque volunt eam perfectionem intellectiuam quae mediat inter intellectiuum remotum et actualem intellectionem habere proinde rationem potentiae respectu intellectionis actualis. sicut accidentalis potentia quae mediat in eorum sententia inter substantiam angeli vel animae rationalis et actum intellectus, habet rationem potentiae respectu illius. caeteri vero negant in ea formalitate rationem potentiae.

Sed adhuc divisi sunt hi DD.es nam aliqui contendunt eam formalitatem superadditam immediate denominari cognoscentem et intelligentem, aliam vero formalitatem cui haec superaddit non nisi remote et immediate. sicut philosophantur de substantia angeli et animae rationalis quam non nisi remote et mediante potentia accidentali putant reddi intelligentem. alij vero iudicant utramque formalitatem immediate accipere denominationem intelligentis, cum dependentia tamen unius ab alia quia neque una sine alia denominari. sicut in eorum sententia tam angeli substantia quam potentia superaddita denominat immediate intelligens.

Ex hac autorum et sententiarum diversitate colligitur duplicem hic esse difficultatem triplici conclusione definiendam. 1a an inter intellectiuam perfectionem et actualem intellectionem detur aliqua formalitas medians, quae habeat rationem potentiae realis vel per intellectum. 2a an mediet formalitas quae sola denominet immediate intelligens. 3a an saltem mediet formalitas quae simul

cum

cum ilctivo remoto denominet' illigens indre. Sit g 1a Detusio inter pfectoem ilctivam ut quod et actuatem ilctoem n mediat fraltas habens raoem poa realis p ilctum. pr 1a pars q poa realis f e ad poducendm t ad recipiendm trum: at in Deo nulla fraltas e quæ rigere t poducere posit ilctoem essatem de qua e sermo: q in Deo nulla e pfectio quæ habere pot raoem poa realis Iparaoe ilctois actuatis. et coenter n e polis pfectio inter ilctoem actuatem et ilctivum et quod quæ habeat raoem poa realis. coa pat. min comunit pbat ex eo qd ois poductio l receptio petat realem dinctoem a suo poducto l recepto. quæ n datur inter actuatem ilctoem et ullam aliam divinam pfectoem.

Ego tn n utar hac pbaoe. nam in 2o phisicorum docui pee rem aliquam poducere seipsam qn obstet idntitas realis. inde go eam min: pbo qa ilctio dina e essatiter impotens poduci et recipi cum ois receptio pugnet cum quovis pdicato dino sive absoluto sive relativo. productio ä e incompatibilis cum quovis pdicato absoluto qualis e ilctio: go nullo mo fraltas aliqua e in Deo quæ poduceres l recipere ilctoem essatem. itaq bene stat ut entas aliqua poducere posset seipsam ex eo qd poducibilis sit et virtutem hëat qo seipsam qn propterea deducat oem entatem posse poducere seipsam. qa pot aliqua excludere oem poductoem aut saltem n habere virtutem ad seipsam. Solum ä colligit qd ex idntitate secum ipsa peise n colligat ëe impotens ad sui poductoem.

Probat 2a pars. qa cum ponit in Deo fraltas illa medians et dicit habere raoem poa p ilctum. l intndit qd ilctas falso et fictitie tribuat illi raoem poa et hoc n e ad rem. qo siliter dici posset Deum ee corpus t chymæram p ilctum; nec de hoc dubitari pot. vel significat ilctum Icipere cum veritate fraltatem illam ut poam. et hoc e aperte falsm qa qi cum veritate Icipit ut poa q vere et aparte rei e poa qd supra reiectm e. at si Itendas ëe poam p ilctum qa qa post opationem

operationem ilectis incipit ee poo. 2ª qª iam Deus post opoem ilectus intrinsece maioret, cum exerceret aliqd intra se qd antea n exercebat. demum jorte dices ee poam p ilectum qª aparte rei ē poa sed n dincta ab actu nisi post opoem ilectus. et hoc etiam ex dictis reijci qª iam ilectio aparte rei esset pducta lt n a principio realiter dincto.

Ex dictis colligitur eam pfectoem ilectivam quam ponimus in Deo ut actum 1m respu ilectois actualis n ee poam realem nec p ilectum Iparatione talis ilectois, nam raões adductae pbant nullam ois perfectoem in Deo pee gerere munus talis poae.

Caput 2.m

Argumentorum Solutio.

Dices 1º, n dat in Deo realis impoa ad illigendum: gº dat poa realis ideo hoc mediare solet inter subsiaam et actum ad quem e: gº inter essam dinam et actualem ilectoem dinam mediat aliqua pfectio habens raoem poae. 1m ans videt certum qª Deus realiter illigit: gº n het impoam realem ut illigat; si enim haberet illam n illigeret realiter. coa primi enthememaatis pat qª poo et impoa realis oponunt contradictorie: gº e duobus unum Duenit Deo

Hoc argum multis modis urgeri pot in adversarios. 1º n datur in Deo realis impoa ut existat qª si daret n existeret realiter: gº poa realis ut existat qd tn ē manifeste falsum cum ante Dei existentiam nulla detur pfectio quae possit ee principium etiam p ilectum existentiae dinae. 2º n dat in essa dina realis impoa ut subsistat p subsisteam pat ris alias n subsisteret realiter p illam: gº dat poa realis Iparaoe talis subsisteae qd falsm ē qª si daret poa p quem pduceret subsisteam iam pater eet pductus et n inascibilis ac impductus. pat nam ideo filius et Spiritus Sanctus pduceunt: qª subsisteae illorum pducuntur

R. gº nando ans. ad pboem Iecesso anti, negat coa qª pot Deus

illigere quamvis heat realem impoam qua n e aliud nisi negao poae realis. Sicut existere poi et subsistere p subsisteam patris quamvis eam impoam heat. ut enim illigat sufit poa loga qua csistit in n repugnaa ut reddat illigens. Sicut eadem n repugnaa sufit ut aparte rei existat et ut subsistens denominet p subsisteam patris

Instas haec n repugnaa sine loga poa fundari det in aliquo posivo: sed hoc poivum e poa ad illigendum: go deus het poam ad illigendm qua posiva sit. Rx omissa ma: nando min: qo posivum hoc e ille cptus cui n repugnat imo cui debet illigentis denominao, sicut n repugnaa ut Deus existat, n fundat in aliqua poa ad existendum, sed ipsamet essa diva quae nullam het terminorum repugnaam ut denominet existens. et n repugnaa ut essa diva denominet subsistens p subsisteam patris n fundat in aliqua poa phica quae sit in ordine ad talem subsisteam sd in ipso cceptu posivo essae cui n repugnet, imo cui debet subsistentis denominao.

Dices 2o. dat in Deo ilctus cum pprietate sed ilctus affert poam realem ad illigndm qua mediet inter substam illigentem et actualem ilctoem ut pat ex ilctu creato: go talis poa dat in Deo. Rx. ccessa ma: nando min: qa n e aliud ilctus nisi pfectio potens recipere denoem illigentis. ad hanc a recipiendm opus n e poa qa n reqritur ut ilctio pducat l ripiatur sed sufit ut identifetur. ubi noto 1m male ab aliquibus dici divum ilctum ee politatem ipsam ilctois increata qd falsum e, nam ilctus divus e alia pfectio prior ilctoe cui convenit etiam sua n repugnaa sive potitas ut existat et ut illigens denominet p actualem ilctoem. 2m qd lt ilctus divus sit in ordine ad ilctoem et ab ea separi nequeat realiter, n cstituit p ipsam, nam sicut ea pfectio prior n cstituit p 2am lt sit ad illam, ita ilctus qui pcise csistit in ea pfectoe priori n cstituit a ilctionem

Dices 3o Divus August: lib: 83 quaest:

quaestionum quadr: 15 ait Deum ee caam suae sapiae. sed rao cae narrio dicit raoem poae: go etta. Rx 2 c Augustm duntaxat intendere Deum ee caam n posive sed negive suae sapiea. Sicut dicit Deus ee a se, n quidem, poive qa se n poduit, sd negive quatenus n e ab alio. sic dina sapiea dicitur ee negive a deo quatenus n e ab aliis extra Deum.

Caput 3m

Aliud argumentum enodatur

Deniq dices. ilectio creata osistit in qualitate seipsa pcedente ab ilectu sicut nos ipsi docuimus in lib. de aia. go ilectio dina osistere det in ope raoe seipsa fraliter fluente ab aliquo principio: sed principium e poa medians inter essam dinam et ilectoem: go dat in deo eiusmodi poa.

Rdent aliqui etiam ilectoem dinam osistere in operatione n fraliter sed virtualiter pcedente a suo prio quatenus ita se het respu illius perfectois intermediae. qosi realiter ab ea dinqueret pcederet realitr ab illa.

Sed efaciter osutant. nam adhuc difultas urget cur scilicet ilectio creata osistat in operoe fraliter pcedente n vo ilectio dina. nam in ea supposioe totus deus et singula eius pdicata destruerent: go falsm e qd tunc pcederet fraliter ilectio. 3o qa siliter dici poset ilectoem dinam recipi virtualitr in illa pfectoe media qa data ea hypotesi fraliter reciperet. 4i nam sola dinctio realis n dat qd unum extremum realiter ab alio pcedat: go si posita peise dinctoe reali inter eam pfectoem mediam et ilectoem dinam, haec realiter et fraliter pcederet ab illa, manifeste coligitr qd antea pcederet realitr et fraliter qd negas

Rx 2o g ocesso anti nando coam nam ilectio creata e vita creata in actu 2o. quae iuxta ibi dicta osistit in actoe p se imanente osistincta ab emanoe. propterea diximus vivens creatm in actu 1o ee illud qd exercere pot actoem p se imanentem osistinctam.

ab emanãe, indeq. deduxi itectõem et quemlibet actum vitalem distere fraliter in actõe; nam actus vitalis seipso e vita in actu 2° coem rerq3 seipso dēt ēē actio effluens a principio. at itetio dina cum ex sua raõe frali, sit improductibis nequit in raõe itectõis dstitui p hoc qd princi pio effluat. actus enim vitalis ē in Deo actio metaphica, in creatis ā phica et a principio dincto realiter procedens. et Sicut itetio creata producit et recipit, hetq. plures alias imperfectões quibus caret itetio di vina, Sic in raõe itectõis dstituit p actoem qua fluit a pric. qd itectõi dinã repugnat.

Hinc in lib. de āīa notabam n dari raoem coem vitd sina in actu 1° sive in 2° inter creas et Deum si atendat deus ut habens actus essãles itligendi et amandi, bene tn si dsideret ut exercens productões notionales. rão ē nam vita creata ē productio p se ēma nens distincta ab emanaõe: sed Deus quatenus hēt essãles actus nil oio producit: g° quatenus hēt essales actus n dvenit cum viventi bus creatis. aliter g° p eos actus vivit Deus ac vivit creã.

Quodsi Deus atendat ut exercens ut producens actões notiona les, inveniemus p illas dvenire viventibus creatis, nam qualibet ex eis productionibus ē p se imanens et ab imanaõe dincta in quo fralissime iuxta nostra principia dsistit vita creata.

Caput 4m.

Proponitur duplex alia dclusio.

2a dclusio sit. in actu 1° itligendi neqt dingui fralitas in Deo itetiui radicalis quã sit rão a priori alterius fralitatis itetiui proximi qd solm denominet itligens p actualem itectoem. pr 1°. q° sine fundamto ponit ea fralitas medians inter itetiuum qd remotm dicit et actua lem itectoem, cum in lib: de āīa docuerim poas animi maxime spirituales qualis ē itetiua, n dingui realiter ab āīa. rursus ibi docui animam ipsam quamvis hēret poās realiter dnctas denomi

nanom

nandum: id. illigentem indte: q° nec fundamentum ē ad dicendum in Deo fraltem illam mediam, nec ad asserendum eam solum, casu quo esset, denominandam indte illigentem. pat coā q° totm adversariorum fundamtm desumit ex aiā pōis ut in capite 1° vidimus.

Pz 2° nam des zaōe ileteui ut quod ē ēē vitale. sed si remotum ēēt, nec denominaret illigens indte, nec ēēt vitale: q° n dat in Deo ileiuum ut quod remotm qd indte n denominet illigens. coā pat. mā ē certa nam oē ileiuum ut quod ē vitale saltm in aū 1° ut pat in ipsa aiā subst quam vitalem in aū 1° dicunt adversarij qª ē ileiina ut quod mi: pr nam ex eo qd reciperet ilctoem mdte n ēēt vitale cum hoc mediata receptio n suffiat ut videre ē in maa 1ª quæ mdte zipiat aūs vitales qn pinde sit vitalis in aū 1°. rursus nec vitale dicit eo qd sit zāo a priori alterius fraltatis quæ indte denominet illigens. tum qª talis fraltas n ē vita in aū 1°. tum etiam n informat āīee denominat p illam.

3ª ccłusio nec dat in iletu dino duplex fraltas quarum una quasi dimanet ab alia quamvis utraq denominet indte recipere denominationem illigntis. pz 1° ex eo qd otiosa ēēt altera ex eis fraltatibus cum altera sat sit ad denominoem illigntis. 2° qd nec in angelo nec in aia roali det duplex aūs 1us, alter 1us et alter remotus qui disiue denominet illigens indte ut in sib: dea aia dixi, ubi oēm poam realem negavi dinctam: q° n pot inde argum desumi pro fraltatibus dinctis in aū 1° illigndi dino

3° qª lt in aia darent illæ poæ, n deberent opositi DDes inde colligere qn imo negare deberent fraltatem illam mediam; nam poæ idee darent ut iuuarent aiam quæ ex se limitata et impfectas: at ileiuum qd remotm dicunt ē valde pfectum et ilimitatm: q° potius inferendm n egere supaddita fraltate, quæ sit veluti instrumentum ad ilctoem. et quidem hi Autes censent qd si aia n egeret instrumentis realit dinctis, ēēt infita, ideoq hoc

instrumenta illi dant ut quasi deprimat eius perfectio quae sine illis cresceret in infinitum: ergo ut in infinitum crescat perfectio actus primi quem remotum vocant opus est ut non egeat illa formalitate media quae se habeat tanquam instrumentum ad intelligendum

4°. potentia est anima quae non solum una sed pluribus egeat potentiis ad intelligendum: ergo iam non una sed multiplex formalitas admittenda erit in Deo medians inter actum primum remotum et proximum quod absurdissimum est. 5° nam in intellectione divina non datur duplex formalitas respectu eiusdem obiecti: ergo nec in intellectivo dicenda erit duplex formalitas respectu eiusdem intellectionis cum patet ex summa paritate.

Mitto rationes alias quibus haec et praecedens delusio solet inefficaciter probari. non tamen omittam eorum inconsequentiam notare praesertim non ideo negant praedictas formalitates intellectivo divino quia unaquaeque esset imperfecta cum non contineret omnem perfectionem possibilem intra suam lineam intellectivi ut quod, habet tamen apertam instantiam contra ipsos haec impugnatio, nam ab eis conceditur in deo actus primus et secundus intelligendi quamvis ad eandem lineam intellectus utergue pertineat, et consequenter nullus dicit omnem perfectionem possibilem intra suam lineam. Respondent lineam intellectivi ut quod esse quasi infimam, lineam vero intellectus esse quasi subalternam et magis late patentem quae continere potest complecti plures rationes formales omnino diversas.

Sed adhuc non satisfaciunt 1° nam ideo linea intellectus est subalterna quia continet sub se actum primum et secundum qui se habent quasi differentia specifica: sed etiam actus primus proximus se habent ut specificae differentiae cum istae formalitates quasi specifice videantur differre, maxime cum correspondeant substantiae animae et eius potentiae intellectivae quae specie differunt: ergo sicut linea intellectus vel linea intellectivi abstrahentis ab intellectivo ut quod et ut quo est subalterna sic etiam erit linea actus primi praescindentis a proximo et remoto. 2° nam cognitio Petri et cognitio Pauli distinguuntur in Deo iuxta hos Doctores qui distinctionem rationis explicant per ordinem ad obiecta diversa, et tamen ad eandem lineam infimam pertinet utraque cognitio cum inter ipsos non detur maior distinctio quam numerica

g:

nullum ē absurdum qd̄ intra eandem lineam infimam det duplex species

Caput 5m

Objectionibus respondetur

Sed 3a utramque præcedentis capitis delusionem objicit 1o autoritas plurium Patrum qui in Deo concedunt putant virtutem intellectivam et intellectum: sed per has voces n significat essentia divina nec actualis intellectio sed prædicatum medians inter utrumque qd proxime denominet intelligens. ergo dat in Deo duplex intellectivum, aliud remotum, et proximum aliud qd immediate denominet intelligens. Respondeo a SS PPbus intelligi, nomine virtutis intellectivæ et intellectus, formalitem aliquam ex parte actus primi proximi quem nos admittimus indistinctam a natura divina inter quam et actualem intellectionem nil omnino mediat.

objicies 2o autoritatem D: Tho: qui 1o sententiarum dist. 7a art 1o ad 1m ait in Deo esse omnino idem essentia potentia et operatio. sed differunt ratione: ergo in Deo iuxta Stum Tho: dat essentia quæ ē actus 1us remotus; potentia quæ ē actus 1us proximus et intellectio quæ ē operatio n cum distinctione reali sed per intellectum.

Respondeo nomine potentiæ solum intelligi a Sto Tho: virtutem intellectivam proximam quam nos fatemur esse in Deo actum 1m et per intellectum distingui ab actu 2o qui ē actualis intellectio: addit vero hanc potentiam sive actum 1m proximum intelligendi ratione distingui ab essentia. qd intelligendum ē de distinctione includentis ab incluso. nam essentia divina n solum ē actus 1us intelligendi sed etiam amandi ut communiter fatentur qui hos actus proximos admittunt.

Objicies 3o. cum una entitas realis æquivalet pluribus realiter distinctis, possunt in ea distingui plures formalitates quarum singulæ conveniant cum eis entibus realiter distinctis ut patet in homine ubi distinguitur animal a rationali quia per animal æquivalet et convenit cum equo, et per rationale cum angelo, sed Deus per actum 1m æquivalet rebus realiter distinctis videlicet substantiæ animæ et intellectivæ potentiæ quarum prior ē actus 1us intelligendi remotus, posterior vero proximus cum Deus per unum actum 1m prestat qd

qd

qoqd ab his duobus in creã pstat: qo in aû io distinguendi pscindibi-
lis ē duplex fmltas, prior quæ sit aûs ims remotus et aiæ substã
respondeat. 2a vo quæ sit proximus posterior et poâ ilctinæ respondeat. nec valet
dicere poâs n dingui ab aia, qa lt de facto verum sit ut ego opinor,
n tn eas dingui repugnat de pôli: iam go pôt idem argm Efici in
Deo respu aiæ pôlis.

Rx dingndo ma: qndo talis entitas æquivalet fmltter Edó ma: et
id Evincit exemplm aiatis roalis in hoie. qndo eminent æquivalet nego:
qa tunc n dat fmltis Ecuenĩea, sed entitas realis eminentiori mô ps-
tat qd ab entitatibus inferioribus dinctis pstat. quo pacto dina scia
æquivalet nostris actibus obscuris et opinatiuis qn ppterea sit pscin-
dibilis in ipsa Eceptus opinionis l obscuritatis qa n æquivalet illis
fmltter sicut hôo æquivalet equo in raõe aiatis sed eminent quate-
nus lt dina scia fmltter n sit opinio, pstat tn altiori mô qd ab
opinioe impfecte pstat, nec tn fmltter sed eminenter æquivalet opinioni.
Sic etiam Deus mô pfecto pstat qoqd a corpore pstat, nec tn fmltter
sed eminent æquivalet corpori, ppterea ō n ē pscindibilis in ipso raõ corporis.
ad rem go lt aûs ims distinguendi pstet qd a duobus pstat in creis, n i-
deo pscindibilis ē in Deo duplex fmltas quæ fmltter æquivaleat. æquiva-
let ã eminent quatenus p unicam fmltatem Deus pfectissime pstat qd
n nisi p duas fmltates pstat ilctius creatus: dat go æquivaléa emi-
nentialis n fmltis inter aûm im Dei et aûm im creatm quatenus
remotm et proximum.

Instas in aû io ilctiuo pximo Dei pôt ilctius dinguere fmltatem ilcti-
uæ a fmltate proximi: o iam in eo aû io Dei pôt dingui duplex
fmltas ilctiua. Rx Ecesso anti nando Coam qa proximitas n ē p-
dicatm de linea ilctiuæ quamuis in illo includat. quo pacto raõ entis
l substiaæ claudit in ilctiuo dino n tn ē de linea ilctiuæ, alioqui
oẽ ens et substã ẽet ilctiua: pdtum go proximitatis comune est
Deo

Deo et creis. item potum proximitatis reqit in volino divo; tn in volino Dei n reqiat potum ex linea itelinis.

Instas. pterea dat in Deo proxima capacitas ad itlignom: s ista capacitas e ppria aus primi pximi dincti ab au remoto: go dat in Deo poicatm aus primi pximi distincti ab au remoto. pbat min: in aia cuius proxima capacitas ad itlignom consistit in poa dincta ab aia.

Rx. Dcessa ma: nando min: qa proxima capacitas ad itlignom e de raoe cuiusqz aus primi itelini qd pat in eo ipso exemplo aie qd affert, ab aia secundm se, n vero diceret aus ius remotus qa n posset imste et proxime reciperes denominoem itlignos; id n fatsm eet quamuis daremus poas realiter dinctas ab aia. sd qa potentijs iuuaret ad poucendm itelonem.

Ad finem noto qd lt in au ie Dei n possnt dingui dua fraltates, alia remota, pxima alia respu eiusdem termini seu cognois, possunt tn inumera fraltates dingui qae dersis Dei cogniobus respondeant. nam sicut cognio dina dstat tot fraltatibus quot sst obtas cognita, sic aus dstare det tot fraltatibus quot sst cognioes ut sic dersa fraltas in au io respondeat dersae fraltati aus ~~pacu~~ 2i.

Quaestio 3a

An det in itelu dino habitus

Caput Im.

Propugnatur afirmiua pars.

Concurrere solet ad itelöem creatam n solm vis itelina sed habitus etia facilitans poam l illam dplens. nam ut in lib: de aia dicit, habitus e duplex. alter naatis qui lt requirat ut poa facilius operur, n tn e narius ut abse poucat itelöem. et hic dicit acquisitus qa ex repetitione actuum generat. alter e infusus qui poam dplet ut cognoem iciat, nam sine illo e impotens. tales sst oes habitus supnaales. quaerimus go an sicut in Deo reqit vis itelina, det etiam habitus

l facilitam l aplem diuinum iterum ad ilctoem. Et quidem apud oēs certum e habitum si foret dev in Deo n ēē phicum et realiter distinctum ab ilctoē nec realiter superadditum ilctiue virtuti Dei. nam hec oīa imperfectionem dicunt, et certissime statuendum nullam Dei pfectionem realiter distingui ab ilctoē essēali difficultas g° solum ē circa habitum realiter identificatum cum ilctoē actuali et cum virtute ilctiua Dei, qui n incongrue vocari pōt metaphicus habitus, sicut aūs 1us ab aū 2°.

In hac g° difficultate comunis DDrum sententia defendit in Deo nullam inuenire pfectoem quæ habere possit raoem habitus siue acquisiti siue infusi. Johes Arriaga 1a p: q° 15. sec: 3a subs: 4a breuissime defendit oppositam partem cum uno aut altero ex antiquis.

Ego sane prius quam decideret hæc difficultas maxime velim ut statueret significatum huius vocis habitus et definiret qd formalissime et essēaliter sit, et qd in suo formalissimo conceptu dicat ut sic distinguitur et denudet a cæteris pdicatis quibuscum defacto coniungitur et realiter identificatur in creatis n tn sunt de illius formali concepta. nam inde facile deduceret an dev in Deo conceptus habitus necne? Sicut antequam adstruamus sciam in Deo pmittimus nil aliud ēē quam Cognitionem claram et euidentem; in cuius formali concepta n includunt plura pdicata quibus cum identificat in creato ilctu. qd semp notari velim in similibus difficultatibus definiendis ne tota contentio, qd frequenter accidit, sit de voce.

Igitur in psenti n aliud intelligo nomine habitus ilctualis quam facilitatem ex parte aūs primi ad intelligendum q° hæc acceptio comunior ē et vulgaris inter DDes. hinc deducitur n repugnare do reperiri in diuino ilctu habitum respectu ilctoīs actualis. pr duplici raoe. 1° nam habitus ilctualis ē facilitas ex parte actus primi ad intelligendum: sed reperitur facilitas in ilctu diuino ad intelligendum ut fere oēs admittunt: g° reperitur ilctualis habitus in Deo. 2° n. pōt dari formalis effus sine fora: sed in diuino ilctu reperitur facilitas ad intelligendum

quae fratis ejus est habitus intellectualis: ergo reperitur habitus intellectualis in Deo

Haec utraque ratio in unum fere coincidit ut patet nam utraque desumitur ex facilitate quam intellectus divinus habet ad cognoscendum. restat illam protegere et solutiones confutare quibus eam enervari conantur oppositi DDres. et sane dupliciter potest ad illam respondere. 1o negando talem facilitatem in intellectu divino. 2o ea admissa, negando quod habeat rationem habitus. utrumque vero in sequenti capite rejicio.

Caput 2m

Solutiones rejicio et alia noto.

Primo respondet quidam non vulgaris notae Magister negando talem positivam facilitatem in intellectu divino et negativam admittendo quae in eo consistit quod nullum debet impedimentum ad hoc ut intellectus divinus cognoscat: unde colligit et merito nullum dari habitum in intellectu divino, nam iste deberet esse facilitas positiva; non negativa.

Sed confutatur haec doctrina, 1o. nam contra communem omnium sensum est; nullus enim alius, quem scio, praeter hunc audet negare praedictam facilitatem. Similiter in creatis posset quivis habitus negari cum facilitas et promptitudo quam experimur saepius in operando dici posset negativa non positiva. 3o quia non ostenditur ulla imperfectio in facilitate positiva nisi secundum se fiat ad id de quo controvertitur: ergo secunda est in Deo. 4o nam intellectus divinus vel saltem aliud praedicatum petit eam facilitatem non negativam, cum Deus ratione sui exigat ut nullo impedimento retardetur aut detineatur a cognoscendo. illud ergo praedicatum positivum voco facilitatem et consequenter habitum, quandoquidem illud praedicatum est positiva facilitas radicalis.

2o Respondent communiter DDres admittendo hanc positivam facilitatem, negando tamen quod illa sit habitus quia non quaelibet facilitas est proprie habitus, sed ea solum quae superveniet intellectui et ab eo distinguitur adaequate. Cumque videmus intellectum ratione sui praeter et absque ullo superaddita facultate sit facilis ad intelligendum, inde fit quod eius facilitas non sit proprie habitus sed intellectus

Verum ex hac doctrina potius confirmatur nostra sententia, sic n argumentor. ea facilitas quae n e de conceptu intellectus sed ei superveniens intelligitur, e proprie habitus: sed facilitas quam het intellectus divinus, n e de illius conceptu sed quasi extrinsecus adveniens. maior e adversariorum principium. minor probatur, nam diversum est qd e in intellectu divino posse intelligere ac posse faciliter intelligere nam posse intelligere solum dicit non repugnantiam abstrahendo a facilitate vel dificultate: posse vero faciliter intelligere, positive affert promptitudinem ad intelligendum Et quidem intellectus divinus qua praecise potens est intelligere, convenit cum intellectu creato cognoscente cum difficultate: ergo qua praecise potens est intelligere, n affert positive facilitatem. patet, nam si afferret non conveniret cum intellectu creato dificulter intelligenti. praeterea licet in Deo daretur dificultas in cognoscendo, si tn persisteret conceptus qui posset intelligens reddi, persisteret intellectus: sed n persisteret facilitas in cognoscendo: ergo facilitas in cognoscendo n e de conceptu intellectus.

(Dices lt facilitas n sit de ratione intellectus ut sic, e tn de ratione talis intellectus divini, nam ille det here oem perfectionem possibilem in linea intellectus ad quam spectat facilitas in cognoscendo: distinguo antecedentem quia vel nomine talis intellectus divini significas intellectum divinum ut e aparte rei, et sic fateor dicere facilitatem sicut dicit omnipotentiam, volitionem et caeteras perfectiones, cum quibus identificatur realiter, hoc autem n e ad rem, quia exinde solum infertur n dari habitum physicum in Deo qd oes concedunt, et adhuc inquirunt an detur habitus metaphysicus et realiter indistinctus: ergo censent adhuc suposita identitate superesse locum huic dubitationi, an detur habitus in Deo? Ego autem affirmativam partem inde satis eficaciter probavi qd detur in Deo facilitas in cognoscendo quae n sit de conceptu cognoscitivi seu intellectivae facultatis.

Quod si nomine talis intellectus divini solum intelligas eam specialem perfectionem ut a caeteris condistinctam quae het in Deo rationem intellectus, concedo nam de conceptu illius n e facilitas in intelligendo. primo quia opus n e ut heat oem perfectionem possibilem in linea intellectus, quatenus intellectus correspondit quod quid ad intelligentiis concurrit ut patet in ipsa intellectione quae n e de formalissimo conceptu intellectus etiam divini et quatenus talis. 2o nam ut ratio formalis intellectus conveniatur ad Deum, n requiritur facilitas, sed sufficit esse realiter

a Se

a se, vel ex realiter idem cum essa dina, sic n abstractus itellus neguet n ee ee ius Dei

— Ubi pro maiori nostra doctrina explicaoe notes io pdictm habitum itellualem qui reperitur in mente dina n emulari naam habitus supnatalis et infusi, sed natis qui iuxta coem sententiam datur in creis. rao e nam habitus infusus e indebitus itellui, et ordinat ad indebitam cognoem, tribuiturq non tam ut facilem et expeditm reddat itellm, quam ut illu ipleat et pportionet ad cognoscendm: at facultas illa quam adstruimus in Deo debita est itellui dino, et ordinat ad cognoem ipsi maxime debitam itellumq supponit Ipleem in linea itellus, et solm confertur ut illm promptm facilemq reddat ad cognoscendm: go ea facultas n e instar habitus supnaturalis sed potius naalis. Deinde noto pdictm habitm n ee acquisitm ex repetioe actuum, qa n oritur ex ipsis actibus, sd illos potius pcedit. rao e qa Deus anteqm itelligat obiectum, decipitur ut facile potens illud itelligere: go facilitas, et coenter habitus pcedit sciem dinam. het go se habitus iste in Deo sicut in creis habitus nalis, n acquisitus ex repetioe actuum, sd potius ans oem actum, qui habitus vocari solet p accidens infusus ut distinguitur a supnaali qui dicitur infusus p se qualis esset ille quem Deus infunderet itellui ut cum facilitate pduceret oes actus naales.

Caput 5m

Ulterius Iffirmatur haec Doctrina ex argumentorum Solutione.

Deniq iacta doctrina pbatur hac raoe. nam pcatm ex se nullam dicens repugnaam et imperfectoem admittendm e in Deo fraliter: sed habitus ex se nullam dicit imperfectoem: go admittendus in Deo fraliter. coa pat. ma e certa min: pbatur ex aperta argumentorum solutioe quam subijcio

Primo obijcitur autoritas PPum qui habitm Deo negant. Rx. tn eos PPes loqui de habitu phico, realiter distincto n vo de metaphico. Sicut qndo negant in Deo actum 2m itelligendi, censentur loqui de actu io phico, n metaphico.

Obijcitur 2o. pfectio e substan que p seipsum et sine ulla qualitate super addita

addita sit itellna cum facilite: de in ea nullus erit habitus: q° siliter n est in Deo. pat Coa. nam ideo daret in Deo qa p seipsum e itelinus cum facilitate. Rx omisso anti ~~[illegible]~~ coan dinguendo min: nullus esset habitus phicus ~~[illegible]~~ concedo. metaphicus nego. nam quoad hoc silis esset hec substaa Deo. consequenter eg de ipsa philosophandm sicut de Deo.

Obycit. 3°. cognio dina het ex se facilitem ut obea pcipiat, et ut illigntem denominet itellum dinum, nec tn ex parte sua datur habitus go facilitas pcise n e habitus. Rx illam solam facilitem vocari habitum qui se tenet ex parte aus primi ut dixi supra. Unde facilitas quae datur ex parte itelus dini dicendus e habitualis, n v° quae dat ex parte Cognois ex quo ad argtm pat.

Instas. lapis het facilitem in au io ut tendat ad centrum, nec tn dicit here habitm: g° habitus n e facilitas etiam in au io. Rx nomine habitus illigi facilitem in au io ad Vitales actus pertim itelus et voltis, non autem ad alios efus. et quidem rogare lubet obycientem cur illae qualitates supadita quibus itelus et voltas inclinant ad suos actus vocent habitus, n v° sic vocant aliae qualitates quibus poa materiales trahunt et inclinant ad suos actus seu efus: v.g: calor qui facilitat ignem ad calefaciendm, frigiditas quae inclinat aquam ad frigescendm; gravitas qua lapidem ad centrum rapit? certe huius diffra nulla. rao e nisi vocis acceptio quae habitum usurpat pro sola facilte ad vitales aus.

Obycit 4i. in poa naria nullus e habitus: sed itelus dinus e facultas naria: g° n dat habitus in Deo. pbat ma: qa poa naria qndo het oia requisita summe facilis et expedita est ad opandum: g° necesse n e supaddere habitm a quo facilitet. Rx dingndo ma: nullus e habitus realiter supadditus omitto ma. qa ille a pluribus conceditur li ab alys negetur. nullus e habitus indistinctus nego. qa hoc ipso qd in eiusmodi pois det facilitas praecedenter e habitus, cum iste n sit aliud qm facilitas ex parte aus primi ad vitales aus. et sic itela sententia quae denegat habitus in poys nariys, mihi pbabilis est.

Obycit

Obycit 5º de raõe habitus ē efficient facilitare Dcurrendo phice per verum et realem influxum in aum ad quem facilitat: sed in Deo nil dar qd p verum influxm producat cognōem: gº respu illius n dat habitus. Rx instando argmtum in obijcientes: etenim ea facilitas qm fere omnes admittunt in itetu divo ad cognoscendm, l Dcurrit efficienter ad cognoem l n? Si 1m: gº n ē inconveniens qd aliqua Dei pfectio Dcurrat efficiente ad cognoem: Si 2m: gº stat facilitas ad cognoscendm sine influxu in cognoem: dic gº silitr de habitu, nam eam solam facilitatem ego voco habitum.

Praeterea in lib: de aia pbabilissimum indicavi qd phicus habitus etiam n Dcurrat efficienter sed solm fralter residendo scilicet in poa, illamq ad aum inclinando. Sicut intensa et vehemens cognitio bonitis inclinat voltem sine ullo phico influxu ad amorem, et pmissa determinant ac facilitant ad eliciendm cons, quamvis nullm influxm efectivum sed fratem praestent. Ita habitus pot inclinare poam ad aum ex eo qd illi inhaereat suoq pondere trahat qn effective Dcurrat cum ea: n gº phicus influxus ē de raõe habitus, sed ab illo abstrahit.

Caput 4m
Aliae difficultates.

Supsunt n leves obiectoes adversus nostram sententiam. et dic insurgunt adversarij 1º. iste habitus impfectoem arguit in Deo: gº n ē admittendus. pbatr ans nam arguit ex se ēe difficilem itelm divinum ad cognoscendm, cum ideo ponatr habitus ut auferat dfcultas.

Rx 2 1º hoc argmtm adversarios urgere, qa lt in itetu divo fralter loqndo dicant ēe facilitem ad itlignendm, negari tn n pot qn ibi dene duae fraltes adquate dinctae inter se lt inadqte dinguantur ab itetu, alia qua sit potens recipere denominoem itlignentis, alia vº qua sit facilitas ad cognoscendm et recipiendm eam denominoem. iam gº rogo an

2a

2a formalitas quae praecise facilitas est supponat difficultatem in a[illegible] tio quae praecise e vis ad cognoscendum, vel non supponit? Si 1m go non est inconveniens quod vis cognoscitiva Dei formalissime loquendo sit cum difficultate ad cognoscendum. Si 2m go bene stat ut ei facultati cognoscitivae superaddatur facilitas et si in ea non supponatur difficultas: idem go de habitu dico.

Resp. 2o negando ans. ad probationem dicas habitum supponere potentiam dificilem negative non positive quia affertur ad illam reddendam positive facilem et expeditum quod habitu secluso non haberet. Unde habitus intellectualis qui reperitur in Deo supponit intellectum dificilem negative idest non facilem ad cognoscendum, nam intellectus divinus ut praecise talis solum dicit vim ad cognoscendum abstrahendo a facilitate vel difficultate, nec in hoc datur imperfectio.

Instas habitus datur ut tollat difficultas in intellectu divino: sed nulla e difficultas; go nec habitus. Sed retorquet etiam haec instantia: facilitas datur ut tollatur difficultas: sed in intellectu divino nulla e difficultas: go nec facilitas quam admittunt. Resp. go. distinguendo maiorem ut tollat difficultas quae adesset habitu secluso, concedo maiorem: difficultas quae iam supponatur afficiens potentiam nego maiorem. Unde etsi nulla praesupponatur difficultas in intellectu divino ad cognoscendum, datur habitus in eo ne difficultas resultet. Ubi diligenter observes hanc difficultatem quae formaliter auferetur per habitum, et quae illo secluso resultaret, esse negativam non positivam quia positiva difficultas formaliter auferetur per negationem cuiuslibet impedimenti retardantis cognitionem.. at negativa difficultas quae consistit in negatione facilitatis aufertur formaliter per facilitatem in qua diximus habitum consistere, nam unum contradictorium non aufert formaliter nisi per aliud.

Insurgunt 2o. Si daretur habitus in Deo, denominaret intelligens non minus quam intellectus: hoc e falsum: go etc. min. constat quia si denominaret intelligens, iam esset intellectus et non superaddita perfectio. maior probatur. nam ideo intellectus denominat intelligens quia praesupponit ad intellectionem et cum illa realiter identificatur: sed hoc idem haberet habitus si daretur: go etc. hoc argumentum insto in illa facilitate quam fere omnes admittunt in intellectu divino; vel non denominat intelligens, vel non denominatur?

Si 1m. dicam etiam habitum intelligentem denominari, quandoquidem illam voco habitum, et illa non minus quam habitus est extra diceptum ilectus. Si 2m ergo licet ea facilitas praecedat cognitionem et cum illa realiter identificet, adhuc non sufficit ut denominet intelligens: idem ergo de habitu dicas.

Rx itaque nando ma; ad probationem dinque ma; inde praecise nego ma: quod ulterius ilectus vere perfectio est talis rationis et conditionis qualis non est habitus concedo ma: ut non saepius in philosophia et theologia notabamus, eadem forma cum eadem aplicatione tribuit denominationem huic subiecto et non alteri quia hoc subiectum est diversae rationis ab alio et denominatio petit subiectum huius specialis conditionis. Ita cum angelo non conveniret albedo denominationem albi quam cum pariete: quia denominatio albi non resultat ex albedine cum subiecto utcunque sed cum subiecto corporeo, qualis non est angelus. Ad rem ergo cum intellectus divinus sit diversae rationis ab habitu, quia est perfectio cui non repugnat intelligere, habitus vero solum est perfectio facilitans ilectum ad cognoscendum, inde fit quod ex ilectu et cognitione resultet intelligentis denominatio, ex habitu vero non resultet, quamvis eodem modo habeant sibi aplicatam cognitionem. Et quidem volitio supponit ilectionem, et cum illa realiter identificatur, nec tamen denotat ilectionem formaliter volentem: quia ea duo praecise non sufficiunt ad denominationem volentis, et consequenter nec intelligentis.

Denique duo notes. 1m quod habitus licet prior cognitione sit, posterior tamen est ilectu divino; sicut licet habitus per accidens infusus cui assimilari diximus divinum habitum, prior sit quavis cognitione naturali, posterior est ilectu creato in quo recipitur. Et quidem ideo cognitio divina posterior est ilectu divino quia veluti unitur cum illo et ex utraque resultat intelligentis denominatio; sed habitus sive facilitas illa quae communiter admittitur in Deo, veluti unitur et aplicatur per identitatem ilectui divino, et ex utroque resultat denominatio potentis faciliter intelligere: ergo facilitas illa posterior est ilectu divino licet prior ilectione. 2m quod habitus divinus non est facilitas ut ipse intelligat Deo ut ilectus denominet intelligentem quod ex habitu creato patet.

Quæstio 4.a

An detur species ad cognoem divinam.

Caput 1.m

Negative respondetur.

Præter habitum et intellectum potentiam concurrere solet in intellectu creato spes intentionalis quæ intellectum ex se indiferentem ad plura cognosenda, ad unum determinat. Est a hac spes intentionalis in creatis qualitas quædam ab obiecto ab alia causa eius vices suplente producta, et ad potentiam emissa quæ vocari solet instrumentum et semen obiecti, medio quo fecundat ut in cognoem illius prorumpat; quæ qualitas distinguitur realiter a potentia quam determinat, et a cognoe ad quam determinat; et in hoc sensu nulli dubium est quod spes non detur in Deo cum nulla perfectio sit intra Deum quæ realiter distinguatur a Dei cognoe et intellectu.

Solum ergo quæritur an in Deo sit aliquod prædicatum quod sine reali distinctione ab intellectu, sed eius autem et sine ullo prorsus imperfectione habere possit omnem spei, seu saltem extra vel intra Deum gerere possit munus illius. Cuius difficultatis decisio non ita facilis est eo quod non constet quid intelligatur nomine spei ut abstrahit ab existentia et possibilitate. Comuniter vero intelligitur nomine spei entitas mediam inter intellectum seu potentiam cognosentem et obiectum cognitum, media qua utitur obiectum ut potentiam determinet ad sui cognoem, ideoque vocatur instrumentum illius. quo posito

Sit nostra conclusio. nulla perfectio reperitur in Deo quæ cum omni proprietate sit spes respectu divinæ cognois. Ita P. Ruiz tract. 1o. disp. 2a. cap. 3o. Alarcon. tractatu 1o. disp. 2a. sect. 3a. et plures tam antiquos quam RR.es quos refert et sequitur P. Montoya. disp. 4a. de scientia; P. Granado. disp. 2a. num. 9. Arriaga de scientia disp. 15. sect. 5a. subs. 4a. cum alijs. Sed probatur nostra conclusio. quia nulla perfectio divina est attingibilis quæ habere possit rationem speciei. nam ad cognosendum omnipotentiam v.g. solum concurrit intellectus divinus tanquam actus primus intellectionis actualis, et ipsamet omnipotentia quæ supponi debet existens ad intellectionem actualem terminandam,

terminationem. addo si libet facilitatem quam habet ictus divinus ad eam connexionem quae facilitas a me vocatur habitus. ut ex quaest. praecedenti constat. sed nulla ex his perfectionibus est spes. ergo nulla est assignabilis perfectio quae sit spes. probatur minor: quia spes debet esse quid distinctum ab ictu et eius habitu, nec non ab illius obiecto ut apud omnes constat.

Dices: essentiam divinam esse speciem ad omnia obiecta cognoscenda. quia movet ad detrahendum ictum divinum tanquam motivum omnia cognoscendi. Sed contra. 1° quia iam essentia divina erit instrumentum cuiusque obiecti tam divini quam humani seu creati quod falsum est. probatur sequela nam de ratione speciei est esse instrumentum obiecti ad cuius cognitionem deservit. 2° nam species debet esse quod adaequate distinctum ab ictu: sed essentia divina non est adaequate distincta ab ictu Dei: ergo non est eius species. maior: inter omnes constat quia sicut species adaequate distinguitur ab obiecto, ita et a potentia. probatur minor: quia divina essentia non est aliud quam actus purus intelligendi amandi etc. ergo solum inadaequate distinguitur ab actu intelligendi: sed ille est ictus divinus: ergo solum inadaequate distinguitur ab ictu divino. 3° nam essentia non est motivum ad omnia obiecta quae Deus cognoscit quia non cum omnibus connectitur ut infra dicam.

Et denique aliud est obiectum formale, aliud species. nam licet utrumque conveniat in hoc quod est ictum detrahere, nihilominus in pluribus differunt; nam species non movet nisi realiter existat et applicet potentiam: motivum autem formale non exigit ad movendum existentiam realem, nec realem applicationem, sed ~~[illegible]~~ tantum intentionalem. 2° nam ut species moveat, opus non est quod cognoscatur sed quod realiter existat; motivum autem formale cognosci debet, quia per propositionem obiecti detrahit ictum, et ad hanc motionem per accidens se habet existentia realis obiecti. Hinc infero licet essentia divina esset motivum et ratio cognoscendi omnia, non ideo esset species ut adversarij dicunt. quia bene stat ratio speciei sine ratione motivi.

Instas: S. Thomas pluribus in locis asserit essentiam divinam esse speciem. ita in hac quaest. 14. art. 2° et 4°. et alibi saepe. Respondeo S. Thomam intendere solum quod essentia divina gerat munus speciei, non quod formaliter sit species. Ex rem(?) nimis sequenti capite dicam essentiam divinam et quodvis aliud obiectum divinae Scientiae habere se,

se tanquam spem, respu dina scia. asserit go Stus Doctor qd essa dina e spes n fsaliter sd æquivalenter: Et lt qnoq dicat solam essam ee spem, n intendus est excludere alia obta, sd loqui de essa tangm de obto principaliori, et nobiliori.

Hinc duo deduco. 1m, qd lt ilectus dinus eet oio detratus ex se ad cognosendm aliqd obum qd tn e falsm, ut in sequente capite dico, n heret ratem spei, sparabe illius, nam spes det esse ab ilectu dincta. 2m falso nonullos putare qd respu cognois qua tratur ad oipoam v.g. dat in Deo duplex spes adqate dincta, alia qua e essa dina, alia vo qua e oipoa ipsa, nam utraq seorsim detrat ilectum dinum sufenter ad oipoam cognoscendam falso inquam, opinant qa nec essa dina e spes ut iam ostndi, nec oipoa respu suiipsius, qa spes det ee dincta ab obto, cuius cognoi deseruit; at oipoa n dinguitur a se, n go e spes sui.

Caput 2m.

Deciditur dubium.

Licet in pcednte capite dixeram qd respu nullius obti cogniti, in Deo det vera et ppria spes, adhuc pot dubitari an ipsm obum gerat munus spei, faciendo qd pstaret spes si adesset, ad eum modm quo dicitur in maa de angelis qd ipsa angeli substa exercet munus spei respu duntaxat cognois illius qua naliter angelus se cognoscit; et in maa de visioe et beatitudine defndit cois sententia qd Deus gerit munus spei respu visionis beatificæ. Sic in psenti rogare possumus, an qd p increatam visionem cognoscat a Deo se heat tangm spes respu visiois increatæ, lt absolute n sit spes.

Afirmatiue respondndm e lt comuniter DDes oposicm sentiant. rao qua moueor apte deincit interim nisi quæstio reducat ad voces. Etenim tunc dicimus, obum gerere munus spei qdo p seipsm detrat ilectm indifrentem, vel ex sei n detratm ad cognoscendm ita se het qdcunq obum respu cognois dinæ. qduis go obum gerit munus spei respu dinæ cognois; coa pat ma e certa

nam

nam propter hanc solam raōem dicit deus et angelus gerere munus
spēi respū visiōis beatificæ et angelicæ cognōis. pr min: qª diuīus iletus
ɜe indifrens oīo ut cognoscat existēam huius mundi l alterius, et determ̄atur
ad cognoēm huius potius qm̄ alterius eo qd existat iste et n alter.
ꝑterea, n ē determ̄atus ex se ad cognoēm oī͡pōæ usq̄ dum illigatur existens
oī͡pōa, nam ea posita nario cognoscit illam; posito vero ꝑcise iletu, n in ꝑte
oī͡pōæ cognio: gº diuīus iletus ex se indifrens ē ad ɜnoscendm̄ obām et ab
ipso obto determ̄atur.

Dupliciter pōt huic argmto ɜderi: iº nando qd iletus diuīus sit indifrens a
à ex se n determ̄atus, et conter qd ab obto determ̄atur, nam ille talis ē ut cog
noscere petat qduis obām eo ipso qd detur. fateor in iletu diuō reꝑiri hanc
determinoem quasi ɜdioatam, quo pacto etiam reperit etiam in iletu creato nam
ille talis ē ut petat cognoscere obām eo ipso qd heat spēs illius. nec ideo dicimus
iletum creatum absolute determ̄atm ēe ad cognoēm illius obti ad quam determ̄atur
ꝑ spēm. qª sicut illi contingens ē illa spēs, ita et illa cognio quæ sine spē
nequit ēe: gº similiter iletus diuīus, n ē absolute determ̄atus ad cognoēm huius
mundi, siquidem ei ɜtingens ē ꝑductio huius mundi, sine qua stare n pōt
in Deo cognio huius mundi.

ɜfirmo. nam iletum determ̄ari ad cognoēm huius mundi n ē a-
liud qm̄ ad illam necessitari, nam ꝑ nessitatem tollit indifra cui oponit
determ̄atio: sd posito iletu diuō ꝑcise, n nessitat ad illam, sicut nessitatur
posito obto, cum n bene valeat ex iletu diuō ꝑcise ad eius cognoēm, sicut
valet ex iletu et obto: gº diuīus iletus n ē ex se determ̄atus ad eam cogno-
ēm, sd ab obto ultimo determ̄atur

Ubi notes diffrām quæ dat in iletu diuō ɜparaōe obti existentis cre-
ati et increati, nam respū cognōis existeāe creatæ indifrens oīo ē, at respu
increatæ, n ē absolute indifrens. qª sicut petit oēs Dei ꝑfectiōes actualiter
existentes, ita petit eas cognoscere; nihilominus n ē ultimo determ̄atus et nessi
tatus ex se ad eas cognoscendas, qª cum cognio diuā falli nequeat, pri
mi

prius suponi dent ut cognoscatur. qo lt iterum dinus n sit in iterens ex se ad earum cognoem, ex se tn n e detratus, sed ab ipsis existentibus proxime et ultimo detratur

R. dent qo lt obm detret iterum dinum ad sui cognoem adhuc n gerit munus spei, qa n detrat efective sicut spes, 2a q mihi probabilismum est ut in lib. de aia docui spem n detrare poam efenter sed fratter et per sui unionem: rao e qa de spe solm nobis cstat qo poam detret quo ad exercitium. l quoad spem cognois, at ut hoc munus pstet, opus n e qo phisice producat cognoem sit cum poa, sd qo ei unita 2a capiat in cognoem, quo pacto visio beata detrat voltem ad amorem Dei qn cum volte influat Et aplicat detrat ignem ut potius operetur circa hoc pasium qm circa illud, qn pstet influxm phicum. Visus detrat aiam ad visiois actum qn producat ilam. et phica pmotio voltem detrat, lt n influat.

Caput 3m

Aliqua notantur.

Pro maiori tn doctrina pcedentis explicioe aliqua notanda. 1m n solum obtum in creatm sed increatm etiam gerere munus spei qa iterm dinum detrat. imo clarius aparet hec detratio in obtis creatis qm increatis ut ex dictis cstat. in obto a increato n solm essa dina sd ce s etiam pfectoes tam absolutae qm relativae pstant idem munus qa quaevis pfectio detrat ultimo et proxime dinum iterum ad sui cognoem quatenus psuponi det existens ut cognoscat.

Notandm 2o ergo obum dina scia duo het et ee motiuum et terminatiuum. e motiuum qa detrat iterum ad sui cognoem terminatiuum a qa cognioem actualem trat. Et quidem hec duo dersissima e pat, tum qa prius e obum motiuum qm terminatiuum, qa prius qm cognoem trat detras, seu qo idem e nessitat iterum dinum ad sui cognoem; ideo enim Deus aliquid cognoscit obum qa detratus oio e ad illud cognosendm, nam scia n est in se libera sd naria. nessitas a hec n oritur ex iteu dino

dino p̃cise sed etiam ulterius ex obto. cum etiam qᵃ obtm hēt esse motiuum f sui realem existeām quatenus p̃cise illa posita nessum est qd Deus eam cognoscat. ēē vº terminatiuum hēt a dina cognōe terminat: qº obum n gerit munus spēi qua terminatiuum est; sd qua motiuum. qᵃ sic p̃stat qd cōmuniter p̃stare dicit spēs.

Notandm 3º. qd n solm obtm positiuum sed etiam negiuum imp̃ē et cuiuscunq alterius generis sit p̃stat hoc spēi munus. rāo ē nam cuiuscunq generis obum sit semp dēt suponi ut cognoscat: qº semp detrat itelcum dinum ad sui cognoēm. at inde dicitur p̃stare munus spēi: qº etc. Itaq sicut existēa positiua huius mundi p̃suponi dēt ut cognoscat, sic etiam p̃suponi dēt alterius mundi negāo ut illam Deus cognoscat, nam in utraq cognōe Deus æq̃ imunis ē ab errore.

Nec inconueniens ē qd negāo detrēt itelum dinum qᵃ hæc detrātio n ē phicā, ocurrendo scilicet cum itela p influxum realem ad cognōem nam talis influxus oio repugnat circa dinam cognōem. hæc igitur detrātio tantm ē loga quatenus obto posito, iam Deus ē detrātus ad illud cognoscendm, quam determinōem n hebat antequm poneret obum. Non qº negaoi repugnat hæc determināo, qn imo de facto dari nullus merito dubitare pōt.

Notandm 4º. qd itelus dinus duo hēt. 1ᵐ ēē subtum cognois (ut magis proprie loquar, ēē ocertm cui n repugnat illigntis denomināo. 2ᵐ ēē obtum suæ cognois quæ duo sunt diuersissima; nam oipoā ē obtm, et non subtm cognōis, itelus autem ē subtm et nobtum cognois quæ terminat ad oipoām. Igitur n ex 1ᵃ rāoē sd ex 2ᵃ hēt itelus dinus spēi munus, qᵃ ē obtum n terminatiuum sd motiuum, quatenus illo existente dat qdqd opus ē ad sui cognōem, et eoenter ad illam proxime detrat. Itaq itelus dinus hēt n repugnaām ut denominet illigens, et hēt nārio inferre cognoēm sui; ex 1º capite ē itelus, ex 2º vº, ē obtm motiuum qᵃ detrat ad sui cognoēm.

Notandm ultimo hanc locuoēm quadicit obtum gerere munus spēi nimis impropriam esse quamuis obtm p̃stet quod

faceret spẽs si adesset, quo pacto lt̃ episcopus in absentia sui vicarij pstet qd faceret eius vicarius si adesset, n̄ dicitur gerere munus vicarij q̃ instrumentm episcopi est vicarius, et cõenter potius vicarius gerit munus episcopi ita cum spẽs sit instrumentm obti, ddã ẽ gerere munus obti et esse vicariam illius, n̄ ãi obtm ddm gerere munus spẽi.

Nihilominus tñ dum certo de re cstat, parum? ẽ uso de locaõe. certum ẽ qd in spẽ obti dentur duo, et ẽẽ instrumentm obti, et ad eius cognoem detraẽre: in obtõ ã n̄ dat qd sit instrumntm sui, dat tñ qd ad sui cognoẽm detrẽt, ideoq̃ dicimus gerere munus spẽi. Vbi etiam noto impropriẽ dici qd spẽs sit vicaria obti et gerere munus illius, nam ad hoc opus erat qd obtum si adesset, pstare posset qd spẽs pstat qd tñ ita sæpe n̄ ctingit, nam albedo vg. quamvis adsit n̄ pot seipsa detraẽre ad vioẽm corpoream nisi mediã spẽ.

Tractatus 2us.

De obiecto increato divinæ sciæ.

Quæstio 1a.

An Deus se cognoscat.

Caput 1m

Certissima pars affirmativa.

Quidquid sit de mente Aristotelis qui dicit putasse Deum n̄ se cognoscere, l saltem in dubium id revocasse, statuenda duplex cclusio quam nullus catolicus negare pot.

Prima sit. Deum se cognosere ẽ de fide. pr. nam qd aptẽ ctinet in sacra scriptura ẽ de fide: id aptẽ continet Deum se cognosere: g̃o etc. pr min: ex Matthæi 11. nemo novit filium nisi Pater, nec Patrem quis novit nisi filius. 1a ad corinth: 2. Spiritus omnia scrutat etiam pfunda Dei. Joan 10. Sicut novit me Pater, et ego cognosco Patrem. In eandem veritem cspirant oẽs ecclesiæ Patres, videndi apud Montoyam de scia disp: 5.

2a cclusio. Deum se cognosere ẽ evidens lumine naẽ. pr. nam

id

sed est evidens lumine nãa qd aptissimis demonstrationibus pbat: ita pbat Deum se cognoscere: g.º Deum se cognoscere evidens ē lumine nãa. pbat mi: 1.º nam pfectissimæ Scia qualis est diña det hēre pfectissimum obtum qualis ē Deus ne defectu obti deprimat eius nobilitas. 2.º n ē cur Deus cognoscat ea quæ sunt extra se, ignoret aũ ea quæ sunt ad intra cum hæc aptiora sint ut cognoscant a Deo. 3.º nam si Deus n se cognosceret, ignoraret se: atqui nulla pot in in Deum cadere ignorãa. g.º etc. pr q.ª pōlis ē ītētus oĩa cognoscens tam creata qm increata: g.º ille secundus ē Deo par, nam ille itētus pfectior esset alio cognoscente solm obtã creata: sd ītētus pfectior secundus est Deo: g.º ītētus qui tendat in oĩa obtã secundus Deo.

Hinc fit cognoscere Deum oẽs suas pfectiones tam absolutas quam relativas: v.g. novit se ẽe unum in oĩpoã, æternitate ac immensitate, trinum aũ in psonis. fit etiam Deum cognoscere n solm pfectiones suas specificas, sed etiam individuales, q.ª non solm cognoscit se ẽe oĩpotentem, sd hanc oĩpoam stinere virtutem pductivam hoĩs equi etc.ª et deniq.º nil ē o ĩo ad intra sive positivum sive negativum qd a Deo n cognoscat, aliter Deus aliqd ignoraret.

Sed objicies 1.º oĩs cognĩo ē relaõ realis ad obtm g.º Deus negt se cognoscere. ans videt certum. q.ª dari negt cognĩo qn alicuius obti cognĩo sit. pr coã q.ª si Deus cognosceret seipsm n daret relaõ realis inter talem cognoẽm et eius obtum, q.ª n daret ibi distinctio realis, et relaõ realis versari negt nisi inter extrema realiter distincta. Et quidem in divinis oĩa sunt unum ubi n obviat relativa oppositio: g.º si detur relaõ realis inter divinam cognoẽm et eius obtum, datur etiam distinctio.

Rñ nãndo ans q.ª de raõe cognĩois tantm ē exprimere et repntare obtum sive realiter sive raõe sive nullo mõ distinctum sit. qd si obtum realiter distinctm sit, relatio cognĩois ad obtm erit realis, et si distinctio fuerit ~~realis~~ rationis, relaõ erit rationis. qd si nulla det distinctio nulla dabit relaõ, nam relaõ aliquam exigit distinctoẽm. Et si relaõ realis sit petit distinctoẽm realem, imo sstituit pcialiter ex illa, nam pcise deficiente reali distinctoẽ, quamvis cætera pseverent n pseverat ~~distinctio~~ realis, relatio.

Et quidem in actione et unione; alijsq. rationibus formalibus hoc idem dingit, nam actio ex sua ratione formali solum dicit esse productionem alicuius, et quia realiter dinguitur a termino cuius est productio, habet realem relationem ad illum. At vero productio suipsius non habet ad se relationem realem quia non habet dinctionem realem a se. Similiter unio est ratio formalis uniendi extrema inter se et uniendi secum extremis, ut autem respicit extrema habet relationem realem ad illa quia habet dinctionem realem, at non dicit dinctionem realem a se, et consequenter nec relationem realem. Eodem modo philosophandum est de cognitione. Dumque illam ex se rationem formalem cognoscendi dicereque relationem realem ad objectum realiter dinctum, non vero ad indinctum. Quodsi attendatur secundum se, indifferens est ut habeat dinctionem realem, et relationem realem dicat vel non? an autem intercedere debeat saltem rationis dinctio inter cognitionem et objectum, modo non desinio.

Objicies 2º essentia divina constituitur formalissime per cognitionem: quod negat esse objectum cognitionis. patet consequentia tum quia objectum saltem ratione dinguendum est a cognitione, tum etiam quia cognitio esset prior seipsa, nam omne objectum praesupponi debet cognitioni divinae ne falsitati exponatur.

Nec satis est respondere cum Oviedo quod essentia divina licet cognita sit, non tamen est objectum aut terminus cognitionis. Primo est contra nam objectum est quod objicitur actui, id quod per actum cognoscitur objicitur actui; ergo quod per actum cognoscitur est objectum actus. et consequenter essentia divina quae cognoscitur est objectum actus divini. 2º nam idem argumentum urget in eo quod cognoscitur licet non dicatur objectum aut terminus cognitionis. etenim illud objectum aliqua ratione dinguendum est a cognitione, et praesupponendum est ante illam. imo et eo quod cognoscitur id quod est objectum, habere debet aliquam dinctionem et prioritatem respectu cognitionis.

facilius ergo Respondetur negando antecedens, nam ante cognitionem praecedit in Deo deceptus aliquis prior cui non repugnat intelligentis denominatio, sicut dicebam in praecedente tractatu. ille ergo cum alijs est de essentia divina et objectum cognitionis divinae, a qua formaliter dinguitur, et ante quam praesupponitur, nam essentia divina est prior illo deceptus qui reperitur in Deo.

Aliud argumentum Caput 3m

Objicies ulterius: si Deus cognosceret omnes suas perfectiones, cognosceret scientiam qua fertur ad suam essentiam, cum ea scientia sit aliqua Dei perfectio; ergo eam scientiam non cognoscit ob incommoda quae postea opponentur. quae est occasione huius argumenti dissident theologi hic de cognitione divina directa et reflexa. in quo puncto duo sunt certissima.

Primo certum est intellectum divinum non solum cognoscere essentiam omnipotentiam aeternitatem etc. sed cognitionem etiam essentiae, omnipotentiae et aeternitatis, ita ut non solum Deo constet se habere essentiam et omnipotentiam, sed etiam se habere cognitionem de essentia et omnipotentia: ratio est quia nulla veritas latere potest intellectum divinum: sed Deum habere scientiam omnipotentiae essentiae etc. est veritas cognoscibilis; Deum ergo habere scientiam omnipotentiae essentiae etc. cognoscitur ab intellectu divino. Praeterea si Deus non cognosceret propriam suam cognitionem qua fertur ad essentiam, ignoraret aliquam veritatem quam ego cognosco: sed Deus nequit esse minus sciens quam creatura; ergo etc. aliis probationibus omissis, quia res certissima. Secundo certum est cognitionem qua Deus repraesentat cognitionem essentiae non esse realiter distinctam ab ipsamet cognitione essentiae. patet nam utraque cognitio communis est tribus personis: sed praedicata communia tribus personis non distinguuntur realiter inter se; ergo cognitiones istae non distinguuntur realiter inter se. an vero inde sequatur quod cognitio divina non sit proprie reflexa sicut aliqui contendunt, est quaestio de voce, in qua loquendum cum communi quae eam vocat reflexam. ratio est quia nihil aliud intelligimus per cognitionem reflexam, nisi cognitionem quae respicit pro obiecto directo cognitionem, abstrahendo a reali distinctione, nam sicut est proprie directa licet non distinguatur ab obiecto, sic erit cum hac proprietate reflexa, licet non distinguatur a cognitione realiter, supra quam reflectit

3m igitur controversum est an cognitio qua Deus repraesentat immediatam cognitionem essentiae, distinguatur ratione a tali cognitione immediata, vel potius una formalitas sit quae fertur ad essentiam et ad cognitionem essentiae? quod idem est ac rogare an per intellectum distinguatur in Deo cognitio directa et reflexa? in qua difficultate 1a sententia negat hanc distinctionem. ita P. Oviedo tract. 1o disp. 4a cap. 1o. Arriaga disp. 6. de anima sec. 3a et 4a partes. disp: 16. et disp: 18.

Sec: 4i. et alij. 2ª sententia p̄dictam dinctoem admittit. ita P. Salas. 1ª 2ᵃᵉ. to: 1º. tractᵘ 2º. disp: 8ª. sec: 4ᵃ. P. Didacus Ruiz. disp: 7ª sec: 2ª. P. Fran: hic Suers: 2ª. tractᵘ 1º disp: 4ª et Suer: 1ª tractᵘ 6º. disp: 1ª: s: 8.

Vera mihi semp fuit hæc 2ª sententia pro qua sic argumentor. 1º. ex parte obti dat fundamentum ad dinguendum p̄ ilitam utramq cognoem: qº pôt utraq dingui. coª pat. ans pr. qª fundamentum requisitum ex parte obti, ē diuersitas conatotorum: atqui dat hæc diuersitas: qº coª. min pat, nam cognio directa esttā, cnotat esttam pro obtō, cognio vero reflexa cnotat directam cognoem quæ dinguitur ab esttā; Dices fundamentum dinctois raois solum ēē cnotata realitr dincta, quæ tn hic n dantr, nam esttā cognio realiter contrahitur cum esttā

2º. nam sufit diuersitas raois seu dinctio p̄ ilitum in cnotatis ut pluribus ostendo. 1º cognio esttā dinguitur p̄ ilitum a cognoe oipoa ut n difitentur ipsi aduersarij, et tn cnotata quæ sunt esttā et oipoā n dinguunt realitr. 2º. nam cognio animalis p̄ ilitum dinguitur a cognoe roalis, nam cum istæ cognoes possint realiter separari, fit ut qndo realiter siungunt p̄ ilitm dinguantur, qª raō fralis unius n ē raō fralis alterius, et tn cnotata videlicet aial et roale n dinguunt nisi p̄ ilitum. 3º qª lt esttā dina et eius cognio n dinguantur realiter, pôt nilominus decipi Deus ut cognosens esttam qn decipiat cnoscens esttā cognoem: sº in hoc mō decipiendi consistit raois distinctio qº inter cognoem directam esttā et reflexam dat raois dinctio. 4º qª saltem cognio reflexa dinguitur a cognoe directa creārum cum ibi detur duo conotata realiter dincta, scilicet creā et cognio dina quæ directe respicit illam.

Argumentor 2º pro eadem sententia. potis est, imo de facto dat in nobis cognio esttā dinæ l eius existeā qn exprimat p̄ illam cognio dina de tali esttā l existentia, cum sæpius recordemur et loquamur de uno obtō qn de alio: mō sic infero; qº cognoscere esttam, n dicit fralissime cognosere cognoem esttā, sicut qª pôt repiri aial sine raōli, bene colligimus animal n dicere in suo concptu roale.

qº

q° diña cognitio n qª p se cognoscit etiam cognoscit ergo aĩm . pat coa qª si ses cognosceret p se cognoscit etiam, frãtis deceptus esset, diceret frãtissime cognoscere cognitionis cognoem, et coenter nec in creatis dari posset cognitio essẽ qª esset cognois cognitio. Dico deinde. diña scia conuenit cum ea cognoe creata in hoc qd e etiam exprimere: sd n conuenit in hoc qd e seipsam cognoscere qª cognitio esse aliud e frãter a cognoe sui sicut qª hoõ conuenit cum equo p aiat erit f roalis, bene deducet aĩat n esse frãter roale. hac rão mihi eadem est cu suppositis prijs quã nullus negat de dinersis raõis.

Ubi notes hanc dinctoem raõis n eẽ p cisiuam ex parte obti ut nonnulli itendunt, sd tantum penes actus rem eandem operantes ad dersa connotata, qª nullibi talem dinctoem p cisiuam admitto, nec huius loci e eam discutere, sd ibi illa p tendere, et solum dinctoem raõis inter cognoem directam et reflexam examinare qoqd sit de mo quo fit talis dinctio. Unde aliqui ex aduersarijs, p sertim Brilz, nobis in rigore n oponant qª n tam dinctionem raõis inter eos aũs negat qm dinctoem ex parte obti qd cedimus. solum aduerto qd incoenter p cedant qui talem dinctionem p cisiuam alibi admittunt, et hic negant. nam eorum raões æq urgent in p senti maẽ at considerante patebit et facile posset ostendi.

Caput 3m

Soluuntur obiecta.

Sd 1ª iactam doctrinam de dinctione raõis inter cognoem diñam directam et reflexam, obijcies hoc argmtum saepius a DDbus inculcatum: id quod e ultima rão frãtis alicuius effectus, n indiget alia raõe frãti ut silem effectum heat sd comunicat sibi eundem effectum quem alijs p stat: at cognitio directa quam Deus het de essentia essa e ultima rão frãtis cognoscendi essentiam, ergo etiam est rão frãtis cognoscendi se, coenterq n eget alia superaddita frãltate ut cognoscat; min: et coa patent. mai pr ab inductoe, nam unio qª e ultima rão frãtis uniendi extrema inter se, e etiam rão frãtis uniendi cum extremis seipsam. actio qª e ultima frãtis p ducendi terminum, e etiam p ductio

-ioni. Vbicatio q^a ē raō fr̄alis ubicandi subtm in hoc loco, est etiam raō fr̄alis ubicandi se ibidem. et sic de alijs

Mihi n oio satisfaciunt solutiões quibus ad hoc argm̄tm Rx solet. P. Granado ait cognōem directam ēē raōem fr̄alem cognoscendi obtum n cognoscendi se. Vnde lt n egeat alia raōe fr̄ali ut cognoscat obtum, eget tn ut cognoscat se. mihi tn placet nequaquam. nam argm̄tm intendit cognoēm ēē raōem fr̄alem cognoscendi se, q^a ē ultima raō fr̄alis cognoscendi aliud sicut unio ē raō fr̄alis uniendi se, q^a raō fr̄alis ē uniendi alia. P. Montoya Rx unionem, actionem et siles alias fr̄as n ēē capaces reflectionis q^a poā illarum pductrix n ē caā nāā sua reflexiua; sicut est ictus qui supra sues aūs eflectere pōt, et ideo ad unionem n dat unio, et sic de actione, ad ictionem vero terminat alia ictio. Verum si rite ppendat argm̄tm pbat qd ictus n sit poā reflexiua sicut n sunt aliæ poæ; nam quilibet eius actus ē raō fr̄alis cognoscendi sicut unio ē raō fr̄alis uniendi, et actio pducendi. aliter g^o Rx denoum

Et 1° argm̄tm in aduersarios urgeo. nam cognio creata ē ratio fr̄alis ultima cognoscendi obtum ut nemo negare pōt, maxime in sententia quam in lib: de aīa docui ponente ictioēm in qualitē modali quæ seipsa fluat a pric, et cum subto unitur. Et tn n ē raō fr̄alis cognoscendi se, cum reipsa se n cognoscat, g ett^a. Dices cognōem creatam se cognoscere ut quo, q^a comunicat sibi saltem ut quo effectum cogniti quem obto dat.

Sed 2^a q^a se cognoscere ut quo vel ē absolute se cognoscere sicut cognoscit obum, l tantum est qd cognio seipsa sit raō fr̄alis cognoscendi aliud? si 1^m? dicam qd cognio n se cognoscit ut quo, nec sibi comunicat etiam ut quo effectum quem dat obto, q^a manifestum est qd n cognoscit se sicut obtum. nec n qdo Deum cognosco sum certus de cognoē sicut de Deo. Cfirmo. nam aliter qdo iudico n dari obtum, iudicarem etiam n dari cognoēm, et coenter tale iudicium esset falsum, lt obtum directum n daretur; aut saltem illud esset dissensus de obto et assensus de seipso, qd sine fundamento diceretur. pterea qui

obio

odio hēt peccata, non ideo odium hēt de ipsa peccatorum detestatione quamvis odium sit ultima rāo detestandi et odio habendi: q.º lt ilectio sit ultima rāo. fralis cognoscendi, n ideo se absolute cognoscit. Si v.º dicat 2.m scilicet se cognoscere ut quo nil aliud esse, qm q.d cognitio seipsa sit rāo fralis cognoscendi aliud. fateor id ita esse, verum inde probo q.d n ita se hēt ut unio, actio nam unio unit se et extrema, actio est pductio sui et termini, cognitio v.º non e expressio sui sed alterius obti.

Vt igitur apte solvatur argumtm advertas alias esse rāões frales phisicas, et alias intentionales: phisicae, ss actio, unio, ubicāo etc.a intentionales vero sunt actus ilectus et voluntatis. hinc dico rāões frales phicas dare sibi phicum efctum quem aliis comunicant ut exemplis ubicaōis, unionis etc.a constat. At intentionales illum n sibi pstant ut manifestum est ex argumentis solutionis adductis a me pro actibus ilectus et voluntatis.

Sed rogas cur detur pdictum discrimen inter has rāões frales. R.2 dari q.a sunt diversae et quasi opositae nāa.e. colligimus a a posteriori hanc earum diversitatem in nāa. q.a experimur ilectm cognoscere obtum qn cognoscat cognoēm: at nunqm videmus unionem copulare extrema qn copulet et uniatur cum illis, cumq.e haec unio qua copulat cum extremis n possit ēē realiter dincta nā daret pcessus in infitum, hinc colligimus q.d seipsa copulet cum extrēmis et consequenter rāo fralis uniendi extremis inter se, et uniendi se cum extremis; Idem dico de actione, nam cum sit pductio trī, dēt realiter existere, et consequenter pduci, cumq.e pduci nequeat p aliam actionem, nā ad hanc 2.am daret alia et sic in infinitum, opus est q.d ipsa sit rāo fralis pducendi seipsam et trūm.

Fit q.d lt cognitio dina directa sit rāo fralis cognoscendi essam, n ideo fralissime sit rāo fralis cognoscendi se, sed eget alia cognōe fraliter dincta, quae supra ipsam reflectat, sicut creata cognitio requirit aliam realiter dinctam ut reflexe cognoscatur. Sed adhuc instas. cognitio quae directe fertur ad essam, cognoscit pdq.

in ipsa formaliter est: sed in ipsa sunt plura praedicata in ordine ad cognitionem direc-
tam: ergo cognitio directa essentialiter tangit formalissime seipsam in eis praedicatis, cum nihil
respectivum qua tale cognosci possit sine termino maxime quando cognitio perfectissima et com-
prehensiva est. probo minorem: quia divina essentia formalissime considerata dicit non repugnantiam ut
directe cognoscatur, habet etiam naturalem exigentiam per quam una formalitas petit aliam qua cum
realiter confertur; ac denique essentia formaliter est vis intellectiva, et actus primus intelligendi cu-
ius totum esse est ad intellectionem actualem ut ex supradictis constat.

Argumentum hoc manifeste probat cognitionem directam essentiae
tangere se indirecte et tanquam terminum essentiae quidquid in oppositum sentiant RR. PP.
ac pro cognoscenda solum in se cognitione directa requiritur nova formalitas reflexa.
nam aliud est quod cognitio directa repraesentet sub extrinseco illo praedicato seu respectu
quem ad illam habet essentia, aliud vero quod cognoscat sub intrinsecis praedicatis. primum
potest ipsa cognitio directa quando rerum essentiam cognoscit; 2m vero formalitas superveni-
ens. et quidem simile contingit quando cognitio creata repraesentat ibidem ut virtu-
tem productricem omnium suorum effectuum, quia tunc se tangit indirecte cum dicit
unus ... illis effectibus, at directe non cognoscit, nisi per superadditam cognitionem
reflexam et realiter distinctam.

Caput 4m
Aliae obiectionis solutae.

Restat gravis obiectio quae in hunc modum proponitur. si cognitio directa
essentiae distingueretur a reflexa, daretur infinitus processus in divinis cognitionibus
quod absurdum est. ergo etc. probo maiorem: sicut cognitio directa cognoscitur a Deo,
sic etiam cognosci debet prior reflexa ne Deum aliqua veritas lateat cog-
noscibilis et de facto ante cognita. rursus sicut cognitio directa non per se
sed per aliam reflexam cognoscit ita prima reflexa cognosci debet per 2am reflexam
et haec 2a per 3am et sic in infinitum

Atqui DDres negant hunc infinitum processum in divinis cognitionibus reflec-
tentibus et unicam solum cognitionem admittunt quae formalissime reflectat
supra cognitionem directam essentiae et supra seipsam. sed 1 ego fallor
vel

vel falso et incoẽnter opinant, ut ostendo 1º ex õibus argumentis adductis cap. 2º pro distincõe cognõis directa a reflexa, nam õia illa similiter pbant distinctõem unius reflexa ab altera reflexa, ut pendenti patebit, q. pcedit in infinitum; et incoenter pcedunt adversarij dum admittunt distinctionem inter cognõem directam et reflexam, negant ã inter utramq reflexam. Vnde magis coẽnter opinant qui õem reflexam cognõem a directa directam negant, quam qui una reflexa admissa cæteras n pcedunt.

Ostendo 2º qa si cognio reflexa cognosceret se fraliter, esset sui p unicam fraltem obm cognitum, et cognio repsentans: hoc ẽ absm. g. ext.ma pãt, nam illa fraltas reflexa cognosit fraliter seipsam, et coẽnter ẽ fraliter obeum cognitum et cognio repsentans. min pr. nam ẽẽ obtm cognitm et cognõem repsentantem ss duæ fralitates ex se ... sæ, et quæ reperiant realiter sæpe separatæ: g. quando realiter distinguntur sunt p diversum directæ. pãt ex prio communiter admisso, et qd nullus negare pot. nam qdo repiant aliqua pdtã realiter directa, semp distinguantur p diversum qdo realiter cont. antur, ut pãt in aiali rõali: g. neque una et eadem fraltas indivisibs ẽẽ obtm cognitm et cognio repsentans. Et quidem si hoc n ẽ narium, qd opus ẽ distinguere cognõem reflexam a directâ. cum faile dici posset cognõem directam esse sui obtm et cognõem sui.

Ostendo 3º qñ res p unicam entitatem convenit et differt ab alia, distinguitur duplex fraltas ut pãt in hoc ubi distinguitur aial a rõali qa p aiat convenit cum equo, a quo differt p rõale: sed cognio dina reflexa p unicam entitem convenit cum cognõe creata et differt ab eadem, quia cognio creata sit obeum alterius 2æ reflexæ; nam cum illa convenit in eo qd sit obtm, n ã in eo qd sit cognio sui: g. in cognõe dina reflexa, aliud ẽ esse obtm et aliud ẽ esse cognõem sui: n g. per unicam fraltem indivisibilem ẽ obtm et cognio sui.

Dices. ibi n dari duas fralitates cum pprietate, sed solm penes modum cognoscendi, quatenus p spẽs quibus in creatis cognoscimus unum obtum, n habemus

raoem cognois, et puram cognoem n habentem raoem obi attingimus eam cognoem reflexam Dei, iam ut obm, iam ut cognoem, et sic vadimur quasi [illegible] cum reipsa n dispuamus

Sed 3a est 1o, q similiter dici pot nullam pfectioem dinam ab alia p ilertum dingui 2o nos p spes rerum creatarum cognitas, et loqui de illis quasi eent dinctas. 3o qdqd sit de spebus p quas cognoscit a reflexa cognio Dei, neqt negari qd in illa realr det et ee obm et ee cognoem: q esse obm et ea cognoem sunt duo p ilertum ut pbatum manet: qo in ea cognoe reflexa dant duo p ilertum. Et quidem p spes rerum creatarum dicimus cognoscere patrem aeternum ut genem, angelm ut intenem q. Sites cogno fictitiae sunt, cum vere n detur in Patre nec in angelo pdicatum qd ab illis exprimit: at in hoc sensu n pot dici qd attingat cognio reflexa Dei p spes creatarum q vere het ee obm et esse cognoem, atq cum cognoe creata reflexa quenire et differre: cum go hec pdicata seorsim cognoscant, vere dinguuntur eo mo quo pfectiones creatae possunt ab invicem p cognoem disgui.

Dices item cognoem illam reflexam Dei n pbere fundamentum ex se ad dinctionem raois. 2o nam qdo entitas e ita faecunda ut p seipsam queniat et liferat ab alio, pbet ex se fundamentm ad dinctionem raois ut pat in homine: 3o ea realitas reflexa Dei quenit et differt ut pbatm est: p ella deinde qdo una entitas realiter het pdicata quae reperiunt in entibus realiter dinctis, pbet ex se fundamentm ut ea praedicata dinguantur p ilertum: 3o cognio reflexa Dei qstat his pdicatis ut ex dictis pat. q ella.

Quapropter ad argem Rx. qcedendo sequelam, et negando qd in ea infita serie cognoum det aliqd absurdi vel impfectois, imo posime pro eo admittendm esse, nam qdqd impfectoem n het, qcedndm e Deo: 3o ea infita cognoum series nullam het impfectoem, imo pfectoem magnam heret: q ella. Probo min: 1o ex argumentorum soluoe. 2o ex eo qd in ~~creata~~ directa scia Dei

Dei requirat infita cognoũm multitudo q^a. danter tot cognões quot sũ creãs cognita, et quot sunt p̃fectões in ospõa viq quã sane sunt infitã quamvis illæ cognões non dentur directe cum eo ordine et successione quo sane reflexæ, qd valde ɔmendat ɔciam dinãm quæ p̃ unicam Realtẽm æquivalet seijs realit̃ dinctis, scilicet õibus creatis seijs.

Caput 5^m.

Argumenta contra infinitam cognitionum seriem

Dices 1º. n repugnat ut aliqua cognĩo supra se reflectat: ḡº cognĩo Dei reflexa põt supra se reflectere q̃n requirat suq̃uenens alia reflectio. p̃r añs. 1º nam cognĩo qua se cognosit angelus reflectit supra se. 2º visio beata sup̃ se reflectit: q^a spectat ad beatitudinis statum ut beatus fiat beatus de duratione suæ visiõis. 3º. nam hic añs, õis p̃p̃õ nulla excepta ɔ obti repñtaõ, supra se reflectit

Rx² hoc argumẽto manifeste p̃bari qd cognĩo directa Dei supra se reflectit q̃n opus sit aliam reflexam cognõem admittere qd n ɔcedunt qui argtm ɔficiunt ad illud ḡº negat añs si ɔtendat esse p̃õlem cognõem obti dincti quæ fralissime cognõõ reflectere possit sup̃ se. qdqd sit an re aliter cognõõ reflectere possit de quo in p̃senti n disputamus. ad eius 1^am p̃baõem idem respondeo qd scilicet angeli cognĩo si se cognosit, n ẽ p̃ eandem fraltẽm qua cognoscit angelm. ad 2^m Rx² siliter visionem n cognoscere se p̃ eandem fraltẽm qua Deum attingit sd p̃ diversam. p̃ter q^m qd lt ad cognõem status beatifici p̃tineat cognoscere duraõem visionis, opus n ẽ ut ea cognoscat p̃ ipsam visiõem sd p̃ aliam cognõem certam realiter dinctam quæ sit veluti passio ɔsequens ad visionem beatam. sd de hoc in maã de visiõe. ad 3^m dic illum añm æquivalere huic, ista cognĩo ẽ rep̃sentaõ, et illa ẽ rep̃sentaõ, et hoc pacto si claudit seipsam erit p̃ diversam fraltẽm ab illa qua respicit cæteras cognões.

Dices 2º. ideo actio ẽ raõ fralis p̃ducendi seipsam et trãm

q^a secus daretur infitus processus in actionibus ut dictum manet cap^te 5°.

Do iste processus infert ex eo qd cognio reflexa Dei non se cognoscat formaliter: q^o se cognoscit simul cum cognoe directa. Do argum hoc etiam insto 2ª objectiones. nam ex eo qd cognio dina directa n se cognoscit formaliter, infertur processus infitus, q^a semel admissa una reflexa, nessume infitas devorare sicut pbaui: q^o cognio directa debet cognoscere seipsam simul cum ea qd n admittis.

R^2 1° utrumq processum esse diversum nam in Deo e p illum et secundum fralitates ab ipso dinctas qd nullum het absurdum; imo commendat maxime dinam pfectoem. in actione v^o realis esset et secundum entitates absolute dinctas quam nullus admittit defacto. R^2 2° qd uterq processus diversimode infert, nam in cognoe dina reflexa, n infert vi illius, q^a ut ipsa repsentet cognoem directam n petit qd cognoscat, esto cognosci debeat aliunde propter summam pfectionem illius dini quem nulla veritas latere pot, at ut actio sit pductio termini reqirit ex se qd existat et pducat. Vnde si pducenda foret p aliam actionem, inferret ex se processum in infitum; ideo censet absurdum qd actio n sit rae fralis faciendi se, minime vero qd cognio n sit rao fralis cognoscendi se.

Dices 3°: daretur in ea collectione infita dinarum cognioum aliqua quae n cognosceret a Deo: Do hoc e falsum q^o etta^a ma pr. nam ibi sunt plures cognoes reflexibiles qm reflectentes, cum 1^a sit reflexibilis et n reflexa, et pter 1^am qualet sit reflexibilis et reflectens. q^o dat aliqua cognio n cognita a Deo. pr coa nam ea reflexibilis cui non correspondet reflexa, n cognoscit; nam cum p seipsam n cognoscit Do p reflexam cognosci deat, si hoc n det, incognita erit. Sicut si daret infita multitudo hoium quorum unusquisq suum equum ascenderet, emortuo uno equo, maneret unus hoo sine equo sibi correspondente, nam ante mortem huius tot erant hoies quot equi.

R^2 hoc argumento parum urgeri nos qui posiciones obtinas

obtiuas, et a fortiori quamlibet aliam maiorem directionem negamus, inter eas reflexiones, et solum admittimus directionem ex parte actus, nam ea directione secluda non est intelligibile quod ibi dentur plures cognitiones reflexibiles quam reflectentes, aut quod unicuique reflexibili correspondeat sua reflexa: solum non datur in Deo quaedam indivisibilis perfectio cognitionis etiam per virtutem ex parte obiecti indirecta, proindeque incapax faciendi numerum aut servandi correspondentiam in suis praedicatis, esto per virtutem dinguamus in illa formalitates infinitas cum fundamento in re, quarum alias aliis applicemus.

Verum omittamus dari perfectiones obtiuas, adhuc Respondetur certo non posse a nobis definiri an cognitiones reflexibiles plures, pauciores aut aequales sint cum reflectentibus, sicut in philosophia dicitur linea infinita quae constaret ex lateribus albis et nigris, incipiendo ab albo vel nigro, solus non Deus id novit et nos ad summum deprehendimus, quod illi lateres eidem de cognitione dico augerentur, vel si unus poneret de novo, vel minueretur si vel unus de novo tolleretur

Denique Respondetur negando maiorem ad probationem nego suppositum quod ibi dentur duae collectiones, alia reflexibilium et non reflectentium, alia vero reflectentium et reflexibilium. Solum non datur una colectio cognitionum quarum quaelibet praeter primam est reflexibilis et simul reflectens, prima vero solum est reflexibilis et non reflectens. unde non datur locus inquirendi an colectio formalitatum reflexibilium sit maior vel minor colectione reflectentium, quia una et altera collectio est eadem omnino praeter primam cognitionem directam quae solum est reflexibilis et non reflectens.

Ex quo patet exemplum ibi de hominibus et equis non esse ad rem quia in eo infinito dantur duae colectiones adaequate directae, alia hominum et equorum alia potestque rogari quaenam sit maior vel minor, sicut rogari potest in infinito lateribus albis et nigris constante, quia colectio alborum est adaequate directa a

a colectione nigrorum. Et quidem da p impossibile qd in tali colectione hominum et equorum unusquisque homo praeter unum, sit homo simul et equus, poteste rogare an plures sint l pauciores homines quam equi? minime sane qa tota colectio constat ex hominibus qui praeter unum, omnes sunt equi, nec datur ibi duplex colectio quae comparabilis sit quoad numerum, ita similiter dicas in nostro casu.

Caput 3m

Aliquibus instantiis R.

Instas: 1o collectione daret aliqua fraltas supra omnes se reflectens: go illa n cognoscitur a Deo. pat qa supra omnes nullam aliam fraltatem haberet a qua cognosceret, alioqui n esset ipsa sup omnes, et cum aliunde p seipsam n cognoscat ut ostendimus, incognita manebit. ans. pbat. in ea colectione dat aliqua fraltas super infinitas. go sup omnes, cum omnes sint infinitae.

R. nando ans. ad pbatem nego ans. qa nulla fraltas e ibi distans infinite a 1a. sed unaquaeque finite distat, et sub se habet finitas infinitas a supra se, sicut in linea infinita laterum hinc incipiente, nullus esset qui infinite distaret a 1a et post se haberet infinitos. adverte a qd si omitteremus aliquam ex his fraltatibus esse supra infinitas, n inferretur esse supra omnes, qa series omnium claudit plura infinita sicut numquodque infinitum plura complectitur.

Instas 2o. Sicut pars quaelibet illius infinitae colectionis a Deo cognoscit, sic tota colectio ut colectio e, cognosci deberet a Deo ne daret in Deo ignorantia alicuius obti: atqui tota colectio ut colectio nequit a Deo cognosci: go n dat talis infinita colectio ~~lectio~~ pbat min. qa illa colectio ut colectio e n pot cognosci per seipsam, alioqui iam aliqd p seipsm cognosceret qd negamus. deinde cognosci nequit p cognoem quae sit extra totam colectionem qa nulla cognitio dat extra colectionem omnium ut pat, ac denique n pot cognosci p a-

aliquam singularem cognoem quae includat in colectione oium. tum qa sin- 46
gularis obtum solm respondet singulari cognoi. tum etiam qa iam illa
singularis cognio cognosceret seipsam sul cum alijs, cum ipsamet includat
in numero aliarum.

Rx illam colectionem esse simul colectionum obtorum ut supra dixi,
nam unaquaeq est etiam obtum respu diversorum; nam e cognio cognois
antecedentis, et obtum subseqntis. excipio semp iam cognoem directam quae
lt sit obtum subseqntis cognois quae est io reflexiua, n tn e cognio alte
rius cognois, io obtis esse dina, t oipoa a alterius pfectionis distincta
a cognoe, cum quo stat, ut simul etiam sit obtm et cognio. Tota go
ea colectio obtorum cognosit p totam colectioem cognoum, sicut quaelis pars
obti p partem cognois. nec inde fit ut aliqd se cognoscat, nam ea obtorum
colectio pmixte cognosit p partes colectionis sive p totam cognioum
colectionem pmistam inter partes obti. Sicut in linea laterum
alborum et nigrorum, dat una colectio, et alia, pmixta tn quoad lateres
qa post quemlibet album, a quo lineam incipere supono, sequit niger.

Instas 3o p nullam fraltatem disiue sumptam cognosit Deus
totam eam colectionem: go eam absolute n cognosit. ans e certum. qa ois
fraltas disiue sumpta solm terminat ad aliam fraltatem et n ad
colectionem oium. coa pr qa p aliquam fraltatem disiue sumptam de-
beret colectio cognosci. Rx n p fraltem aliquam disiue, io p oes colec
tiue, pmixtas tn ut supra dixi, cognosi illam colectionem fraltatum
quibus sponit Scia dina.

Dices tn 3a pdicatm qd n e quantitatis stinuae t discretae, et
nulli parti disiue spetit, nequit toti suenire: so cognosere illam colec
tionem n e pdicatm continuae t discretae, nullique fraltati disiue spetit:
go nequit illud toti colectioni suenire. so argmem insto manifeste in-
sto in cognoe creata fralter exprimente aial roale, in qua sine dubio
pot distingui duplex fraltas, alia circa aial, et alia circa roale. Iam

insicuo argumentum factum. cognoscere duplex illud praedicatum, videlicet animal et rationale non est praedicatum quantitatis continuae vel discretae: sed nulli formalitati divisive competit utrumque cognoscere: ergo utrique formalitati simul non conveniret, quod est evidenter falsum.

Aliquis forte negaret maiorem ob instantiam factam in qua videtur illud principium labefactari. sed illa omissa. Respondendo negando minorem. quia cognoscere totum collectionem est praedicatum quantitatis discretae, quatenus affertur ibi numerus plurium formalitatum quae requiruntur ut cognoscatur ea collectio. Quapropter licet id nulli formalitati competit, convenire potest collectioni quae resultat ex omnibus. Sicut esse numerum ternarium, nulli unitati divisive competit, sed omnibus collective

Quaestio 2a.

An Deus cognoscat sua praedicata ut possibilia?

Postquam statuimus quaestione praecedente Deum se cognoscere quoad omnes suas perfectiones, restat inquirere, utrum quo cognoscit illas. et primo dubitatur an scientia Dei cognoscat praedicata divina ut possibilia. duplex est possibilitas, alia logica et alia physica. logica est non repugnantia ad existendum. physica vero est virtus productiva, per quam extrinsece denominatur poteas existere; quo posito

Sit 1a. conclusio. Divina scientia cognoscit omnia praedicata divina ut logice possibilia. ratio est, nam omnia praedicata divina habent istam logicam possibilitatem: ergo illa cognoscit a Deo in omnibus suis praedicatis. patet nam in eis cognoscit Deus quidquid a parte rei habent. antecedens probatur. nam omnia praedicata divina habent non repugnantiam ad existendum siquidem existunt actualiter, et ab existentia actuali bene valet ad non repugnantiam, alias res existeret quando impediretur eius existentia

Sit 2a conclusio. non omnia sua praedicata sed tantum duo relativa cognoscit Deus ut possibilia physice, quia sola relatio filii et spiritus sancti habent possibilitatem physicam, cum respectu illarum detur virtus productiva quae tamen respectu relationis patris, et omnium attributorum nec non et essentiae impossibilis est: ergo duas illas relationes tantum novit Deus ut physice possibiles. consequentia patet et antecedens certum est.

Infertur

Infert ex his oia libera decreta quæ sunt l poterant ee in Deo, cognosci p dinam sciam ut pblia logice, n phice. rao e qa talia decreta n repugnant in suis pdicatis, et ad illas n terminat pa seu virtus pductiua: go cognoscunt ut polia logice n phice. Dico tn decretm qd ab æterno Deus non habuit iam n pot deinceps habere: go tale decretum iam n e pole in Deo si potius impble, et coenter n cognoscit p dinam sciam ut logice polem. ans pr. qa sequeret in Deo mutao phica l moalis, sicut sequeret si deponeret in tempore decretum ab æterno sceptum. Et alioquin idem posset affirmari de dina scia.

Non defuit unus l Alter Recentior qui putauit pee Deum in tempore habere decretum qd n habuit ab æterno, l in tempore deponere decretm qd ab æterno sceptum et eodem mo circa sciam discurrunt; intentumq pbant ex eo qd n sequatur in Deo phica l moalis mutao n phica, tum qa cum decretm spleat p aliqd creatum, sufit, ut decretm incipiat l deficiat in tempore, qd hoc creatm incipiat l deficiat in tempore. tum etiam qa sine ulla phica mutaoe potuit Deus ab æterno hre decretm qd mo n habuit, l modo n habere qd habuit, quin pinde Deus esset phice diuersus.

Præterea nec sequit mutao moalis, ea scilicet quæ dedecet virum prudentem, qa potius videt ad prudentem opandi modum spectare, ut postquam Deus gram liberaliter obtulit Magdalenæ ad suersoem, deponat decretum illam offerendi qa iam otiosum et nullius fructus e. Imo videt impole, qd existat adhuc in dina volte, nam illud est eficax circa gram sferendam Magdalenæ: sd talis gra n e sferenda: go tale decretum dari n pot cum vi illius mo verificaret qd illa gra esset sferenda. n go dari pot ex supoe qd gra n sit sferenda. cernit hoc etiam in dina scia, nam Deus ab æterno nouit futurum ee diem hesternum, mo vo id n nouit qa falleret. go realiter et absq ulla prudentiam nota, deposuit eam sciam in tempore.

Facile in hunc opinandi modum irem si sufenti munitum autoritate viderem, nec dificile esset illum

efficacioribus raõibus cprobare; nam adducta pertim cᵃ mutaõem moralem
fatẽ solauntur ex dictis a nobis tractᵗᵘ qᵃ 6. pro dinã Sciã de pñenti,
pterito et futuro. Deus namq nouit semper hesternum diem ee futurum
respu æternitatis aparte ante, quatenus afirmat illum, si cferat cum æter
nitate futurum ẽe. quã cognio etiam transacto hesterno die vera est.
idem assero de volunte dandi Magdalenæ graãm, respicit n illud instans
pro quo data fuit, et pro illo fuit eficax, nec petit pro alio graãm cferre
Facilius gᵒ

R. argumento nunquam fuisse pôle Deum in tempore ccipere decretm il
lud qd ab æterno n habuit, semp tn esse pôle qd ab æterno habe
ret illud, et hoc sufit ut absolute sit pôle, alioqui ex eo qd Deus n habu
et illud redderet repugnans, et cum contingenter n habuerit, ctingens ell
eius et pôlitas qd n ẽ dicendm. Sic quidem bene stat fram ẽe pôlem
quamuis nequeat informare Subtum ex suppositione qd in ipso semel non
fuerit. quo pacto pter quantitem quam defacto mãa hẽt, ẽ pôis alia per
quam informet, sit ex suppositione qd ipsa n fuerit inducta cᵒ alia, iam
nequeat mãam informare, qᵃ nequit mãa denudari a quantitate semel
recepta, nec cum illa ẽ cposibilis alia. gᵒ sit decretm ex suposoẽ qd n
fuerit in Deo, nequeat iam n ẽe, n infertur inde repugnare.

Quæres an Deus nouerit sua pdicata ut mere pôlia? R. non
cognoscere illa ut mere pôlia ex parte obti, bene tn ex parte aũs. prᵃ
pars qᵃ de nullo cprio pdicato Deus negare pôt existeãm, alioqui falle
rẽt, cum oĩa pdicata dinã actualiter existant. gᵒ nullam attingere pôt ut
mere pôle ex parte obti. pât qᵃ Sicut rem ẽe pure pôlem ẽ qd sit pô-
lis et qd aũ n existat, ita cognoscere illam ut mere pôlem ex parte obti, ẽ
cognoscere illam ut pôlem, et n existentem. pr 2ᵃ pars. qᵃ rem cognoscere
ut mere pôlem ex parte aũs n ẽ aliud quam illam n cognoscere ut ex-
istentem p aũm quo frãter tangit ut pôlis: sᵈ p aũm illum quo Deus cog-
noscit sua pdicata ut pôlia n cognoscit frãter ut existentia, cum

diuer sus

diversus actus sit quo Deus affirmat oicoâm n repugnare l existere gtta

Quaestio 3^a

An Deus cognoscat suas perfectiones ut absolute futuras.

Sermo ē de pdicatis dinis secundum illud esse qd hent intra Deum, et realiter identificant cum ipso, pscindendo a quovis ordine dtingenti l accidentali dnotatione ad creas. et de ipsis quaerit an cognoscant ut absolute futuras, p. dinam sciam. Duplex ē futuritio absoluta, alia realis et alia nāa, quā comuniter vocari solet, rationis. futuritio realis dat qndo res n existit de psenti, realiter tn existet in tempore subsequenti. sic antichristus mo realiter futurus ē. futuritio nāa dat qndo unico instanti reali duo existunt, et unum psuponit ad aliud, qa ē caa l quasi caa alterius. tunc n pducens ē prius nāa l raoe alio qd pinde futurum et posterius ē alio. sic efus ē posterior et futurus respu sua caā quamvis efus et caa in eodem instanti reali existant, qa in io raois instanti quo existit caa, n ē efus adhuc, erit tn in sequenti.

Dico io nullum prium pdicatum novit Deus ut realiter futurum absolute. rao ē evidens qa nullum ē pdicatum realiter futurum absolute: go nullum cognoscit ut futurum realiter. cōa pat. ans pr. qa cum oia pdicata sint summe necesaria, semp existunt, et coenter de nullo verum ē dicere qd realiter in hoc instanti n existat realiter, et qd existet postea. quo pacto si creā esset absolute ab aeterno, n cognosceretur a Deo ut absolute futura realiter qa revera n esset talis.

Dico 2o. plura pdicata dina cognoscunt a Deo ut futura absolute raoe. pr 1o nam eiusmodi futuritio dvenit pluribus pdicatis dinis: go illa cognoscit. ans pbo. qa plura pdicata dina suponunt alia respu quorum futura sunt. ita volitio creandi mundum suponit cognicoem de mundo, et amor quo Deus se diligit suponit cognoem sui. et 2a psona trinitatis supo

supponit 1am ut sui principium. 2o nam hæc ratio futuritio consistit in dependentia quam hēt una res ab alia et n e cā. sed Deus novit hanc dependeam unius et independeam alterius in suis pdicatis. go in eis cnoscit hanc futuritionem nāæ l ratis. pbo min: qa Deus bene novit decretum de creando mundo dependere a scia simplicis intelligeæ qua Deus novit mundum n repugnare, cum impōle oio sit qd Deus velit rem efaciter facere quam n pviderit ēē polem, at scia de pōlitate n pendet a decreto, cum plura vere cognoscant ut polia quæ tn Deus n decrevit facere, et hæc dependentia notissima est Deo, qa reipsa datur.

Ubi notes 1o ut det hæc futuritio nāæ n sat ē qd res ex se ab alia pendeat et n e cā, sed ulterius opus ēē qd realr existat utraq. n. n. realiter dicimus caām ēē nāā priorem efū, l efum ēē posteriorem cāā, nisi realiter existat efūs et cāā. quo etiam pacto n dicimus rem ēē priorem à posteriorem realiter quamvis ex se petat ēē prior et posterior realiter, nisi realiter etiam existant. ad summum n. ccedit rem illam ēē priorem à posteriorem ex se l nāā sua.

Notes 2o hanc futuriōem et posterioritatem nāæ nimis impropriam ēē qa rigorose loqndo n dicimus rem ēē futuram absolute, nisi cum in hoc instanti realr n existit, existet ā postea. cum go in eo instanti reali quo existat cāā, existat etiam efūs, inde fit ut efūs n dicat pprie et in rigore posterior cāā, nec cāā prior efū. unde n cognoscit Deus caām ut absolute priorem, et efūm ut posteriorem, sed cum restrictione priorem nāā, posteriorem raōe quatenus caām cognoscit ut independentem et efūm ut dependentem.

Caput 4um

An Deus cognoscat suas pfectiones ut conditionate futuras.

Loquimur de suis pfectionibus tam nārÿs qm liberis, ut sunt oipōā, æternitas et quodlibet liberum decretum, qd lt potuerint n ēē in Deo, tn defacto n pot n ēē, et de his oibus rogat an p dinam sciām cognoscant ut cditionate futura

futura. comunis ē sententia negiua quam ita ꝓbant eius defensores. res nequit ēē ꝯdiōate futura, sicut nec absolute, nisi qndo in instanti reali n existit: gᵒ de nullo pōt verificari qd sit absolute à ꝯdiōate futurum, et coenter Deus n hēbit sciām etᵗᵃ. pāt ma: qᵃ Sicut futurm absolute, ē qd mō n ē ꝯ postea erit absolute, ita futurm ꝯdiōate qd mō n ē sᵈ esset si poneret ꝯditio.

Opositm tn̄ tenendm.

raō ē nam oīa futura sunt ꝯdiōate: gᵒ etᵗᵃ. pr ans. qᵃ futurm ꝯdiōate n ē aliud qm̄ id qd esset si poneret ꝯditio: sᵈ hoc de oībus pdicatis dinis verificat: gᵒ etᵗᵃ. pr min: qᵃ defitio verificat qd esset si daret pater, et eᵈᵃ de Patre. de attributis si daret essa et ꝯᵃ. de immensitate si daret orpōa: gᵒ etᵗᵃ.

ꝯfirmat. qndocunq unum et aliud absolute existunt inter se, verum ē dicere, si unum existeret, etiam existeret aliud: at oēs pfectiones dinā coexistunt inter se: gᵒ etᵗᵃ. ma: pr. una ex his ꝓposionibus dēt ēē vera si existeret hoc, existeret illud; n existeret illud si existeret hoc: sed 2ᵃ nequit ēē vera. gᵒ jᵃ. pr min: qᵃ aliàs n existerent.

Ad argmntm Rꝫ nāndo ma: imo potius si res existat absolute in hoc instanti reali, verum ē dicere qd existeret si daret illud instans reale cum oposita ꝓpōo negans hanc existeam realem si daret tales instans reale, esset tunc ~~vera~~ falsa. gᵒ etᵗᵃ. ad ꝓboēm dicō futurm absolute ut tale dicere negoēm de pñti, nam tale futurum ēst qd mō n existit sᵈ existet postea. futurm vᵒ ꝯdiōate ut tale sōlm affert qd explatur p hanc ꝓpoēm si daret hoc obtum, etiam daret illud, qd optime stat cum existeā ut pāt.

Et quidem in hoc puncto duā misceri possunt difcultates, una de re, et de voce alia. de re. an circa obtum actuale existens verifcari possnt ꝯditionales ꝓpositiones. et hoc me iudice negari negt. nam de Ptē, dum actualiter existit in hoc instanti verificat hæc

ꝓpositio.

Si daret hoc instans Pus existeret in illo, cum 2a dictoria falsa sit. item verificat qd si pro eodem instanti daret alius mundus et Pus generaret, Pus coexisteret alteri mundo. qa daret simultas utriusq qd eui dens est

De voce ä ē an obtm dicat 2dioate futurm ex eo qd ppositiones conditionales verificent de illo, qd aliqui negant. qa prerea requirunt ut obtum actualitr existat, nam futuritio 2dioata (inquiunt) excludit absolutam existeam: 2d male opinant 1o qa obtá pposioum illarum 2ditionalium sunt 2dioata qn obstet earum absoluta existeá: go sunt 2dioate futura. pat nam futurm 2dioatm n ē aliud qm obtm sub 2dioe. 2o nam aliud ē qd obtum sit pure 2dioate futurm, aliud vero qd sit 2dioate futurm. sicut aliud ē qd sit pole aliud vero qd sit mere pole. futurm mere 2dioatm excludit absolutam existeam, nam ē qd het futuritionem 2dioatam et n aliam absolutam. sicut mere pole ē qd n repugnat existere 2d n existit, at futurm 2dioatm qd existeret si daret 2dio, qdqd sit de absoluta existea, sicut pole ē qd n repugnat existere abstrahendo ab eo qd existat 1 n existat.

Quæstio 5a

An Deus cognoscat seipsum in alio.

Caput 1m

Quædam de modo cognoscendi.

Ut facilius illigantur plures difultates quas in posterum decidemus, pnotandm ē multiplex modus quo solet ilctus etiam creatus rem aliquam cognoscere. 1o in alio. 2o ex alio. 3o in se. tum obtm cognosit in alio qndo explicat ut terminus alicuius respectus realis 1 raöis, à cuiuscunq generis sit, ut cum dico Deus pot pducere Pum: ignis het pductiuam caloris; tunc n Pus et calor attingunt in alio qa cognoscunt ut termini virtutis pductiuæ. obtm ex alio cognosi, n ē aliud quam attingi ex determinaöe alterius ob conectionem quam het

habet cum illo aliud: ita connectit obiectum conclusionis ex determinatione praemissarum. ut vero clarius constet utriusque cognitionis natura et differentia, oportet aliqua notare.

Primo cognitionem in alio nihil intrinsecum attingere de obiecto quod in alio cognoscit sed extrinsecam solam denominationem quam sortitur ex eo quod extrinsece respiciatur. nam cum affirmo Deum posse producere Petrum, nihil intrinsecum attingo de Petro, sed solum enuncio quod sit terminus divinae potentiae, sive quod potentia divina tanquam virtus respiciat illum, quod sicut intrinsecum est Deo, ita extrinsecum est Petro. Hinc nonnulli dicunt licet male, obiectum quod in alio attingitur, cognosci apprehensive, non iudicative. male tamen loquuntur, quia iudicative cognoscitur; licet non sub intrinseco praedicato, nam idem est dicere Deum posse producere Petrum (et idem est de aliis exemplis) ac Petrum posse produci a Deo. cognitio vero ex alio potest aliquid intrinsecum affirmare de obiecto ut cum affirmo lucis existentiam ex eo quod cognosco existentiam solis et connectionem quam cum sole habet. cognosco enim tunc existentiam lucis in se. cadente hic in se supra existentiam non supra cognitionem quia haec non absolute cognoscit lucem in se ut mox dicam.

2° noto cognitionem in esse talem essentialiter quia per seipsam est repraesentatio et expressio respectu subiecti tendentis ad terminum, et termini ut respecti. cognitionem autem ex accidentaliter talem esse, nam ut in Logica docui conclusio in ratione talis constituitur per accidentalem denominationem a praemissis. ergo cum cognitio ex sit quaedam deducitur ex praemissis, accidentaliter talis erit.

3° noto non oportere esse quod obiectum in quo cognoscitur aliud connectatur cum illo quod cognoscitur in illo: secus dictum de illo ex quo cognoscitur aliud. ratio primae partis est nam in quolibet respectu potest cognosci terminus: at non quivis respectus habet connectionem cum termino ut patet in cognitione repraesentante negationem Dei, qui non connectitur cum illa, quamvis dicat respectum ad illam, et propter hunc respectum potest negatio cognosci in eo autem. ergo etc. ratio 2ae partis quia cognitio ex fertur ad obiectum ex determinatione connectionis quam cum ipso habet aliud. fateor quod aliquando putet intellectus dari connectionem ubi non datur, et quod tunc eodem modo determinet

determinet: ac si daret connectio, verum id ex errore dicitur

4° notes cognoem in ee prorsus indivisibilem etiam p ilitm, cognoem vero ex pte dividi in plures l realiter l fraliter dinctas. im ita probo. nam idem e fraliss Deum posse producere Pum ac Pum posse produci a Deo: q° neqr in au attingnti pdictam veritatem dingui duplex fraltas, alia quae Deum respiciat ut potentem producere Pum, et alia qua respiciat Pum ut potentem produci a Deo. n tn inficiabor duas ibi formalitates admittere quarum una pcise sit repsentao Dei, alia v° Petri. 2m ex eo constat, qa cum cognio ex discursiva sit, et ois discursus sit formalis a virtualis, inde fit ut constet pluribus cognioibus realiter aut fraliter dinctis

Deniq noto qd obtm in alio cognitm attingat indirecte, minus principaliter et quasi mediate: nam hac ppo Deus pot producere Pum directe fert in dinam oipoam, et quasi p resultantiam in Pum. item qd principaliter exprimit e poa Dei, Pus a minus principaliter. preterea lt aus imde repsentet utrumq obtm, quatenus vere et pprie utrumq tangit, et n denominative tantm, sicut visio corporea dicit videre parietem eo qd videat albedinem unitam; adhuc obtm qd in alio cognoscit pot dici mdiate cognitm ex eo qd attingat mediante respu, nam iste respus e qui ducit itctm ad cognoem illius. obtm a ex alio cognitm e directe et ita principaliter cognitm ac illud ex quo cognoscit, nisi gratis dicere velis obtm frale qua tale magis principale esse quam maale qd in psenti n curo. pot v° dici mediatm, quatenus lt fraliter exprimat ab actu, pstat id medio obto frali determinante ad eius cognioem

Hinc apparet qd sit obtm in se cognosi; e n qd cognoscat, et n in alio nec ex alio: v.g. qndo cognosco albedinem ex determinaoe visus, eam cognosco in se, qa nec eam cognosco ut terminum, nec ex determinaoe alicuius medij. noto vero modos cognosendi obtm in alio ex alio, et in se quasi

oppositos ee.. quapropter dupliciter pōt ɔtingere q̃d obiectum cognoscat in se: 1º quatenus cognoscit et n ut terminus alicuius respus. 2º quatenus cognoscitur et n ex determinatiōe alicuius medij. Sic ñ duplex ille modus cognoscendi rem in alio et ex alio habebit duos alios modos sibi oppositos cognoscendi rem in se; ut tñ obiectum absolute dicat cognitum in se requirit q̃d nil oīo deserviat ad eius cognitiōem l tanquam respus l tanquam medium. 51

Caput 5m.

Deus cognoscit suas pfectiones in aliis.

Comunis ē inter DDes hæc ɔclusio. suppono ñ ad eius pbatiōem id in quo Deus se cognoscit posse ēē distinctum et realiter indistinctum. Vtroq3 ñ modo statuo cognoscere Deum suas pfectiones in alio

Pr hæc resolutio quoad 2am partem qa sicuti pfectiones hent summam identitatem; (excipio tres relativas quæ sunt inter se distinctæ) ratiōe cuius unaquæq3 petit aliam ut terminum. gº unaquæq3 cognoscit ut terminus in alio. pat qa rem cognosci in alio n ē aliud nisi cognosci tanquam terminum; at unaquæq3 cognoscit ut terminus alterius cum seipsa terminus illius sit: gº unaquæq3 pfectio cognoscit a Deo in alio. ɔfirmo. n pōt Deus cognoscere directam cognitiōem qua seipso, nec ɔplacentiam quam de se habent nisi cognoscat ut terminus obiectum illorum actuum: at ipse Deus ē terminus illorum actuum quos sine dubio cognoscit Deus: gº se cognoscit ut terminum divinæ pfectionis.

Hinc a fortiori Deus cognoscit unam psoām et psonalitatem divinam ab alio. Patrem vg tanquam principium q̃d respicit filius, et filium ut terminum pductum a Patre, nam inter has pfectiones ultra conectionem et respum unius ad aliam intervenit etiam realis distinctio: pr 2a pars unde magis roborabit pcedens. etenim Deus in qualibet creatura poti cognoscit seipsum tanquam terminum ɔnectionis et dependentiæ quam a Deo ut a creatore habet. gº Deus cognoscit se in aliquo creato: cōa pat. ans pbo qa Deus ē terminus cuiuslibet creatæ propter dependentiam quam ab ipso habet. gº Deus se cognovit ut terminum ɔnectionis l dependentiæ quam ab ipso habent

2. creā. coā pāt. qª Deus cognoscit qdqd est et eo modo quo ē: sᵈ Deus ē terminus. connectionis quam cum ipso hēt creā: gº se nouit ut terminum huius connectionis.

Probat ulterius. nam ultra generalem dependentiam quam oēs creā hēnt à Deo ut 1ª caā, reperitur in aliquibus creis specialis titulus ob quem cognosci nequeunt nisi cognito Deo tanquam termino. talis ē unio hypostica quā cognosci nequit nisi cognita Verbi psonalitate, sicut et cognita humanitate. actio etiam creatiua et quæuis alia pcedens à Deo, nequit attingi nisi cognito Deo, sicut et cognito efu creato. Similiter visio beata et amor subsecutus, aus etiam fidei quo mysterium trinitatis cnoscimus, connectunt cum Deo trino et Uno, nequeuntq cnosci nisi tanquam terminus attingat Deus ut trinus et unus.

Ac deniq nullus oio actus ē qui cognioe pfecta et cphensiua qualis ē dina possit attingi, nisi tangat obtm illius ut terminus ideo comuniter a DDbus dicit qd in suo decreto de producendo mundo cnosit Deus existeam mundi, nec video cur Deus laudet amorem sui, vituperet ā amorem pcti, nisi videat unum ee amorem Dei, alium pecati coenterq videat seipsm ut terminum unius amoris, et pecatm ut terminus alterius, nam uterq ille aus ut ē amor pcise nē laude l rephensione dignus.

Pr. deniq nam tradentalis respus quicunq sit, l res quæ quomodolibet ē in ordine ad aliam, cnosci nequit sine alio ut termino: sᵈ creā hent rerum trandentalem ad Deum, l sunt in ordine ad illum. gº cnosci nequeunt a Deo nisi cognito ipso Deo ut termino, maxime cum cognio dina circa creās sit clara et cphnsiua, nullumq pdicatm in eis incognitm linquat: min et coā patent. maª pbat qª ppter hanc solam raoem angelus superior dum cphendit inferiorem, et illum refert ad efus pfectim naales quos pducere pot, nequit n illos ut terminos attingere in angelo inferiori. præterea Deus unum obtm creatm in alio cognoscit eo ipso qd terminus illius

illius sit, v.g. in actione qua producit ignis calorem cognoscit ignem et calorem, quia repugnat omnino quod cognitio repraesentet actionem ut procedentem ab igne, et terminatam ad calorem, quin etiam attingat ignem et calorem.

Rogas an attributa negativa cognoscantur a Deo in alio tam divino quam creato. Non est huius loci disputare an reperiantur in Deo haec attributa, v.g. negatio 4ae personae. negatio identitatis cum equo, lapide, et quocunque alio obiecto extra Deum. quidquid sit de hoc sit. Respondetur haec attributa si dentur, a Deo cognosci in alio tam divino quam humano, seu creato. ratio est quia si dentur haec attributa Deus secundum se cum illis connectetur; ergo cognitione qua se cognoscit comprehensive, attingit has negationes tanquam terminos illius connectionis. praeterea nulli censent haec attributa in Deo reperiri: ergo illa cognoscit Deus in cognitione quam de ipsis habent praedicti DD.

Caput 3m

Obiecta Soluuntur.

Contra 1am praecedentis sectionis partem, nihil obiciendum occurrit. Contra 2am quae dificilior est, obiicies 1o, talis cognitio divina quae Deum in creatis attingit, est praecisiva sed praecisiva cognitio non datur in Deo: ergo etc. maior probatur, nam attingeret existentiam Dei, non essentiam nec trinitatem. Etenim id solum attingit quod est terminus connectionis creaturarum: sed sola existentia Dei est terminus connectionis creaturarum quia creata non petunt trinitatem personarum, nec quod essentia divina his vel illis praedicatis constituatur: ergo etc.

Circa hoc argumentum noto 1m illud nullam omnino vim habere in eorum sententia qui iudicant creata petere Deum cum his omnibus praedicatis quae de facto habet, ita ut connectantur cum Deo non solum ut uno, sed ut trino, immenso aeterno etc. et his positis nullam habet vim argumentum licet non discutio in praesenti veritatem huius opinionis. noto 2o quod iuxta omnium sententiam nullam vim habet in visione beata, nam cum haec explicite feratur ad omnes perfectiones divinas, Deus comprehendendo visionem adaequate connoscit seipsum in illa, consequenter non praescindit. Licet ergo daremus non causa se cognoscere Deum in quavis creatura propter argumentum factum, adhuc se cognosceret in aliquo creato.

Deniq. noto qd independenter ab hac difficultate in qua sumus pot idem argumentum formare. nam divina cognitio quae formalissime tendit ad oiqoam n attingit aeternitatem: g° pscindit oiqoam ab aeternitate. prout pcise respicit animal n attingit roale, pscindit g° aial a raoli. Et quidem reipsa connectit tantum crea cum existea Dei: g° Deus cognosit hanc Veritatem crea solm existeam petit, in quo actu sola existea n trinitas explicat, et coenter existea Dei pscendit p. divinam sciam a trinitate.

Nec placet qd aliqui Rdeant huic argumento dicendo qd existea Dei cognosit sub extrinseca denominaoe. proindeq. n pscindit a caeteris pdicatis. Etenim qd sic attingat parum obe, nam existea Dei tangitur sub ea extrinca denominaoe nec sub eadem tangit psonarum trinitas: g° pscindit existea Dei a trinitate psonarum, cum pscindi unum ab alio sit cognosci, n cognito alio, qdqd sit an pdicatum sub quo cognosit, intrincum l extrinsecum sit. praeterea qndo hoem cognosco ut convenientem cum equo p aiat et n p raoale, pscindit aiat a roale, et tn aiat attingo sub extrinca denominoe, quatenus scilicet convenit cum equo, quia convenia, sicut quaevis alia dicit extrincam denominoem huic extremo, nam affert qd in alio dee sitē pdicatum.

Igit ad argtm negandum est mai: ad pbaoem dico p illam formalitatem qua Deus in creis cognosit, n attingi formaliter trinitatem psonarum nec constitutionem essa diva, si forte vera e sententia quae defendit creas connecti cum existentia Dei pscindendo a reliquis pdicatis. nihilominus addo p illam formalitatem n pscindi existeam a caeteris pdicatis. nam ut cognitio pscindat unum ab alio requirit qd ita cognoscat unum ut p nullam formalitatem secum identificatam aliam attingat. quo pacto non dicimus aiat a roale pscindi p cognitioem attingentem formaliter utrumq. pdicatum, lt in ea cognitioe dingui pot duplex formalitas alia solius aialis, et alia solius raoalis. Cum g° formalitas qua Deus propriam existeam attingit in creis identificet realiter cum alia formalitate cognoscente trinitatem et constitutionem essa diva, fit qd p talem

formalitatem

fraltatem n pscindat existeā Dei a cæteris pdicatis.

Si tn adhuc instas et dicas sufficere ad dinctionem raōis qd pcognitiōis fraltatem attingat pars obti n tacta alia parte, qdqd sit an p aliam fraltatem attingat, quæstionem reddis de voce, in qua facile dicam ēē psicivam illam cognitioem qua Deus ses cognoscit in crēis qr pinde sit impfecta quodoquidem identificet cum aliis fraltatibus attingentibus cætera oīa Dei pdicata. Et in hoc sensu plures Dei cognitioes quas aliqn n possumus in Deo negare erunt etiam pcisivæ, v g cognitio essæ, attributorum et psonalitatum in se, nam fraltas attingens essām n repsntat attributa, nec tangens attributa, psonalitates repsntat. Et in ea cognitioe creata repsntante simul aial et roale, fiet etiam pcisio aialis à roale et e 2a, qd multum de noie hēt.

Ob. 2o fieret inde qd unamquamq ppriam pfectionem attingeret in quavis: sd hoc ē falsm: go etta. pr: ma: quælibet Dei pfectio ē terminus cuiuslibet alterius. nulli censent qd in sola essā possint attributa et relaōes cognosci, nā ē 2a, essā in his pfectionibus. sd 2a: nam ideo possunt cæteræ pfectiones in essā cognosci qa cum essā identificant: at etiam essā identificat cum illis go etiam essā pot in illis cognosci. idem argumentum similiter formo pro attributis inter se. Rdent n ideo pcise cognosci attributa in essā qa cum illa identificant sd qa ex illa deducunt a priori. sd 2a nam ut obtm cognoscat in alio n requirit qd ex alio deducat: go nec qd illatio sit a priori. nam in cognitioe repsentante negaoem Dei, cognoscit Dei negao, nec tn cum illa sd potius cum eius 2adictorio directa illa cognitio: go etta.

Quapropter Rx negata ma: nam dico mini: qa nulla pfectio Reperitur in Deo quæ n sit ex aliquo capte terminus alterius cuiuslibet, l qa cum illa identificat, l qa infert a priori l a posteriori, l qa eius pductus ē, à principium.

Caput 4m

Aliud argumentum.

Obycies ulterius. ea cognitio Deum attingens in crēis ē impfecta: go denegandu ē Deo. pr: ans qa cognoscit Deum abstractive et intuitive. hoc argumentum diversimode solutu a DDbus. ad eius vo solutoem præoccupanda ē doctrina quam tractatu sequenti q: 6. dabo de actu intuitivo.

Igit. R^dent. 1o aliqui negando qd tunc Deus cognoscat abstractive, nam di-
cunt p illam fralem cognioem qua Deus tangit ut terminus, attingi etiam
in se et intuive. et aliud e (inquiunt) p illam sciam n cognosci Deum
intuitive, aliud vo qua p se tangit ut terminus crea n cognosi intuive.
1m e falsum. 2m vm. Sicut verum e qd angelus sit absolute itetivus, lt n
sit itetivus qua p se volitivus est.

Non placet 1o. qa p illum fralissimum actm
quo atingit Deus ut terminus, n atingit in se et intuive, nam ut supra di-
cebam qndo veritates cognita sunt diversa, dant in diva scia plures for-
malitates quibus ad illas terminet: cum go obtm secundm se qua rao e
terminat cognioem intuivam, et idem obtm ut terminus e alicuius respus, afe-
rat dersas verites obtivas fit qd p dersas fraltates attingi deat. 2o nam
esto sit una fraltas, ad summum inde fit qd Deus p eam utroq mo cnos-
cat: intuive quatenus quatenus se cnoscit in seipso et abstractive
quatenus se cnoscit in alio.

Nec placet solutio P. Srike, disp. 4a de scia cap.
2i dum ait eam cognoem n ee fralter sd equivalnr a eminent abstrac-
tivam Dei. nam sa e qa cognio tangens obtm ut terminum alicuius res-
pus e fralter abstractiva respu termini: sd Deus tangit p illam cogni-
oem ut terminus: go illa cognio e fralter abstractiva respu Dei. ma: pat
nam ideo Solm dicit Deus atingere creas abstractive fralter, dum eas
in seipso cnoscit, qa exprimit illas ut terminant oipoam

Negandm igitur e ans obiectionis. ad
boem dico talem cognioem abstractivam et n intuitivam ee respu Dei, nec
inde argui aliquam imperfeoem respu Dei. Et quidem abstractivam cog-
nioem ex genere suo n dedecere Deum apud oes det ee certum qa fre-
quenter a DDbus admittit. 1o qndo Deus cnoscit creas in se l ex se-
ipso. 2o qndo in cais creatis atingit earum efus. 3o qndo in suo de-
creto efaci cnoscit efum reipsa ponendm, et alibi saepe: iam p si cog-
nio abstractiva ex se n repugnet Deo, cur repugnabit cognio qua sit
abstractiva respu ipsius Dei, nam illa si repugnaret, n esset qa tenderet in
Deum sd qa abstractive tenderet: go admittenda e talis cognio in Deo.

Instas Deus obscure tangeret ab illa cognitione: Respondeo hoc esse maxima imperfectio: quod in ea cognitione daret imperfectio. ma probat nam obiectum abstractive cognitum obscure tangitur. Arriaga disp. 18. sec. 3. n. 35. non recusat obscuritatem admittere in ea formalitate qua Deus se tangit ut terminum. fallitur tamen quia sicut per illam evidenter atingit creaturam ut respiciens Deum, ita Deus evidenter cognoscitur ut respectus a creatura.

Et sane quod obiectum abstractive tactum possit evidenter cognosci, multis probari potest. Primo in cognitione divina exprimente creaturas in sua omnipotentia, vel effectus in causis creatis, aut existentiam mundi in suo decreto. Ubi hac omnia cognoscuntur clare quamvis attingantur abstractive. 2º in cognitione creata deducta ex premissis certis et evidentibus, quae clara et evidens est licet conclusio obiectum abstractive cognoscat. imo cognitio abstractiva potest esse clarior intuitiva, quia premissae per quas deducitur possunt in evidentia et claritate vincere apprehensionem determinantem ad iudicium intuitivum quod proinde minus evidens erit quam conclusio.

Fateor quod illa cognitio non explicat praedicata quibus Deus constituitur, sed praecise Deum tangit sub extrinseca denominatione respectus a creatura, nihilominus clara est, nam evidenter cognoscit Deum ut a creatura respectum. et aliud est loqui de obiecto illius cognitionis, aliud vero de claritate qua fertur in suum obiectum quodcumque sit. obiectum est sola extrinseca denominatio, quae tamen clare et evidenter cognoscitur.

Instas adhuc, ea cognitio Deum tangit quoad an est, non quoad quid est; nam per illam Deus praecise cognoscit se existere, non vero quibus praedicatis constet: ergo est inadequata et imperfecta, consequenter ergo indigna Deo. Respondeo communiter Doctores concesso antecedente negando consequentiam quia nulla est imperfectio quod cognitio divina secundum unam formalitatem sit inadequata, dummodo secundum se totam realiter acceptam adequet obiectum. huic doctrinae acquiesco. sed antecedens huius argumenti falsum est, quia per talem cognitionem Deus non cognoscit se existere, et consequenter per illam nec quoad quid est, nec quoad an est, Deus se cognoscit. quod efficaciter probo.

Primo nam ea cognitio Deum tangit sub extrinseca solum denominatione: sed propria existentia non est predicatum extrinsecum sed intrinsecum Deo: ergo non attingit Deum ut existentem. 2º quia talis cognitio solum attingit Deum ut terminum a creatura respectum: sed esse terminum respectum a creatura non est existere in se: ergo non attingit Deum ut existentem in se. minor probatur. quia res potest esse terminus a creatura respectus quin existat in se. quod patet in causis et effectibus mere possibilibus, et consequenter numquam exstituris, qui tamen respiciuntur ab actionibus per quas illæ causæ producerent suos effectus quatenus actiones cum illis connectuntur. et Deus dum per scientiam simplicis intelligentiæ penetrat essentias earum actionum, videt eas connecti cum eiusmodi causis et effectibus, et consequenter tam causas quam effectus attingit ut terminos earum actionum quin proinde cognoscat causas vel effectus existere in se: ergo cognitione qua Deus se tangit ut terminum creaturæ non se videt existentem in se.

Verum quidem est quod posita in Deo cognitione qua se tangit in creaturis, et addita insuper alia cognitione qua videt existentiam creaturarum in se; Deus inde nessitatur ad cognitionem se existere, nam format hunc quasi discursum. creaturæ nequeunt existere sine Deo: sed existunt creaturæ: ergo existit Deus, de quo genere cognitionis in sequenti capitulo. at per illam cognitionem priorem qua Deum tangit in creatura, neutiquam Deus cognoscit suam existentiam in se sed in respectu creaturæ, nam ex vi illius non cognoscit Deus quod existat. sed quod existere nequit creatura quin existat Deus. insistis: ergo per illam cognitionem cognoscitur existentia Dei. distinguo consequens. cognoscitur existentia Dei ut posita in re nego, ut tamen quocum creatura connectitur concedo.

Quæstio Sexta
An Deus se cognoscat ex alio.
Caput 1m

Respondetur affirmative.

Ante decisionem supono 1º medium ex quo Deus se cognoscit posse esse divinum vel creatum. 2º supono quod in Deo datur virtualis discursus, ratione cuius plura obiecta cognoscit ex aliis. ita docui tractatu 1º q. 5. cap. 4º. modo inquirimus an Deus se cognoscat ex alio.

primo

Prima Sententia negat hanc cognitionem in Deo. Sic quotquot virtualem discursum Deo excludunt. nam etiam alij virtualem discursum admittentes erga alia obiecta, censent in hac speciali cognitione qua Deus cognoscat ex alio, reperiri specialem imperfectionem ob quam a Deo relegenda sit. ita P. Erize. tract. 10. disp: 4a cap: 3o. 2a sententia praedictam cognitionem admittit in Deo. Sic Albis. tract. 10 de scia Dei. disp: et. sect: 3a. favet Arriaga tom. 10 in 1am partem. disp: 18 sect: 4a dum oppositam probabiliorem duntaxat affirmat.

Placet haec 2a sententia

displicet vero ratio qua communiter probari solet ex eo quod in Deo ponendus sit omnis modus perfectus cognoscendi: sed modus cognoscendi Deum ex alio, est perfectus: ergo in Deo ponendus. displicet inquam, nam inde colligeretur modum opinativum cognoscendi ponendum in Deo, cum iste modus perfectus sit. prius ergo quam statuatur modus cognoscendi ponendus in Deo, denudari debet quavis imperfectione. nec sufficit quod perfectus sit.

Sit ergo 1a conclusio.

Deus ex medio increato cognoscit omnes suas perfectiones. ratio est. nam omnes divinae perfectiones ad invicem connectuntur et inferantur. ergo ad invicem cognoscuntur ex alijs. probo consequentiam. quia cum aliquod obiectum infertur ex alio per divinam sciam ut constat ex dictis 10 tractatu quaestione citata et amplius constabit ex dicendis in probatione 2ae conclusionis.

Sit 2a conclusio.

Deus cognoscit suas perfectiones ex medio creato. probatur 1o. nam in genere loquendo non repugnat in Deo cognitio unius obiecti ex alio, cum ex omnibus, varijs habentibus omnia requisita Deus, cognoscat suos effectus et quodlibet obiectum creatum ex alio cognoscat ex quo per infallibilem connectionem infertur. nec talis cognitio ex genere suo involvere imperfectionem aliquam indignam Deo: ergo similiter Deus cognoscit suas perfectiones ex visione beata v.g. quae cum illis connectitur, et suam existentiam ex creaturis existentibus. probo consequentiam quia cognitio huius specialis obiecti ex alio obiecto creato nullam affert specialem imperfectionem ut ex argumentorum solutione patebit. et sane rationes quae probant a Deo cognosci alia obiecta ex alio, aeque probant Deum se cognoscere ex quocumque obiecto quod connectitur cum ipso.

Probatur 2o. nam ablata praecise cognitione intuitiva qua se de facto cognoscit et caeteris eodem modo persistentibus Deus se cognosceret ex creaturis: ergo de facto se cognoscit ex creaturis. antecedens mihi est certum quia cum non obstaret immediata et intuitiva cognitio qua Deus se attingeret. nec Deus maneret absque ulla prorsus cognitione sui, nam existentes creaturae quas tunc Deus cognosceret illum determinarent ad sui cognitionem, sicut modo determinant hominem in quo non datur intuitiva cognitio rei. probo consequentiam. nam quidquid in eo casu determinaret Deum ad sui cognitionem ex creaturis defacto determinat, nam hoc determinativum est ipsa vis intellectiva infinite perfecta ex parte Dei, nec non ex parte creaturarum actualis existentia, et infallibilis connectio cum Deo. nec obstat intuitiva

cognitio quam Deus habet de facto; nam hoc non excludit abstractiuam, quin immo unica et eadem perfectissima cognitio qua Deus intuitiue et abstractiue cognoscit se et sub diuersa ratione ut supra notabam, et infra dicet.

Ad finem duo noto. 1.m attributa negatiua si forte dentur in Deo cognosci ex Deo, et ex creaturis ex Deo, quia bene valet datur Deus ergo non datur in ipso 4.a persona. sicut datur negatio 4.ae personae. datur etiam negatio identitatis cum omni eo quod non est Deus. Ex creaturis etiam ea cognoscit, nam semel admissis his negationibus intra Deum cognoscuntur per visionem beatam, cum haec iuxta comunem sententiam atingat quidquid est formaliter intra Deum. rursus visio connectitur infallibiliter et necessario cum illis, sicut connectitur cum positiuis perfectionibus quas atingit in Deo, quia ab intrinseco petit esse veram ut comuniter dicunt Autores.

Noto 2.o esse omnino falsum illud principium quod a RR.bus nonullis abstraxit, quod scilicet quandocumque Deus cognoscit obiectum in alio, debere cognoscere ex alio dum tamen 1.m infallibiliter connectatur cum 2.o rationem assignant, quia cognitio in est apprehensiua respectu obiecti indirecti, cognitio vero ex indicatiua eiusdem obiecti: sed intellectus praesertim diuinus qui non satiatur nisi perfectissima cognitione obiecti transit ex apprehensiua ad indicatiuam: ergo Deus ex cognitione in transsit ad cognitionem ex de eodem obiecto.

Sed imprimis adducta ratio probat etiam deficiente connectione, Deum debere habere cognitionem ex post cognitionem in circa idem obiectum cum intellectus diuinus harere non possit in cognitione minus perfecta qualis est apprehensiua. deinde falsum est quod cognitio apprehensiua sit respectu obiecti indirecti ut supra notabam.

Sed quidquid sit de hoc. 1.m adductum est falsum. nam loquar de causa et effectu possibilibus et nunquam extituris. arguo sic in actione per quam causa illa produceret suum effectum cognoscat Deus causam et effectum ut terminos illius. Etenim actio illa connectitur necessario cum sua causa et effectu, nec tamen ex actione potest Deus cognoscere existentiam causae et effectus, alias falleret. ut ergo Deus per cognitionem ex attingat obiectum, ubi attigerat illud per cognitionem in, aliquid ultra requiritur scilicet medium in quo Deus cognouerat obiectum propter connectionem habere etiam realem existentiam rationes cuius determinet ad cognitionem ex, nam ut aliquis determinet ad inferendum con[sequen]s, non satis est quod ex se connectatur cum coente, sed ulterius requiritur quod existat, et ut existens cognoscat.

Caput 2.m

Argumenta in opositum

3ª 1ªm ɔcluoēm nil obÿcit. 3ª 2ªm dices 1º cognio qua Deus se cognoscit
ē tam naria ac ipse Deus. 3º talis n esset, si deduceret ex creis
gº nequit deduci: ma: videt certa qª tam narium ē qd Deus se cognos
cat quam qd existat. pr min: tam existentia rerum quam cognio illa=
rum ut existentium ɔtingens est: gº siliter ɔtingens erit, et tam ne=
cessaria ac ipse Deus. imo nec simpliciter naria erit cognio Dei.
pat nam ista cognio Dei de qua loquimur, innititur cognioi crearum, siqui=
dem ē cognio Dei ex creis, sive deducta ex cognioe crearum. Hoc ar=
gumentm aperte retorquet in cognioe qua Deus se cognoscit in creis, nam
ea n ē tam naria ac ipse Deus cum plerique DDes opinent nil extra
Deum ēē tam narium quam ipse Deus qd mō n disputo. 3º inde so=
lum infero qd respus quem creā dicit essaliter ad Deum eo mō quo cog=
noscit, n ē tam narius in raōe ɔstituentis creām quam ē ipse Deus.
et ɔsenter cognio qua Deus attingit inter pdicata essalia creæ
hunc respūm, et terminum illius qui ē Deus, n ē tam naria ac ē ipse
Deus: gº nullm ē inconveniens qd cognio Dei n sit tam naria ac Deus.
clarius retorquet etiam in visione beata, de facto existente in cuius ac=
tuali existeā Deus duplici titulo se cognoscit, et qª ē eius illius, et qª
Deum clare repsentat. unde sicut existeā visionis ē ɔtingens, ita scia
de visione existente, contingens est; quæ scia etiam Deum attingit ut ter
minum visionis. Jam ad argumentm Rdent comuniter DDes sciām qua Deus
Deus se cognoscit intuitive in se, tam nariām ēē ac ipse Deus. at
sciām qua se ɔnoscit ex creis n ēē nariam imō absolute ɔtin=
gentem ēē, sicut ē cognio de creis existentibus. Itaq duplicem cog=
nioem ɔstruunt in Deo circa hanc veritēm Deus existit. aliam
ɔtingentem et ex creis deductam, aliam oīo nariam, intuitivām et cog=
noscentem in se pdictam veritēm. hæc tn doctrina reiecta est
in quæste citata. nam ibi docui qd eadem scia indivisibilis, etiam per
illam, ē intuitiva quatenus ɔcipit immediate ex obīō ipso, qd intrinsecē
tangit, et abstractiva seu ex alio quatenus ɔcipit ex alio motivo dis=
tincto recolant ibi dicta. Aliter gº Rr. ɔcessa ma: nando min:
ad pbōem ɔcesso anti negat coā. raō ē nam aliud ē loqui de cog=
nioe secundm se, aliud vero de illa quatenus ē deductio deducta ex

ex cognicõe creaturum Secundm se quæ tam naria ẽ ac ipse Deus. at in raõe
cclusiõis deducta per cognioem creaturum n ẽ tam naria, sed tam ctingens
quam ẽ ipsa creaturum cognio. nam ut tota denominaõ sit ctingens, sufficit qd
fra sit ctingens lt subtm narium sit. et sane da qd indispensabilit
cserueret a Deo in ictu creato, cognio circa aliqd obtm, ea quidem erit
naria Secundm se, nilominus ctingenter erit cclusio iam ex his pmis-
sis, iam ex illis quæ possunt occurrere ictui.

Sed rogas cur cognio Dei in
alio dinguatur a cognioe in se, n vero a cognioe Dei ex alio. Rx fate
qa p cognioem in alio tangit diuersa veritas ac p cognioem in se, cum
per illam attingat Deus sub extrinca solm denominoe, p hanc ä sub
intrincis pdicatis. at p cognioem ex alio Secundm se csideratam atingit
eadem oio Veritas ac p cognioem in se, sclt intrinca Dei existea. quaprop-
ter otiosa esset altera ex his cognioibus et bis cognosceret Deus eandem oio
frattem si duplicem aum qa illam haberet. in eo solm utriusq cognioïs
diffra stát qd cognio Dei in se sciẽit imdte ex ipsa existea Dei, cog-
nio vero ex creis habet ex cognioe creaturum, et tantm supabit cognioem cre-
aturum ex qua scigit et p quam in raõe cclusiõis ccstituit. ipsissima q
ẽ cognio quæ tangit existeam Dei in se et in creis.

Instas nequit cons
ẽe magis narium quam pmissa sd Deus ẽ magis narius quam crea. go ne-
quit Deus ex creis cognosci. Rx ma: ee aptè falsam, nam ẽ Deus cons
obtiuum ex creis existentibus illatum, cum hæc illatio bona sit. crea exis-
tit go Deus existit. et tn Deus ẽ narius, et existea creaturum ctingens
raõ euidens ẽ qa cons qua tale n pendet a pmissis, et conter durare pot
lt pmissæ deficiant, at pmissæ pendent a conti, valetq optime a negoe con-
tis ad negoem antis. ideo ans nequit ee magis narium quam cons, alias p-
sistere posset deficiente conte, proindeq n inferret nario cons.

Dices 2o si Deus se cog-
nosceret ex creis, etiam se cognosceret ex peccatis. hoc videt absurdm. Pro
pro huius argumnti soluõe et explicõe aduertas aliud ee pectum cmissionis
et aliud omissionis. ptterea in quolibet pecato csiderari posse maale et frale,
hoc posito Rx 1o qd ex pecto cmisiõis tam maalter quam fratter sumpto
Deus se cognoscit. raõ ẽ qa maale huius pecati ẽ entitas posiua aus
mali-

mali. frāte v° ē dissonāā cum regula rāōis prout informante naām eodem ut in māā de 𝔡scientia docui: g° tam maāte quam formate dicit a-liqd positiuum ut ibi explicui: 𝔡° ex ōi re positiuā Deus se cognoscit: g° comissionis pecto Deus se cognosit.

2° R² q° ex omissionis pecto maalter sumpto Deus n se cognosit, bene tn ex frā qua 𝔡stituit in rāōe pec-ti. 1m pbat q^a negt Deus se cognoscere ex negōē, præcise ut in cap^te sequente dicam: 𝔡° maāle peccati omissionis ē negāō, nam illa so-la est quā denominat pectm: g° ettα. 2m pāt qual frā qua talis ne-gāō 𝔡stituit in rāōe pecti ē qd positiuum scilicet libertas ad opositm aum, et iudicium intimans obligoēm illam ponendi sicut eo loco pbaui: 𝔡° ex omni positiuo Deus se cognosit. g° ettα.

Quæstio 4a.

An Deus se cognoscat ex negāōbus.

Non loquimur de negāōbus logicis. sunt ex parte obti phicā entitas, et p voces negiuas explicet, s° de phicis p quas remouent fraltēr, entia positiua, et rogamus an sicut Deus se cognosit ex entibus phicis creatis, ita se cognoscat ex his negāōbus. ubi noto q° alia ē negāō in subto apto, et dicit priuāō, et alia est negatio in subto inepto, et dicit pura negāō, alia v° p̄scindit a poā l impoā subti et dicit careā.

Sit 1a 𝔡clusio ex priuōē Deus n se cognosit, bene tn ex frā p quam 𝔡stituit in rāōe priuōis. pbat q^a priuāō e careā frā in subtō apto; s° ex nulla careā Deus se cognoscit ut mox dicam: g° ex priuatione Deus n se cognoscit. at ex frā qua 𝔡stituit priuāō in rāōe talis Deus se cognosit, nam ea frā ē phicā et realis poā subiecti ad habendm frām negiuam: 𝔡° ex omni re positiuā creata Deus se cognosit. g° ex priuōē qua talis, siue ex frā qua priuāō 𝔡stituit in rāōē talis Deus se cognoscit.

Sit 2a 𝔡clusio. Deus n se cognosit ex pura negāōe. rāō ē q^a pura negāō 𝔡flatur ex duabus negationibus, alia frā in subtō, alia poā in subtō ad habendam frām: at ex nulla negāōe se cognoscit ut in 3a 𝔡cluōē dicam: g° ex pura negōē Deus non se cognoscit.

Sit 3a 𝔡clusio Deus n se cognoscit ex negāōe quatenus dicit careām et a quouis alio p̄scindit. rāō est

nam ut Deus ex ea se cognosceret, deberet ex illa inferri: sd n infert q etta pr min: qa carēa rei positiua n ōnectit cum Deo, qa daretur etiam deficiente Deo, cum n daret positiua res ōdictorie oposita, quin imo tunc melius daret qa nario existeret: go ex carēa rei positiuā n infert Deus. 2o qa nequit eadem res inferri ex duplici ōdictorio: sd Deus infert ex crēa cui ōdictorie oponit eius carēa. go neqt inferri ex eius carēa. pbo ma: nam ex negaōe rei illatæ valet ad negoēm inferentis, siquidem a negoē cntis valet ad negoēm antis: at valere neqt ad negoēm utriusq ōdictorij qa dari neqt utriusq ōdictorij negaō, cum unius negaō sit formalissimē alterius positio: go etta.

Sed ōa hanc triplicem ōductoēm Dices 1o, negaō libera neqt ee sine Deo: go ex illa cognoscit Deus. Rr dinguendo antis negaō libera secundm se, nego ants. negaō libera ut talis ōcedo ants. similiter dinguo cons: go ex illa secundm se cognosit Deus, nego coam; ex illa ut libera ōcedo coam, qa illa ut libera Deo iam importat pōam dinam ad ponendm ōdictorium, et coenter ex illa ut libera Deo, cognosit Deus, qd potius ē Deum ex seipso cognosci quam ex negaōe. Itaq ex ante positiuo tam secundm se quam ut ē liberum Deo, cognoscit Deus, qa utroq mō ōnectit cum Deo. negaō vero n ōnectit secundm se sd ut libera, ideoq ut liba ex ea cognoscit Deus.

Dices 2o ex effu creato pōt caā cognosci: sd Deus ē caā negoīs alterius mundi: go ex tali negoē pōt Deus cognoscere se. probat min: caā alicuius ē ēa quæ facere pōt ut res sit, l n sit: sd Deus facere pōt ut sit l n sit alterius mundi negaō: go ē caā talis negaōis. pr min: qa Deus facere pōt ut sit l n sit alter mundus: go facere pōt ut sit l n sit eius negaō nam ēē l n ēē unum ōdictorium, ē esse l n ēē aliud, mutatis extremis. Rr dinguendo ma: pōt cognosci caā quæ nario petit ad effum ōdō. si n sit nario petita nego. unde cum negaō ut sit n requirat Deum qa sine ipso melius pōt existere, inde fit ut ex negoē Deus nequeat se cognoscere, ut omittam Deum ēē caām illius. alia raō ē in extremis positiuis, qa cum nario Deum petant ut caām ex eis pōt Deus se cognoscere. ad minorem ā illius primi syllogismi dicas Deum ee caām p actoēm n p se negaōis, l ēē caām negatiue sd non positiue, qa nec requirit ad negoēm, nec p actionem illas pducit.

Dices 3o

Dices 3.° Deus se cognoscit in sui negaõe: g° et ex sui negaõe. aliqui negant ans. sd videt facile pbari qª negaõ Dei neqt illigi sine Deo ut termino negato, sicut cognio Dei sine Deo ut termino cognito: nec sufenter cognosit Dei negaõ qndo pcise cognosit ut negaõ, qª sic attingit pcise sub cceptu generico et comuni oibus negaobus, sicut cognio Dei n sufenter et adquate cognosit qndo cognosit pcise ut cognio, nisi pcipiamus ulterius cuiusnam obti sit cognio: g° sicut in cognioe sui Deus se cognoscit ut terminum, ita in destructione sui. Quod aliqui dicunt, scilicet negaoem ut opositam rei posiuã cstitui p utrumq extremum, qª ois opositio cstatur ex utroq extremo, cum quouis pcise deficiente deficiat. Unde inferunt qd in sui negaõe secundm se cciderata Deus n se cognoscit, bene tn ut oposita Deo qª iam in hoc ciuncto claudit Deus. fateor qd ois opositio claudit utrumq extremum et coenter qd negaõ Dei ut oposita Deo includit ipsum Deum. adhuc tn urgere videt argtum qª negaõ Dei ut praecise carẽa et destructio Dei est n cstituit p Deum l' illum ut terminum respiciat: g° in illa ut ẽ pcise carẽa et destructio Dei cognosit Deus. sicut in aũ iteius creati, n solm ut ẽ cformis l deformis obtõ, sd ut ẽ obti repsentatio, cognosit obtum.

Facilius Rº omisso anti nando coãm qª Deus n se cognoscit se ex omni medio in quo ut in termino se cognoscit. nam ad cognoem ex requirit cnectio, quã n ẽ naria ad cognoem in. cum g° cnectio n detr inter negaoem Dei et Deum ut ẽ euidens, Deus proinde nequit se cognoscere ex sui negaõe, qdqd sit de cognioe in.

Quaestio 7ª.

An Deus se cognoscat in seipso.

Constat ex quaestº 5ª huius tractatus cap: 1º qd sit in se cognosci. iuxta explicoem g° ibi positam dico Deum cognoscere oẽs suas pfectiones posiuãs in seipsas. rão ẽ qª duplicit obtm cognosit in se, l qª cognosit et n ut terminus alicuius respus l qª cognosit ex determinõe sui qn egeat motiuo qd propter cnectionem quam hẽt cum obtõ determinet itetm ad eius cognoem: sd utroq mõ Deus cognosit suas pfectiones posiuas: g etcª.

Minor quoad 1am partem pbat qª Deus cognoscit quibus pdicatis essaliter cstatut eius pfectiones: g° cognoscit illas et n ut terminos alicuius respus. ans ẽ certm. coã pbat. qndo res cognosit ut terminus

n attingit sub intrinco et essati pdicato: nam esse terminum ē extrinca denominaō: gᵒ qndō cognoscit sub intrincis pdicatis n attingit ut terminus. ofirmo. gᵒ Deus n obm cognoscit cream a seipsa pendere sed etiam videt ipsm existere, habere psoalitates et attributa, et quamvis pfectionem his pdicatis ostitui: gᵒ pter cognioēm qua se tangit ut terminum hēt alias quibus onoscit et n ut terminus.

Quoad 2am partem pbat. nam ita pfectus ē dinus ictus ut ad cognosendm obm sufficiat ipsm obm qn aliud motiuum exigat. etenim cum ictus Dei sit ex se determinatus ad cognoscendm qdqd cum veritate cognoscile ē, eo ipso qd det obm ex se cognoscile, dat qdqd opus ē ut Deus illud cognoscat. et lt ad cognosndm unum obm plura motiua Deo suppetant et ex singulis illud cognoscat, nihilominus ea naria n sunt, sd p acdns se hent ad cognosndm obm, eo cognosci deant ne Deus aliqd ignoret: gᵒ oēs pfectoes Dei absoluta et relatiua determinant sufentēr eius dtem ad eius cognoēm.

Idem dico oio de pfectionibus negiuis si forte dentur in Deo, scilcēt utroqᶻ mō cognosci a Deo, in seipsis ob eandem raoēm.

Quid sit obiectum formale Diuinæ cognitionis prout in Deum tendit.

Quæstio 7a

Statuitur vera sententia. Cap: 1m

Circa psentem difultatem ē triplex sentntia. 1a defndit solm essam diuinam ee obm frale cognōis qua Deus se cognoscit. ita P. Granado. disp: 2. num: 4º. et ē comunis. 2a sntntia pter essam dinam admittit attributa et pfectoēs reliuas pro motiuo frali. Sic Moroya. disp: 5. sec. 5. et 6. cum alijs. 3a demum sentia plurium RRum qui pter essam attributa et relaoēs censent creas ēē obm frale dinæ cognioīs qua Deus se cognoscit.

Sed antequam ppriam sntntiam explicem, statuendm ē qd sit obm frale ictus, prout abstrahit a dino et creato, ne tota quæstᵒ de voce sit: gᵒ obm frale intellectus in genere loqndō, ē id qd propter conectionem quam hēt cum alio determinat ad eius cognioēm ictum. ita determinant obiue pmissæ ad

ad cognioẽm obtiui coentis. Vnde duo colligo. 1m obtm maale vocari qd atingit ex determinoe alterius, qd existit et cum illo 9nectit ut pat in obtiuo coenti. 2m plures aus ictus n here obtm frale, coenterq nec maale. tales sunt oes actus aphnsiui, et indicatiui qui 9cipiunt ex aphnsoe terminorum. hoc go notato.

Dico 1o. essa dina e obtm frale cognioïs qua Deus se cognoscit. pr. nam essa dina 9nectit cum oibus pfectionibus tam absolutis quam relatiuis: go e ex se obtm frale sufens ad illas cognosendas; et cum Deus, eam 9nectionem generet, ex illa determinat ad cognosendas oes alias pfectoes in ipso existntes. 9firmat. nam p discursm virtualem Deus cognoscit ex sua essa cateras pfectoes ut supra dixi. at id ex quo p discursm virtualem aliqd cognoscit, e obtm frale cognois qua Deus id cognoscat: go etta.

2a 9clusio. caterae pfectoes dinae tam absolutae quam relatiuae sunt obtm frale respu cognois qua Deus cognoscit se. pbat. 1o. nam oes istae pfectoes dinae hent 9nectoem inter sex et cum essa. propter quam 9nectoem supra dixi qd in discursu virtuali Deus cognoscit essam ex ipsis, aliasq pfectoes ex alijs. go sunt obtm frale cognois qua Deus se cognoscit

Pr 2o. qa n alia de caa dicit essa obtm frale respu cognioïs repsntantis alias pfectoes nisi qa propter 9nectoem quam cum ipsis het essa determinat ictm dinum ad illas cognosendas. at etiam 9nectunt istae pfectoes cum essa, et essa cum illis. go sicut essa e obtm frale quo ducit et mouet Deus ut se cognoscat, ita et caterae pfectoes omnes dinae.

Dices discrimen inter essam et alias pfectoes esse qd essa specificat cognoem dinam, at caterae pfectoes n specificant et proprium est obti fralis specificare cognoem. R 9a 1o. infra monstrabo, qd oes Dei pfectoes specificant dinam cognoem. 9a 2o qa falso dicit ee proprium obti fralis specifare cognoem, nam etiam obtm maale specificat. similiter poa, spes et qdqd aus transcendentalit respit, illum specificat. 9a 3o. nam si obtm frale specificat ideo est qa suponit obtm frale esse. go ante vim specificandi suponit in ipso rao obti fralis tanquam fundamentm ex quo dimanet vis specifiua: 9 nil aliud est qd suponat pter 9nectoem: go in 9nectoe pcise 9sistit fraliter 9ceptus obti fralis qdqd sit an inde inferat vis specifiua. Cum go oes dinae pfectoes inuicem et cum essa 9nectant, oes inuicem et respu essae habent raoem obti fralis.

Dices præterea solam essam ee primariam obtm dinæ cognois, et coñ- enter illam solm ee obtm frale. Rᵃ qᵃ si demus solam essam ee primari- am obtm, de quo infra, nilominus inde solm infert qd sit primarium ob- tm, n. vᵒ qd ipsa sola sit motiuum, nam aliæ pfectoẽs poterunt etiam etiam ee motiuum et obtm frale secundarium, n ñ definit obtm frale per hoc qd sit primarium sd p hoc qd illum determinet ad cognoem alterius propter cnectoem quam cum illo habet.

3ᵃ cclusio. creā sunt obtm frale cognois quā Deus se cognoscit. pbat 1ᵒ nam creā existentes hent cnecti- onem cum Deo et ex illis p discursm virtualem Deus se cognoscit: gᵒ s obtm frale cognois qua Deus se cognoscit. pbat 2ᵒ nam in genere loquendo, n repugnat ut cognio dina heat pro frali obtō creām: gᵒ cognio qua Deus se cognoscit het illam pro frali obtō. coā pāt. nam ideo n haberet iuxta opositos DDᵉˢ qᵃ repugnat actm dinam in genere loqndo respuere creām p pro frali obtō. ans multipliciter pbat. 1ᵒ qᵃ plures creās exᵃ- hij Deus cognoscit p discursm virtualem. 2ᵒ qᵃ nil dinum pōt ee obtm frale respu crearum existentium, cum nil dinum cnectat cum illis gᵒ dēt esse aliqd creatm. pāt qᵃ secundm hos DDᵉˢ ois actus dinus het obtm frale.

Caput 3ᵐ

Soluuntur argumenta.

Prima cclusio. ita comunis ē ut nil cᵃ illam obyciant. Cᵃ 2ᵃᵐ vᵒ et 3ᵃᵐ inumera cgerunt argmta quorum selectiora pponam, et quæ specialem petunt doctrinam referam et diluam

Cᵃ 2ᵃᵐ cclusioem dices. in eo priori quo naā dina existit ante cæteras alias pfectoēs cognoscit p dinam sciam: gᵒ het tunc scia dina sufens obtm frale cum sine isto dari nequeat scia sicut nec ullus alius actus ilctus etiam creati. n gᵒ scia dina requirit pro frali obtō cæteras pfectoēs.

Ad hoc argtm Rᵈᵉʳⁱ solet tunc dari solum sciam quæ terminat ad essam, n quæ terminat ad cæteras pfectoēs, eamq sciam here sufens obtm frale in essā dina, qᵃ hæc ad sui cognoem sufenter determinat. nilominus tn essam n ee obtm frale adqtum respu totius cog- niois dinæ qᵃ cætera pfectoēs etiam determinant ad sui cognoem quæ tn ē qndō pcise cognoscit essā, sd erit postea cum eiusmodi pfectoēs existant.

Non

Non placet hic opinandi modus q.° lt in eo priori cognoscat essã dinã deturq. sufens motiuum et determinatiuum ex parte sua ad illam cognoẽm, adhuc tn̄ essã n. gerit tunc munus obei fr̃alis. 1.° q.ª nullm obm̄ in eo priori cognoscit ad q.d propter conectoẽm cum ipso moueat essã, cum suponat essam Iolm cognosci. 2.° nam obm̄ fr̃ale determinat obtiue proposim: at tunc essã n. determinat ad sui cognoẽm obtiue proposita id realiter existens, alioqui cognosceret antequam cognosceret: g.° tunc n. exercet munus obei fr̃ali.

Ob raoẽm hanc iudico nullm actm atingntem rem in se here obm̄ fr̃ale quamuis heat sufens determinatiuum q.ª n. atingit ut talis proprium obm̄ ex determinaoe alterius q.d cum ipso onectat q.d sane verum puto siue talis actus decipiat ex aphnsoe pria terminorum ut in creatis otingit, l ex ipso obto realiter et in se existnte, ut otingit in Deo qui sufnter determinat ex ipso obto in re existnte.

R.° 2.° omisso anti nandõ coam l suposim contiis, Scleet q.d tunc aus dinus heat aliq.d obm̄ fr̃ale nam lt essã posita in re sit sufens determinatiuum illius, n. tn̄ determinat ut obm̄ fr̃ale q.ª onecti n. pot secum ipsa id p modum spei eo mõ quo tract.ª pcednti ul tima quæst.ª docui q.d ucis obm̄ gerere munus spei respũ cognois dinæ. post vero cum aduenit aliarum pfectoum cognio, iam talis aus tendens in essam incipit here obm̄ fr̃ale quasi extrincum, nam ea cognio cæterarum pfectoum determinat ad psistendm in cognioe essã propter onectoẽm quam cum illa hent oẽs aliæ pfectoes. ad eum modum quo si cognoserem obm̄ ex aphnsoe terminorum, n. heret ea cognio fr̃ale obm̄, lt heret pro sufnti motiuo claram illam terminorum aphnsoẽm. q.d si deinde oponeret aliud obm̄ onexm cum illo q.d tangit ex aphnsoe terminorum, et ut tale cognosceret, iam ea cognio inciperet here obm̄ fr̃ale extrincum.

Ex quo infero n. ee idem obm̄ motiuum à determinatiuum ac obm̄ fr̃ale. nam lt omne obm̄ fr̃ale sit determinatiuum, n. tn̄ e o.ª, omne motiuum et determinatiuum è obm̄ fr̃ale, nam obm̄ posim in re è determinatiuum dinæ cognois cum sufenter ad eam moueat et determinat, n. tn̄ è fr̃ale obm̄ q.ª n. determinat antecednt cognitm, et propter onectoẽm quam het. siliter obm̄ cognitm ab itectu creato ex aphnsoe terminorum è determinatiuum respũ talis cognois n. tn̄ è obm̄ fr̃ale propter eandem raoẽm.

3ª 3am Obiectionem Dices 1º nullus audet dicere qd crea sit obtm formale dina scia. gº id a nobis asserndm n est. R. nandº ans. nam id expresse tuet Arg.ª 1ª par: to 1º. disp: 19. n 30 et 31. faueq Albis. de Scia disp: 3ª. sectᵉ 5. et è comunis Sentia inter R.R. huius prouinciaᵉ. qd Satis est ad eius pbabilitem.

Dices 2º independenter a creá hét Deus obtm fralé sufens ut se determinet ad. sui cognoém: gº creá n sunt obtm fale sufens cognois qua Deus se cognoscit. R. nandº coam. Sicut independenter ab oipoá Deus heret in aeternité sufens obtm fralé ut ex illa se cognoscat, nec tn ideo excludit oipoá a raé obti fralis qua cognoscat essá, rao è qª Deus plura motiua hét ad cognoscendm quamlibet veritem, nam cum oia obta cognoscat, et plura connectant cum eadem verite, plura deseruiunt ad eandem veritem cognoscendam, qd potius arguit pfectoém in itelu.

Quaestio 5ª

Quaenam perfectio Sit primarium obtm dina cognitionis.

Tota haec lis è de voce, nam tota pendet ex usurpaóe harum vocum, obtm primarium et Secundarium quae ad libitm è. comuniores acceptiones pponam, et iuxta quamlibet earum definiam breuiter rem. et lt quaestio instituat de dinis pfectionibus, nonnihil addam de creis.

Ac 1º dicit obtm 1arium illud qd cognoscit, et è caá l raó cur caetera oia existant, et ut existentia cognoscantur, qn aliqd sit raó l caá cur ipsm existat, à cognoscat. in qua acceptóe sola essá dina è obtm 1arium dina cognióis. pat qª sola essá dina è quae nullam existéa caám l raoém a priori hét, cum tn ipsa sit raó a priori attributorum et psonalitatum, et caá in quam ultimo reducit existéa crearum haec acceptio p caeteris placet.

2º Sumit obtm 1arium pro eo qd tangit p cognoém et è caá l raó qd existat aliud, et coenter qd ex parte sua tanquam existens possit atingi cum veritate. iuxta quam usurpoém essá dina erit obtm 1arium respu attributorum, psoalitatum et crearum existentium. insup unum attributm erit obtm 1arium respu alterius, et una psoalitas respu alterius psoalitatis. raó è. qª dinam cognoém attingunt oés pfectoes, et unum attributm è raó qd existat aliud. v g qª Deus cognoscit Suam infitam bonitem, eam amat nario. Item psoalitas Patris è raó, imo phicam principium psoalitatis filij.

Nulla tn ex his pfectionibus et a fortiori nulla crea erit obtm 1arium respu dina essa, qa nulla e rao qd illa existat. ac deniq plura attributa erunt obtm 1arium respu crearum, ut ictus voltas, oipoa. nam quodlibet ex his in proprio suo genere caat existeam crearum. imo crea habebunt etiam raoem obti 1arij pparaoe aliarum qua ab ipsis pducant. esto n exerceant hoc munus respu attributorum, maxime nariorum qa n sunt caa l rao qd existant in Deo

3o accipit obtm 1arium pro eo qd psuponi det cognitum ut alliud cognoscat. in quo sensu nec essa e obtm 1arium respu attributorum, nec atributa respu essa. rao e qa lt essa cognoscat priusquam atributa et ex illa p discursm virtualem inferant atributa, sicut ex atributis adsensum valet; nilominus ut cognoscant atributa, n requiret p se qd essa pcognita supponat, sicut nec ut essa cnoscat opus e qd atributa cnoscant.

Aduertas a qd iuxta hanc aceptionem essa et forte atributa ss obtm 1arium respu pdalitatis verbi. rao e qa hec pdaltas pcedit ex cognoe essa et forte atributorum tangm ex principio sui: go ut talis pdaltas existat, psuponi det cognita essa et suf etiam atributa: g ut cnoscat tanquam existens psuponi dent essa et atributa cognita. discrimen g inter hanc pfectoem et alias que veluti dimanant ab essa, consistit in eo qd alia heant esse ab essa secundm se, pdaltas vo filij ab essa ut cognita. proindeq ut existat et coenter ut cnoscat, psuponi det essa cognita et forte atributa. si vera e opinio docens verbm ex cognoe atributorum procedere.

Hinc duo colliges. 1m nec essam nec atributa l relaoes ee 1arium obtm dinea cognois respu crearum existentium. rao e nam ut cognoscantur crea existentes sat e qd existant. sd ut existant n requirit qd pcognoscat aliqua pfectio Dei. go ut cnoscant n opus e qd pcognoscat aliqua pfectio Dei. pr. min: qa lt Deus sit caa crearum, n tn exercet hoc munus p aliquam cognoem terminatam ad ipsm Deum, nam ad summum pducit creas p cognoem simplicis itligea qua cnoscit modm eas pducendi.

2m colliges plures creas n ee obtm 1arium in hac aceptoe respu aliquarum qa naria n e earum cognio ut cnoscant alia: qd a fortiori dicm e de creis respu Dei. cum quo stat ut aliqndo crea sit obtm 1arium respu alterius, qndo scilicet eius cognio psuponit ut existat alia, et coenter ut cognoscat a Deo tanquam existens. ita

stringit in gloā colaōe quam Deus defacto n caāt, nisi p̄supponat absoluta meritorum cognio.

4° Sumit obtm̄ p̄arium pro eo sine quo realiter l saltem in esse obti n existit cognio. et sic ōes pfectōes dinæ sunt obtm̄ p̄arium dinæ cognióis qª hæc n̄ daret sine illarum aliquā, l in esse rei l in esse obti. si v° de creis p̄sertim existentibus loquamur, assero, illas n ēe obtm̄ p̄arium dinæ cognio iuxta sentiam innariata existit nec realiter nec in ēe obti dinæ cognióis dentur. hoc ā ptinent ad eam difultēm satis implexam de actu libero Dei.

Mitto leuiores alias acceptóes iuxta quas n ē dubium qn sola essā sit obtm̄ p̄arium. talis est ea qua usurpat obtm̄ p̄arium pro nobiliori et perfectiori. nam in hoc sensu sola essā erit obtm̄ p̄arium utpote perfectior rebus oibus quæ cognoscunt a Deo. Siliter sola essā erit obtm p̄arium si hoc accipiat pro illo qd i° cognoscit, nam sicut essā ē prior omni alio ente tam diuino quam creato, sic i° cognoscit a Deo, cum obtm̄ secundm comunem sententiam quæ defensari solet in maā de atributis eo ordine quo existunt a Deo cognoscant. Et deniq; si dicat obtm̄ p̄arium illud qd cognoscit et ē quasi radix cognióis, sola essā erit p̄arium obtm̄ ut pat, cum a nullo alio tanquam a subtō l radice dimanet cognio Dei.

Quæstio. 9ª.

An et qua ratione Deus cognióem dinām specificet.

Comunis sententia docet essam dinam specificare cognióem Dei. solet ā controuerti, an sola essā, l etiam atributa et oēs pfectóes dinæ heant hoc specificandi munus. qdqd tn̄ sit dīi autorum mente quæ satis implexa est in hac difultāte, breuiter nostram sententiam aperiam.

Et quidem specifiaó duplex est, a priori et a posteriori. res specificat a priori ex suis principijs l p̄dicatis essātibus. a posteriori v° ex alijs terminis quos respicit. deinde specificare dupliciter accipit i° pro eo qd ē diuersifiare; 2° pro qd ē in tali spē ostitui et talem pfectóis gradm heie. si loquamur de specifiuó a posteriori dinæ cognióis.

Dicendm i° n solam essam sd oēs dinas pfectōes imo creatas diuersare dinam cognióem, et coenter in eo sensu specifare illam. pbat. i°. nam ex eo qd cognio Dei repsentat hæc oia obtā, dinguntur

distinguit in spē a quouis alia repntante illam: g° hæc oīa obtā diuersificant cognitioēm dinām: g° specificant, n quidem a priori, qª hæc obtā ut talia n sunt principia nec pdicata essalia dinǣ cognitiōis: g° etc.

Pz 2°. nam ex eo qd Sciā Dei repntet hæc oīa obtā, partibilis ē in plures formalites, tam spē quam numero distinctas pro qualitate obtorum: g° hæc oīa obtā diuersificant cognitioēm dinām quoad intrincā pdicata, n qª distinctoēm intrincam in eis causent, sd qª entitem ita fæcundam arguunt, ut ex sincere diuidi in plura possit.

Dico 2°. n solm creās sd nec atributa nec essam ut obtm, stitnere dinam Sciam in tali spē, et in eo infitō pfectōis gradu quem defacto hēt et consentē in hoc sensu n specificat illam. pbat. qª dina cognitio n ideo infinita pfectōis qª clare stemplat Deum, alioqui visio beata esset infitā pfectionis qª stemplat Deum clare. Dices. visioēm n atingere Deum quantum atingibilis est, ideoq mirum n ēē qd ex Deo viso n hauriat infitam pfectionem. Sicut haurit cognitio dina qª Deum quantm atingibilis est, atingit.

2ª nam idem oīo ex parte obti dini, tangit visio beata et cognitio Dei: g° hæc n euadit infita ex obtō tacto plise, qd intendo, sd ex modo tangendi, qui se tenet ex parte actus. tam n visio quam cognitio Deum tangit quantum atingibilis est ex parte obti, lt n ex parte modi signifandi, qui modus signifandi l cognoscendi ē intrincus actui et extrincus obto. dum g° dicit cognoēm dinam specifari a Deo ita viso et tacto, pinde ē ac dicere eandem specifari a seipsa, qd n renuam. Verum id n ē specifari a posteriori sd a priori, de quo specificatiuo si loquamur:

Dicendm ē cognoēm diuinam a priori specifari, tum a principijs et intrincis pdicatis quibus in raōe talis stituit, tum etiam ex essā dinā ut radix illius est. 1ª pars ē certa. nam oīs res siue creata siue increata specificat a principijs et pdicatis suis intrincis apriori, nam raōe illorum stituit in hac spē, et sub isto peculiari pfectōis gradu, differtq ab omni alio.

2ª pars ostendit. nam oīs res ab alia dimanans a priori specifat ab illa quatenus accipit sua pdicata essalia quibus fralter specificat. g° cum dina Scia sit actus quasi dimanans ab essā, et velut a radici propria sua pdicata essalia accipit, ab ea specificat

a

a priori. præterea sicut cætera attributa sunt infinita perfectionis quia debent esse, sic divina essentia quia debet esse velut radici, evadit infinita, et in hoc sensu specificatur ab essentia ut a radici.

Tractatus 4ius

De obiecto externo necessario Scientiæ Dei

Quæstio 1a

An Deus cognoscat possibilia.

Caput 1m

Respondetur afirmative.

Supono de possibilibus independenter ab eorum existentia posse plura enunciari cum veritate. v.g. quod in suis prædicatis non repugnent; quod a divina potentia produci queant. deinde supono quod eadem possibilia cognosci possint independenter ab existentia per actus absolutos iam assignatos, et per conditionatos, ut si detur homo dabitur risibile, si sol lucet dies est. etc. quærimus ergo an Deus possibilia cognoscat independenter ab eo quod illigantur existere. certa est pars afirmativa quam probo. 1o quia nisi Deus utroque modo, tam scilicet absolute quam conditionate cognosceret possibilia, plures veritates illum laterent. hoc est impossibile. ergo etc. ma: probatur quia laterent omnia illa prædicata quæ dixi posse enunciari de possibilibus. 2o quia nos possibilia cognoscimus: ergo Deus a fortiori cognoscit ea. 3o quia ~~...~~: quia Deus plures creatos fines intendit: ergo cognoscit eorum possibilitatem, antequam illos intendit. patet quia nequiret illos intendere nisi præcognosceret eos esse possibiles. deinde media proportionata adhibet in eorum consecutionem: ergo præcognoscit mediorum proportionem; non per actum absolutum quia falsus esset: ergo per conditionatum v.g. si daret hoc medium, poneret aliquid proportionatum huic fini.

Dices 1o Si Deus cognosceret aliquid, cognosceret id ut est: creaturæ possibiles ut tales non sunt quia non existunt: ergo nequeunt a Deo cognosci. probatur hoc argumentum quod Deus non cognoscat negationem nec impossibilia quæ non est. Respondeo distinguendo ma: nisi quod est absolute nego ma: quia negationes et impossibilia non sunt absolute cum tamen cognoscantur a Deo. nisi quod est aptum reddere cognitionem veram concedo ma. quia cum cognitio Dei debeat esse vera, reddaturque vera ex obiecto, ferri nequit in obiectum nisi quod sit aptum ut reddat illam veram at possibilia sunt apta ut reddant cognitionem veram, nam ut supra dixi possunt enunciari de illis propositiones veræ, tam absolutæ quam conditionatæ.

Dices 2o. Si Deus cognosceret possibilia, Deus ab illis

ab illis penderet. hoc n e dicendum: g° etiã ma: pr. qa diña cognio quæ realiter identificatur cum Deo, nequiret ee sine polibus, alioqui falleret. hoc argumentum fortius urget in scia visionis, nam si Deus cognoscit creas existentes: g° cognio Dei pendet ab illis, nec dari pot quin existant creã.

R.dent nonulli Deum Inecti cum polibus qa destrueret his deficientibus, n tn ab illis penderet qa depnentia sonat n quatemcunq Inectoem, sd eam quæ dat inter efum et caam, qualis n reqitur inter Deum et creas potes. nam istæ n sunt caa qd existat Deus. alij xo dependentiam oem et Inectoem Deo negant, et argumto R.dent Deum et eius cognioem a polibus pendere quoad terminaoem, n quoad entitatem, qa Deus et eius cognio n mutaret nec deficerent quamuis polia destruerent, esto requirant illa ut exprimant a diña cognioe. hæc doctrina tangit difultatem de actu libero Dei, quam inplexam ee fatent oes. qa tn ego Inectoem Dei cum polibus n admitto, 2am hanc soluoem reputo probabiliorem quamuis n oio satisfaciat.

Caput 2m.
Aliqua dubia decisa.

Primo dubitat an Deus oia polia cognoscat? posset quis existimare Deum solum cognoscere polia quæ aliqndo existent, ignorare vero illa quæ nunquam existent. Sd R.deo qd oia polia cognoscunt a Deo. rao e qa lt polia nunquam sint extitura, hent pdicatis de ipsis enunciatiua cum verite p actus absolutos et Iditionatos: g° lt nunquam sint extitura cognoscunt a Deo utroq modo.

2° dubitat an in Deo sit naria polium cognio? R. afirmiue. rao e qa ipsa polia ut talia sunt naria: g° illorum cognio est in Deo naria. pat. nam qndo obtm e narium, nario cognoscit a Deo, alias Deus ignoraret obtm reipsa datum.

Dices quamuis creã sit ex se naria pducibilis, opus n e ut oipoa pducat illam. g° quamuis creã possibilis sit ex se nario cognoscibilis, opus n est ut itellus diuus nario cognoscat illam. R. Icesso anti. nando coam. rao discriminis e qa pductio n e pfectio intrinca Dei, cognio vero polium e magna pfectio ex sapoe qd potes sint. unde si datis polibus, n cognoscerent a Deo careret Deus aliqua pfectoe sibi debita qua n careret quamuis n pducat eas quæ possunt ex se produci. quapropter cum polia sint naria, nario cognosci debent.

3º dubitat an Deus cognoscat creās potes in particulari. Rñ afirmiue qª clare et çphensiue Deus cognoscit qd si detur hoō, dabit principium sentiendi et ratiocinandi ettª. cognoscit item equum n repugnare, lapidem et singula pdicata quæ in eo claudunt nullam dicere çdictionem. item cognoscit singulas creās ēē producibiles ab oipoā Diñā, qª sicut singulas in particulari cōat eficienter, et formaliter potes denominat, ita singulas in particulari cognoscit ut potes ab oipoā.

4º. dubitat an p unicam l plures frattates Deus atingat oiā potiā? facile decidit hoc dubium ex supra dictis, ubi asseruit in diñā cognioē posse dingui plures frattates pro diuersitate obtorum. cum g l potiā quæ Deus cognoscit, plura et infitā sint, ea Deus cognoscit p infitās cognioīs frattates.

Deniq. dubitat an cognio potium sit pfectissima omnium excogitabilium. Rñ afirmiue. 1º qª cum itetus diuus sit pfectissimus omnium excogitabilium, eius actus det etiam ēē pfectissimus. gº ettª. 2º cum potiā sint apta ut cognoscant pfectissimo actu: gº ita cognoscunt a Deo. pbo coām qª si n ita cognoscant, id queniret ex defectu diui itetus, n ex defectu obti.

Vbi notes me n çtendere qd cognitio potium sit pfectissima oium quæ reqiunt in Deo, nam cognio quæ terminat intuitiue ad Deum sine dubio perfectior ē. id gº solm intendo qd potium cognio quæ defacto repit in Deo, pfectior ē quauis alia cognioē quæ terminari pot ad potiā.

Dices amor quo Deus fert ad potiā, n ē pfectissimus oium: gº nec cognio ē pfectissima. coā pbat a paritate. ans osendit qª pfectior est amor eficax quam ineficax. sd amor quo fert ad potiā ē ineficax: gº n ē pfectissimus oium. Rñ nandō ans. ad pbaoem omissa maior et mnri nandō l dinguendō cons. gº n ē pfectissimus oium absolute. omitto. n ē pfectissimus oium quæ terminari possunt ad potiā nego. coām. itaq omitto qd amor eficax pfectior sit ineficaci, sicut qd cognio existntium pfectior sit cognioē potium. nego tn̄ qd amor eficax quem defacto Deus hēt gª potiā (idem dico de cognioē) n sit pfectior oībus quæ terminari possunt ad potiā ut talia, qª nullus pot excogitari pfectior in tali linea.

An Deus Cognoscat potiā in alio. Quæstio 2ª.

Nostra Sententia. Caput 1m.

Obseruari velim in hac difultate qd a nullo hucusq obseruatm vidi, scilicet polia duplicit in alio posse cognosci 1o maalter, cognosendo id qd poté denominat. 2o fralter atingndo tanquam terminum alterius obti directi n solum id qd poté denominat, sd raoem etiam fratem qua cstituat in raoe posibilis.

Vtrumq cstabit si demus duas cognioes creatas, alteram iudicatiuam exprimentem Pum ut potem, aliam mere aphnsiuam pcipientem Paulum secundm se, qn ut potem à impotem atingat. in utraq cognioe tangit polé, qa tam Pus quam Beatus potes sunt. diuersimode tn, nam in iudicio cognoscit pole fralter, qa tangit Pus, n utcunq sd ut potis, nam cognio repntat illam fralter ut potem. in 2a vo tangit polé maalter, hoc e cognoscit Pus qui reipsa potis est, lt n ut potis cognoscat qa n exprimitur fraltes eius politas. obseruo deinde qd obtm directm in quo polia cognoscunt pot ee creatm l diuinum. quarit go an et quatenus Deus in alio cognoscat polia.

Dico 1o in obto creato Deus cognoscit polia. rao e qa tunc Deus cognoscit unum in alio qndo illum atingit ut terminum alterius. sd polé Deus atingit ut terminum obti creati. go Deus atingit polia in obto creato: mai. ex dictis pat. min: multipliciter pbat.

Primo nam qndo Deus cphndit actus creatos itctus et voltis qui ferunt ad polia tangit illa tanquam obta illorum actuum cum impolé oio sit cognoscere qd actus fert ad hoc obtm qn obtm atingat ut terminus ad quem refert actus. 2o qndo Deus poam creatam cphndit et cognoscit ee pductiuam huius actus qui reipsa potis est, atingit efum potem tanquam terminum illius, qa reuera terminus e sua virtutis. 3. plures creã cnectunt cum alijs v.g. unio cum extremis, actio cum caa et efectu: sd qndo cnectitur unum cum alio, pot hoc in illo tanquam terminus atingi: go Deus pot cognoscere extrema in unione; actionem in caa et efu. defacto go cognoscit hac polia ne deficiat in Deo talis cognio quæ pfectissima est. et ad hanc raoem supra dixi Deum se cognoscere tanquam terminum creatum qa cum ipso cnectunt creã. vide tractatm pcedntem. quæst: 5. cap: 2o. ex ibi dictis roborat nostra cclusio. in qua

Duo notes, in obto creato aliqndo atingi polia fralter, aliqndo maalter ut pat in duabus cognioibus initio capitis propositis. ptereã si politas e negao repugnaa, condincta ab ente poli qd mihi pbabilissimum est, in virtute creata solum

atingit Deus polia maaliter n fraliter qa Solm atinget ut terminum eius virtutis id qd pole denominat, n fram qua denominat pole. nam Cum ea sit negão, nequit ee terminus virtutis pductiuae. qndo vo id in quo Insecit pole het Inectoem Cum illa, et raoe huius Inectois atingit pole tanquam terminus, tunc pole fraliter cognosit qa Inectio terminat et ad id qd pole est, et ae eius politem, nam eo ipso qd res polis exigat aliam Secundum se petit etiam qd polis sit.

2m notes. qd in his obtis cognoscunt a Deo polia in particulari, nam cognoscit Pum ut Idistinguit a Paato, representari f hunc actum ictus creati, et amari f hunc amorem. item cognoscit hunc efum Secundm oes et singulas formalitates, quibus Istat in virtute cae, creata Itineri qa singulas producere pot, nec Deum decet cogmo polium in Ifuso.

Dices 2o Deus cognoscit polia in seipso raoe plurium pdicatorum. hac Iclusio pbari Solet eo qd Deus cum polibus Inectat. Id hac probao nitit falso principio qa talis Inectio n dat ut infra dicam. praterea pbari Solet ex eo qd Deus raoe plurium pdicatorum dicat respum ad polia. Verum sit eiusmodi respum ego admittam, qa n a pluribus negat, inde n e petnda pbao huius veritatis qua magis certa est. praterquam qd est quastio de nomine an in Deo sit Icedndus l negandus talis respus transendentalis ut suo loco manifeste probo. denig nec e admitenda aliorum rao qua pbat Deum cognoscere polia in sua scia directa et imdta, per quam illa cognoscit in seipsis, qa talis scia denegat a pluribus.

Solidius in Deo pbat hac cogmo nam in oipoa Deus creas poles atingit. etenim Cum oipoa Itineat eminenter creas, nequit a Deo Iphensiue cognosci, talis Itinentia qn admittant crea tanquam termini illius cum idem sit oipoam Itinere creas et has in oipoa Itineri. Ifirmo nam in qualibet caa cognoscit efus a Deo: sed oia polia sunt efus oipoa. go in oipoa cognoscit Deus oia polia.

Nec modo discutio an atingant maaliter l fraliter, nam id pendet ex diversis opinandi modis circa politem crea. qui politatem in negoe locant, dicere tenent polia n atingi fraliter sd maaliter in oipoa propter raoem supra dictam in cais creatis, nam utrobig tenet aqualiter eadem rao. qui vero politatem identificant Cum ente poli, coenter dicant qd ens pole, eiusg politas e oipoa terminus, et qd ens pole fraliter atingit in oipoa. qdqd tn de

hoc sit

hoc sit, aduerto potia in particulari cognosci a Deo in sua oipoa propter eandem raoem quam supra dedi circa caas creatas.

Deinde pbat sctuo. nam in cplacentia quam mo suponimus here Deum circa potia cognoscit Deus illa fratres et in particulari, qa cum p illam Deus cplaceat in eo qd Pus n repugnet, nec repugnent singula eius pdicata; v g genus, spes et difra tam specifica quam individualis, opus e ut qdo Deus illam cphendit, atingat Pum ut n repugnantem in his oibus pdicatis tanqm terminum dina cplacentia. similiter in cognioe qua Deus exprimit potia, in oipoa reflexe cognoscunt potia tanquam cognioi illius obta. nam sicut Deus aduertere nequit se cognoscere oipoam ut virtutem ad creas qn cognoscat ut obtm directa cognioi ipsam oipoam, ita qn cognoscat creas.

Ad has reduci possunt alia pfectoes quas nonnulli assignant: v g dinum verbum qd repsentat creas. idea etiam dina qua sunt manifestatiua potium. e tenim verbum creaturas eatenus repsentat quatenus includit cognioem in qua reflexe cognita, Pater aeternus potia cognoscit. idea vo n e aliud quam cognio practica dictans modm faciendi rem polem, in qua sine dubio pot reflexe cognosci res polis. aduerto deniq qd in alijs pfectionibus possint cognosci potia mediate, v g in volte, in itetu, in oipotentia radice, scilicet essentia. nam ex istis pfectionibus dimanant alia, in quibus dixi potia imediate cognosci

Caput 2m

Obiectis Respondetur.

Da jam scluoem obycies 1o. si Deus cognosceret potia in obto creato, iam cognosceret creas p ipsas creas. hoc n e dicendm. qo ett. ma pbt nam p id cognoscunt creae in quo cognoscunt: sed cognoscunt in creis: qo cognoscunt p creas. hoc argmtm pbat Deum n se cognoscere in creis qa se cognosceret p ipsas qd maius inconueniens e quam qd Deus cognoscat creas p creas. ex dictis autem in tractu pcedente cstat quam falsm sit qd Deus n se cognoscat in creis. nec id ab aduersarys negat. unde tenent satisfacere obiectioni

Ad eam Rdeo modm illm loquendi scilicet Deum cognoscere creas p creas ipsas, multiplicem sensum here pse. 1o qd crea sit rao fratis qua Deus cognoscit illam. 2o qd Deus cognoscat creas ex ipsa determinoe specierum immissarum ex creis. et utera sensus falsus est qa nec Deus cognoscit nisi p actum increatm, oio dinctum a creis, nec ab istis accipit species quibus deter

determinet ad illas cognoscendas, alioqui solm in tempore cognosceret creas cum ista solm qndo existunt possunt iletm determinare imittendo species aliter explicari pōt cum veritate modus ille loquendi, si scilicet intendat Deum cognoscere creās p creās ut gerentes munus spēi respu iletui diui, l ut ei deseruientes tanquam medium in quo l ex quo eas cognoscat. et uterq sensus ē verus iuxta nostra principia.

Obijcies 2° cognio qua Deus atingeret calorem in igne v g: deberet esse cphnsiua caloris, cum oīs Dei cognio sit cphnsiua: sed nequit esse cphnsiua: g° nequit Deus atingere rem potem in medio etc. pr min: qa talis cognio n atingit adquate calorem g° n ē cphnsiua caloris. pat coā. nam oīs cphnsiua cognio ē adquata. pr ant qa calor n dtenetur adquate in igne, cum possit etiam prouenire a sole l luce g° cognio Dei n atingit adquate calorem in igne. hoc etiam argmtm ab omnibus soluendm ē: l qa probat n se cognoscere in singulis l creis v g in Petro, nam talis cognio n esset cphnsiua Dei, cum n cognosceret adquate Deum in Po, l qa Deus n solm est terminus cognicis quam cum ipso hēt Pus, sd et Plus et caetera creā.

Rē 2° g° nando ma: qa n opus ē ut quaeuis cognio diuā sit cphnsiua, sufficit n ut tota Dei cognio realiter lognōo cphendat obtm ut ex hactenus dictis satē dstat. ubi dstat raoem aductam in argmto ut ea cognio Dei sit cphnsiua nullam ēē, qa lt calor a pluribus caīs adequatis disiue prouenire pōt, nilominus in unaquaq seorsim totus calor dtinet, et nulla ē in ipso frattās cui n respondeat virtus ex parte ignis et solis; imo qa totus calor adquate dtinet in igne et sole, pōt adquatē produci ab igne l sole. Deus g° dum calorem in igne cognoscit, tangit calorem adquate et secundm oēs frattātes qa raoē oium terminus est igneae virtutis, lt ulterius etiam caēt terminus sit.

Rāo g° ob quam talis cognio n ē cphnsiua peti dēt aliunde scilicet ex eo qd lt ad oēs frattātes caloris terminetur, eas cognoscit sub extrincā denominoē termini respecti ab igne. nam ea cognio n affirmat calorem his pdicatis dstitui sed terminum ēē virtutis illius quae residet in igne. cphensio g° debet atingere oīa rei dstitutiua ut talia affirmando scilicet rem ex illis dstitui: nec sat ē atingere utcunq frattātes oēs dstituentes, et quidem ego mō cognosco calorem secundm oīa sua dstitutiua dtineri in igne nec tn eam cphendo. g° ut res cphendat n sat ē oīa dstitutiua cognoscere sub extrincā denominoē, sd opus ē cognoscere ut dstitutiua affirmando

afrando rem ex illis Istitui: mitto alia quae notari possunt.

D^a 2^am Illusionem dices 1°. si Deus cognosceret posia in oipoa, cognosceret etiam creas existentes. hoc e falsum: g^o etc. pbat. ma: q^a creae existentes Itinent in oipoa dina et sunt illius termini cum oipoa dina producere valeat existentias illarum.

R^2 Iesta sequela. nam adducta ratio mihi manifesta e qdq alij sentiant. ubi noto p hanc cognioem Deo n Istare qd creae existant in se, sicut nec p cognioem qua posia cognoscit in oipoa, Istat illi qd creae n repugnent in se. Solumq^o Deo Istat ex vi cognionis illius qd creae poses et existentes produci possunt ab oipoa

Dices 2°. si cognosceret Deus posia in oipoa, cognosceret etiam imposia: Id hoc e falsm: g^o etc. pr min. nam aequaliter se het ad posia, et imposia: cum ex se sit virtus ad oia sufens siue repugnent siue non

R^2 Iesta ma: nando min: q^a censeo defacto dari oipoam in Deo quantm e ex se productiuam n solm posium sed etiam existentium et imposium. unde colligo quae defacto sunt posia ee cognoscenda a Deo in sua omnipotentia si redderent imposia. et e I^a imposia si redderent posia, cognoscenda esse a Deo in oipoa, ea prorsus raoe qua cognoscunt defacto, q^a nulla oio raoe tunc variao Itingeret respu horum terminorum.

Dices 3° si Deus videret posia in oipoa, hec diceret respum ad posia: sed hoc e falsm: g^o etc^a ma: videt certa: q^a posia essent termini respecti ab oipoa g^o haec respiceret posia. min pbat. q^a iam oipoa Innecteret cum posibus quandoquidem ois respus l e Innectio l eam requirit. R^2 Iesta ma: nando min: ad pbaoem, negat ans, q^a respus trandentalis n requirit Innectoem ut in metaphia pbaui. et pot aperte in actu repsentante negoem Dei qui trandentaliter fertur ad eam, nec tn cum ea Innectit sed potius cum eius Iadictorio. verum q^a multm de nomine het, qd sit respus trandentalis, ideo his vocibus in psenti n utimur ad pbandum nostram Iclusioem. qdq n sit de respu trandentali, certm e oipoam ee virtutem Iphnsiuam crearum. hac g^o Iphensiuae cognita, cognoscunt creae.

Quaestio 6^a

An Deus cognoscat possibilia ex alio

Caput 1^m

(Deus cognoscet possibilia ex alijs

Supono medium ex quo creã cognoscunt posse ēē creatm l increatm. Item in medio increato, Deo vg. pōt atendi oipōa phicē ɔtinens creas, à cognio et amor in quibus ɔtinent intentionaliter potiã. et de his omnibus medijs dubitat an et quatenus deseruire Deo possunt ut ex ipsis cognoscat potiã. prius agam de medio creato qª res facilior est. post de oipōa, postremo de amore et cogniōe dina.

Dicendm gº ē Deum cognoscere potiã ex medio increato, rao ē cum Deus cognoscit unum ex alio, qndō hoc ɔnectit cum illo. sed cum polibus ɔnectunt creã: gº ex creis cognoscit Deus potiã. maª et coã patent. min pbat. nam actio ɔnectitur cum caã et efũ. unio cum extremis quæ modificat. et supra dixi Deum se cognoscere ex preis, nec in tali cognoscendi modo aliquam imperfectoēm inuolui: gº a fortiori cognoscit creãs potes ex alijs, cum minus proportionatm medium apareat creã ut ex illa Deus quam alia creã cognoscatur.

Vbi notes 1º cream polem n solm specificatiue et maalitr, sed fraliter etiam et reduplicatiue cognosci ex alia creã. nam actio existens in re n solm ɔnectit cum entite suæ caæ et efũs sed etiam cum eis entitabus ut polibus: gº ex actione in re posita determinat Deus ad cognoscendm caãm et efũm n solm secundm se sed etiam ut potes, imo et existentes. coã pat. nam ad omne id cognoscendm determinat Deus ex actione posita in re, cum quo ɔnectit actio posita in re. coa pat. qª bene valet caã l efũs n ē potis: gº n dat actio in re. quæ illaõ nulla esset, si actio n ɔnecteret cum politate caæ et efũs.

Notes 2º. n ex quolibet respũ terminato ad cream potem, cognosci a Deo talem cream. rāo ē qª medium ex quo res cognoscat petit ɔnectoēm: at respũs ut talis n affert ɔnectoēm: gº ex respũ pcise nequit creã cognosci. ɔfirmo. nam caã libera cum oibus requisitis ad amorem ē respũs ad amorem, nec tn ex illo pōt deus determinari ad amorem cognoscendm qª frustrãoi exponeret eius cognio, cum posit n dari amor tunc: gº etª. ɔfirmo ulterius. nam actus ilitũs aphendens negoēm Dei ē respũs ad illam: sed ex tali actu nequit Deus manu duci ad affirmandm sui negoēm, alioqui falleret: gº nequit Deus rem cognoscere ex respũ pcise, ad illam.

Notes 3º. non solm ex adquatã caã, verum ex inadquata etiam pēē Deum cognoscere efũm qndō cum illo ɔnectit infalibiliter. ē ɔª nonnullos opinantes in sola adqtã caã

causa infallibiliter Dnexa posse Deum cognoscere efum. Id pbo meam resolutoem. nam hoc ipso qd inadquata caa Dnectat infallibiliter cum efu iam e ans sufens ad illam inferendam, et coenter e medium aptum ut ex illo cognoscat efus: g ex illa cognosci det. Dfirmo. ideo cognosci det ex adquata caa, n qa adquata sed qa infallibiliter Dnexa cum efu, nam si tollat qd sit adquata caa et sola Dnectio preueret, dabit sufens titulus ut ex illa cognoscat efus: go ubi repit talis Dnectio pot efus cognosci. et ita cognoscit mundi productio ex decreto libero efaci Dei circa productoem mundi, quamuis tale decretum sit inadquata caa ptinens solm ad voluntem ultra quam exigitur phica poa et cognio dirigens ad productoem mundi.

Notes 1i. falso plures existimare solam caam ee medium aptum ex quo Deus creas cognoscat, qa ea solm Dtinet efum. Da tn e qa Dnectio dari pot, ubi rao causa n datur ut patet in actione quae Dnectitur cum caa et n e caa sed potius efus illius. item in unione quae Dnectit cum extremis, nec tn illa causat. at ubi dat Dnectio, repit medium aptum ut ex illo res cognoscat. g etta. 2o qa phica Dtinentia in ordine ad productoem qualis reperit in sola caa, p accidens e ad raoem medij ex quo, ubi solm requirit intentionalis Dtinentia, quae sit in ordine ad determinandm itctum. at in rebus dinctis a caa repitur haec intentionalis Dtinentia, cum plures res quae n sunt caa heant Dnectoem raoe cuius determinare possunt itctum.

Deniq notes ex caus creatis peise n cognosci a Deo potitatem efuum. rao e, nam ut in metaphia docui, n Dnectit caa creata cum potitate efus, sed ita se het respu illius in ordine ad dependeam, sicut oipoa respu crearum in sentia quam veriorem iudico.

Caput 3m

Verum Deus cognoscat polia ex sua omnipoa.

Hanc Dcluoem veram existimo siue loquamur de polibus maalter siue fralter. et quidem n cognoscere Deum polia maalter ex oipoa. pbo qa polia maalter sunt entitates ipsae creatae quae potes denominant: at entites eiusmodi n cognoscunt a Deo ex oipoa: g n cognoscit Deus polia maalter ex oipoa. pbo min. qa cum his entibus creatis n Dnectit oipoa: go Deus n cognoscit illas ex oipoa. pat. nam ut Deus unum ex alio cognoscat opus e ut illud ~~aliud~~ cognoscat ex obto quo cum illud Dnectit. ans certm qa dari pot oipoa et ab aeterno fuit absq creatis entibus.

Praeterea qd polia fralter hoc est ex parte sua n repugnaa minime cognoscunt a Deo ex sua oipoa. pbo

qª n. ɔnectit oipoā cum politate crearum: gº eiusmodi politas n cognoscit a Deo ex sua oipoā: gº poliā fraltēr ut talia n cognoscunt a Deo ex sua oipoā. pat hæc 2ª coā, nam ut poliā fraltēr ut talia cognoscerentur a Deo ex sua oipoā, nessum ē qd cum polibus ut talibus, et coenter qd cum politate eorum ɔnecteret oipoā dinā, qd n ita ɔtingit ut in pº huius discursus anti dicitur: autem veritatem n ē huius loci discutere sed ex alibi dictis suponere. nam quæstio de ɔnectoē dinā oipoā cum polibus excipit longam disputoēm quæ hic impertinens ē. interim, suponat pars ɔnectoēm denotans quæ mihi semp vera visa ē.

Hinc infert ex essā dinā nec imdtē nec mediate cognosci poliā quocunqȝ mō sumant. raō ē. nam essā dinā nec imdtē nec imdiate ɔnectit cum polibus, etenim ex eo ɔnecteret, qª tanquam virtus respiceret illa: ɔ n respicit imdtē raōe sui ɔ raōe oipoā: gº si hæc n ɔnectit cum polibus nec essā ɔnectetur.

Non intigendm ē de polibus ut hēnt raoēm efctuum producibilium a Deo, nam si ɔsiderent sub alijs titulis quatenus scilicet sunt obiā cognióis et amoris dini, dicemus infra. at ex dinā essā mediate cognoscit, nam id pendet ex dicendis pro ɔnectoē quam imdtē hēt cum polibus cognió et amor Dei, cum posita hac imdtā ɔnectoē inter actus dinos et obiā nessum ērit qd ex actibus imdtē cognoscant obiā, et mediate ex essā de quo postea.

ɔª pdictam ɔclaoēm nullum ē argmēm ea quæ diriguntur ad pbandm oipoā ɔnectoēm cum polibus, eo q n sunt ad rem qª mō non discuto an detur talis ɔnectio. ɔ suposita parte afnegante, manifeste coligo ex oipoā n cognosci poliā, quæ ɔsecutio adeo peruia ē ut nil ɔª se patiat.

Rogas. an Deus cognoscat impoliā ex sua oipoā. Rȝ negatiue qª sicut oipoā n ɔnectit cum politatē harum crearum quæ de facto potes sunt, ita n ɔnectit cum impolitatē earum quæ de facto ē sunt impotēs: gº sicut huius ɔnectoīs defectu n cognoscant poliā ex oipoā sic ob eandem raoēm n cognoscunt impoliā. nec modo disputō an saltem cum impolitate aliquarum ~~crearum~~ entitatum quæ si ponerent in re destruerent Deum, an ɔnectat v g cum impolitate 4ª psonæ l alterius dei oió similis. nam lt ego iudicem Deum ɔnecti cum impolitate horum entium, et cum necessitate negaoum p quas destruunt adhuc n ē psentis loci discussio huius difultatis.

Caput 3m.

Deus cognoscit possibilia ex suis actibus.

Actus p̃dicti sunt cognio qua Deus directe cognoscit polia in se, et cplaceā et displiceā qua fert ad illa. prius de cognioe dicam, et ulterius de cplaceā et displicentia. supono ā duo. 1m polia directe cognosci a Deo in seipsis ut in quæstione sequenti dicet. 2m eam cognioem directam polium a Deo reflexe cognosci. rao e, qdqd n ē cognoscibile cognoscit a Deo: sd ea cognio directa polium ē cognoscibilis: gº reflexe cognoscat a Deo, sicut cognio directa cetera caterarumq p̃fectionum reflexe cognoscit ut ex dictis cstat.

Nunc gº probo qd polia cognoscant a Deo ex scia directa quam de ipsis hēt Deus. nam talis scia cnectit infalibiliter cum polibus: gº dum ea reflexe cognoscit hēt Deus motivum sufens unde polia cognoscat, et coenter ex eo motivo defacto cognoscit. coa pat. ans probo qa bene colligit obm ēē pole ex eo qd Deus cognoscat illud ēē pole, nam cum dinā scia falli nequeat, eo ipso qd aliqd affirmat, colligimus ea ita ēē. in quo maxime differt ilectus dinus a create. ex quo ulterius colligo, polia fraliter ex dinā scia colligi, qa hæc cnectit cum polibus fraliter ut talibus, cum illa rep̃sentet at fraliter polia.

Similiter antequam probem Deum cognoscere polia ex cplaceā l displicentia qua fert ad ea, supono duo. 1m qd iuxta comunem sententiam Deus cplacet in politate creat quæ nullam ex se maliam moralem inuoluit, sicut displicet in malis moraliter. nec mō disputo veritatem huius opinionis. 2m p̃dictam cplaceam et displiceam si dez a Deo cognosci, nam dinus ilectus penetrat sua cognioe ocs actus qui resident in dinā volte.

Hinc p̃bat qd polia cognoscant a Deo ex sua cplaceā et displiceā. 1º qa tales aūs cnectunt cum politate obtorum qa quæ ferunt: gº ex actibus cognoscunt politates obtorum. 2º nam ex directa polium scia cognoscit Deus polia: gº cognoscit etiam ex p̃dicta cplaceā l displiceā. probo colam, tum qa cplaceā l displiceā suponit nario cognioem polium. tum etiam sicut cognio cnectit cum polibus, ita etiam cnectit cplaceā l displicentia, qn imo polia fraliter ut talia cognoscunt ex p̃dictis actibus, qa Deus cplacet l displicet in polibus ut talibus. ac deniq polia in particulari cognoscunt ex determinoe horum actuum qa p illos fert Deus ad singula polia, seorsim et quasi decernendo unum ab alio.

Dices actus ilectus et voltis dinā qui ferunt ad polia n cnectunt cum illis: gº nequit ex illis Deus cognoscere polia. coa pat. ans p̃bat. qa tales actus identificant cum Deo, sed nil identificatum cum Deo cnectit cum polibus: gº tales actus n cnectunt

Cum potibus. min: probat. qª Deus absolute et simpliciter ē independens à creis potibus qd stare n posset si raōe alicuius intrinci pdicati onecteret cum illis.

Nec dicere valet. pdictos actus n secundm se sed secundm onotationem ad polia onecti cum illis, et coenter n ex eis secundm se sd cum conotatione cognosci polia. nam 3ª ē. l ista onotāo ē aliqd identifatm cum Deo l dinctum. si 1m iam aliqd identifatm cum Deo onectir cum potibus qd n admittitur. Si 2m, gº onotāo hāc sunt ipsamet polia cum in actu repsentante l amante polia quæ termini sunt: gº si Deus cognoscit polia ex intrincā sua pfectōe ut onotante polia, iam cognoscit illa ex seipsis simul cum pfectōe dinā, sicut ex toto n cognoscit pars. qd n ē ad rem qª loquimur in psenti de medio adquatē dincto ex quo polia cognoscant.

Propter hæc et alia quæ possent obijci, iudicarent aliqui Deum raōe horum actuum quos inadqte intrincos censent, onecti cum polibus. urgent vº ad hoiem manifeste, qª sequerent inde onecti Deum cum creis existentibus. probo. nam ex eo conectir cum potibus qª ea cognoscit et amat: sed cognoscit et amat creās existentes gº onectitur cum existntibus qd n ē dicendm.

Huius argumenti soluoēm exhibere, petit inexplicabilem illam difultēm de ostituōe aūs liberi dini, qd huc n spectat. illud mihi certum ē pdictos actus cum suis obtis onecti, ostituiqª adquatē p aliqd dinūm, qn creā partialiter interet in eorum ostituoēm; quā vero ratione opōte hoc sit cum independeā a creis existntibus et potibus, proprio loco dicemus, ubi hanc difultatem novo cogitatu explicabimus.

Quæstio 4ª

An Deus cognoscat polia in seipsis.

Caput im

Statuitur pars afirmatiua

Dictum ē supra dupliciter obtum in se cognosci; 1º quatenus cognoscitr et n ut terminus alicuius habitudinis, ordinis l respūs. 2º quatenus cognoscitr ex determinōe sui pscindendo a quouis extrinco medio qd propter onectoēm ducat illum in eius cognioēm, esto n dicat obtm absolute et simpliciter cognosci in se nisi qndō cognoscitr oio independnter ab alio, in quo l ex quo atingat. in psenti gº rogamus an Deus polia cognoscat in seipsis. negat Tomistarum schola. cum Ioane a Sto Toma: tº 1º. in 1am partem. disp: 8ª artº 2º. cui ex nostris adiungunt P. Suar: 1ª pte: l: 3º. cap: 2º. P. Granado

tractatu

tractu 2º. disp: 4ª. nº 4º. sed affirme sentiunt alij DD.es ut Scot. in 1º dist. 36 quaest. 1ª. Vasquez 1ª parte disp. 50. Crize tract. 1º. disp: 5ª cap: 4º. Argª tractu de scia. disp. 19. sect: 4ª cum alijs.

Verissima mihi semper visa haec 2ª sententia pro quo statuo 1º. cognoscit Deus cognoscit possibilia et non ut terminos alicuius respectus, consequenter cognoscit illa in se. probatur 1º quia de possibilibus enuntiat Deus has veritates, homo non repugnat in suis praedicatis. si detur cursus, dabitur motus. equus constituitur essentialiter per animal hinnibile etc. sed per has cognitiones non attinguntur possibilia ut termini: ergo etc. probatur min: nam quando res attingitur ut terminus, exprimitur etiam id cuius est terminus sive divinum sive creatum sit. at per has cognitiones nihil eiusmodi exprimitur, cum praecise cognoscantur possibilia secundum se: ergo etc. et quidem nos praedictas veritates assequimur quin recordemur alicuius respectus qui ad illas sit.

Probatur 2º. nam haec obiecta sunt diversa ~~Deum~~. Deus habet potentiam quantum est ex se productivam Petri; Petrus habet non repugnantiam in suis praedicatis. Petrus constituitur in ratione hominis per animal rationale: ergo terminant divinos actus divinae scientiae. patet. nam pro diversitate obiectorum multiplicantur actus in scientia. modo sic per priorem actum afferetur Petrus ut terminus omnipotentiae. per alios vero non affertur ut terminus quod exinde patet, nam per 1um actum cognoscitur omnipotentia, et scit Deus se habere praedicatum quod est virtus productiva. per ceteros vero non attingitur omnipotentia nec praedicatum aliud intrinsecum Dei: ergo per solum 1um attingitur Petrus ut terminus. per ceteros autem non cognoscitur ut terminus, quia nec omnipotentia, nec respectus alius divinus aut creatus exprimitur per illos.

Probatur 3º. dum obiectum cognoscitur ut terminus, attingitur sub extrinseca denominatione: sed non per omnem divinam cognitionem attingitur possibile sub extrinseca denominatione: ergo non per omnem divinam cognitionem attingitur possibile ut terminus. totus discursus est apertus. ma: ex dictis constat. min: patet quia saepe Deus cognoscit possibilia sub ~~ex~~ intrinseca denominatione, et sub essentialibus praedicatis. probatur 4º. ideo non cognosceret Deus possibilia in se quia repugnaret in genere quod aliquid cognosceret extra Deum, et non ut terminus omnipotentiae. sed hoc non est ita ergo etc. ma: est adversariorum principium. probatur mi: nam creata praeterita et futura cognoscuntur a Deo et non ut termini suae omnipotentiae. patet nam quando Deus affirmat extitisse diem hesternum, et extiturum crastinum, non cognoscit eam existentiam ut terminum omnipotentiae; tum quia cognitio qua Deus tangit existentiam creatam

ut terminum oipoā dinā, summe naria ē in Deo, sicut summe narium est ut Deus quantm ē ex se possit illam producere. cogn̄o vº qua cognoscit pteritam l futuram existeām Dei, in se ē oiō ɔtingens, sicut existentia contingens est. 2º qª utriusq dici existēa psuponit cognita p aliam actum ut terminus oiō ~~diccictum~~ independntem ab illo quo cognoscit existēa in se cum Deus pluriun obtorum existeām cognoscat ut terminum oipoā, n ā in se.

Statuo 2º. Deus poliā cognoscit ex determinoē ipsorum, et coenter in se. pbat 1º. nam qndo Deus directe cognoscit has veritates, equus n repugnat. hoō ē aīal, et similes n hent illam determinativum qd propter ɔnectoēm determinat ad illarum cognoēm cum Deus n ɔnectat cum illis: gº ipsa obtiuā veritates ad sui cognioēm determinant. 2º nam Deus cognoscit creās existentes absq aliquo medio qd in eorum cognioēm ducat. gº siliter cognoscit poliā. coā pat, tum a paritate, tum etiam qª ex eo n cognosceret Deus poliā ex eorum determinoē qª sunt aliqd extra Deum. aūs infra patebit. 3º nam ad ilctaīs dini pfectoēm spectat n egere aliquo alio prater obtiuam veritatem ut illam cognoscat; nam p discursm virtualem et si Deus saepius rem atingat, illes n ē narius, sed p acdens se hēt ad rem cognoscendam.

Iam gº ex his duabus ɔclusionibus aperte coligit Deum absolute et simpliciter cognoscere poliā in se, nam res dicit absolute et simpliciter in se cognosci, quando nil extrincum determinat ad eius cognioēm, siue sit ut respūs l ut oiō in quo res atingit ut terminus siue ut medium infalibiliter ɔnexum ex quo p discursum virtualem res inferat: at ita cognoscunt a Deo poliā: gº cognoscunt poliā in se. ma: ex dictis ɔstat. nam p hunc actum, si hoō est, animal est, l p istam hoō n repugnat in suis pdicatis, atingit hoō et ut terminus, nec ex determinaoē alterius obtī qd cum ipso ɔnectat.

Hinc colliges qd si Deus n esset oipotens, et coenter, si suam oipoām n cognosceret et adhuc si psisteret cum eadem ilctiua vi quam mō hēt, cognosceret poliā, n quidem in sua oipoā, cum hec suponat ablata et n cognita, sed in seipsis, qd maxime verum ē in mea sentia que politatem crearum iudicat ēē oiō independentem ab oipoā. zāo ē qª tunc pseuerarent poliā: gº cognoscerentur a Deo.

Hoc etiam

Hinc etiam suo mō dicendum dē creis existentibus, nam lt ut exis- tant, et coentēr ut cognoscant a Deo tanquam existentes requirat oipōā nilominus si p impōle existerent quin oipōā daret et cognosceret a Deo adhuc p dinām ~~scientiam~~ sciām cognoscerent in se et in propria sua existēā quam tunc herē suponimus, sicut oēs pfectoēs absoluta cognoscunt ut existentes defacto qa reipsa existunt quamvis respectu illarum n dēt in Deo poā. 7o

Caput sextum
Obiectis fit satis.

Doctores opositm sentientes obÿciunt. ut poliā cognoscerent in seipsis opus erat ut cognoscerent p speciem propriam: ita ā n cognoscunt: go etta. ma: desumit ex Do Thoma: dicente rem in se videri qndō cognoscit p ppriam spēm, ut qndō attingit qndō p vioēm corpoream rēpsentat. et sanē cum obtum cognoscit in alio, tangitur p speciem alienam, eius videlicet obti in quo cognoscit: go qndō cognoscit in se dēt atingi p ppriam speciem: min: probat: qa cum poliā ut talia n existant realiter obire n possunt specei munus respū dinā cognioīs, nec mittere speciem ad eius ilctum. pterquamquod ex rebus creatis, nil phicum et intrincum pōt accipere Deus.

Sed hoc idem argtm urgeri pōt in sciā visioīs p quam Deus cognoscit in seipsis futura. tam l illa cognoscant p speciem propriam, l na. qdqō dicat ē 2a illos: go etta pterea nonnulli sufenter Respondent Sanctm Thom: voluisse rem in se cognitam dēre cognosci p spēm sui ppriam, idē, p cognioēm sui ppriam quē vocari solet spēs expressa, nam cum res in alio cognoscit, n tam p cognioem sui quam alterius cognoscit, cum ea cognio principalius repsentet illud obtm in quo cognoscit, et ideo sit quasi ppria illius. alÿ dicunt rem in se cognitam atingi debere p spēm sui ppriam, hoc ē secundm ppriam sui spēm et esttam ad quam repsentandam terminari solet cognio rei in se, nam cognio in alio solm atingit obtum sub extrinca denominoē, ut supra dictum manet.

Facilius ego Rdeo ocessa ma: nandō min: ad pboēm ostat ex tractu 2o qduis obtm a Deo cognitm gerere munus spēi respectu dinā cognioīs quamvis n existat imo nec polē sit quatenus p veritem illam obtiuam qua ex se aptm ē reddere propoēm veram, determinat ilctum ad eius cognioēm

Obÿcis vilesceret dinā cognio si tangeret poliā ex seipsis: go n tangit: sed instat hoc argmtm apte in sciā et oipoā. qa Deus cognoscit futura in seipsis, nec tn eius cognio vilescit

in oipoa qa vilissimos terminos respicit in qn imo tota oipoa n respicit alios terminos quam creas quae mille hent imperfectoes, et vilissimae sunt in rcesptu Dei

R^2^ go nando ans qa bene stat terminum ee imperfectum, et respum qui terminat ad illum ee perfectissimum, ut inumeris exemplis pat. pat etiam ex ipsa scia potium in Deo quam volunt aduersarij recedunt, quae n vilescit ex potibus in obliquo tactis.

Obijciunt 3o. potia sufenter cognoscunt in alio: go n e naria eorum cognio in se, coenterq in Deo negari det utpote redundans. R^2^ comuniter huic argmto nil nouum ex parte obti cognosci p cognioem potium in se qd cognitum n sit per cognioem earundem in oipoa; n tn redundare pdictam cognioem potium in se qa affert nouum cognosendi modum ex parte actus, et Deus det atingere eandem veritatem oi mo quo sine perfectione cognosci pot.

Non placet haec doctrina 1o qa lt potia eadem p utramq sciam cognoscant, diuersa tn veritates enunciant de illis. nam p sciam Petri in oipoa Deus tantm cognoscit Pum ee producibilem ab oipoa. p sciam vo Petri in se cognoscit Pus ut n repugnans in suis pdicatis, ut petens essaliter hoc genus, hanc drram specificam et indiuiduatem. 2o qa si n repugnat Deum cognoscere p duos actus eandem obtiue veritatem qa modus cognoscendi diuersus e, afirmari pot qd illam cognoscat p inumeros actus inter se diuersos in certitudine, claritate et alijs perfectionibus.

R^c^ go nando ans qa p cognioem potium in oipoa solm cognoscunt ut extrince producibilia a Deo, n vo secundm sua pdicata intrinca. quare n superfluit sed oio requirit in Deo talis cognio ne veritas aliqua dina Deum lateat. et sane crearum existeam Deus cognoscit in seipsa ut fatent aduersarij, et simul ut ab oipoa producibilem: tam go sicut ista cognio existentium cedit Deo, etiam potium cognio cedi det, lt superfluat. si autem n superfluit cognio existentium go nec potium cognio in se.

Ob: 4o ista cognio potium addit nouam perfectoem supra illam quam dina cognio het ut terminat ad Deum, et ad potia in seipsa l n addit? nil affirmari pot cum verite go etta. Rdent comuniter DD nostrae sententiae nullam addi denuo; tum qa cognio prout terminat ad Deum e infinite perfecta, coenterq det cognoscere qdqd e cognoscibile, tum etiam qa talis superaddita perfectio si daret penderet a potibus quae unice representaret.

Hanc ego doctrinam n aprobo qa iudico nouam perfectoem in Deo poni ex ista cognioe potium in seipsis. rao est qa

qª si Deus n cognosceret polia in seipsis esset imperfectus quamuis persisteret in cognitioe cæterorum obiectorum, qª lateret illum aliqua veritas: gº cognitio hæc aliquam perfectioem in Deo ponit. pat qª si nullam perfectioem aponit, æque perfecta maneret Deus lt ea cognitio deficeret, qª nulla sibi deficeret perfectio.

Ad utramque raoem in contrarium aductam Rº ad 1m quidem cognitioem diuinam ut terminat ad Deum ee infinite perfectam in linea cognitionis atingentis Deum, n vº in omni linea cognitionis. unde n e opus ut per illam formaliter Deus atingat qdqd atingibile est. imo iam supra docui qd in diuina scia distingui possunt infinitæ formalitates pro numero obiectorum quæ repræsentant qdqd ... quin pinde unaquæque formalitas infinita sit in sua linea.

Ad 2m Rº 1º idem incomodum urgeri quamuis dicatur ea ipsa formalitate, qua cognoscit Deus, atingi creas in seipsis, nam cum respiciat creas ab illis pendebit, quamuis Deum simul atingat. quo pacto lt visio beata Deum et creas atingat, n solm pendet a Deo sed etiam a creis. qdsi semel stare pot ut cognitio repræsentans Deum et creas, n pendeat ab istis, etiam stare poterit qd a creis n pendeat lt istas tantum formaliter repræsentet. Rº 2º cognitioem polium in seipsis, etiam perfectioem quam addit secundum pendere a polibus, ea raoe qua cognitio existentium pendet a creis existentibus qd spectat ad auum liberum.

Caput 3m
Vltimum argumentum.

Denique obiciunt. hæc cognitio polium in se n e comprehensiua: gº e imperfecta, consequenter Deo negandm. pbat ans qª per illam n comprehendunt oes termini tam nales qm supnales ad quos Pus v g refert qd sane opus erat ut Pus comprehenderet.

Hoc etiam argumentm het aptam instaam in sentia horum DDum qui illud obiciunt. nam illa cognitio polium in corpa lt e comprehensiua polium lt n? si 1m gº per illam comprehendunt oes termini tam nales quam supnales quos respicit Pus polis. Dicam gº cognitio similiter vi cognitionis oes terminos comprehendi qndo Pus cognoscit in seipso. Si 2m gº lt cognitio n sit comprehensiua, n e denegandа Deo.

Ad argmtm gº comuniter negari solet ans eo qd ois diuina cognitio sit comprehensiua sui obiecti. sed ego distinguendum existimo, nam si loquamur de tota et adæquata scia Dei qua Deus cognoscit polia fateor ee comprehensiuam. qdsi diuidamus illam ut fieri pot in plures formalitates quarum singulæ respondeant singulis prædicatis obiecti nego. qd sit comprehensiua. v.g.

Deus cognoscit Pum in suo ēē actuali et fralissimo decepta claudere aiāl et rōale, tota ista cognio ē ɔphensiua Petri, fraltas ā qua pcise repsentat aiāl vel rōale, n ē ɔphensiua Petri fralter loquendo, qª sic n atingit oia eius pdicata essatiā. nec opus ē ut cognio dinā secundm fralitates singulas ɔphensiua sit, sed sufit id hēat realiter loqndo, sicut oipoā realiter loqndo ē virtus oium pductiua. fraltas ā pductiua Pi n ē oium pductiua.

Ad illius antis proboēm comuniter negari solet ans. qª dinā cognio Secundm oium fere sentiam, eo ipso qd terminum atingat in respū, ɔphendit illum, qª cum hunc respum ɔphensiue tangit, dēt etiam ɔphensiue atingere terminum. hinc deducunt Deum se ɔphendere qdō se cognoscit ut terminum dependētiā quam ab ipso hent creāt. ɔphendere item poliā p cognioem qua tangit illa in oipoā. ac denique p cognioēm poliūm in seipsis, utpote ɔphensiuam, oēs terminos tam nāles quam supnāles ɔphendere.

Sed falsa ē haec doctrina qª qndo cognoscit ut talis in aliquo respū n ɔphendit, nec illius ɔphensio requirit ut respūs ɔphendat. id pbo io. qª res n ɔphendit qdō pcise cognoscit sub extrincā denominoē; sd, qndo terminus ut talis atingit in aliquo respū, solm cognoscit sub extrinca denominoē: gº n ɔphendit, et tn ɔphendit respūs: gº ad ɔphensoēm respūs, n ē nāria ɔphensio termini.

2º qª lt Deus qndō cognoscit Pum in oipoā, tangit oēs et singulas fraltatēs Petri n tn oēs atingit ut ɔstituentes Pum, nec ex vi talis cognios reddit Deus certus de pdicato qd ē in Petro genus, l de difrā specifica l numerica, qd nārium erat ut ea cognio ɔphenderet Petrum, sed pcise cognoscit ea pdicata ut pducibilia ā Deo, Sicut ego signata qualibet orēa, bene ɔphendo ēē pducibilem a Deo, qª dat in Deo virtus pductiua illius l nec tn eam ɔphendo.

Hinc Rtur cognioēm atingntem poliā in seipsis atingere, si adquata sit, oēs terminos tam nāles qm supnalēs illius, nullm tn atingere ɔphensiue qª solm fert ad eos sub extrincā denominoē nec mihi intelligibile ē qua raoē ɔphendat Pus qndō cognoscit a Deo in actu creato repsentante illum p errorem ut aiāl hinnibile, cam ex vi cognois dinā tum Pus n repsentet ut aiāl rōale ut ut hinnibile qª solm repsentat in illa cognioē creata Secundm pdicata qua talis cognio exprimit. nam sic Deus enunciat, haec cognio creata repsentat Petrum ut hinnibilem n ut raoēm: gº p cognoēm qua ɔphendit actum illum

erroneum

erroneum. n ꝯphendit ꝑum ℓt eum atingat ut terminum cognoīs erroneā.

Notes iᵒ cognoēm dinam ꝯphensiuam sicut creatam ꝯstitui in raōe talis ꝑ aliqd extrincām ꝓbo iᵒ nam ꝯphensio quatalis dicit veritēm: sed veritas dicit aliqd extrincūm etiam in actu dinō: gᵒ ꝯphensio talis aliqd extrincum in actu dinō.

2ᵒ nam ꝯphensio ꝯstituit ex eo qd ultra ꝑdicata quæ enunciant, aliud n ꝯueniat essaltēr subtō: sed qd aliud essaltēr n ꝯueniat, ē qd extrincūm actui dinō ℓ creato quæ dicit ꝯphensio. gᵒ etᵃᵒ min: pātnam id ē aliqd se tenens ex parte obti. ma: ꝓbat. nam eo ꝑcise qd aliud ꝑdicatm ultra illa quæ enunciant ꝯueniret essalt subto, iam talis actus n esset ꝯphensio cum essaltēr n adquāret obtm.

Quin imo iudico denominoēm ꝯphensoīs, n solm extrincūm sd acdntalem ee actui dino sicut et creato, qui dicit ꝑlium ꝯphensio. ꝓbo. nam actui dino et creato, qui ~~dicit ꝑlium ꝯphensio~~, est afirmans Petrum ee aial roāle, ꝑ acdēns est qd hōo n dicat essaltēr aliud ꝑdicatm, nam inuariatus oīo ꝑsisteret quam aliud ꝑdicatm in obtō addat, illud n ꝑ aliam diuersam fralitātem cognosceret. gᵒ atenta natura actus qui nunc ē ꝯphensio, ꝑ acdēns est qd sit ꝯphensio.

Ubi discrimen aduertas inter veritēm et ꝯphensoēm: veritas n ℓt extrincā sit actui dino, n e acdntalis, nam actus petit ut obtm ita se heat. raō vᵒ ꝯphensoīs ē acdntalis et extrincā qᵃ valde ꝯtingens est actui qui defacto dicit ꝯphensio qd obtm n dicat essaltēr aliud ꝑdicatm. in actu creato utrumq ꝑdicatm extrincūm et acdntale est.

Notes 2ᵒ ꝯᵃ Crite tractᵘ iᵒ disp: 5ᵃ numᵒ. 28. posse ꝯphendi cognoēm ꝯphensiuam obti, qn obtm ꝯphendat. probo nam ēē ꝯphensiuam ē, qd extrincūm et acdntale: gᵒ pōt ꝯphendi cognio quæ reipsa ꝯphensiua ē qn cognoscat ut ꝯphensiua. pāt nam ex eo ꝯphendit qd atingant oīa eius ꝑdicata essaliā, ℓ ad summum quæ nario illi ꝯueniunt. imo dum actum illum qui ē ꝯphensio, ꝯphendo, dubitare possum an sit ꝯphensio, qn imo et iudicare ꝑ errorem n ēē ꝯphensoēm, ubi iam aparet qd n ꝯphenderet obtm.

Quæstio. 5ᵃ

De numero possibilium.

Rogat an numerus ꝑlium quæ Deus cognoscit sit infinitus categorematice. autorum sentias n refero qᵃ tota ꝯtentio inter illos ē fere de voce. breuiter afirmatiuam partem statuo. et probo iᵒ. nam infitum

catagormatice, sive actu ẽ qd secundm oẽs suas partes quibus actu ꝯstatur, ẽ absolute et simpliciter infitum: sed talis ẽ colectio potium quæ Deus cognoscit: gº etta. pbat min: qª talis colectio ꝯponit essaltér et actualiter ex oibus polibus quæ sine dubio ẽ infita.

Probo 2º. nam ea colectio polium quæ Deus cognoscit ẽ aliquomodo infita. n syncatgormatce: gº catgormatce. pat coã. nam infitum adquate dividit in catgormatcum et syncatgormatcum. ma: ab oibus dat. min: pbat. nam infitum syncatgormaticum à in poã ẽ illud qd secundm ea quæ actu het ẽ finitm, pot tn crescere in infitm: sed colectio polium crescere n pot magis et magis: gº etta. probo. min: qª cum ea colectio claudat oia polia, nullum sane restat qd addi possit et crescere faciat illam colectoem.

Imo iudico n solm p sciam simplicis illigeæ cognoscere Deum multitudinem infitam polium actu, sed etiam p sciam visiois intueri multitudinem futurorum infinitam actu: v.g. oẽs actus itelus et voluntis quos beatus eliciet p totam æternitatem. rão ẽ nam colectio horum actuum ẽ absolute infita, qª si talis n esset, correspondere n posset toti æternitati successive, sed in aliquo tempore finito exhaurirest, esset gº verum dicere, iam beatus deinceps nullm actum eliciet.

Ꝯfirmo 1º. nam si dies durarent p æternitatem aparte post, et in unoquoq, Deus produceret angelm, esset infitus simpliciter ea angelorum colectio, qdsi destructis diebus angeli producerent cum eadem interruptoe inter unum et alium ut integrum diem ꝯplere posit, eodem mo censeret infita ea colectio; demus gº sil a beato ꝓprios actus elici negari n pot eam actuum colectoem ẽẽ infitam simpliciter. sd ea cognoscit a Deo p sciam visiois: gº etta. ꝯfirmo. 2º nam actus eliciti à Sto Petro usqz in hunc diem sunt infiti sincatgormatce, et ut tales cognoscunt p sciam visiois: gº Deus videt eos magis et magis augere posse sine termino et augendos esse. gº videt augmentm: sed augmentm ẽ infitum catagormatce qª termino caret. gº p sciam visiois intuet Deus infitum catgormatce.

Nec solm Deus cognoscit infitam actu multitudinem polium et existentium, sed etiam polium et negationum rerum quæ nunqm existent. rão ẽ qª Deus cognoscit infita entia ut repugnantia: sed ista colectio infitorum entium repugnantium ẽ actu infinita, cum ex infinitis essalter ꝯstituatur partibus: gº etta. pter ea cognoscit infitos hoẽs n existere: gº ꝯnoscit existentes infitas negaoes quibus hoẽs excludunt: at istæ negaoes ꝯstant infitum actu, cum ea nega-

gationum colectio sit independent ab aliquo augmento sit infinita: q° etc.

Dices. si Deus cognosceret infitam actu multitudinem, esset pôle infitum in actu: sed hoc ê falsm: q° etc. R^2 nandô ma: qª bene stat plura Deum cognoscere simul, quæ tn simul existere n possunt. ita cognoscit duo 3ª dictoria: v.g: negaoem antexpi ut existentem in hoc instanti, et antixpum ut futurum in subsequenti, cum tn utrumqz 3ª dictorium simul existere n possunt. et caa libera etiam creata simul respit actum et eius negoem, lt actus et eius negao simul existere nequeunt. unde fit ut lt Deus cognoscat infitam multitudinem, ideo pire n sequat eam simul existere posse. R^2 nandô min: qª in phicâ docui pôle ee infitum in actu, et illud existere defacto negari nequit in Aristotelis sententia de 3positione 3tinui, ubi infita puncta et proportionales partes dant, quamuis eam sentiam ego n admiserim.

Dices pterea. n dant actu infinita polia: g° n cognoscunt a Deo infinita actu polia. fateor, Deum n cognoscere infita polia quæ dent actu in rerum naâ, actu inquam, id ê simul, nam successiue p totam æternitem existent actus infiniti dicti a beatis pducti. nilominus cum veritate dicit Deum cognoscere infita actu polia, qª cognoscit actu multitudinem 3flatam ex numero infinito polium, quo pacto si Petrus cognosceret duos hoês quamuis n existant, dicit cum veritate qd cognoscat finitam actu multitudinem, n qª ly actu denotat existeam, sed qª significat obtum cognitm 3stare numero finito.

Rogas. an sit proprium Dei cognoscere infinitm? R^2 negantêr tum qª nos illud cognoscimus, lt impfecte, tum qª saltem polis ê angelus ita pfectus ut illud 3phendat.

Quæstio. sexta.

An Scientia polium sit intuitiua?

Caput im

Quid sit Scientia intuitiua.

Valde dissident autores in explicanda actu intuitiuo, prout oponit abstractiuo. sed tota dissentio vocalis ê, qª orit ex 3ditionibus quas pro intuitiuo actu quilibet pscribit. g° nos antequam nos antequam aliorum sentiâs 3futemus nostram proponemus. actum intuiuam sic definio. ê cognio euidens quæ repsentet obtum ut realiter existens pro aliqua diffâ tempoeis, et talem existeam petit. unde abstractiuus actus erit cui ex pdictis 3ditionibus aliqua deficiat. eas g° seorsim explico.

Dicit cognio euidens. nam actus probabilis et obscurus non ê

intuitiuus ut pat in visione corporea ex qua nomen intuitionis desumit ad actus illectus, qui clare atingit semper suam obtum, nam lt aliqndo videamur obtm obscure videre, tn hoc obscuritas n e posiua sed negiua, id e negatio illius maioris claritatis quae regit actibus. dicit praeterea qua repsentat obtm in se. qd a sit cognoem repsentare obtum in se, iam ostat ex dictis n aliud ee quam repsentare: et n in alio nec ex alio, qa cognio nullo mo innat ad illud cognoscendm. Sicut n innat visio corporea rem intuens. ut pro aliqua difra temporis realiter existens. nam de rae intuitionis e cog~~noscere~~noscere obtm ut existens. qd etiam ostat ex visioe corporea quae nequit cognoscere obtum nisi ut existens.

Deniqz dicimus actum intuiuum petere existeam obti, qa lt frequenter actus illectus n petat ut reipsa det eius obtum, aliqui tn sunt actus qui talem existeam petant, ut pat in dina scia et actibus fidei nostrae supnalis qui onectunt cum obiectis repsentatis, ita ut legitima sit illatio ab actu ad obtm: ad hunc go modum poles censeo, qn imo et existenter plures actus illectus tam nales quam supnales euidentes qui petunt ut reipsa det eius obtum: et eiusmodi sunt actus intuitiui rao desumit ex visione corporea quae n solm fert ad obtm ut existens, sed etiam petit eius existeam.

Ubi notes discrimen inter corpoream et illectualem visionem, n corporea exigit obtum actu existens qndo visio talis dat. imo petit phicam et realem psentiam obti, qa corporeis oculis nil videri pot, nisi qd realiter psens sit. at illectualis visio n exigit ut obtm existat simul cum visione, qa satis e ut existat pro aliqua difra temporis, qd ex eo manifestum ostat, qa terminari pot ad rem pteritam quae n existit actu. deinde qa plura sublunaria intuet angelus quae tn illi n sunt phice psentia. go lt ad intuitionem requirat obti existea, n tn requirit phica psentia. Unde visio corporea n qa visio est exigit coexisteam et psentiam obti sed qa talis visio est scilicet corporea imperfecta, et ab obto pendens ut producat. et ut in poam mittat spes qua producat, qd pstari nequit nisi obtm realiter existat cum visione, et aliquam heat proportionem cum poa visiua in quam mittit spem.

Iam ex dictis aliorum sentias ofutabis. 1a tenet actum intuiuum ee qui cognoscit obtm in se. abstractiuum a qui cognoscit in alio. sed oa 1o qa rem potem cognoscere possum in se, nec tn ~~[illegible]~~ cognio e intuiua qa n fert ad existeam realem. oa 2o. qa cognio tangens obtm in se pot ee obscura et falsa qd intuitiuae repugnat.

2a sentia docet actm intuiuum ut talem ee qui p spem

speciem obti ppriam; abstractiuam à p alienam. ita P. Granado cum alys. 3° tract.tu de visione. disp: 5a. sed qa 3a. l sermo ē de spē impssa l expressa. si de expssa. 3a qa quæuis cognio imdiata et directa siue sit obscura siue clara, siue acquisita p discursum l sine illo, siue sit obti existentis, siue poßis. sufens ut obtm dicat cognitum p propriam spem, et tn sufens nē ut sit intuitio: go etta. qdsi nomine spēi illigat spēs impssa. 3a nam Deus pōt Ocurrere cum poa visiua ad actum corporeā visionis, qn ulla spēs interueniat: go ex scepta intuitionis n. exigit spēs impssa.

Præterea qnod dicit hanc spēm. dere ēē propriam obti l intendit qd. pducenda sit ab ipsomet obtō l qd ordinet. ad eius cognioēm qdqd sit de caā a qua fit. neutrum afirmari pōt: go. probo min: quoad 1am partem qa plura corpora sublunaria intuet angelus et tn ab eis n accipit spēs. probo quoad 2am partem. qa pōt dari spēs ut obtm cognoscat tanquam pōle et obscure cognoscat ut existens, et tn ex his cogniobus nulla erit intuitio: go etta.

3a sentia. docet actm intuiuum eē qui n. cognoscit obtm ad similitudinem alterius, abstractiuam à qui cognoscit illud instar alterius: v.g. patrem æternum ut senem; angelm ut iuuenem, negaoēm ut ens positiuum. etta. 3a. tn ē 10 qa l ł oēs cognio tangens obtm instar alterius sit abstractiua, n tn ē intuiua quicunq caret hoc cognoscendi modo. nam sine Oparaoē ad aliud obtm res pōt res obscure cognosci. pōt etiam ut pōlis atingi; et tn obscura cognio et cognio obti pōlis p se, n est intuitiua.

Caput 5m

Aliqua deducuntur.

Ex dictis colligo 1o nullum ēē potem actum qui intuiuus l abstractiuus n sit. raō euidens ē qa l ł hēt oēs Odioes assignatas propter actuiuum, l n hēt: si 1m ē intuitiuus: si 2m ē abstractiuus.

Colliges 2o. cognioēm intuiuam pēē ēē pcisiuam. raō ē qa pōt dari cognio clare repsentans in se aial ut existens, et petens eius existeam qn fraliter atingat roale: sed ea cognio erit intuiuā et pcisiua, cum aial dinguat a roāli: et quidem apud autores freqnter dicit qd. visio corporea n atingat oēs fralitates albedinis, v.g. respum quem hēt ad Deum; go pcisiua ē: sed etiam intuitiua, ergo etta.

Dices actus pcisiuus ē abstractiuus: sed abstractiuus nequit eē intuiuus: go nequit

pcisiuus ēe intuiuus. Rō actum pcisiuum ēē abstractiuum ut oponit apprehensiuo, n ut oponit intuiuo. nam eo qd abstrahat unum pdtm ab alio n cognoscit oēs fraltates obi, coenterq n apprehendit illud etiam ex ten siue; sed n ideo oponit intuiuo, qª lt pcindat, servat oēs cdioēs supra memoratas. et ne quastio de voce sit solm intendo actum posse cognoscere unam fraltem obi sine alia, quamuis illam in se clare cognoscat ut existentem, et talem existeam petat. qdqd sit an vocandus sit abstractiuus l alio nomine.

Colligit inde, 3º cognoem intuiuam posse ēē perfecte quidditatiuam. probo. 1º qª cognio perfecte qdtiua quæ totam et integram quidditatem obi repsentet: sed stat optime cognoem ēē intuiuam, et n atingere totam et integram obi quiditatem cum possit unum pdicatm ab alio pcindere. quin imo pot abstractiua cognio ēē pfecte quidditiua: talis erit illa quæ pbabiliter cognoscit rei essam, l quæ illam atingat ex psuposito medio.

4º colligit. qd actus qui fert ad rem existentem pot ēē abstractiuus et n intuitiuus quamuis euidenter atingat obm in se, imo quamuis peteret existeam illius. rāo ē nam ad actum intuiuum n sat qd exprimat obm existens sed prout existens ita qd repsentet eius existeam. unde actus qui cognosceret hunc mundum, qui defacto existit, ut pcise polem, n esset intuiuus lt euidenter ferat ad mundum in se, et lt cum eius existeā cnecteretur, qª videlicet n exprimeret illum ut existentem sed ut n repugnantem, esto mundus in se realiter existat.

Colligit 5º qd eadem cognio pot ēē intuiuā et abstractiua respu diuersorum. pāt in hoc actu Deus pot producere Pum. qui sicut ē directus respu oipoā, et indirectus respu Petri, sic intuiuus ē respu oipoā quam euidenter et in se cognoscere supono. abstractiuus ā respu Petri quem ut terminum diuinæ oipoā atingit. imo respu eiusdem obi pot idem actus ēē simul abstractiuus et intuiuus. v.g: cognosco p actum euidentem Pum ut existentem, ita ut cnectat etiam actus cum eiusmodi existentia Petri. iam ad hunc actum eliciendm pot ipse Petrus determinare qui proinde cognoscit in se et intuiue. pot etiam determinare aliud obum hens cnectoēm cum eodem Petro, ex quo pinde cognoscetur

cetur abstractive Petrus; pot g eadem cognio ee simul intuitiua et abstractiua respu eiusdem obti sub diuersa ratione. qa vidit attingit obtm in se et ex alio.

Denig coligit actum intuitiuum ut talem n ostitui per istensteam obti, lt ad illam sit quatenus eam repsentat et exigit, sicut visio corporea lt repsentet existeam obti n ostituit p illam, unde ablata pcise obti existea, manebit fralter actus intuitiuus

Rogas an ita onectat intuiuus actus Cum existea obti ut nec de poa absoluta posit ablato obiecto existere actus? Rs qdqd sit an aliquis actus ictus ita onectat cum obto ut sine illo n possit existere etiam supnaliter, ut plures opinant de actibus fidei supnalis, adnuc puto solm onaalter peti existeam obti ab actu intuitiuo ut tali. quam pinde pot Deus destruere supnaliter opando quamuis actus pseueret. rao desumit a visione corporea quam pot Deus oseruare de poa absoluta, destructo eius obto.

Dices: go actus intuiuus pot ee falsus. Rs pee de poa absoluta, sicut visio corporea pot ee de poa absoluta falsa, si Deus mittat spem obti n existentis in poam ut facere pot, aut illam vi sua oi poa rapere in actum. ex quo manifeste deducit actum intuiuum ut talem n ostitui p veritatem alioqui n posset etiam supnalter existere sine illa, cum res nulla pot existere etiam de dina poa sine sua essa.

Caput 3m.

Scientia politum non est intuitiua

Conclusio haec aperte colligitur ex dictis. eam sequunt Suares lib: 3o de atributis cap: 4i. Montoya. disp: 17. sect 3a. Joan: a Sto Thoma tractu 1o in 1am partem. quest: 14. disp: 18. arto 1o. rao e qa lt Deus euidenter cognoscat polia in se, n tn atingit illa ut fralter existentia et aliqua difra temporis ex vi istius actus quo cognoscit ut polia qd natium erat ut eius cognio esset intuiua ut ex dictis ostat: est go abstractiua. ubi noto ee abstractiuum n solm eum actum quo Deus tanquam pole cognoscit id qd nunquam erit, sed illud etiam qd existit, qa lt existat, cum vi actus quo atingit ut pole, n cognoscat ut existens, inde fit ut n cognoscat intuiue

Ofirmat: polia l cognoscunt in se l in alio l ex alio: sed nullo ex his modis cognoscuntur intuiue: go polia ut talia n cognoscunt intuitiue. ma: e certa qa n e alius modus rem cognosendi. pr. min: et imprimis nam nulla res in alio l ex alio cognita tangit intuiue

...

nam intuitiva cognitio excludit omne medium quod iuuare potest ad obiectum cognoscendum: quia possibilia ut cognita in alio vel ex alio nequeunt intuitive. deinde nec ut cognita in se quia licet ita cognoscantur non enunciat de illis existentia sed non repugnantia.

Dices in Deo non esse secundum actum abstractiuum. 1o quia communiter negatur a SS Patribus. 2o quia talis actus est minus clarus quam intuitiuus, et consequenter minus imperfectus est. Respondeo negando ans. ad 1am probationem dico SS Patres illum actum abstractiuum negare Deo qui dicit perfectionem nullam, qualis est actus probabilis et obscurus, aut ille qui rem tangit per modum alterius, vg negationem sicut rem positiuam. non autem alios actus abstractiuos qui nullam ex sua ratione trahi dicunt imperfectionem. ad 2am probationem omitto quod actus abstractiuus sit minus euidens et clarus quam intuitiuus, nam inde non fit quod absolute sit imperfectus et indignus Deo, sed quod sit minus perfectus, nec ideo relegandus a Deo. quo pacto cognitio creaturum est minus perfecta quam cognitio essentiae, nec tamen est absolute imperfecta et indigna Deo. praeterea nego quod actus abstractiuus sit minus euidens quam intuitiuus quia non video caput ex quo minuat eius euidentiam, quin imo videt ex ipsis terminis notum atque clarum Deum cognoscere non repugnantiam ac existentiam creaturum.

Ex dictis colligo 1o scientiam visionis qua Deus cognoscit praeterita et futura esse intuitiuam ratio est quia talis cognitio cognoscit in se futura et praeterita ut existentia pro aliqua differentia temporis, et eam existentiam petit ut infallibiliter verum sit. Nec obstat quod etiam abstractiue cognoscatur ut ex dictis patet. unde facile deprehendes discrimen inter possibilia et existentia, quod possibilia qua talia per unum actum non possunt cognosci intuitiue, sed abstractiue tantum. at existentia possunt atingi abstractiue et intuitiue.

Colligitur 2o. negationes non intuitiue sed abstractiue cognosci a Deo. ratio est quia licet in se cognoscantur, tamen non atingunt ut absolute existentes. quia non sunt capaces absolutae existentiae. similiter censeo de conditionata scientia, non enim est intuitiua sed abstractiua quia rem non cognoscit ut absolute existentem sed sub conditione: cognitio autem intuitiua petit rem atingere ut absolute et simpliciter existentem.

Colligo 3o. diuinam scientiam qua Deum in alio vel ex alio cognoscit abstractiuam esse, similiterque scientiam qua Deus futura cognoscit in suo decreto vel in alia causa ex dictis patet. Petes quem ordinem seruant inter se abstractiuus et intuitiuus actus quo Deus cognoscit possibilitatem rei et existentiam rei. Respondeo abstractiuum esse priorem

rem intuiua. rão ē nam comuniter sentiunt eum ordinem seruare Deum in suis actibus quem obrā hent inter se: sed politas rei prior ē existeā cum politas n. pendeat ab existeā, bene tn̄ existeā a politate: gº prior ē in Deo cognio abstractiua quam intuiua existeā. hāc ā prioritas ē ꝑ acdens atenta diuinā cognioē. ſt. n̄ ꝑ impōle impedirer Deus a cognioē polium, existentiam cognosceret.

Quæstio 7ª

Ad quid terminat scia polium.

Caput 1m

Explicat obiectum huius scia.

Licet in pcedntibus quæstionibus, modum quo Deus polia cognoscit vidimus, oportet nunc expendere magis dincte qd hēat pro obto eiusmodi scia. Et quidem scientia qua Deus cognoscit Pum polem ee. fertur ad Pum ut polem, nec aliud obtum fralter loquendo sibi vindicat. unde pinde ē rogare, qdnam sit obtum talis scia ac inquirere ꝑ qd constituatur Petrus in rāoē polis de quo in metaphia late. ex qua

Supono iº rem antequam existat ee penitus nil quoad essam rāo ē qª si talis essa esset aliqd existeret in re, coenterq; res ipsa quā ꝑ talem essam constitui existeret in re, cum esset aliqd in re qd idem ē. 2º supono essam et existeam realiter idntifari. 3º rem existentem ee ipsamet quæ polis erat. v.g. Pus qui nunc existit ē ille ipse qui fuit polis et n existens ab æterno, namqª n extitit ab æterno, decreuit Deus de nihilo eum in tempore producere. unde Pus n existens idntifatur cum existente n absolute, qª absolute ante existeam n hēt ee, sed cdioāte quatenus ē verum dicere si det Pus erit idem realiter cum existnte, sicut antequam existat, n ē absolute realis sed cdioāte.

4º supono pole antequam existat et ut tale dupliciter posse considerari l secundm maalē l secundm formale; materiale n ē aliud quam id qd pole denominat. formale vero ipsa possibilitas quæ tanquam forma denominat subiectm pole. v.g. in Petro poli dant eius pdicatas essalia quæ secundm se sumpta recipiunt denominoem polium, et dat ipsamet politas quæ velut frā caāt eam denominoem, sicut in Po existnte possumus utrumq; considerare, vidlt id qd denominat existens, et ipsam existeē frām

Hinc est ut pole dicat ee ccretm ex subtō et frā resultans qdqd sit an tale ccretm sit phicum l metaphicum penes voces tantm, l etiam ex parte obti, nam id pendet ex mō quo politas idntifatur l distinguitur a subtō qd pole denominat.

5° supono fram istam politatis ēē duplicem quamuis utraq̃ ɔcurrere debeat ut res dicat absolute pōlis. alia ē virtus cāā potentis eficere rem, et hæc alia ē posiuā et realiter a subtō dincta. alia dici solet n̄ repugnaā p̃dicatorum quæ sine dubio intrincā ē. et de hoc apud Autores ɔquerit an ɔsistat in posiuo an in negiuo, an dinguitur an ɔnfūdatur cum ipso ente qd pōle realiter ē. de quo in metaphiā. mō sufficiat breuiter suponere qd ē aliqd negatiuum, a subiectoq̃ realiter dinctum.

Ratio qª talis politās ɔsistit in ea veritate obtiua quæ p̃ hanc propoēm exprimitur, si det Pūs, nessum ē ut n̄ ponatur ɔªdictoria: sed qd p̃ hanc propoēm explicat ē qd negiuum et realiter a Pō dinctum: gº politās hæc ē aliqd negiuum et realiter a subiecto distinctum: ma: ē certa. nam ea veritas obiectiua ɔuenit cuiq̃ rei pōli et nulli impoli. et eo ipso qd talis veritas det res pōlis ē, eaq̃ deficiente n̄ ē pōlis: min: pbat. nam qd explatur p̃ eam proēm, ē qd nulla detur poā quæ possit eficere ut existnte Pō dentur duo ɔªdictoria, qª cum p̃ illam explicet infalibilis inter existeām Petri et negoēm duplicis ɔªdictorij, fit ut explicetur negāo cuiusuis poā potentis ~~explic~~ impedire negoēm utriusq̃ ɔªdictorij sub existeā Petri, in qua fraliter ɔsistit ea ɔnectio, sicut qndo dico si det Pūs erit nario ~~pōle~~ risibilis, explico ɔnectoēm inter Pūm et risibile quā ɔnectio ɔsistit in Deo qd nulla det poā p̃ quam Pūs diuidi pōt a risibili. nam pinde ē dicere qd existnte Petro dabitur nario risibile, ac dicere n̄ posse dari Pūm qn det risibile.

Iam gº si politās Petri ɔsistit in negoē, sequit qd politās dinguitur ab existeā seu ab ipso Pō cum n̄ Pūs sit ens posiuum, realiter dinguitur ab oī negoē. fit etiam ut lt Pūs sit ɔtingens in se, nihilominus eius politās sit naria. nam veritas obiectiua ɔdoatis, et negāo in qua ɔsistit ē oīo naria.

Hinc duobus verbis explicat obtm huius sciā qua Deus ɔnoscit Pūm ut pōlem in sinc quoad n̄ repugnaām p̃dicatorum. nam de alia qua cognoscit ut extrincē pōlem ab oīpoā; iam supra dixi, qndo egi de cognoē qua Deus poliā tangit in sua oīpoā. Dico gº talem sciam respicientem Pūm ut pōlem hēre pro obtō ɔcretm ex subtō et frā, politatis. subtum ē ipse Petrus secundm oiā sua pdicata inter quæ numerat existeā. quæ p̃dicata pro eo statu nil sunt, erant tn̄ aliqd si pōle reducat ad actum. frā vº ē ea negāo realiter a Pō dinctā in qua dixi ɔsistere ɔceptm politatis. hæc oia ex p̃supositis patent aperte.

caput

Caput 2m

Colligitur discrimen huius Sciae ab alijs.

Ex multis dictis facilis e resolutio quaestionis illius in R.R.es celebris, quam ideo in hunc locum reseruaui qa tota eius decisio pendet a principijs iactis videlt qua raoe diferant inter se obtá sciae simplicis illigeae, sciae mediae et sciae sdioatae: vg Deus het circa eundem actum liberum creatum qui de facto existit hos tres actus sciae. hic actus e potis. hic actus existit. hic actus existeret si Pus a quo pducit in his circumstais poneret: in quo go difert hae obta quae respiciunt a pdictis actibus.

Supono aliud e loqui de subto actus, aliud de tota veritate obtiuá. nam bene stat subtm ee idem, veritates ä enunciatas circa illud ee diuersas. ut si dicas Pus e hoo. Pus e albus. Pus e cognitus in quibus actibus, subtm e idem, veritates vo diuersae ergo et ca.

Dico 1o subtm illarum ee idem, et coenter illas ex parte obti n deferre. negari negt haec sclusio. pbatr. etenim de eodem ipso actu quem Pus elicit in his circumstais afrat Deus politatem, existeam absolutam et sdioatam sub eisdem circumstais qa reuera sueniunt illi haec tria pdicata quorum si Deus aliqd ignoraret, eum lateret aliqua veritas ergo et ca.

Dico 2o veritates enunciatas ee realiter diuersas, et coenter eas sciás diferre ex parte obti adquate sumpti. pr 1o nam illae veritates obtiuae possunt realiter separari: go realiter dinguuntur. coa patt. ans pbatr. qa potuit actus ille n existere absolute nec sdioate sub illis circumstais, integra manente eius politate. potuit etiam n existere absolute sed tantm sdioate, ac deniqe sine futurioe sditionata sub illis circumstais, potuit existere sub alijs. go veritates istae quas exprimunt dictae sciae possunt realiter separari. Sfirmo nam politas alterius mundi cognoscit a Deo: sed n cognoscit existea: go existea realiter dinguitur ab eius politate. totus discursus e mihi certus. unde ulterius infero qd obtm sciae visiois realiter e indistinctm ab obto simplicis illigeae, cum haec respiciat politatem, illa existeam.

Pr 2o qa p sciam simplicis illigentiae enunciat de subto politas; et p sciam visionis affirmat existea: sed existea realiter dinguitur a politate, cum existea realiter identificetur cum entitate rei, et ab ea realiter dinguitur politas, ut notaui. go diuersa realiter sunt obta harum sciarum si sciderentur adquate. pterea scia sdioata respicit sdioem sub

qua futurum cdicatum e nunciat, quæ cdio neutrigm respicitur ab alijs scientijs: gº in eius obto claudit atiqd qd nec realiter e in obto alterius sciæ: gº hæc tria obtá sunt realiter diversa, lt subiectm idem sit.

Caput 3m

Eruitur hinc aliarum Sententiarum cfutatio

Hinc infertur iº falli Doctores illos qui putarunt eas sciás n. dingui ex obto sed ex intrinco mo tendendi. Sic Erize disp: 9ª de sciá cape 2º. Argª disp: 22ª de sciá sec: 3. Ouiedo in metaphia, cuersia 2ª p: 4i. et communiter nostri RR. cª quos urgent iº raões in pcedente cap facta pro 2ª nostræ cclusois parte. urget 2º qª n explant in quo cs sistat is diversus modus tendendi qui se tenet ex parte sciarum ut pát eorum explicões in medium aducendo.

P. Erize indicat diversm modm in eo stare qd sub diversis cnotatis idem obtum repsentetr a pdictis scijs. nam pole qua tale, inquit, cnotat existeam cáá, et negaolem determinois ad pducendm l n pducendm. futurum cdioatm cnotat cdioem et existeam efus sub illa. futurum absolutm cnotat actum intrincum existendi absolute p quem fralter determinat indifrá pcona.

Sed pluribus alijs omissis quæ hic aferunt ab eodem sic aperte ne fallor cª eum insurgo. l oes ista sciá tangunt ex parte obti eadem cnotata l n. si 2m: gº diferunt ex parte obti. si 1m gº ipsa cnotata quæ afert futurum cdioatm et absolutm inuoluit etiam pole qua tale qd ipse negat. pbat coa qª simplex illigeá cdm atingit pole qua tale, et cnotata quæ in raõe talis inuoluit, sicut et sciá cdioata n atingit alia nisi quæ inuoluit futurum cdioatm, et scia visiois ea quæ affert futurm absolutm qua tale: sed atingit omnia cnotata aliarum sciarum: gº etiam.

P. Argª ait obtm simplicis illigeæ ee hoc modo qd in re n sequunt duo cªdictoria. p cdioatam vº sciam cognoscit obtm ut existens si ponat cdio, n afirmans cdioem sed existeam sub ea si det. at p sciam Visionis affirmat utrumq, tam cdio quam existeá futuri. sed quis n videt hanc explicoem oio destruere intentm huius autoris, cum ex illa potius inferat eas sciás ex parte obti diferre, nam veritates quas enunciant actus illi realiter dinguuntur, cum possit una pire manente alia ut dixi supra. n gº actus illi pcise diferunt ex mo tendendi, sed ex obto ~~deteriorato~~ enunciato.

Pater Ouiedo.

P. Oviedo inquit sciam visionis repentare qd actus voluntis absolute det, sciam ä simplicis illigeae tantm afirmare qosi det is actus, nulla erit, 3a dictio. unde infert has scias ex mo tendendi pcise, n ex obto differre. Verum ex hac explicoe ego oposim deducerem, qa veritates ista obiectivae realiter dinguuntur, cum realiter separari possunt. forte Ifundunt ab his DDbus subtm actus, et totm obtm. fateor subtm idem ee tn obtm adqtum unius actus dinguitur ab obto adquato alterius.

Infero 2o qd veritatis heat alius modus loqndi qui frequenter usurpat a RRbus. dicunt n p eam triplicem scientiam atingi eandem rem lt sub dersis statibus, redosti politatis, futarois sdioatt et absolutt. rogo n an pdicti status, realiter dinguuntur l n? Si 1m go obtm illarum sciarum realiter dinguitur. qd intendo. Si 2m 3a pdicti status possunt realiter separari: go realit dinguuntur: ans pat ex dictis. coa aperta. vide dicta tractu 10. quaestne 6a cap. 2o. go si pdicti Des admittunt hos status realiter diversos ee, indeq obta sciarum realiter diversifari, nobis sentiunt.

Deniq infert falli alios ex una parte dedentes obta harum sciarum ee realiter diversa. ex alia vero nullam in re assignantes diversitatem: eiusmodi sunt dicentes obtm scia polium ee nudam entitatem rei, obtm ä visionis ultra rem includere actoem media qua pducit. qa sicut scia visionis intuetur substaam rei et eius actionem ut existentes, ita scia posibilium intuet substam rei et actionem ut potes. inde go potius suincit identitas quam dinctio, siquidem utraq scia fertur ad rem et eius actionem.

Eodem mo sfutari dent alij qui dinguentes realiter essam ab existea dicunt obtm scia polium ee meram essam rei, obtm ä visionis ee essam cum existea: nam sa e qa falso suponunt dinctionem inter essam et existeam. et ea suposita nullam adhuc diversitem assignant, qa scia polium n solum stemplat essam rei sd eius existeam, cum hoc etiam polis sit.

Caput 3m

Obiectionibus Responditur.

Objicies 1o si obtm scia visionis esset diversum ab obto simplicis illigeae, scia visionis adderet aliquam fectem, supra sciam simplicis illigeae; qd falsum e: go etta ma pr. pro multitudine obtorum multiplicant l fectatis dina scia: go etta min primi sylogismi pr. talis fectas esset defectibilis, imo totum Deum quocum realiter identifatur de

defectibilem redderet. rao e qa frattas illa penderet ab existea otingenti crea quam respicit pro obto. sed qa pendet a otingenti, otingens e et defectibile: go talis frattas otingens e defectibilis

Nonulla notare libet circa hoc argmem. illud ab omnibus soluendm in scia simplicis illigea de qua rogo num addat aliquam frattatem supra illam qua Deus se cognoscit, si n addit: go bene stat obta ee diuersa, qn p diuersas frattates cognoscant, et coenter inde n suficienter pbat sciam simplicis illigea et visionis ee diuersam. si vo addat? go talis frattas n e magis naria quam sunt crea potes siquidem ab istis pendet, et ans negt ee magis narium quam cons a quo pendet, cum ex negaoe contis valeat ad negoem antis. hoc a e argmtm obycientis. qa censent Deum n pendere a creis potibus, a saltem ee magis narium quam potes

2o noto qd eadem oio difultas psistat quamuis dicat utramq sciam ee unicam frattatem. etenim adhuc verm e qd ea frattas pendet ab existea creta, siquidem illam repsentat sicut a potitate pendet qa repsentat illam, et repsentare nequit obto deficiente. qd si dicas pseuerare posse sciam visionis quamuis deficeret existea crea, qa pseuerarret repsentando eius obtm. scilicet potitatem, dicam pseuarare posse quamuis nil repsentet, qa tam difile e qd actus idem inuariatus maneat non repsentando partitale obtm qd antea repsentabat, quam qd pseueret qn, illum oio obtm repsentet, cum p seipsum eatalter sit representao obti tam partialis quam adquati.

3o noto DDes aliquos admittere dinctionem virtualem inter has tres scias eo qd illis oueniunt pdicata odictoria, nam scia potium indefectibilis est, at scia visionis et oditionata deficere possunt. scientia potium depenndet a decreto a quo pendet scia visionis. ego tn ab hac difultate in psenti pscindo qa pendet ex eo qd talis dinctio admittat in Deo, et inter quae pdicata qd n e huius loci. negare tn n possum has scias raoe dingui q a veritates quas enunciant, realiter dinguuntur.

Vnde Rn2 ocessa ma: negando min: ad pbaem nego qd talis frattas sit defectibilis quoad intrinsecum, sed solm quoad extrincam quoad extrincam denominoem seu determinoem ad obtm eo mo quo dici solet de actu libero dinae voltis nam e eadem oio difultas quae commode negt expediri donec ex pfesso discutiat in mae de voluntte.

sed instas qo scia libera nouam addit frattatem supra

Sciam

sciam potiunt qd e inauditm. Rx dinguendo ma: cons. scia liba ut ta=lis nego coam. illa qua libera e sedo coam. nam illa qua libera est respicit nouum obtm, et coenter det ee noua fraltas, at qd libera sit nullam addit fraltatem a efectoem qa id quenit ex eo qd sit obtm, =tingens qd sane p accidens e et extrincum actui. Vnde p seueraret eadem scia quam mo het Deus si l polia redderent stingntia l existea fierent naria. et hoc solm theologi otendnt.

Objicies 2o. politas crea n difert ab eius existea: go obtm scia visionis n e diuersm ab obto simplicis illigea. Rx nando ans. io qa defacto dat politas crea videlicet antixpi, cum defacto n det eius impolitas etiam negiua, nam illa suficeret ut antixpus absolute denominaret impolis, et tn n dat existea: go politas et existea realiter dinguuntur. 2o qa respu alterius mundi polis dat in Deo defacto scia simplicis illigea, n vo dat scia visionis: go diuersimode se het utriusq scia obtm, et coenter politas et existea qua sunt obta harum sciarum n ss realiter idem. et quidem ignoro cur det in Deo unus actus defacto et n alter si utriusq obtm e idem

Objicies 3o. ipsum existere et actualiter esse qd intuet scia visionis e pole: go tangit a scia visionis et simplicis illigea et coenter idem e utriusq obtm. Rx sesso anti negando coam l eam dinguendo. tangitur ut existens nego. ut pole sedo. go ipsum actualiter existere tangitur a scia potium tanquam subtm de quo enunciat politatem n tanquam pdicatm enunciatm de subto, sicut enunciat scia visionis. Exemplum e de hisce duobus actibus quorum obtm sine dubio dat. existea Pi dat, existea Pi producit. nam lt uterq tangat eandem existeam Petri prior tn atingit illam ut positam in re pscindendo a pductoe. 2us a ut terminantem pductoem.

Quaestio 8a

An et qua ratione Deus cognoscat negaoes.

Caput im

Aliorum dicendi modi refutantur.

Cx metaphia suponendo dari negaoes phicas p quas excludunt fralter entia posiua nec de hoc in psenti dubitandm. inquirit a hic an et qua raoe Deus euismodi negoes cognoscat. Et quidem lt de mo quo cognoscat res dubia sit, tn certum e eas a Deo cognosci. Po qa Deus cognoscit qdqd e cognoscibile cum veritate. sed negaoes cognoscibiles sst

cum veritate, siquidem ita cognoscunt a nobis defacto q. etc. 2º qª Deus n ignorat alterum mundm nunquam extiturm; se n here voltem illam vre andi, et alia huiusmodi repsentat et cognoscit. restat ut modm expendamus quo negoes a Deo cognoscunt.

Nauarrete cum aliquibus Tomistis apud Granadum tractu de scia disp: 2a. putauit negoes a Deo cognosci tanquam entia posiua. fundamentm e qa det illas cognoscere instar sui obti primarij qd e ens posiuum videlicet Deus.

Sed sfirmat vera sentia et sfutat hoc 1º. qª Deus n e obtm 1arium respu negoum ut post videbimus. 2º qª si esset n deberet Deus instar illius cognoscere negoem; alioqui crea posiua respu cuius etiam Deus dicit obtm 1arium, deret a Deo cognosci tanquam ipse Deus. 3º qª cognoscere negoem ut ens, l e afirmare qd sit ens, l aphendere ut ens: sed neutro mo pot Deus eas cognoscere tanquam ens: qº etc. ma: pz qª si 1º mo cognosceret erraret aperte. si 2º, esset imperfecta cognio Dei sicut nostra qua aphendimus negoes ut ens.

Deinde P Suares disp: 54. metaphie sect 2a cum alys defndit nunquam a Deo cognosci negaoes per actum afirmantem sed per negantem qui sit dissensus v g n dicit in aere sunt tenebrae, sed aer n e lucidus. at P Arrig disp: 17 de scia sect 6a. indicat illas atingi posse n sm per actum negiuum sed etiam afirmiuum. ego tn cum nullum actum ilctus ab intrinsco negiuum admittam ut ex loga docui tractatu 1º quast 8. cap: 3º. cohenter afirmare teneor qd negoes atingant per actum negiuum, esimpole; bene tn per negiuum atingi possunt.

Praeterea comunissime defendit a DDbus qd negoes cognoscunt a Deo in esta dina sed qa diuersimode id explicant oportet sigillatim, et breuiter eos sfutare. 1º n dicitur a plerisq Deum in esta tanquam in caa negoes cognoscere qa censent Deum illas stinere suo modo, sicut entia posiua stinet, easq per actiones saltem negiuas pducere, qn imo eandem oio actionem mo per hanc mo, per illam actionem pduci posse, ac denig oia quae in hac parte de posiuis entibus dicunt, aplicant suo mo negaoibus.

Sed hoc placitm in metaphia late reieci. 1º qª negaoes sunt oio nil nec hent aliqd ee qd a cais possit eis comunicari. 2º qª negaoes darent etiam deficiente Deo, cum n existeret in eo casu positiua entitas quam negao remouet. gº n requirunt Deum ut causam

sam. solm aduerto qd priuáo cum sit, careã in subto apto, requirit ut ta lis caã detur quã dět ëë subto p qd ɔstuit in raoe priuõis.

2º alij sentiunt a Deo cognos ci negoẽs in essã dinã tanquam in obtõ frali. sed ɔª nam ut ex supra dic tis in hoc tractu qe 7ª ɔstat, obtm frãle nẽ aliud nisi qd p infalli bilem ɔnectoẽm infert mãte obtm. sed essã dinã n hẽt ɔnectoẽm cum oibus negaõbus: gº negt essã dinã hẽre raoẽm obti fralis respu om nium negaoum. min pãt qª ɔnectit essã dinã cum negaoẽ alterius mun di et aliarum entium quã possunt existere. ɔfirmo. propter hanc raoẽm ibidem docui Deum n ëë obtm obtm frãle respu oium negaoum. min pãt qª n ɔnectit cum negaoẽ alterius mundi et aliorum ~~mundi aliar~~ ~~rum~~ entium quã possunt existere. ~~ɔfirmo~~. qª ~~propter hanc raoem~~ nec mõ discutio an cum aliquibus negaõbus ɔnectãt Deus, v.g. cum negaoẽ 4ª per sonã trinitatis. cum negaoẽ identitatis Dei cum creis et alijs. nam si talis ɔnectio dat, erit Deus obtm frãle respu illarum. qdqd tn de hoc sit certm ẽ qd n ɔnectit cum alijs negaõbus. et ɔseter falsm ẽ qd respu oium sit obtm frãle

3º nnulli dicunt in essã dinã tanquam in spẽ Deum cog noscere negaoẽs. ɔª qª iam ex tractu 2º. qe 4ª. ɔstat nullam dari spe ciem respu dinã cognoĩs siue ɔsideret ut exprimens ipsum Deum, si ue ut terminat ad creãs l quãuis, alia obtã extra Deum. ex dic tis ibi capᵉ 3º ɔstat negaõẽs obire munus speciei respu cognoĩs qua repñsentant a Deo.

4º deniq plures ɔsiderant essãm dinãm ut obtm 1ªrium in quo Deus negaoẽs, attingit. falluntr ãi qª solm essã dinã ẽ 1ªrium obtũm respu creearum existentium, quatenus ẽ 1ª rao cur existant, utq ex istentes cognoscant, qn tn essã hẽat respu sui caãm aliquam l raoem a priori ut in hoc tractu qe 8ª. dixi. at essã dinã n ẽ rao quod ~~rem~~ existant negaoẽs, cum negaoẽs absolute n existunt nec cognoscuntur a Deo ut existentes. imo nec respu illius existẽa negiuã quam negoẽs hent, Deus ẽ caã, qª negoẽs nullam hent sui caãm

Caput 2m.

Deus Cognoscit negaõẽs in alio, ex alio et in se.

Sit 1ª relatio. Deus cognoscit negaõẽs in alio tam dino quam creato. pbat. nam in actibus dinis et creatis ictus à voltis reflexe cognitis et relatis ad negaoes, Deus illas cognoscit, cum nequeat cognosci ɔ prhensiue cognosci qn eius obtm attingat ut terminus. 2º qª caã libera

qua talis siue diuina siue creata respicit actionem positiuam et negationem ut terminum: ergo etiam illa comprehensione cognita Deus attingit negationem ut terminum sicut et actionem positiuam attingit. 3º nam subiectum v.g. paries indiferens est ut habeat albedinem à eius negationem: ergo in illo potest cognoscere Deus negationem albedinis ut terminum ad quem indiferens est, sicut potest eodem modo albedinem cognoscere.

2ª conclusio. Deus cognoscit negationes ex alio. ratio est quia plura obiecta connectunt cum negationibus: ergo ex illis per virtualem discursum cognoscit Deus negationes. consequentia patet ex dictis. antecedens est certum. quia negatio decreti diuini producendi alium mundum, est connexa cum negatione alterius mundi. Deus item connectit cum negatione ~~alterius mao~~ identitatis cum Deo. nec modo disputo an ipse Deus possit esse ~~Deus~~ medium, ex quo negationes cognoscant. id non pendet ex illa quaestione an Deus connectat cum negationibus de quo in materia de atributis.

Solent tamen plures rationes afferri a RR.bus pro comprobanda conclusione quae satis ineficaces sunt et ex sinistra intelligentia procedunt. unum à alterum aducam in exemplum. ex causa libera, inquiunt, et necessaria Deus negationem effectus cognoscit quamuis actualiter producat effectum, quia bene valet causa haec actualiter operatur ergo non ponit actualiter negationem effectus. confirmant. quia si causa libera sit, bene colligitur quod potuerit effectus negationem ponere quando ponit effectum. si necessaria sit, infertur impossibilem esse effectus negationem quando ponit effectum. quia dum ponit habet omnia quae requiruntur ad operandum, et dum habet omnia, est impossibile quod non operetur.

Sed quis non videat falaciam argumenti? nam in consequenti non attingitur effectus negatio sed ipse effectus, nam perinde est non ponere negationem effectus et ponere effectum: sunt enim aequiualentes hae propositiones: ista causa operatur; ista causa non abstinet ab operatione ~~siue~~ siue; non ponit causam operationis. quando deinde cognoscit unum ex alio, necessarium est ut illo ~~sit~~ existente quod cognoscit, existat simul id quo cognoscitur, cum antecedens sit infalibiliter connexum cum consequenti, et antecedens nequit esse verum quin consequens verum sit. at existente causa quae actualiter operatur, non existit operationis negatio quia simul existerent duo contradictoria: ergo ex causa quae actualiter operatur, non cognoscit Deus negationem effectus. et quidem potiori titulo effectum tunc diceremus effectum cognoscit, cum hic existit, et non eius negatio.

In confirmatione vero qua parte loquitur de causa libera quod licet verum sit eam posse ponere negationem effectus quando ponit effectum nihilominus ex illa, non cognoscit Deus negationem effectus, sicut nec ipsum effectum, nam ad hoc opus erat quod connecteret cum tali negatione, et dicendum esset cognoscere Deum operationem

q

qa dum n opat, absolute pot ponere opaoem qd ridiculum est.
Quatenus vo de caa naria loquitur, etiam errat qa potius ex eo qd impolis sit tunc opaois negao, colligit manifeste Deum n cognoscere negoem opaois ex caa qa hec n connectit cum eo qd illa repugnet. et quidem inde fieret ut duo contradictoria cognosceret Deus ex eadem entitate qd tam impole e quam qd eadem entitas defacto existens connectat cum duplici contradictorio. sequela pat. nam ex caa cum oibus requisitis ad opandm cognoscit Deus opaoem: sed aliqui p te cognovit negaoem opois. go etta. ex his principiis confutari possnt siles raoes.
3o Conclusio Deus cognoscit negoes in seipsis qa Deus tangit negoes et n ut terminum alicuius respus. nec requiritur medium ex quo p virtualem discursum cognoscant. go etta. pr ans quoad 1am partem in his, et silibus cognoibus quas Deus het, negao rei e n ee rem. negao n het entitatem etta ubi cognoscit negao et n ut terminus sed sub intrincis et essalibus pdicatis illius quasi ee negativi qd het. pbat quoad 2am ptem qa sicut Deus n eget medio ex quo cognoscat rem, sed ex illius existea sufenter determinat ad illam cognosendam ut ex sape dictis in hac maa constat, ita n exigit medium ex quo negoem atingat, sed ex illius existea sive ex eo qd res posiua n existat sufenter determinat ad eam n existeam cognosendam
Dices Deo semp occurrere medium ex quo negoem cognoveat quasi reflectendo supra se sic ait. si alius mundus esset extiturus, cognoserem existeam illius: sed talem existeam n cognosco: go alter mundus n extiturus e. sed omitto qd Deo semp suppetat medium ad cognosendm negoes, nam id solm nego qd eiusmi mediis l quouis alio Deus indigeat. Et quidem ex eisdem fere pmissis determinat Deus ad cognoem rerum posiuarum qa pot sic discurrere. si n esset futurus antixpus ame cognoscerer ut n futurus: at n cognoscit ut n futurus: go futurus e. nec tn ideo dices Deum indigere medio ex quo p discursm virtualem atingat res futuras. item in utroq discursu piacto. min: ppo fertur ad negoem n cognitam ex alio, nam sic abiret in infinitum.

Caput 3m Dubium decidituur.

Illud e an Deus cognoscat negoes p fras posiuas quas removent et quibus contradictorie oponunt. afirmant comunit DDres imo iudicant eas aliter n posse cognosci a Deo pro decisione nota fras posiuas deseruire posse dupliciter ut ex illis Deus negoes cognoscat, l tanquam medium ex quo l in quo fra cognoscat.

Statuo 1º n pôt Deus cognoscere negoẽs per fras posiuas tanquam medium ex quo. rao asta ẽ qa medium ex quo dnoscit aliud, ẽ qd infalibiliter dnectit cum eo qd ex illo cognoscit: at fra posiua n dnectit cum sui negoe: gº per fram posiuam tanquam per medium ex quo n cognoscunt negoẽs. ma et coa patent. min: ẽ euidens qa unum dadictorium n dnectit cum alio, secus deberet utrumq simul existere.

Statuo 2º. per fram posiuam tanquam per medium in quo cognoscit Deus negoẽm. pbat qa talis fra posiua l ẽ naria l dtingens? si naria; gº dum illam Deus cognoscit, agnoscit talem ee ut petat semp existere, nunquamq dare locum negoi. lgº in illa Deus cognoscit suam negoẽm ut terminum quem ex rerum nara semp excludit. lat si talis fra sit dtingens dum a Deo dphendit, agnoscit ẽẽ defectibilis et corruptibilis naae cui pinde succedere pôt eius negao. gº in illa cognoscit eius negao. nec incredibile ẽ in uno dadictorio cognosci aliud mô explicato, ut pât.

Ubi notes 1º fram posiuam et eius negoẽm ad inuicem deseruire Deo ut in uno extremo cognoscat aliud. gº in fra posiua Deus cognoscit Negoẽm ut dictum manet. rursus in negoe cognoscit fram posiuam qa negao Petri v.g. cognosci nequit sine termino ut in tractu 3º. q. 6a. cap. docui. nec inconueniens ẽ ut hanc raoẽm medij duo extrema inter se oposita heant qd pât in cognioe creata repsentante oipoam in qua cognoscit oipoa qa talis cognio obtm ẽ et insup talis cognioni oipoa tangit qa efus illius est

Notes 2º qd lt per fram posiuam tanquam per medium in quo cognoscat Deus negaoẽs, aliter etiam cognoscunt videlt in se ut capte pcedente dixi. quares male opinant sentientes aliter quam per fram posiuam tanquam per medium n posse cognosci negoẽs a Deo. rogas an alia saltem raoe psuponi deat cognio frit posiue ut Deus negoẽs cognoscat. Rº negiue. probo. nam ut cognoscat existens alterius mundi negao, n opus ẽ ut psuponat alterius mundi cognio, l n ista cognio deberet atingere mundum ut poẽm, et hol, non, qa chymæram cognoscit Deus ut non existentem qn pcognouerit illam ut poẽm, l saltem deret atingere deret mundum secundum se pscindendo a potitate l existea, et hoc reijcit qa lt negao terminum negiuum respiciat, et sine illo cognosci neqt, inde n infert qd cognio termini deat pcedere negoẽm alio ~~termino~~ cognoẽm. quo pacto respus cognosci neqt sine termino, nec tn cognio termini psuponi det ad cognoẽm respus.

Dices negao ~~saltem~~ specifatur suo mô a fra posiua: gº cognosci neqt nisi pcognita fra. sed omisso anti negat coa, nam etiam cognio specifatur ab obtô et

et oīs respus a suo termino nec propterea suponi det terminus cognitus ut respus cognoscat; alias ut terminus cognosceret deret psuponi cognitus. ex eo igitur qd negāo specificet a fra, solm infert qd in negōe cognita debeat positiua forma cognosci.

Dices item saltem cphensiue et quoad quid ē, neqt a Deo cognosci negāo, nisi psuponat cognio fra fra posiuā. nam qua raōe pōt Deus cognoscere non dari ~~medi~~ n dari calorem vg n dari corporeum acdēns catefactiuum, nisi psuponat mediams cognio in Deo qua cognoscat calorem corporeum acdēns.

Deo Rº qd sicut Deus cphendit creatam cognioēm qn deat psuponi cognio de illius obto, ita pōt cphendere negoēm, ut ita dicam terminum cognitionis, nam eadem ē difultas, cum siliter dificile pcipiat qua raōe pōt Deus itligere cognioēm repsentantem Deum, repsentare ens a se infitum, æternum etta. nisi qa pcognitum heat Deum ēe ens a se, infitum, æternum etta. gº assero, qd sine cognioe psuposita caloris, Deus cum videt negoēm caloris, videt ibi negoēm cuiusdam acdentis corporei catefactiui, qa talis negatio caloris ē in se et naā sua negāo horum pdicatorum

Ubi notes aliud ēe, qd cognio fra posiuā psuponi deat ad cognoēm negaois, aliud vº qd, ex cognioe fra posiuā cognoscat fate eius negāo. 1m hucusq negaui. 2m verum est qa dum quis calorem cognoscit, fate transire pōt ad cognioēm eius negoēm. qa si cognoscit calorem ēe tale specificam acdēns, inde pōt dephendere n dari calorem eo qd n det eiusmi nec acdēns. et forte n aliud intendit Stus Tho. hic dum ait negoēs cognosci p fras posiuas opositas.

Quæstio 9a

An et qua ratione Deus cognoscat peccatm.

Cum aliud sit pectam Omissionis qd scilicet in posiuo consistit. aliud omissionis qd ē negāo. cque sane postquam egimus de mō quo Deus cognoscat entia posiua et negiua, nectimus hanc difulteim videri an et quatenus peccata cognoscat

Et quidem a Deo cognosci pecta certm ē imo de fide, psalmo 88. delicta mea āte n sunt abscondita. genesis. videns ā Deus qd ~~malitia~~ multa malitia hoium esset in terra etta. raōe pbat. tum qa pecta Ss ex se cognoscibilia sine imperfectoe et a nobis ita cognoscunt. tum etiam qa secus n posiet Deus pecta punire. qd si aliqndo in sacra scripā dicit Deum n cognoscere hominum pectā, itligendm ē de sciā aproboīs quatenus n cognoscat aprobando et cplacendo in illis.

Si vero quæras modum quo Deus pecta cognoscit. Rº posse nos loqui

de maali t de frali pecati. Si de maali, cum illud in pecto omissionis sit qd positivum, et in pecto omissionis sit aliqd negivum, eo mo cognoscitur utrumq maale quo dictum manet in hoc tractatu cognosci a Deo res positivas et negivas. quod si sermo sit de formali qd utrumq pectum dicit, cum illud in mea sentia quam docui in maa de oscientia, sit pcipue qd positivum lt nonullas negoes annexas heat, id cognoscendum esse eo mo quo cognoscunt res positivae creatae in alio ex alio et in se.

Unde facile cognoscet a Deo frale pecti in sua omnipoa, utpote illius efus. ubi notes duo. 1m qd maale omisionis a Deo cognosci in volunte creata tanquam in vera phica illius caa, n vo materiale omisionis, nam vere e negao, sicq n het ppriam caam. 2m formale pecti cognosci a Deo in sua oipoa tanquam in sua caa, na in volunte creata. rao primae partis ostat ex dictis qa frale pecti e aliqd positivum creatm et productm a Deo. rao 2ae partis e qa voltas dum pecto omisionis peccat tantm producit illum positivum actum qui denominat pectum: at talis actus n e frale pecti sed maale, qa ipse n e fra qua osituit in ee pecti, sed subm qd pectm denominat a cognoe proponente maliam et a libertate in actu id qd iudicium et libertas n caantur a volunte.

Deo rogas 1o an si fralis malia pecti osistat in prive bonitatis cognoscat p bonitem p hanc bonitem quam privat. Reo 1o cognosci p bonitatem tanquam p medium in quo. rao ostat ex dictis pecdie quaest. cap. 3o nam ois carea cognoscit p terminum positivum odictorie opositm tangm p medium in quo. Reo 2o n ita cognosci p bonitem opositam ut ea bonitas psuponi deat cognita ad hoc ut cognoscat privao. rao petit ex ibi dictis. nam ut cognoscat carea, n opus e qd psuponat terminus opositus cognitus

Rogas 2o an ut cognoscat a Deo pectm, requirat qd cognoscat bonitas dina et creata cui oponitur. Reo utramq bonitem a Deo cognoscendam qndo pectum adquate cognoscit ut tale. Dico adquate qa pscindere possumus in Deo fraltatem qua cognoscat pectm iniustitiae ut opositam bonitati creatae iustiae, p quam fraltatem n atingit bonitatem dinam. et similiter possumus pscindere fraltatem qua cognoscat pectum ut pcise opositm Deo qn tunc formalissime aliquam bonitem creatam tangat. Dixi pterea qndo cognoscit pectm ut tale, nam actus qui denominat pectum, atingi pot sine oppositione ad bonitem aliquam, cum ostingenter et p extrincam denominaoem sit pectm ut alibi dixi.

Iam 1a pars dictae resoluois pbat. qa pectum oponit dinae bonitati quatenus

quatenus Deum ofendit à saltem quatenus impedit eius dsecuoem, et ideo cen
set infitã l quasi infinitã maliã. sed hac opositio cum divina bonitate nequit
atingi sine bonitate Dei: gº pectum ut tale negt a Deo cognosci qn eius
increata bonitas cognoscat. ma. et coa patent. min pbat. qa negt cognosci opo
sitio inter duo qn ipsa duo inter se cognoscant. ut evidens e.

Pr 2a pars eadem raoe. nam inius-
tiã qua talis oponit virtuti iustiã. proindeqz dhit speciem dinctam ab a-
lijs peccatis: gº qndo cognosit a Deo det cognosci ut oposita bonitati ius-
tiã, proindeqz debet l cognosci creata bonitas iustitia.

Ubi duo breviter noto. 1m. hanc difultem ee om-
nino independentem a difultate circa dstituoem pecti p posiuum l negiuum. nam
in ociu sentia tenendm e l dsistere in negiuo l posiuo ut pat. 2m, frequenter DDes
asserere Deum p bonitatem opositam cognoscere maliam pecti, qd in sensu a no-
bis explicato verum e

Quæstio 10.a

Qua ratione Deus cognoscat impossibilia.

Certissima et comunissima theologorum sentia tenet cognoscere Deum impoliã qua
talia, scilicet enunciando impolitatem de ipsis qd pbat 1o qa si Deus non
cognosceret impoliã qua tale, plures veritates ignoraret quas nos facile
assequimur. hoc a n e dicendum. gº etta. 2o, nam Deus cognosit qdqd e
cognoscite cum veritate: gº etta. 3o qa n e cur Deus catera oia obta
cognoscat, ignoret à impoliã. restat gº ut modum exponamus quo ea cognos-
cit Deus.

Dt 1o dicendm ea cognosci in et ex alio. pr 1a pars qa dum a Deo d-
phendit actus humani ictus cognoscentis rem impotem, atingit ipsa res
impotis tanquam terminum et obtm illius cognioīs. gº tunc in alio cognos-
citur. coa pat ex dictis. Pr 2a pars nam ex cognioe directa qua
Deus affirmat hoc obtm repugnare p virtualem discursm infert qd repug-
nat cum cognio directa infallibiliter dnectat cum repugnaã illius obti
qd atingit ut repugnans: gº ex cognioe directa cognosit Deus obtm impole

2º dicendm Deum cog-
noscere impoléa in seipsis. rao qa cognosit illa independnter ab omni me-
dio. nam qndo Deus afirmat implicare chymaram, n atingit illam ut terminum
alicuius respus, l sub aliqua extrinca denominatione sed sub intrinca re-
pugnaã quam hent. rursus ut ea veritas cognoscat a Deo, n opus aliquo
medio ex quo p discursm virtualem inferat, sed ipsa raoe sui sufit, ut
de alijs entibus dictm manet.

Hinc

infert qua ratione Deus cognoscat entia rationis. etenim cum eiusmodi entia qua talia exponantur ex duplici praedicato, altero impossibili se tenente ex parte obiecti cogniti, altero ex parte actus quod est ipsa cognitio repraesentans obiectum impossibile, patet aperte quod ens rationis secundum id quod affert ex parte obiecti, cognosci eo modo quo dictum manet cognosci obiectum impossibile. Secundum cognitionem vero cognoscitur eo modo quo cognoscitur ens positivum.

Quaeras an Deus formet ens rationis. affirmative Respondeo ex logica ubi hanc sententiam defensavi. Ratio quia formare ens rationis non est aliud quam obiecto impossibili dare esse intentionale. at Deus quando cognoscit obiectum impossibile dat ei existentiam intentionalem: ergo format ens rationis

Quaestio 11a

An et qua ratione Deus cognoscat disiunctum.

Caput 1m

Explicatur, quid sit disiunctum.

Disiunctum vocatur illud obiectum quod significatur ab actu per particulam aut, vel etiam. unde actus disiunctivus ille dicitur qui sub aliqua ex his ~~praefatis~~ particulis obiectum repraesentat. et ut olim in sumulis notavi, duplex est actus disiunctivus, alter proprius et alter improprius. proprius est qui unam disiuncti partem affirmat esse veram et alteram falsam, quamvis non determinando potius hanc quam illam. nam disiungere proprie est unum ab alio separare. improprius est qui disiuncti partem affirmat esse veram non curando ~~de~~ alia.

Hinc fit in actu disiunctivo proprie colligi veritatem unius partis ex alterius falsitate et contra. verbi gratia Petrus currit vel sedet: sed non currit: ergo sedet. aut sed sedet: ergo non currit. nam si talis propositio vera est, nec deficit nec simul datur utraque pars. Ex actu vero improprie disiunctivo licet stante unius partis falsitate deducatur optime veritas alterius, tamen ex unius veritate non colligitur falsitas alterius quia licet petat esse veram unam ex suis partibus non tamen exigit ut altera sit falsa, sed ab eius veritate et falsitate praescindit. verbi gratia Petrus videt vel ambulat, est vera si una pars sit vera, imo si et videt et ambulet. ubi notes disiunctionem posse dupliciter exerceri. 1o circa praedicatum vel copulam ut cum dico, Petrus currit vel non currit: etenim subiectum huius actus est determinate Petrus, et non hic vel ille homo ~~actum~~. praedicatum vero non est determinate Cursus, nec determinate non Cursus, sed Cursus vel non Cursus sub disiunctione. 2o circa subiectum ut cum dico, dexter vel sinister oculus requiritur ad videndum. equus est necessarius ad equitandum. in quibus actibus disiunctio se tenet ex parte subiecti. quia subiectum est dexter vel siniter oculus indeterminate. hic vel ille equus.

igitur

Igitur qndo disiunctio se tenet ex parte pdicati, dicit hoc afferri disiunctiue, qndo vº ex parte subti dicit hoc afferri disiunctim, cuius rao discriminis e nam qndo disiunctio se tenet ex parte subti n possunt formari ppoes integrae cum ueritati subto, bene tn qndo se het ex parte pdicati. v g: n possum afirmare cum veritate hunc equum requiri l illum equum requiri qa de nullo e verum dicere qd requirat, sed tantm afirmare possum hunc l illm requiri ad equitandm. qndo vº pdicatm affert sub disiunctione possum formare ppoes integras de illo qa cum veritate dicam Sum currere l n currere.

Et quidem in itetu creato repiri eiusmodi actus euidentissimum e et exterea prrobatm qa sape iudicat itetus equum ee narium ad equitandum, oculum ad videndm, et quamlibet rem existere l n existere, qn p eiusmodi actus cognoscat partem aliquam determinate sed utramq sub disiunctoe qd in volunte creata siliter ptingit, nam sape desiderat psecuoem huius l illius obti qn utrumq sit dno psequi velit a hoc potius qm illud. imo stante ea voluntate disiunctiua pot here actum quo respuat simultaneam psecuoem utriusq obti et psecuoem huius obti determinati potius quam alterius.

Hinc aparet id circa qd nullus videlt in actibus nostris Deum in actibus nostris cognoscere disiunctm. rao e qa Deus cognoscit et penetrat actus nostros disiunctiuos: gº cognoscit abeis repsentari vl amari obtm sub disiunctoe: gº dum cognoscit nostros actus, cognoscit in eis obtm sub disiunctoe. quapropter eo tendit psens difultas ut inuestigemus duo, 1m an Deus cognoscat obtm disiunctm in se et independnter abiteta creato. 2m an Deus fralter heat actum disiunctiuum sicut in itetu creato reperitur, siue parta vel sumat disiunctim, siue disiuncte, quae duo decidemus in sequenti et subsequenti capite.

Prius tn autorum placita referamus circa hanc difultem in qua triplex sentia. 1a negat in Deo cognoem disiuncti et a fortiori negat actum fralter disiunctum. ita nonulli quos supsso nomine citat P Montoya de scia disp: 13. sec: 4a eandem tenet P Hurtº in loga disp: 5a. secte 8a, 2a sentia utrumq admittit in Deo, et qd cognoscat disiunctm et qd fralter disiungat. ita P Hemelman: in 1am partem to: 4º. disp: 3a. demq 3a sentia cognoem pcedit disiuncti, sed n disiunctiuum actum.

Caput 2m

Statuit prima pclusio.

Ca sit. Deus cognoscit veritatem disiuncti tam disiungentis ppositiones quam terminos independenter ab itetu creato. pbat 1a pars. qa lt nullus daretur

creatus ictus, deus cognosceret omne obtm cum veritate cognoscibile: sed ad huc esset cognoscibile cum veritate disiunctum integras ppositiones discungens et dividens: g° sine dependeá ab ictu creato cognoscente disiunctm, deus illud cognoscit. ma: et coá patent. min pbat: q^a lt nullus daret ictus creatus adhuc esset veram dicere qd Pus currit l n currit: g° tale obtum esset cum veritate cognoscile.

Dices 1° Deum cognoscere tale disiunctm qndo partem determinatam cognoscit: v g qndo Pus determinate currit. sed 2^a 1° q^a iam Deus cognoscit id disiunctm qd intendo. 2^a 2° q^a disiunctm e obtm a parte determinata, qualis e cursus: g° dum pcise cognoscit a Deo cursus n cognoscit disiunctm. coá pat. ans pbo. nam ea determinata pars est 2tingens: at qd Pus currat l n currat e narium. Deinde qndo Pus n currit, n dat cursus, et tn dat ea veritas, Pus currit l n. g° veritas huius disiuncti n e eadem cum verite illius determinata partis. ac deniq ex hoc obiecto, videlt ex eo qd n pot abee a Petro cursus simul et negao cursus, bene colligit qd Pus currit l n currit. at n infert Pum determinate currere: g° diversm obtm e determinatus cursus Petri a cursu sub disiunctione cum n cursu.

Instas in aliquibus disiunctis pars determinata e naria v g: cum dico Pus e aial l n e aial. g° cognita determinata illa parte naria, cognoscet totm diunctm a Deo sed nego coam q^a bene stat duas veritates ee narias et adhuc ee distinctas, sicut stat ee dinctas et 2tingentes: g° lt disiunctm sit narium et pars sit naria, nihilominus diversam veritatem 2tinet disiunctum et pars determinata qd inde 2stat q^a lt pars redderet 2tingens, disiunctm esset narium, sicut e narium qd Pus currat l n currat, lt partes sint 2tingentes: g° dum pcise Deus cognoscit illam partem determinatam, adhuc n colligit cognoscere disiunctm. Dices 2° sat e a Deo cognosci qd utrumq 2dictorium n possit sut abee, nam inde colligit Petrum currere l n currere. 2^a nam lt una inferat ex alia, tn utraq veritas cognoscenda e a Deo, ne aliqua veritas eum lateat, quo pacto Deus n solum cognoscit chymeram discurrere n posse, sed etiam actualiter n discurrere lt haec 2^a veritas inferat ex 1^a. 2firmo. nam qd diversm e obtm reipsa dari, et narium ee qd detur, l ee impole qd n detur quamvis 1^a veritas inferat ex 2^a: g° diversa veritas e qd Pus currat l n, et qd necessum sit qd currat l n currat, et qd impole sit qd utrumq deficiat: esto 1ª veritas inferat ex aliis: g° dum cognoscit Deus veritatem quae infert, adhuc n 2noscit illam quae infert, et leventer p alium actum det cognoscere

Probat' deinde hæc eadem pars. nam independenter ab ictu creato Deus vult et præcipit homini qd ponat hunc l illum actum qñ utrumq l aliquem determinate præcipiat ut pat in oibus fere præceptis et legibus quibus actionem aliquam iubet vg actum fidei l amoris, nam homo præceptis eiusmodi satisfacit eliciendo hunc actum l illum qª tenet unicum tantm elicere: gº Deus cognoscit tunc disiunctm propositiones disiungens. probo coam qª cognoscit id qd præcipit. sed præcipit talem disiunctm videlt qd hõo ponat hunc actum l illum gº etc.

Ex dictis rãobus colligo a Deo utrumq disiunctm cognosci videlt proprium et improprium qª bene cognoscit hanc veritatem Pus currit l n currit. siue particula vel sumat proprie siue improprie nam utrumq ɔtinet veritatem, cum vere dicas unum ex illis extremis et non aliud ɔuenire Petro. item unum ex illis ɔuenire Pº, qdqd sit de alio.

Iam pbat' 2ª pars quæ erat Deum independenter ab ictu creato cognoscere disiunctm illud ubi particula vel sumitur disiunctim. qª Deus cognoscit veritatem quam enuncio p hanc propositionem equus requirit' ad equitandm, eamq lt n eet ictus creatus cognosceret: sed in tali ɔiuncto sumit' particula vel disiunctim: gº etcª. maª e certa qª aliàs Deum veritas lateret. min: pat nam ea ppositio ita resoluitur hic equus l ille requirit' ad equitandm, falsum n̄ afirmares si de singulis enunciares nessitatem ad equitandm, ut si diceres, l hic equus requirit vel ille requirit etcª.

Dices Deum videre pdictam veritatem qndo cognoscit oes et singulos equos ad equitandm suficere, ubi n affert' disiunctum ex parte obiti. Cª. n e idem singulos equos ad equitandm suficere ac equum ad equitandm requiri, sicut n est idem singulos hões ad discurrendm suficere, ac hoem, ad discurrendum requiri. 1ª n̄ vera e, 2ª falsa. nam angelus discurrere pot, et coenter hõo ad discurrendm n requirit'. gº dum Deus cognoscit singulos equos ad equitandum sat ee, n cognoscit equum requiri ad equitandm. præterea qndo dicit in hoc equo posse fieri equitoem, et in illo posse fieri, afertur subtm copulatiue, qndo vº dicit equum requiri ad equitandm, afertur disiunctim: gº n æquiualent sibi utraq veritas, et coenter dum 1ª cognoscit, n illigitur cognita secunda.

Deinde probat' hæc eadem pars. nam qndo Deus hoc pceptm imponit, remanet obligatus et in genere moris necessitatus ad hunc actum l illum disiunctim cum n sit verum dicere qd teneat ponere hunc l illum in particulari, cum ad nullm in particulari teneat, sed solum ad hunc l illum: atqui talis obligão cognoscit' a Deo: gº etcª. Deniq utraq huius ɔcluõis pars ex Sto Thoma probat' 1ª parte. quæstᵉ 14. artº 9. ubi sic ait quæcunq possunt p

creãm fieri à cogitari l dici, etiam quæcunq ipse facere põt, oĩa cognoscit Deus. at de oĩbus disiunctis põt crea cogitare et loqui: gº S Thõ. censet Deum cognoscere disiunctm. mitto qd in sacra scripã ɔtineant plura disiuncta ut erudite probat Pr Hemelman citatus. unde manifeste colligit nostra sentĩa.

Caput 3m.

Statuitur Secunda ɔclusio.

Ita sit Deus hẽt actum fraliter disiunctiuum. probat 1º. nam oẽs illi actus ɔcedendi sunt Deo qui nullam ex sua raõe frali dicunt imperfectoẽm sed potius perfectoẽm: ita se hẽt actus fraliter disiunctiuus: gº ettª minª ex solu̅oe argumentorum patebit.

2º. Nam in diña mente reperitur actus formaliter copulatiuus: gº etiam actus formaliter disiunctiuus, qª Deus n. solm cognoscit existere Pũm et existere Paulm, sed utrumq simul existere, pbat coã. ideo Deus hẽt actum copulatiuum qª veritas copulatiua distincta ẽ a veritate singularum partium disiuẽ: sed etiam veritas disiunctiua dincta ẽ a veritate singularum partium. Cum singulæ partes sint ɔtingentes, et veritas disiuncti sit naria.

3º. nam ideo Deus n hẽret talem actum fraliter disiunctiuum qª ille afferret ambiguitatem et suspensoẽm. hæc raõ nulla ẽ: gº ettª maª aduersariorum fundamentm. min. probo 1º qª n sequit inconueniens hoc. 2º qª n vitat si forte det, quamuis excludat a Deo frali's disiunctio

Primum ostendo qª Simul cum hoc actu mundus existit l n existit, hẽt Deus alium quo affirmet existere determinate mundm: gº actus disiunctiuus n affert ambiguitatem quæ tunc solm daret qndõ stante disiunctiua cognioe deficeret alia quæ cognosceret in particulari determinate existentia.

Nec dices me suspensum l ambiguum ee qndõ cognosendo sãt existeam Petri, simul cognosco et afirmo qd existat l n existat. quæ duæ cognioẽs absq dubio generare possum qª nullam opositionem hẽnt. et aliud ẽ qd a cognioe disiuncti afferat nario suspensio l ambiguitas, aliud vº qd ambiguitas n tollat fraliter p cognioẽm disiuncti. 1m falsm ẽ. 2m verum qª cognio disiuncti n exprimit fraliter quæ pars determinate det in rerum naã, nilominus eam n excludit, sicut negaõ caloris n excludit fraliter ab albedine, n tñ affert nario ab albedine.

2m falitas probo. qª cognoscit disiunctm ut ex pcedente capite ɔstat, et fere oẽs quibuscum disputamus in hoc capte ɔfatent: iam gº per talem

talem actum quo disiunctum cognoscit sive sit disiunctivus sive alterius generis n videt fraliter. Deus partem illam determinatam quae dat in re, cum una veritas distincta realiter sit ab alia, et cognio qua pars determinata videri debeat ratione distingui ab ea qua cognoscit disiunctum: g° vi talis cognionis quodcunque sit, manet Deus ambiguus et anceps circa partem datam in re. n g° fugit inconveniens allatum ex eo qd actus formaliter disiunctivus neget in Deo.

Pr demique nam cognoscere qd alterum ex 2adictorijs extremis existat, nullum in particulari determinando, e disiungere fraliter: sed Deus p aliquem actum cognoscit alterum ex 2adictorijs extremis existere qn p talem actum fraliter disiungat designet qdnam sit illud extremum qd existit determinate: g° Deus fraliter disiungit. totus discursus mihi certus e. Firmo nam cognoscere fraliter quod equus requirit ad equitandum et calamus ad scribendum e fraliter disiungere: sed Deus fraliter cognoscit has veritates: g° etc.

Dices Deum cognoscere hanc veritatem Pus currit l n. quatenus cognoscit utrumque 2adictorium nec simul adee l simul abee posse. unde sicut hanc 2am veritatem atingit qn fraliter disiungat, ita et 2am.

2a tn e q° pdictae veritates n sunt aequivalentes. nam lt illa, Pus currit l n currit, inferat ex illa alia, tn 2a n infert ex 1a, nec illi aequivalet: nam diversa veritas e qd ex duobus extremis 2adictorijs, unum tantum de facto Pô conveniat, atqui qd utrumque n possit illi adee l abesse. clarius hoc aparet in disiunctis quorum partes n sibi 2adicunt. v g: Pus amat l legit. ubi n denotamus partem utramque adee l abesse posse, alioqui falsa esset propoo, sed solum intendimus qd ex eis extremis unum tantum Pô conveniat qdqd sit an utrumque simul convenire possit, l utrumque simul deficere de quo n curat ea propositio. quapropter errant vehementer sentientes eas propositiones sibi aequivalere

Dices praeterea Deum n cognoscere vage qd equus requirit ad equitandum l calamus ad scribendum, sed cognoscere determinate qd equus iste requirit ad hanc singularem equitaonem determinatam, et ille equus requirat ad illam determinatam equitaonem, nam sicut equitao in comuni resultat ex motu locali hois et equi simul et p modum unius, ita singularis haec equitao componit essentialiter ex hoc motu locali huius hois et huius equi. rursus haec singularis scriptio cum sit actio, petit essentialiter hoc instrumentum determinatum et singulare

Sed nondum satisfacis, nam lt hic equus requirat

ad

ad hanc determinatam numero equitaoem prout equitao dicit utramq motum, nihilominus ad determinatum hunc motum hois velocissime se mouentis n requirit hic determinatus equus, quiuis n sat e, lt aliquis requirat cum hoo sine equo moueri ita velociter neqt: go Deus cognoscit ad hunc numero motum huius hois requiri equum sub disiunctione

Praeterea l iste calamus requirit ad hanc numero scriptionem prout scriptio e actio scribendi proueniens a calamo, l ad hanc numero scriptionem prout scriptio e ipsa scriptura l formatio passiua caracterum, n requiritur iste determinatus calamus sed quilibet sat e lt aliquis requirat; go Deus cognoscit calamum disiunctim requiri ad has numero litteras formandas. ac denique qndo dicit equum requiri ad equitandum, n solum afertur equus disiunctim, sed etiam equitao, ita ut sensus sit hunc l illum equum requiri ad hanc l illam equitaoem. quae propositio vera est et cognoscit a Deo: go ettª.

Caput 4m

Argumentis in oppositum Rtur

Obycies. 1o si Deus heret hunc actum qdlibet e l n e. Deus cognosceret se existere l n existere. sed hoc e falsum: go ettª. ma e certa qª n e. an Deus cognoscat Pum currere l n currere, et n cognoscat Deum existere l n existere, pertim cum illud obtm sit cum veritate cognoscibile et a nobis euidnter existere eam veritatem cognoscit. et ea veritas e dincta a veritate unius partis determinata scilicet Deum existere. pr min: 1o qª tale obtm cognosceret a Deo priusqm cognosceret existeá determinata sui, cum saltem in subsistendi consequentia prius sit quam existeá detráta Dei, qd tn e impole qª nil a Deo cognoscit antequam cognoscat existeám determinatam Deitatis. 2o qª iam haec veritas Deus existit l n existit, esset magis naria quam haec Deus existit, cum ex necessitate huius deducat nessitas alterius, et n e cª. unde quamuis p impole redderet stingens existeá Dei n fieret stingens illa veritas disiunctiua, sicut modo n e stingens qd Pus currat l n currat, lt stingens sit, qd determinate currat.

R2 dcendo ma: qdqd alij velint negantes Deum cognoscere disiunctm cuius altera pars e impolis. nam raoes iactae mihi manifestae sunt. nego item min: ad cuius 1am pboem R2 1o rogando aduersarios an Deus priusquam cnoscat existere Deitatem, cognoscat eam n repugnare, l n cnoscat? Si 1m: go aliud obtm pot Deus cognoscere ante existeám determinatam Deitatis. pat qª Deitatem non repugnare

repugnare diuina veritas ē ac existere: si 2m: qº lt n repugnaret deitatem sit prius quam existere in subsistendi ōa, qª valet ab existēa ad politatem et n ē 3ª, nilominus in cognione n ē prior politas quam existēa qª n prius cognoscit politas quam existēa: qº siliter lt in subsistendi ōa sit prior veritas illa disiuncta Deus existit l n existit quam determinata Deus ē xistit, inde n infert qd in cognioē deat ee prior.

Rᵒ 2º. qª lt in ee rei prior sit veritas disiunctiua quam determinata nilominus in cognosci n ē prior. nam ut Deus cognoscat se determinate existere nopus ē qd supponat Deum cognoscere veritatem disiunctiuam, qª si p impl. ignoraret illam, adhuc veritatem determinatam cognosceret qª sufficiens determinatiuum hēret in ipsa existēa determinata. unde cognio disiunctiua n ē intrinse prior veritate determinata, sed ad summam extrinsē quatenus obtm illius in re, prius ē quam obtm cognionis determinatæ. quopacto supra quæst. 6ª cap. 3º. dixi cognioēm politatis rei n ee priorem intrinsē et essalter cognioē existēæ, sed ad summum extrinsē, quatenus politas prior ē in re quam existēa quæ prioritas p acdens est respu cognioum.

Rᵒ 3º qd lt nullm obtm extra se cognoscat priusquam suam existeam determinatam, nullm ē inconueniens qd prius cognoscat disiunctum quod circa Deum versat. quo pacto plures opinant a Dēo prius cognosci suam n repugnaam quam actualem existeām. Ad 2am proboēm Respondeo 1º eandem ee difultatem ab oibus soluendm in n repugnaā Dei quæ videt ee maioris nessitatis quam existēa si forte unum obtum pōt ee magis narium quam aliud, nam ex existeā necessitate infert nessitas n repugnāæ et n ē 3ª. et lt existēa Dei esset 3tingens, adhuc repugnaā esset naria ut in creis defacto 3tingit: qº etc. Rᵒ 2º nullum ee inconueniens qd ea veritas disiunctiua sit magis naria quam existēa nam diua pfectio solm exigit maiorem nessitatem in existendo quam aliud ens posiuum determinatm. unde n derogat perfectioni diuæ qd in necessitate vincat ab ea veritate indeterminata Deus existit l n existit sicat nec ab aliquibus negaōbus quarum aliquæ forte sunt magis naria quam Deus l saltem n minus. de quo alibi.

Obycies 2º in diuis actibus n repit 3fusio: sed hic actus equus requirit ad equitandm hēt signum specialis 3fusionis ut denotat p illam particulam exigitur requiritur et similes. qº hic actus n repit in Deo formaliter Rᵃ. hunc et siles actus n dici specialis 3fusionis eo qd obtm 3fuse l obscure tangatur, Cum euidentissime et clarissimi sint, sed qª pdicatm qd aplicant subito disiunctim acceptm aplicant. nam propositionem illam.

equus requirit ad equitandum n licet ita exponere, hic equus requirit vel ille requirit etc. cum utraq; exponens falsa sit, sed ita hic equus vel ille, vel ille, requiritur, ~~etc~~

Obijcies 3°. quaelibet cognitio, divina cum falsa n sit attingere debet obiectum ut est in se: sed cognitio disiunctiva n attingit obiectum ut est in se: ergo etc. probatur min: quia nullum obiectum est in se sub disiunctione sed determinate: confirmatur, nam in re convenit subiecto determinate praedicatum sed n cognoscit Deus determinate praedicatum per talem cognitionem: ergo etc. hoc argumentum probat cognitionem disiungentem creatam esse falsam, cum nulla tamen propositio verior sit hac, Petrus currit vel n currit.

Ad argumentum, Respondeo distinguendo ma: quaelibet cognitio determinata debet cognoscere obiectum ut est in se concedo ma: disiunctiva nego ma: nec sequitur inde quod falsa sit, nam ad hoc opus erat quod cognosceret obiectum aliter ac est in se, nec sufficit ut n cognoscat sicut est in se. ratio vero cur cognitio disiunctiva n attingit obiectum ut est in se haec est quia cum obiectum in se n sit indeterminatum vel disiunctivum sed determinate haec pars, vel illa determinate, et actus disiunctivus qua talis nullam partem determinate attingit, licet utramq; indeterminate, cuius una determinate est, altera determinate n est in re, fit ut n attingat obiectum ut est in se. Nec ideo talis actus est falsus, quia licet n cognoscat obiectum sicut est in se, n cognoscit aliter ac est in se, sed aliter se tenentes ex parte obiecti, bene tamen ex parte cognitionis, quatenus cognitio est disiunctiva, licet nec obiectum sit in se disiunctivum, nec ut tale cognoscatur. quomodo licet obiectum sit in se creatum et imperfectum, attingitur a Deo per cognitionem increatam et perfectam, et consequenter aliter ac est in se, cadentes aliter supra cognitionem et n supra obiectum.

Ad confirmationem eodem modo Respondeo licet conveniat a parte rei praedicatum subiecto determinate existenti vel non? nihilominus cognitio disiunctiva secundum se proprie considerata nullam partem attingit determinate seu nullam determinat quae detur in re, sed disiunctive se tenente ex parte modi significandi, n in obiecto cognito sicut clare cognoscit obiectum, licet claritas n cognoscatur in obiecto.

Obijcies denique hoc obiectum Petrus currit vel n. potest Deus aliter cognoscere quam disiunctive, si videlicet dicat unum ex his convenit Petro et n alius, ergo n cognoscit disiunctive. Respondent communiter Doctores negando antecedens ego tamen omisso antecedenti nego consequentiam, tum quia cognitio disiunctiva nullam dicit imperfectionem, consequenterq; n esset cur potius illud obiectum disiuncte quam n disiuncte

cog-

cognoscat. tum etiam qa facile dicam utroq mo cognosci obtum, cum Deus omni mo n dicenti impfectoem obtm cognoscat, ideoq in alio ex alio et in se.

Tractatus 5us.

De obiecto libero scientiæ divinæ.

Quæstio 1a.

Vtrum Deus cognoscat contingentia absoluta.

Caput 1m.

Explicatur quæstio.

Certum est a Deo cognosci quæ p totam æternitem existunt, v g negoes rerum impossibilium vel creæ pmanentes et successivæ si pdurerent a Deo, ut possé iudico. raõ é qa cum phice coexistant, n é unde impediat earum cognitio.

Præterea certum det ee qd psentia et pterita sive positiva, sive negativa cognoscant etiam a Deo, cum iterũs creatus vel impfectus et limitatus ea cognoscat. devolvitur go quæstio ad futura absoluta, dico absoluta, nam de oditionatis in tractatu sequenti. Inter futura absoluta alia repiuntur secundm quid naria, vt absolute otingntia, talis é obustio ignis et similes efus caarum nariarum. alia vo sunt absolute otingentia quæ videlt libere fiunt a caa, et de his psertim é dificultas an a Deo ab æterno evidenter cognita fuerint.

Sed cum in psenti sermo sit de scia qua Deus cognoscit futura otingentia absolute futura; operæpretium erit aliquã breviter annotare de otingentia rerum et de futuritione absoluta, coenterq de preteritione et psentia, ut sic ex obtis magis innotescat scia. Ens go otingens dicitur illud qd pot ee, et n ee; p quæ verba partim ouenit cum impossi et partim differt, ut pat.

Vbi notes duplicem in rebus dari otingentiam, aliam essẽtialem quæ ossistit in ea indifcã quam res het ex se ut sit vel n sit, et raõe cuius oponitur Deo qui summe narius est et determinatus ad existendum aliam quasi accidentalem et extrincam quenientem a caa quæ dum efum producit é potens eum n pducere. notes 2o qd semp intervenire debet aliqua caa libera ut otingenter pducat efus, nam efus otingens nequit oriri a caa naria, qa dum efum caat é potius determinata ad eum producendm.

Debet go quenire a caa libera pducente nariam, vel ei oferente nariæ requisita ut operetur, ut pat in aplicoe ignis ut obutat. notes 2o oés

creatos: esse esse liberos et contingentes respectu Dei, et quandoque necessarii respectu creaturum quae causae sunt, v.g. ignis conservatus a Deo cum omnibus requisitis necessario comburit, libere tamen Deus eam conservat.

Notes denique contingentiam, et praecipue illam intrinsecam et essentialem enti contingenti necessariam omnino esse et non contingentem, sicut impossibilitas impossibili. ratio est quia talis contingentia sit essentialis deficere nequit: ergo non est contingens sed necessaria. hinc deprehendes cur haec propositio Petrus currit sit contingens. et haec Petrum currere est contingens est necessaria quia videlicet prior affirmat praedicatum quod potest deficere subiecto. 2m vero praedicatum indefectibile.

Iam aliquid subiiciamus de futuritione absoluta quae forma est ratione cuius futurum absolutum constituitur in ratione talis. et primo reiiciendi sunt dicentes consistere futurum in ipsa entitate rei connotando tempus futurum et negationem ~~temporis~~ praesentis existentiae. contra quos sic arguo. non potest esse merum connotatum id quo praecise ablato aufertur rei futuritio: ergo etc. minor probatur quia praecise ablata negatione existentiae de praesenti, ponitur existentia de praesenti: sed praecise posita rei existentia de praesenti tollitur futuritio ut patet. ergo etc.

Igitur futuritio dicit essentialiter quod modo res non sit et quod postea sit. unde claudit utrumque contradictorium successive, nam est quidam transitus de non esse ad esse. ratio est quia positis his duobus praedicatis praecise, res est futura, et quolibet ablato non est. praeteritum vero constituitur per negationem de praesenti et ex anti existentia. praesens vero ex existentia solum de praesenti.

Notes. 2o. praeteritum praesens et futurum non connotare et a fortiori non includere tempus reale. ratio est tum quia tempus ipsum est praeteritum, praesens et futurum, sine connotatione temporis realis. tum etiam quia secluso omni tempore reali, verum est dicere quod ego modo existo. Adamus extiterit, antichristus existet. solum ibi denotatur tempus imaginarium ad summum penes quod explicamus rerum durationem.

3o quod res sit praeterita praesens vel futura convenire a forma realiter distincta quae vocatur duratio ut in physicis docui. quia secundum se indifferens omnino est ut in hoc vel illo tempore etiam imaginario existat. determinari ergo debet per formam realiter distinctam ut potius in hoc quam illo tempore existat. ergo haec ~~pro~~ duratio forma partialis est qua futurum constituitur in ratione talis. similiter dico de praesenti et praeterito. notes denique futurum in recto dicere propriam suam entitatem, in obliquo vero formam futuritionis quae constatur essentialiter ex negatione de praesenti, et duratione subsequenti.

quenti. rão ē qª ipsa entitas denominat futura: q in recto affertur: idem dicas de pñti et pterito.

Rogas an modo detur pteritio vel futuritio rerum. negat Arriaga disp: 6 de sciā. qª n pōt dari res nisi dentur oīa eius constitutiua, cumq futurm et pteritm cstituant p duraōem vel existeām quæ mō nihil ē, inde fit ut futurm et pteritm id raōe talium mō nil sint. arbitror quæstionem ēē de voce. sed adhuc in ea dicendm rem defacto dici pteritam l futuram cum veritate, lt defacto n existant oīa eius constitutiua. Sicut res mō existens dicitur posterior Adamo et prior antixpo: et mō Pus dicitur habitualiter peccator a pecto pterito.

Caput 2m

Deus ab æterno cognoscit futura contingentia

Conclusio hæc est certa secundm fidem. probat cclusio ecclesiast: 23 Domino Deo antequam crearentur oīa sunt agnita. Sap: 8. Scit pterita et de futuris æstimat. mitto alia testimonia videndo apud P. Ruiz de montoya de sciā disp: 22ª.

Est etiam euidens raōe nāali. pbat nam Deo cocedendus ē perfectissimus ilctus pōlis, sed pōlis est ilctus cognoscens n solm pñtia et pterita sed etiam futura; et talis ilctus pfectior ē illo qui tantm pterita et pñtia cognosceret. q ettª. mā et coā patent. min quoad 1am partem cstabit ex solutione argumentorum. quoad 2am pat. nam intelectus cognoscens pterita pñtia et futura, dicit pfectionem illius ilctus et aliam supaddit: qº pfectior est.

Pr 2º. nam Deus ab æterno cognoscit omne cognoscibile cum veritate: sed futura contingentia ita se hent. qº ettª. probat min: qª hodie et ab æterno erat verum dicere qd existet crastina dies. antixpus peccabit. ettª: qº cpositionum illarum obtā cognoscibilia sunt cum veritate. pbat. 2l. nam ideo n cognosceret Deus futura qª nil absolute sunt de pñti: sed hæc raō nulla ē ut pāt in pure pōlibus et pteritis cognitis: qº ettª. urgeo ideo Deus pterita cognoscit qª lt nil de pñti sint habuerunt tn aliqd esse qd mō cum veritate ē cognoscibile: at futura hent esse suo mō cognoscibile cum veritate: qº ettª.

Pr demum. nam sæpius diuā puidēa supponit hanc futurorum ctingentiam. ita Mat: cap: 2º. p angelm iussus ē Joseph in Ægiptum fugere, qª futurm est inquit ut Herodes quærat puerum ad pdendum eum: qº sciebat Deus puerum ab Herode quærendm. mitto oēs prophetias veteris testamenti. item Xpi Dni, cuius

modi sunt, cantus galli, traditio ab uno ex apostolis facta. unde Tertulianus aptissime dixit lib 2° 2ª Mar: cap: 3°. preciam tot here testes quot fecit prophetas.

Sed quæres 1° an pscia futurorum contingentium sit proprium solius Dei. afirmive Rn ex pluribus locis sacræ scripturæ et PPbus quas congerit P. Montoya disp: citata de scia. 2° Si n esset posset convenire alicui enti creato: sed n pot convenire, qa nullus ē creabilis inter oēs itetus poss, etiam angelicos, potens evidenter cognoscere futura contingentia et libera ut in mat de angelis oēs fatentur, lt in reddenda raōe disentiant. Vid Argam tomo 2. disp.

Quæres 2°.

an predicta cognio qua Deus ab æterno futura cognoscit, evidens et certa sit afirmative Rco 1° qa divinæ cognioe tribuenda ē maior pfectio excogitabilis in raōe cognitiōis. 2° nam alias cognio dina predicta solum esset probabilis et incerta qd maxma imperfectio est. 3° nam plus pfectiois concedndm ē Deo quam creat in ordine ad cognoscenda futura: sed creat probabiliter et incerte sæpe cognoscit futura. g° etta.

3° quæres. an ista scia sit contingens in Deo. Rco contingentem et liberam ēē absolute, et nariam ex supoe. pr 1a pars. qa talis scia n daret in Deo si n esset extiturum futurum liberum et contingens. g° etta. pr 2a pars. qa stare n possunt hæc duo, qd obtm sit futurm et qd n cognoscat a Deo ex suppositione qd sit futurm. g° ea scia ē naria ex supositione

Caput 2m

Duabus obiectionibus Respondetur.

Objicies 1°. ut futura absoluta cognoscant a Deo, debent here veritatem in se, cum obtm itetus sit verum sicut et voluntis bonum: sed futura nullam veritem hent cum n sint ens, veritas qa ē passio entis: g° etta. retorquet argtm in preteritis et mere polibus. Rdent nonulli qd lt futura n hent veritatem, hent tn in sua caā qd satis ē ut a Deo ab æterno cognoscantur. sed n placet 1°. qa noie caæ l intelligis voltem creatam vel decretm dinum de producendo futura. Si voltem creatam urget eadem raō. cum nil fuerit ab æterno. Si decretm dinum, intelligant, dicam inferius Deum in illo non cognoscere futura qa n ē absolutm. 2° nam ut infra ostendam, futura cognoscunt in se a Deo. g° in se ipsis hent sufentem veritatem ut a Deo cognoscant.

Melius g° Respondet dingndo ma: debent here

habere veritatem in se de presenti nego ma. de futuro concedo. idem dico ad min: hent n veritatem de futuro quatenus verum e dicere qd existent et habebunt illam veritatem quae dicit passio entis. et quidem praeterita cognoscunt a Deo lt veritem n heant sed habuerint. et voltas divina efficax fert ad bonum n presens, nam Deus ab aeterno efficiter amavit eam bonitem quam in tempore caat. 9°

Hoc pro solutione argmti. ne tn notatu digna omittam. advertas 1° n opus ee qd obtm itetus sit veritas transdalis etiam pro aliqua difra temporis. nam polia, impolia et negoes sunt obtum itetus divini absq tali veritate: sunt etiam obtm dina voltatis quatenus relucet in eis bonitas in qua complacet ut cois fert opinio. advertas 2° falsum, id e, qd aphendit ut verum etiam ee obtm itetus qa p discensum fertur, sicut malm aphensm ut tale etiam e obtm voluntatis id odio habentis.

Advertas demq qua raoe illigndm sit comune id axioma qd obtm itetus e verum. etenim si loquamur de itetu creato denotat id solm qd aphenditur ut verum ee obtm itetus ut opantis p assensum qa nequit itetus creatus assentiri ei qd n prsuponit ut verum aphensum. at si de iteto dino loquamur, denotat id solm ee obtm illius qd fuerit verum veritate loga sive obtiva qa nequit Deus cognoscere obtm qd n sit verum, seu aptm reddere cognioem veram.

2° obycies. lt omittat qd futura hent in se veritem, tn a Deo cognosci n possunt qa talis veritas n e determinata, et cognitio dina cum determinate vera sit, ferri n potest in id qd determinate verum n est: g° etc. ans pbat. nam actus liber futurus habet indiffram ut sit vel n sit: g° n het determinoem ut sit. pat coa, nam indifra et determinao sunt oposita. pdicata, cum indifra pot n esse, determinao vo n pot n ee

R 1° hoc argmntm militare ca sciam de psentibus. nam et actus liber psens het indifram ut sit et n sit, coenterq non het determinoem ut a Deo cognoscat. nec sat e dicere qd het indifram absolute, et atenta caa a qua procedit, lt heat determinoem secundm qd quatenus ex suppositione qd sit actualiter, nario est qua determinao sat est ut a Deo cognoscant; nam similiter ego dicam futurm here indifram in caa a qua fit, determinoem vo secundm qd, mo dicto.

R 2°. qd veritas determinata stare possit dupliciter; 1° pro necessitate, et hoc n convenit futuris

quæ n existant nan̄o sed ɔtingenter et libere. nec ulla requirit ut a Deo cognoscant, ut in p̄teritis et actualiter existentibus pat; quæ lt n h̄eant necessitēm tn̄ a Deo cognoscunt. 2º. stat veritas determinata pro illo qd reipsa dat in aliqua difrâ temporis, quo pacto dicimus Pūm ëe determinate albm potius quam n albm, n qª sit albus ex necessitate, sed qª ex his ɔªdictorijs, scilicet ëe et n ëe albm Pō reipsa ɔuerit ëe albm, potius quam n albm. et in hoc sensu veritas determinata ē ɔpatibilis cum ɔtingentia et ɔuenit futuris qª reipsa veritēm h̄ent pro sua difrentiâ temporis, lt ɔtingntem.

Quæstio 2ª

Qua ratione concilietur p̄scia dina Cum Libertate creata.

Caput 1m.

Dificultati Respondetur.

Tanquam certm inter catolicos supono faderari posse sciam dinam Cum liberte creata. nam ē defide, vel saltem deducitur ex ppositionibus defide, qd Deus ab æterno cognoscat actus futuros volantis creatæ et qd tales actus futuri sint liberi. ex quo manifeste deducit, dinam cognioēm de futuris n pugnare cum eorum liberte, nam qndo coexistunt duo, euidens ē qd inter se n pugnant.

Stat etiam veritas hc naali raōe qª isti duo ɔceptus n pugnant inter se, res ē futura, res est libere futura: gº nec pugnabunt isti, res est libere futura, res cognoscit a Deo ut futura, ans̄ ē certm qª rem ëe futuram, ē ëe ponendam, ëe vero libere futuram, ē qd caā posset eam n ponere. sed n pugnat qd res sit ponenda et qd caā possit eam n ponere: gº etcª. min pat qª Cum actu n pugnat poā proxima ad actum; ita de p̄senti dat actus et simul cum illo stat poā ad n actum; et de futuro Cum negoē actus ɔiungit poā proxima ad actm. iam prioris entemematis ɔsā pr. nam qd qd est eo mō quo ē cognosci pōt euidenter qn talis Sciā destruat illud, imo potius petit et suponit. gº Cum n pugnent inter se hi duo ɔceptus, scilicet rem ëe futuram et libere ponendam, illi ɔceptus possunt a Deo cognosci qn dinā cognio destruat eius futurioēm à libertem.

Restat mō ostendam quomō dinā cognio ɔponat Cum liberte humana. id aliquibus dificile aparet. nam Cum ex una parte futurum liberum ut tale h̄et indiferentiam ut sit et n sit, ex alia vero dina cognio Cum infalibilitate sit

sit, petit natio qd sit, videt impole qd stante cognioe dina permaneat libertas et indifra in futuris. nos ã ut facilius et clarius raoem pro ponamus, aduertimus sciam visionis n antecedere sed subsequi obtm qd n e illius caa sed potius quasi eff efus, et ideo dat qa dat obtm, n e 3a ideo dat obtm qa Deus videt illud existere, nam sicut intuitio corporea n e caa coloris quem videt, sed potius suponit illud causatm ut videat, ita dina intuitio n caat sed potius suponit causatm futurm qd videt, e n speculiua cognio seu repsentao innitens futurioi obti et illud aliunde suponeas, n quidem tempore sed naa et caalitate

Hinc pbat qd psia diuina lt infalibilis sit, habensq 3nectionem cum futuris, n destruat eorum libertem, nam id qd subsequit ad actm destruere negt eius libertem, lt infalibiliter eam infert: sed scia visionis de actu libero futuro, subsequit ad actum: go nequit eius libertem destruere sed cum illa e 3patibilis. coa pat. maipbat. qa libertas solm atendit penes 3principia quae antecedunt actum, et n penes efus ab eo dimanantes: e n efus liber qndo pendit ex principijs ad illam et eius negoem, qdqd sit an ex ipso efu iam posito dimanet aliqd infalibiliter cum ipso 3nexm.

3firmo. 1o et explicat hac rao. nam scia quae e de libere existentibus 3siliat bene cum eorum liberte qa existea obti suponit ad sciam lt hac infalibiliter 3nectat cum eiusmodi rebus actu existentibus: go siliter quamuis scia de futuro 3nectat cum illis, adhuc saluabit eorum libertas qa suponunt ad sciam. coa pat ex omnimoda paritate raois. ans pr. qa Deus videt Pum actualiter amantem qn destruat eius libertem, quamuis cum amore 3nectat visio Dei qa hac n e caa sed potius e veluti efus ortus ab amore qui si n produceret a Po, n cognosceret a Deo. motus etiam manus quamuis liber, oculis 3spicit, nec destruit eius libertas eo qd visio corporea 3nectat cum illo, nam ea visio n caat sed suponit causatm motm

3firmat. 2o. qa libertas n lædit eo qd stante actu positiuo, nequit stare simul eius negatio: go nec læditur eo qd stante scia dina de actu nequeat stare simul eius negao. ans e certm. probat coa. nam ex eo n lædit libertas ex eo qd stante actu nequeat stare simul eius negao qa simul cum actu stat proxima poa ad n actm: sed etiam stante scia Dei dat proxima poa ad n actm: go etc. mi: pr. qa lt pugnat scia Dei de actu simul cum n actu, minime tn cum poa proxima ad n actm; lt enim pugnet actus cum n actu, n tn cum poa proxima ad n actum.

Afirmo. 3º. da per impote qd ab actu libere demanet phice aliquis efus, quis dicat libertem inde destrui? tum sic; actio illa qua demanaret efus ab actu heret infalibilem onectoem cum tali actu, sicut ois actio phica het cum sua caa, nec tn ideo tollit libertas: g. Et pscia Dei onectar infalibilit cum actu libero, n ideo tollitur libertas eius, si pscia se het ut efum psuponens actum ut vere psuponit.

Caput 2m.

Solvitur primum argumentum.

Illud est. qndocunq ans e narium, cons e narium: sed pscia cognoscens pecatm antixpi e ans illud nario inferens: g. ettª. ma: e certa qª si ans narium staret cum coenti n nario, posset ee ans verum et coens falsum nam ans utpote narium semp e verum, et cons si n e narium, est a impote 1 otingens, et quacunq zaoe se het potest ee falsm. min prg pscia dina est ab aeterno: sed qdqd ab aeterno e, narium est: g. pscia dina e naria; rursus colligit aperte pectum antixpi, nam cum dina cognio negt n ee vera, bene deducit inde antixpi pectm: g. pscia e ans narium inferens pectum antixpi. Hoc argmtm retorquetur 1o in scia visionis atingente nostros actus liberos de psenti, v g: qndo Deus afirmat Petrum actualiter peccare, qª scia e ab aeterno et infalibilit infert pectm Petri de psenti, nec tn libertem tollit. 2º retorqueo in scia qua Deus efus creatos cognoscit ab ipso solo productos, v g existeam mundi quam sine dubio libere causavit Deus, et tn cognoscit mundum extiturm, et ex ea cognioe deducit infalibilit mundi existea: n g. libertas laedit in efu lex pscia dina ab aeterno quamvis infalibilit efum inferat.

Circa huius argmti soluoem sunt divisi DDes. nam aliqui censent psciam Dei ee simplicit nariam, nec tn libertem lae-dere, quamvis inferat opaoem qª extrinica e volunti. sed qdqd sit an ut ans inferat nario cons, deat ee intrinecum de quo mo n disputo, piacta solutio refutat. qdqd pendet a otingenti, otingens est, sed talis e scia dina a pecto antixpi pendens: g. ettª. pat. min qª dependet ab antixpi pecto qd otingens et liberm est.

Tutius Rtur cum alijs omissa ma. nando min. ad cuius probaoem odo ma. et nego min. qª bene stat rem ee ab aeterno in Deo quin sit naria. sic decretm liberm e ab aeterno in Deo qn sit narium. et si crea pduceret ab aeterno ut pote indico, talis pductio libera esset. rao e qª bene stat rem ee ab aeterno, et qd atentis principijs potuerit n esse.

igit

Igitur dina scia simpliciter cōtingens ē qª p̃supponit actm lib.m futurm creatm absolute cōtingentem, esto sit naria ex suposiōe talis actus. quo pacto lt actus sit narius ex supōe interioris, et cæterorum quæ ad eum p̃cedunt, ē tñ absolute cōtingens qª pendet ab interiori actu qui cōtingens et liber est. n gº ex hoc capite tollit libertas, sicut nec ex eo qd scia inferat actum qª talis illaō n ē a priori tangm a caā sed tangm ab effu p̃supponente actm liberm a quo veluti dimanat; sicut actus exterior infert interiorem, nec tñ destruit eius libertatem ob eandem raōem. 92

Ubi notes difram inter actm liberum creatm, et dinam sciam de illo, nam actus creatus ē liber in se voluntti qª nil antecedit quocum voluntas n possit cōiungere negoēm opaōis; at scia libera n est in se voluntti qª cum eis quæ sciam p̃cedunt, cōiungere nequit voltas negoēm scia, nam ante sciam p̃cedit actus voluntis quocum incompotis ē negaō scia, quandoquidem Deus tenet obtm scire si semel sit. est gº dina scia voluntti nostræ libera n in se sed in actu creato, quo pacto exterior actus n ē liber in se sed in interiori.

Rogas an ex hoc sequat, dinam sciam ee magis nariam actu nostro libero quem intuetur. afrat Erice. disp: 6. de scia. cap: 8. n.113. sed fallit io qª dina scia de futuris n ē absolute naria, nec naria sunt ipsa futura quæ repræsentat: gº neqt ēe scia magis naria quam actus noster liber; nam adhoc opus erat ut tam scia quam actus esset narius. 2º nam res exigens aliam nequit ee magis naria quam illa quæ exigit: sed scia exigit liberm actum sine quo nequit ēe gº etcª. ma: pat qª ans neqt ee magis narium quam coens, cum a negoē coentis valeat ad negoem antis: sed p̃ractm argm sic instauras. qd Deus cognouerit ab æterno pectm antexpi ē veritas de p̃terito: sed qd qd p̃teritm est, n ē cōtingens sed narium: gº scia Dei n ē absolute cōtingens sed naria.

Rº nando ma: qª p̃teritm n dicit illud qd p̃sse fuit, sed qd ulterius mō n ē, sicut futurm n dicit illud qd p̃cise erit, sed qd modo etiam n est: cum gº dina p̃scia lt fuerit ab æterno, mō etiam sit, n dicit cum verite qd sit p̃terita. Rº 2º. nando min: qª decreta libera quæ Deus ab æterno decepit, ss de p̃terito quatenus iam fuerint ab æterno, nec tñ ss absolute naria, item ea scia pendet ab antixpi pecto qd cōtingens est: gº scia cōtingens.

Caput 3m.

Diluitur Secundum argumentum

Præterea sic obycit. scia de pecto antixpi futuro n pōt falli. gº antixpi pectm nullo mō pōt n ēe. si n posset n ēe, posset falli

tollit g° libertem scia Dei de futuris. retorquet argmtm 1° in scia visionis de pecto p̄senti quatenus talis scia falli nequit, pot tn̄ n̄ esse pecatm de p̄senti, consequenter destrueret eius sciā. 2° retorquet in scia qua Deus videt futura ɔtingentia quæ ab ipso solo pendent, etenim scientia de p̄ductōe mundi, futura, neqt falli: g° neqt n̄ dari mundi p̄ductio, consequenter n̄ ē libera Deo qd nullus dicit. deinde pot instari in visione corporea quam n̄ tollere libertem euidens ē, et tn̄ qndo Petrum currentem video, neqt ea visio falli, nec pot cursus n̄ ēē.

R. ɔcesso anti, nando coām rāo ē, nam ut posit falli scia, narium erat qd in sensu ɔposito sciæ pot n̄ poni pectum, ita ut polis esset veritas huius p̄positionis copulatiuæ, datr scia de pecto et n̄ ponitr pectum, in sensu ā ɔposito sciæ n̄ ē polis negāo pecti, qa cum sciā supponit pectm, et in sensu ɔposito pecti n̄ sit polis negāo pecti, nec polis ē in sensu ɔposito sciæ. p̄terea, quamuis pectum absolute ɔtingens sit et liberum n̄ exponit sciam frustra, qa liberum et ɔtingens est attenta causa, n̄ ā ex supoīoe sciæ nec ex supoīoe ipsius pecti.

Sed urges etiam in sensu ɔposito sciæ, Pus libere peccat, et antixpus libere peccabit: g° etiam in sensu ɔposito sciæ, pot n̄ poni pectum, et consequenter falli sciam. ans negari nequit nam in eodem instanti iunguntr hæc duo et qd Deus sciat pectum et qd pectum libere ponat l ponendum sit, alias Pus peccans n̄ exerceret libertem

Hoc argtūm probat etiam in sensu ɔposito pecti posse n̄ dari pectum, qa etiam in sensu ɔposito pecti, Pus libere peccat. ɔcesso anti distinguo cons, in sensu ɔposito sciæ pot n̄ poni pectum simul cum scia ~~...~~ nego coām. pot n̄ poni simul cum principijs antecedentibus ad pectum ɔcedo coām. itaq qndo Pus actualiter peccat, hēt poām ad n̄ peccandum, ita qndo Deus cognoscit pectum Petri, hēt Pus poām ad n̄ peccandm. et sicut ea poā Pi n̄ ē ad ɔiungendam negoēm pecti cum pecto, sic n̄ ē ad ɔiungendam negoēm pecti cum scia pecti sed cum principijs ad peccatm, ex quorum indifā sumitr libertas.

Nec aprobo doctrinam quæ docet simul cum pecto l scientia de pecto n̄ stare poām proximam ad n̄ pecandm. stat utiq, qa poā n̄ destruitur sed p̄ficitr p̄ actum, lt ea poā n̄ sit, nec unquam fuerit ad ɔiungendam n̄ pectm cum pecto, l cum scia de eo, sed ad n̄ pectum ɔponendm cum ijs quæ p̄supponuntr ad pectum

Iterum instas. si n̄ peccaret antixpus fal lerett

-teret scia Dei: sed antixpus pot absolute n peccare g° eta. RRes comu-
niter cum Fran° ia p: queras 2a tract 4i. disp: 6. Sec: 3a. secessis
ma et min: negant coam pdicti sylogismi. sed n bene nam qdqd sit de veri-
tate pmissarum coa negari nequit ut pat in hoc sylogismo. si Pus esset
hoo, esset roalis, sed pot ee homo: g° pot ee roalis. præterea si ans e pole
et cons erit pole, nam secus l ex vero sequit falsum. g° eta.

Aliter g° Ra nando min: l eam claritatis
gra dinguendo. si antixpus n peccaret in sensu cposito scia, falleret scia
Dei cedo, si pcise n peccaret, l si n peccaret in sensu diviso a scia,
nego. ut g° fallatur scia dina, n satis e qd antixpus n ponat peccatum
sed ulterius requirit ut simul cum n pecto existat scia Dei, q a fal-
li sciam, e existere sciam et n existere, obom, qd tn iunctim om-
nino repugnat, ideoq repugnat falli sciam dinam.

Quæstio 3a.

An scia visionis sit causa futurorum.

Caput im.

Vera est sententia negatiua.

Supponendm e dinam sciam ee caam rerum. pr q a cum Deus sit pfectis-
simus agens, operari debet p illam et voluntatem, cum iste modus opandi
sit perfectissimus et pprius roalis agentis. quærimus g° an Deus causet
futura ctingentia quæ oio sunt libera, p sciam visionis quo ctem-
plat illa l ut existentia. pars afirmiua e f Aluarez. Louar: Nauar-
ret. Ledesma. cariam defendunt nostri cum Vasq Gris. Fakolas eta.

Dicendm iudico cum 2a sentia. probari solet argmtis
a libertate, petitis, q a cum scia infallibiliter cnectat cum obto, si esset
caa illius, libertatem euerteret, cum esset principium, ans inferens actum
infallibiliter, cfirmat nam ideo pmotio tollit libertem q a causat efum
et illum infert: g° idem de scia dicendum.

Cfirmat: q a l scia esset caa nario petita l p accdens petita seu deser-
vens. n im q a ille qui n opat, n haberet oia requisita nario petita ad
opandm, et coenter n omitteret libere opadem. n 2m. nam ois suppositio, ans
inferens efum, destruit libertem, lt n exigat ad efum

Hæc et similia argmta in psenti omitto, io q a pe-
tunt ex principijs valde incertis, et forte, falsis, cum plures existi-
mant eam n everti p quamlibet suppositionem antem, lt efum
inferat et independens oio sit ab exercitio nostræ libertatis de quo

unde debet
alibi nos; probavi 2ª Tomistas nostra assertio eficacius, qª actus libera qua talis iuxtà comunem sentiam dstituit ettatera obtm, à saltem ngrio dnotat illud, cumqz scia visionis inadlueret obtm qndò anter illud inferret, pinde libertem n corumperet, nam lt sit supositio aus et inferens e fectm, n destrueret libertem, qndò ipsum libertatis exercitium inadluit.

Probat qº delusio 1º. nam ea sola scia è caâ futuri quæ Deo proponit modum quo fieri det futurum: sed id n proponit scia visionis: qº nè caâ futuri. ma è certa q scia quæ sit caâ futuri det ëe practica: pbat min: qª scia visionis è dtingens, at scia qua Deus cognoscit modm faciendi rem est naria, nec dependet ab existeâ futuri. etenim sicut artifex cognoscit modm dstruendi domum et similia, quamuis n viderit domum dstructam, ita Deus cognoscit modm faciendi rem, lt illam n faciat nec factam videat. et quidem mô Deus qua raoe faciendus sit alius mundus cognoscit, nec tn hêt sciam visionis de alio mundo: qº f sciam visionis n ppomit modus eficiendi.

Probat 2º scia visionis è actus itectus euidenter cognoscens obtm ut extiturum: sed in isto dceptu nà fert formalissime vis aliqua ad eficiendm obtm: qº scia visionis n è caâ sui obti. pbat min: nam ibi pcise afert euidens et certa obti repsentao pro certa temporis diferentia. dfirmat. scia visionis qua fert Deus ad pteritum et psens itligitur optime sine vi causatiua: qº similiter dicendm de scia visionis qua fertur ad futura: quemadmodum enim prior sufentr itligit ex eo qd sit repsentao euidens obti, ita 2ª.

Pr 3º qª iuxta Tomistas ut Deus cognoscat futura psuponenda è existentia p totam æternitem: qº scia visionis suponit futura: qº n caat illa ut è euidens qd argmtm ad hominem sic urgeo. quod futura coexistant æternitati, nobis liberum est: qº scia visionis quæ solm afertur in hanc coexisteam nobis è libera: qº n pôt pcedere nec è caâ actus futuri liberi. probat hæc 2ª coâ. prior û n eget pbaoe, nam qd pcedit ante actum liberum nostræ voluntis, pertim si 1us sit, nequit nobis ëe liberum. urgeo ptera si scia visionis esset caâ futuri debuerit suponi ad existeam futuri in se et ad coexisteam illius cum æternite: qº iam ab initio quam ex futurorum coexisteâ in æternite Deus cognosceret futura quod negant.

Pr 4º. qª cum scia visionis neqt n ëe 2ª suponit eius obtm videlt futurum: qº n causat qª n pôt causare qd suponit. forte Respondebis sciam visionis ut è obti repsentao psuponi ad illud, et seipsam reddere

reddere veram causando proprium obiectum quod proinde non supponit. sed 3a nam in eo signo quo decipit scientia ante futurum existens, decipi debet ut evidens et certa obiecti repraesentatio: ergo decipi debet ut vera, nec potest apprehendi ut a veritate vel falsitate praescindens.

Probatur denique. nam si scientia visionis qua talis causaret futurum, ipsum futurum causaret seipsum: hoc est falsum: ergo et antecedens. probatur maior: quia scientia visionis ut talis involuit iuxta adversarios futurum et non est praecise intrinsica Dei perfectio. confirmat et explatur. nam actus quo Deus enunciat futurum aliquid dicit praeter intrinsicam Dei perfectionem, scilicet ipsum futurum: ergo si talis actus est causa quae praesupponit ad futurum, ipsum futurum erit causa praesupposita ante futurum quod chymaericum est.

Caput 2m

Expediuntur aliae dificultates.

Dices 1o non repugnat mutua causalitas in diverso genere: ergo licet scientia visionis supponat factum obiectum potest adhuc illud praecedere ut eius causa. Respondetur 1o nando antecedens de quo alibi. Respondetur 2o omisso antecedenti nando consequentiam, quia licet ex hoc capite non repugnaret scientiam visionis esse causam, adhuc aliunde repugnaret, videlicet quia ex sua ratione formali non proponit modum faciendi rem, sed praecise contemplatur illud futurum: etiam quia redundaret, cum scientia simplicis intelligentiae sufficeat ut causet.

Dices potest Deus eandem entitatem reproducere, quatenus eficere potest ut quae antea unam actionem terminabat, modo duas terminet, vel quae iam extitit et destructa est iterum producat. at scientia visionis de existentia illius rei potest esse causa eiusdem rei quoad 2m esse: ergo non repugnat scientiam visionis causam esse istius rei.

P. Erike citatus fatetur eam scientiam in praedicto casu practicam esse quia dirigit ad 2am productionem; cui doctrinae 1o nam ea scientia non proponit modum faciendi 2am productionem: ergo non est practica respectu eius. 2o nam ex eo quod scientia utcunque dirigat, non est practica nisi proponat modum eficiendi; sic propositio bonitatis in obiecto dirigit ad eius amorem nec ideo practica est respectu amores et praemissarum vel et cognitio praemissarum dirigit ad eficiendum consequentias, nec tamen practica sed speculativa est

Hinc Respondetur quod scientia visionis de 1a vi productiva non esset in eo casu practica respectu 2ae productionis nec causaret illam quia non praescriberet modum eficiendi, quamquam ad dirigeret ac determinaret ad illam: ergo scientia simplicis intelligentiae tunc esset causa quae modum proponeret eficiendi rem 2o. diversa tamen esset scientia a 1a, quia diversum est scire 2am et primam productionem.

Dices 3o. scientia qua Deus causat creaturas vel supponit decre-

tum divina voluntis? non? Si primum est scientia visionis. Si secundum ipso independenter a decreto a decreto causat, et consequenter productio creaturarum non est libera Deo sed necessaria. Respondeo facile quod talis scientia supponit decretum ut causet et producat creaturas non autem ut [illegible] sit in divina mente, quo pacto ars residet in artifice, non petit, ut sit, voluntatem destruendi domum licet eam petat ut actualiter efficiat, quia cum sit causa partialis exigit ad causandum concausam scilicet voluntatem; unde nec sequitur quod ea scientia qua Deus efficit creaturas sit visionis, nec quod productio creaturarum sit necessaria et non libera Deo quia talis scientia pendet a decreto ut producat, non tamen ut existat quod opus erat ut haberet rationem scientiae visionis, ut dicta perpendenti constabit.

Dices 4° scientia visionis atingit creaturas ut existentes: sed scientia qua Deus causat creaturas, atingit illas ut existentes ergo illas scientia est visionis. Respondeo distinguendo maiorem: quoad ly atingit, quod aequivocum est. atingit id est, comunicat in suo genere esse creaturis concedo maiorem: atingit id est repraesentat illas ut absolute productas et existentes nego. et hoc opus erat ut talis scientia esset visionis. et quidem ars residens in artifice communicat etiam existentiam obiecto artificiato quod producit, nec tamen repraesentat obiectum ut existens iam.

Ex dictis infertur ideo futura a Deo cognosci per aeternitatem quia futura sunt et non e contra. Sic omnes citati, pro nostra sententia referentes plurima Patrum testimonia pro nostra sententia in quibus expresse continetur praedicto causalis. ubi noto quod inter scientiam divinam et obiectum datur illatio infallibilis et e contra inter scientiam divinam et obiectum verbi gratia bene valet antichristus est futurus ergo cognoscit ut talis a Deo. rursus cognoscitur ut futurus a Deo; ergo futurus est; nihilominus propositio causalis ex obiecto ad scientiam est a priori, causalis autem a scientia ad obiectum est a posteriori et impropria. huius ratio [illegible] ex dictis, nam futurum praesupponitur ad scientiam, et est quasi causa illius, non quia proprie causet scientiam, sed quia est conditio sine qua non daret, et qua posita statim scientia de illo obiecto resultat in Deo.

Quaestio 4a

An futura sint realiter praesentia in aeternitate?

Caput Im

Negativa sententia est vera.

In praesenti dificultate quaeritur an antichristus verbi gratia qui futurus est modo coexistat aeternitati, et per totam aeternitatem a parte ante coexstiterit aeternitati divinae non solum intentionaliter sed physice? Circa hoc duplex sententia prima afirmativa cuius inventorem se fecit Caietanus sed prius eam proposuerat Capreolus, quod non latuit Caietanum cum ipse ad Capreolum lectorem remittat. Versic et per hoc pot. Caietanum secuti sunt fere omnes Tomistae praesertim Rdimo ex nostris citari solent Fonseca Suarez Montoya qui tamen valde dissentiunt.

2a

2.ª sententia negat hanc futurorum coexistentiam in æternitate. sic Scotus cum suis in 1.º dist. 39. q. unica qui pluribus alijs in locis videri pot. apud P. Montoya. sic etiam omnes nostri, imo et ex Dominicana familia antiquiores et nobiliores Tomistæ videlicet Herueus magister generalis. Durandus in 1.º dist. 5.ª Siluester Magister sacri palatij in opere quod scripsit. Deza Archiepiscopus hispalensis in 1.º dist. 28. quæst. 2.ª art. 2.º

Verissima mihi semper est visa 2.ª sententia. et plures iam notauerunt Tomistarum placitum non dissentire a nostro, vel aperte pugnat in principijs fidei quod ut aperte conuincam, aliqua supono de quibus nemo catolicus pot. dubitare. 1.º nullam positiuam creaturam fuisse defacto ab æterno. nam in principio creauit Deus cælum et terram, et ex tunc in luceem edidit creaturas et cætera quæ continentur sub cælo et successiue producuntur.

2.º supono quod æternitatis nomine posit intelligi vel æternitas diuina quam intrinsece Deus habet, ratione cuius est determinatus ad coexistendum huic tempori si daretur, vel extrinsica duratio sine principio et fine, qualis daretur si Deus ab æterno tempus creasset, et in æternum conseruasset, sicut imensitas est duplex alia intrinseca Deo ratione cuius est determinatus ad coexistendum huic spatio si daretur; alia vero extrinseca quæ consistit in spatio undique infinito

Et quidem æternitatem sicut et imensitatem Deo dari defacto certissimum est, nam utraque consistit in perfectione intrinseca, et necessaria Deo. de extrinseca vero æternitate et imensitate constat non dari defacto quia tempus et spatium a deo productum est finitum. dubitari tamen non pot. quod intellectus noster apprehendit vacuitatem quandam infinitis durationibus replebilem quam nonulli vocant infinitum tempus imaginarium, sicut et apprehendit infinitam vacuitatem aptam repleri infinitis ubicationibus quam nonulli vocant spatium infinitum imaginarium

Ab Alijs, quibus prædicta explicatio non placet, intelligitur per tempus infinitum imaginarium, ipsas durationes aptas constituere infinitum tempus reale, sicut et per spatium infinitum intelligunt infinitas ~~[illegible]~~ ubicationes quæ si darentur simul ut ipsi indicant, constituerent infinitum spatium reale. de hoc latius in physicis. sufficiat pro præsenti notare quod æternitas diuina determinet Deum ut cuique tempori coexistat, et imensitas ut cuique spatio.

Ubi aduertas quod æternitas diuina est indiuisibilis et simultanea. creata diuisibilis et successiua. ratio 1.æ partis quia æternitas diuina consistit in perfectione quadam absoluta ipsius Dei quæ constat partibus realiter distinctis quarum una succedat alteri, sine adueniente una

destrueretur alia, alias Deus pfectionem intrincam amitteret qd n e dicendum: g° ea durao quam Deus heri habuit mo oseruat, et rao eius determinatus e ut semp existat. n secus in angelo otingeret si donaret aliqua indisibili durace qua peteret ab aeterno et in aeternum et abaeterno durare; 2a euidens est. nam aeternitas creata e quidem motus localis successiue fluens cuius una pars destruit aduenientę alia

Aduertas 2° qd lt aeternitas sit fratten indisilis, virtualiter e diuisibilis qa correspondet infinitis temporis partibus, si dentur. unde pinde se het ad hanc correspondentiam ac si diuisibilis esset in tot partes ac het extrincum tempus. ob hanc raoem lt. ~~extrinsecum tempus~~ imensitas dina sit indisilis formaliter in toto spatio, totaq imensitas in minutissimo spatio, tn dicit virtualiter diuisibilis qa correspondet pluribus et infitis partibus loci si darent.

Aduertas 3° qd res creata correspondens aeternitati dinae, corespondet illi secundm se totum qa n het aeternitas dina partes, ut secundm unam tangat et n secundm aliam. hinc est ut futurm in ea temporis difra qua existit, correspondeat toti aeternitati dinae qa tunc simul cum futuro coexistit, tota aeternitas dina, nec de hoc dubitari pot. Igitur psens difultas eo diuoluit an futura prius quam existant, in sua difelentia temporis coexistant aeternitati dinae, ita ut ~~ago~~ antixpus ~~hodie~~ et ab aeterno habuerit talem coexisteam. afirmant nouiores Tomistae, negant caeteri Dres, psertim ex nostris quorum sentiam aprobo et sequentibus probo.

Caput 2m

Proponuntur rationes pro negiua sentia.

Prima sit. futura n existunt vere et realiter ab aeterno: g° n coexistunt Deo vere et realiter ab aeterno. ans e de fide. qa nil creatm fuit vere et realiter ab aeterno. pterquam, cum futurum qua tale dicat n existere. qndo futurm est, et creata sint futura ab aeterno, cons e qd n existant ab aeterno. coa pbat. implicat unum coexistere alteri qn utrumq simul iam existentia sint, l qd sit utriusq extremi simultanea existentia. quin imo prior e existentia cuiuslibet extremi seorsim quam coexistentia ex utroq extremo resultans, cum pars causans intrince totum debeat ee prior toto causato: g° cum futura n existant ab aeterno, nequeunt coexistere Deo ab aeterno.

2a rao. res n coexistit dinae imensitati in omni loco: g° nec coexistunt dinae aeternitati in omni tempore. ans a Tomistis ocedit. coam probo. 1° nam ideo res n coexistunt Deo in omni loco qa lt Deus et eius immensitas sit in omni loco, res tn n existit in omni loco. sed ita similiter quamuis Deus et eius aeternitas existat in omni tempore, res a creata n existunt in omni tempore sed in aliquo finito.

et

et determinato: g° propter eandem raoem n existunt in omni tempore. 96
2°. nam ideo res coexistunt æternitati dina in omni in coram sentiâ
q^a qndo existunt in sua difra temporis, coexistunt toti æternitati in
omni existenti tempore: et qndo existunt res in suo determinato loco, coexistunt toti imensitati dinæ quæ ambit oem locum: g° t dent coexistere in omni loco dinæ imensitati, t n coexistere dinæ æternitati in omni tempore: cum g° n admittat coexisteâ in omni loco, nec admitenda in omni tempore.

3^a rao. nam angelica durao quæ vocari solet æuum, raoe cuius angelus ab initio suæ productionis durauit et in æternam durabit, e indivisibilis omnino iuxta sententiam Tomisticam sicut æternitas dina e indivisibilis, in eoq solum differt qd æuum e defectibile, æternitas vero indefectibilis qd ad rem pertinentem e per accidens. at lt qndo futurum existat heat coexisteam cum angelico æuo, qd fuit ab initio mundi, n sequit qd illi coexstiterit ab initio mundi: g° lt futurum qndo existit pro sua temporis difra heat coexisteam cum æternitate dina quæ fuit ab æterno, n sequit qd illi coexistat ab æterno. ruit g° aduersariorum fundamtm. 4^a rao. nam hæc veritas dies crastina e realiter posterior hodierna, e ab æterno futura, et tn ab æterno n coexistit: g° n omne qd e in tempore, ab æterno coexistit. min: pr. nam si veritas illa coexisteret ab æterno, dies crastina esset in æternitate posterior hodierna qd implicat, nam eo ipso qd coexistat hodierna dies ab æterno, et crastina sit tempore posterior, hodierna nequit ee coexistens crastinæ ab æterno. nam qdqd e tempore posterius re existente ab æterno, n e ab æterno, sed in tempore cum nil esse possit ab æterno et ante se pmittere tempus in quo n existat

Vltima rao constat ex absurdis ab oposita sentia deductis. nam 1° sequit creas ab æterno fuisse productas qd e contra fidem. sequelam probo. nam qdqd e in tempore fuit ab æterno coexistens. sed creaturarum productio e in tempore: g° coexistit ab æterno, et consequenter existit. 2° sequit creas n in tempore incipere qd ex dictis pat. 3° sequit oes creas positiuas coexistere inter se realiter, nec alias alijs fuisse priores a posteriores quod e contra manifestam experientiam. probo sequelam. nam quæ eodem tempore coexistunt [illegible] alicui tertio, coexistunt inter se: sed omnes creæ positiuæ coexistunt realiter Deo per totam æternitatem: g° coexistunt realiter Deo et inter se per totam æternitatem.

4°. sequit ens positiuum et eius negoem coexistere

tere simul ab æterno. nam qdqd ē ponendum in tempore dat ab æterno. sed ens et eius negaõ sunt ponenda successive: q. a verificat res ē ab æterno res n ē ab æterno siue negaõ rei ē ab æterno qd idem ē.

Hisce demonstrationibus

Respondere solent Tomistæ qd futura n existunt ab æterno in ppria sua mensura duraõis, sed in aliena videlicet in mensura æternitis dinæ qd satis ē ut Deo coexistant ab æterno.

Sed apte ɔfutant' q.a cum dicunt futura existere ab æterno sub mensura æternitatis dinæ, l ɔtendunt solm æternitem dinam existere ab æterno, l existere ulterius creas lt n sub creata et ppria duraõe sed sub increata et dina. Si 1.m g.o solm existit æternitas dina, n a crea, consequ n coexistit Deus creæ, nec crea Deo ab æterno. Si 2.m g.o lt ab æterno n det ppria duraõ creæ, dat tn ipsa crea quod ē plusquam falsum. præterquam ppria duraõ siue mensura creæ cum sit futura et in tempore ponenda, debuit existere ab æterno, l si n existit nec coexistet cum Deo, iam das aliqd futurum n coexistens Deo ab æterno.

Mitto sigillatim expendere inumera sacræ scripturæ testimonia et SS PP. in quibus ɔgerendis gloriose desudarunt nostri. ex quibus deducit impugnaõ. capita indicabo. 1.o ex eis sacræ scripturæ locis quibus dicit Deus prior creis in existendo. deuter: 31. n.o 21. prouerb. 8. n 22.o sap: 18.o n.o 8.o et alibi. nam si creæ ab æterno existerent, ut ppugnat schola Tomistica, Deus n esset prior sed simul cum creis in existendo. 2.o ex eis etiam scripæ locis quibus creæ dicunt futuræ respu Dei. gen: 6.o n 6. sap: n 8.o sophan: 3.o n 8.o nam si creæ ab æterno coexisterent Deo, n essent futuræ sed psentes Deo. 3.o ex inumeris testimonijs comuniq oium PP et theologorum sentia pscientiam, pfinitionem et pdestinaõem quæ oia sonant prioritem temporis in dinis actibus respu crearum. 4.o ex D.o Toma. 1.a par: art.o 7.o q. 22.a art.o 2.o ad 2.m et quæst.e 91.a 1.a 2.æ et alibi sæpe.

Caput 3.m

Tomisticæ fundamenta pponunt.

Obijcies 1.o si futura n coexisterent ab æterno, dina scia quæ fert ad futura, n esset intuitiua: sed hoc ē falsum g.o etta. pr. nam cognitio intuitiua dicit psentiam obti. sed ex dictis fale ruit obiectio q.a actus intuitiuus solum exigit obti existeam pro sua dfra, nec petit qd qndocunq dat actus det eius obtum. et sane adeo absurda ē hæc futurorum coexistentia ut potius negarem Deo intuitionem quam coexisteam admittere. Ubi notes

notes pariter hoc argtm urgere Tomistas dicentes n existere in ppria dife rentia duraois et mensuræ quam in tempore habebunt, iam go Deus intuet hanc duraoem quin existat ab æterno: n go requirit ad intuitoem existea obti ab æterno.

2o. hæc coexistea futurorm ab æterno, requirit a valde iuuat ut a Deo cognoscant. Rr nando qd requirat, nam ut Deus futura cognoscat satis est qd ipsa sint futura: sed ut sint futura nopus e qd existant ab æterno, qn imo talis existea destrueret futuritoem, et coenter destrueret obtum scia visionis quæ ad futura terminat go etc. an a ea coexistea iuuat ut futura cognoscant, infra dicam. nc vo n omittam hoc argtm qa Tomistas dicentes rem n existere in ppria durace ab æterno sed in tempore, nam illa durao existit, solum in tempore et tn cognoscit a Deo ut futura: simlr go dicam de alijs futuris

Obycies 3o. qndo futurm existit pro sua dira temporis coexistit toti æternitati dinæ quæ summe indivisilis e: go coexistit ab æterno. mille modis hoc argtm retorqueri pot. 1o nam illa durao quam hæc futurm in tempore coexistit toti æternitati, cum existat, nec tn admittunt qd coexistat ab æterno. 2o Deus existens his pali correspondet ibi toti dinæ imensitati quæ summe indivisilis est, nec tn admitis qd imensitati coexistat Petrus in omni loco: go lt futurm tempore quo existat, correspondeat toti æternitati, n inferre debes qd in omni tempore illi coexistat. 3o manus in homine coexistit cum tota aia quæ indivisibilis nec tn coexistit ubicunq e anima.

Rr go aliud ee qd futurm coexistat toti æternitati dinæ, aliud vo qd ei coexistat ab æterno. 1m verum. 2m falsm. nam ut coexisteret ab æterno, necessum erat qd ab æterno existeret: cum go n ab æterno sed in tempore existat, n ab æterno sed in tempore coexistit, sicut Deus qndo producit coexistit toti angelo, n tn ab eo tempore quo productus fuit angelus, qa ex tunc n erat Petrus.

Ob: 4o. dina æternitas n pendet ab existea futuri ut illud mensuret: go lt futurm n existat ab æterno mensurat a Deo, coenterq futurm ab æterno coexistit Deo. Rr facile nando ans, sicut a Tomistis negari debet in ppria durace creæ quam Deus n mensurat usq dum existat. sed rogas in quo genere pendeat Deus a creis ut illas mensuret. Rr n lb a conditoe pcise ut comumr dicit, sed ut ab essali parte. rao nam pars ut constituat totm petit partem tanqm pdicatm essale totius: sed Deum coexistere creæ

et illam mensurare ē quodam totm resultans ex Deo et creā: gº ad eiusmodi dmensuraōem et coexisteām distribuendm pendet Deus a creā tangm a parte essāli, n ut a ddiōe pcise.

Objicies 5º. dina æternitas ē universalior mensura quam tempus gº prius mensurat quam tempus: gº lt tempus n mensurat nisi qndo existat futurum æternitas Dei mensurabit ab æterno illud qd n existit. sed quis n videt hoc idem argtm dª Tomistas in duraōei creatæ rei quam n admittunt ab æterno pōt etiam urgeri in dina imensitate quæ universalior ē mensura qm locus et coenter lt locus n mensuret nisi qd het aproximatm, imensitas mensurabit qd ē distans, unde cum imensitate dina qut ē Hispali coexisiret res quæ pcise ē Granitæ. gº ad ans Rº qd æternitas dina ē universalior quam tempus reale, n vº quam imaginarium qª n ambit plus quam imaginarium, lt ambeat ea quæ sine reali tempore producerent, ex quo n infert qd mensurare posit ea quæ n existunt. ad priorem coam dico qd prius prioritate dignitatis mensuret dina æternitas quam tempus reale l imaginarium, qª pfectior ē quovis tempore, n ā prius prioritte temporis.

Sed qª sæpius a Tomistis inculcat hæc ppositio dina æternitas ē mensura cuiusq duraōis creatæ. narium ē in ea dinguere duplicem sensum quem hēre pōt. nam in uno ē vera in alio falsa: iº signare pōt qd æternitate dina cognoscamus quantm res duret l quantm eius duraō distet l aproximet alterius rei duraōi et in hoc sensu ē falsa, gº cum æternitas dina sit indifrens ut res coexistat sub illa maiori l minori tempore ut magis l minus distet ab alia, nequit ee certm indicium ad illigndm spatium unius duraōis, l eius distantiam ab alia duraōe. in alio gº sensu ē verum ploquium, scilicet eo pfectior ē duraō creata quo propius accedit ad pfectoem dinæ. idem dē ubicaōe respū imensitatis.

Quæstio 5ª.

Utrum Deus futura cognoscat in alio et ex alio

Quid sit cognio in, et ex alio iam dictm manet unde infert tam cognioem directam qm reflexam ee medium in quo cognoscant futura. item in decreto efaci quo Deus decrevit aliqd producere. idem ē de alijs inumeris medijs pro cuius meliori illigentia adverte dupliciter posse cognosci in alio et ex alio maaliter et fraliter. maaliter uti qndo Deus cognoscit actm in voluntei qui re ipsa futurus est. formaliter quando cognoscit in alio vg in decreto efaci creandi aliquam entitatem

Quoad cognioem ex alio dicendm imprimis cognosci ex medio creato. suponendm

supponendm ä medium ex quo, verè ëë tale, ut adhuc diuinitus nequeat separari ab eo qd ex illo cognoscit. quo supposito dicendm futura cognosci ex caâ naria cum oibus dispositionibus. rão ê qª futura ita connectunt cum caânaria ultimo disposita ut nequeat ~~ut nequeat~~ diuitus existere sine illâ. gº etta nvº cognoscunt futura ex caâ libera lt proxime disposita qª n hêt connectoem cum efu. connectit ä naria rãoe decreti diui concurrendi cum illa ad talem efum.

Dicendm etiam n connecti caâm liberam cum efu, lt phicè à moalter pdeterminet. et coenter ex illa n pôt cognosci futurm. n ex caâ phicè pmota qª n ita connectit ut diuitus nequeat separari. n moraliter qª multo minor dat connectio, cum adhuc linquat libertem quantumuis pmota sit moalter.

Quæres an saltem ex efu cognosci possit caâ. item an ex ppositioe humana prolata cum veritate, cognoscere possit Deus futura eê futura qndô ppositio dicit eê futura. ad 1m Reo ex actione creata cognosci caâm rão ê qª infallibiliter cum ea connectit. n tn cognosci pôt an caâ libera sit an necessaria, qª ëë liberam est denominão extrinca quacum pconnectit actio. quoad 2m Reo nullm dari actum talem qui infallibiliter connectat cum obto: gº etta. qdqd sit an actus supnaalis fidei sint essalter veri. item lex testimonio diuo pôt cognosci futurm, qª ê infallibile, secus ex humano qª fallibile.

Quæstio 16.

An futura cognoscantur ex actibus illectus diui.

Quoad sciam simplicis illigeæ dicendm n connecti cum futuris et coenter futura ~~cum~~ eâ n cnosci. rão ê qª hæc scia ê scia naria: sed futura sunt contingentia: gº n dat connectio et coentea nec cognitio ex alio. imo nec ex ideis cognoscunt futura, si n idea sit scia simplicis illigeæ, certm est n cognosci ex ea: si idea sit creæ poles (qd in quæste de nomine ê pbabilius) hi n connectunt cum futuris; unde ex illis n cognoscunt futura.

Dicendm 2º n cognosci futura ex scia cdioata. rão ê qª hæc n connectit cum futuritoe absoluta, pôt ñ aliqd eë futurm cdioate n tn absolute, ut pat in conuersione Iudæ cdioate futura n absolute: gº etta. pôt tn cognosci futurm ex hac scia cum purificoe conditionis qª datur connectio. posita ñ sciâ hac cdioata si Dus vocaret, conuerteret: sed ê vocandus: gº conuertendus. ubi ex scia simul cum purificoe cditionis, infert infallibilit futurio conuersionis.

Dices si Deus cognosceret futuritioēm ex illis p̃missis, anteā ad
Duersionem, cognosceret Duersionem absolute futuram: g° scia visionis
n p̃suponeret suum obtm: g° toleret libertatem. Rēo lt verm sit eam
cognitioēm ee priorem futuritioē ɔdiōis in se, n tn in medio. unde n ē
prior illa saltem in medio seu radicaliter

Dicendm 3°. ex scia absoluta reflexe
cognita posse Deum cognoscere futurm. rao ē q̃a cum illis ɔnectit. pro
quo suponendm ē actum liberm et idem ē de scia absoluta ēe aliqd
intrincum Deo adquate. de quo in mā de volunte fusius.

Caput septimum.

Utrum ex actibus divinæ voluntis cognoscant futura.

Post actus ilrus merito sequunt actus voluntis de quibus rogat an Deus possit uti possit suis actibus ut medio ex quo cognoscat futura. et sane, ipsos actus possumus ɔcipere, anteā l coenteā ad ipsa futura. coenteā se hent illi quibus Deus ɔplacet in opere bono qd videt faciendm, l quando displicet in pecto qd videt ɔmitendm. Si forte eiusmodi ɔplacentia admittant in volunte dina. qd in p̃senti definire nolo. solm statuo.. qd ex eiusmodi actibus si dentur Deus cognoscit futura. rao ē q̃a tales actus suponunt sciam visionis de futuris et coenteā ipsa futura cum quibus. ɔnectunt.

Antecedent sunt qui se hent veluti causæ futurorum et hi sunt in triplici dña pro triplici genere futurorum quæ respiciunt. nam alia tendunt erga futura quæ p̃cedunt a solo Deo sine interventu cāæ 2æ, v.g. voluntas creandi angelm, p̃ducendi mundm et idem dici pot de alijs inumeris efectibus qui a solo Deo p̃ducunt, alij respiciunt efus p̃ducendos a Deo simul cum cāa 2a quæ cāa naria sit. eiusmodi ē voluntas p̃ducendi lucem cum sole, calorem cum igne et idem ē de oibus eftibus qui simul cum cāa secunda et naria p̃ducunt.

Alij demq sunt qui tendunt ad opaoēm libam voluntis creatæ et de his potissimum actibus in p̃senti ē difultas p̃cipua quam triplici ɔclusione decido. 1a sit. aliqndo cognoscunt futura ea quæ fiunt a solo Deo, in volunte faciendi illa, et aliqndo etiam n cognoscunt. quæ ɔclusio quoad utramq partem explicat et p̃bat. Etenim efus creati p̃uenientes a solo Deo tanqm a cāa phicā, ita se hent ut n possint impediri a phicā cāa creata. talis ē angeli productio, et tunc eiusmodi efus cognoscunt a Deo ex sua volunte. rao ē q̃a talis voluntas est

decretm

decretm eficax infalibilit ónexm cum creá. nam Deus p decretm resolutorium decreuit pducere angelm, et semel accepto eo decreto ponit angelus necessario: gº ex tali volunte ónosáit existeá angeli. coá pat ex dictis et ans certm, ut pat.

Aliqndo vº talia futura lt a solo Deo phicé pcedunt impederi possint a creá v g. pductio graá sanctificantis l aiá noahi, quae eficient fuerit a solo Deo, pot tn impediri a caá creata n generante l n se disponente ad gram, cum Deus aiam n pducat nisi pcedat generáo, nec gram adulto oferat nisi pcedat dispositio. iam gº inde colligo qd ex volunte diná causandi pdictos efús n cognoscunt ipsi. ráo l eg a tali voluntas é ineficax et n onexa cum efú, siquidem in sensu opposito illius pot n poni odio, dependent a qua Deus decreuit efum vrcare: v g decreuit Deus aiam ponere si pcedat generáo. et gram oferre si pcedat dispositio hominis. stante á hac volunte pot n dari efús: gº n cognoscit efús ex illa volunte. aliter dicendm si esset pruisa odio et Deus decerneret hos efús, qª voluntas decernens esset eficax et coenter apta ut ex ea cognosceret efús.

2ª oclusio. efús a caá naxia pcedens aliqndó pot ex diná volunte cognosci, aliqndo n. pbat iª pars qª siape talis volúas é eficax et infalibiliter onexa cum efú: v g qndo post pruism ignem et huic passo aplicatm, Deus efaciter decernit ocurrere cum eo: l qndo simul p modm unius efaciter decernit ignem pducere aplicare et cum illo ad obustionem ocurrere. tunc ri voluntas ocurrendi onectit cum obustione: gº ex tali volunte diná, Deus cognoscit obustionem

Pz 2ª pars qª Deus odioate decernere pot ocurrere cum igne ad oburendm hoc passum si aplicet a Petro. posito á hoc decreto, né infalibile qd ponat obustio sicut n é infalibile qd Pus aplicet ignem. qn immo stante illo decreto valde otingens é qd Pus aplicet et qd ignis passum oburat: gº ex tali volunte diná, negt Deus futurm cognoscere obustionem. coá pat ex dictis.

3ª oclusio. negt Deus futura cognoscere quae nobis libera libera sunt, ex suo decreto quo parat oipoam ut cum volunte creata ocurrat. pbat qª tale decretm eficax n é onexm cum libera nostra volunte, alioqui tolleret libertem ut in phisica dixi: gº ex tali decreto negt Deus cognoscere liberam nostram opaoem: nec mó discutio an ultra decretm parans ocursm, sit pble decretm eficax ante l post sciam mediam, intendens et pfiniens opaoem voluntis creataª, et n euertens libertem. hodi

ri difultas ꝑlixam exigit disputoēm de qua alibi. solm hic statuo qdsi tale decretm ē ꝑble, cognoscit ex illo futura opāo libera qª supponit ee ɔnexm cum libera opaōe.

2ª hanc tertiam dices qdlibet decretm ē infrustrabile: ɡº decretm quo Deus oipoām parat ut cum volunte creata ɔcurrat ad effus liberos, ē infrustrabile; coenterqᵘ pōt Deus ex illo cognoscere futura libera.

Retur nandō aňs. qª solm decretm efficax hēt infrustrabilitem. pterea sine decreto etiam inefficaci possumus dinguere qd intendit quasi efficienter, et qd fraster intendit. obtm causare intendit efficienter qª ē volūtas ꝑducendi actum liberm creatm, et circa hoc ē frustrabile ne libertem lædat. qd fralter intndit, ē ɔstituere poām indifernt em qntm ē ex parte sua ad actm et negoēm actus, ita ut actus libere euadat si ꝑducat, et negāo similiter libera sit si omittat actus. et circa hoc ē infrustrabile qª siue ponat siue n ponat actus, poā voluntis manet indifrens circa utrumqᵘ

Caput 6

V. Deus cognoscat futura ex alys ꝑfectionibus

Præter intentionales actus se habentes ꝑ modm actus 2ⁱ reperiuntur in Deo ꝑfectiones aliæ ꝑ mdm actus primi qualis ē essā, oipoā, ctᵃᵉ. de quibus in ꝑsenti capite quærimus ut seruire Deo possint ut media ex quibus cognoscant futura. et prius de essā dinā sit sermo, tum qª nobilior et prior cæteris, tum qª ex ipsa ad alias fale decendemus.

Primo dicendm qd futura nequeant a Deo cognosci ex sua essā ꝑfect. et a priori nam essā dinā cum nullo futuro ɔnectit: ɡº ex essā dinā nullum futurm pōt cognosci. coā pat ex dictis. aňs ē de fide. ɔfirmo nam essā diuina magis absoluit a ɔnectōe cum futuris quæ causet, qm volūtas creata ab actibus quos elicit: sed qª volūtas creata n ɔnectit cum suis actibus quos elicit nequit Deus in volunte creata cognoscere suos actus: ɡº nec Deus in sua essā futura.

Dices lt in essā utcunqᵘ n possit Deus cognoscere futura, posse tn cognoscere illa ex supposiōe futuriois, qª sic essā ɔnectit cum illis. solutio hæc et doctrina qm ɔtinet radicitus euellenda qª illa frequenter utunt. DDᵉˢ: etenim qndō rogant an Deus raōe alicuius perfectiois intrinca sit obtm frāle respū crearum existentium, Rndent Deum absolute et simpliciter non ee obtm frāle qª n ɔnectit cum creis existentibus, ēe tn ex supōe qd existent creā qª sic ɔnectit cum illis. et in eā difultē qua supra egimus an futura cognoscat Deus ex ideis

eodem

eodem modo Rdent et eodem mô de dinâ essâ si gerat munus spei. Vid P Montoya de sciâ disp: 24. qui pluribus sequit hanc doctrinam

Illa mihi displicet. nam illa ppositio Deus cognoscit futura ex essâ dinâ suposita futuriôe crearum, dupliciter intelligi pôt. 1º qd ex essâ dinâ simul cum futuriôe cognoscant futura. 2º qd stante futuriôe cognoscant futura ex sola essâ. 1m nec ê ad rem nec ad mentem horum DDum. n ad rem qa loquimur de medio adquate dincto a futuris, alias n tam ex alio quam in se l ex se cognoscent futura. pz. Ferquam qd similiter dici posset futurum ex qualibet re etiam disparata cognosci suposita futuriôe, v g angelm ex ligno etta qa dinctm ex angelo et ligno onectit cum angelo, qd tn nullus admittit. est etiam extra mentem horum DDum ut pât ex eorum scriptis, ubi tantm intendit quod suposita futuriôe crearum tangm odiôe, sola essâ determinet ad cognoscenda futura. hoc tn apte reijcit qa etiam suposita futuriôe creaturarm Deus n onectit cum creis: gº suposita futuriôe crearum nequaquam ex solo Deo cognosci pôt creâ, coâ pât. anis probo qa lt Deus et creâ existant, adhuc Deus n onectit cum existentia creâ, etiam ex supoê, hec n onectio ê pdicatm nariam qd negt a re otingente qualis est futurio creâ pendere: gº si seclusa futuriôe creâ n dat in Deo talis onectio ut certm est, nec dabit etiam ex supiôe qd existat creâ qa talis supio otingens ê.

Reijcit 2º ut unum obtm cognoscat ex alio, nessum ê qd ex onectiôe pse unius resultet statim alterius cognio: sed lt creâ suponant futurâ n resultat eorum cognio ex pisa cogniôe dinâ essâ. gº lt psuponant futurâ n resultat onectio et consequenter n cognoscunt ex dinâ essâ, pr min qa si statim resultaret cognio creâ ex l pisa raôe essâ, lt futura n essent futura, resultaret cognio eorum ex dinâ essâ, nam dimanaô cognitionis pr futura ex cogniôe essâ est oio necessaria et ineuitabilis, qa hoc ê l odiô cogniôis qua Deus unum ex alio cognoscit, qd videlicet nario et naalter dimanet ex cogniôe illius obti qd tangm medium inseruit ad illius cognoscendm.

3º. nam ut Deus cognoscat unum ex alio requirit, qd illud aliud secundm se onectat cum obtô qd ex illo cognoscit; at nec essâ nec pdicatm aliud Dei secundm se onectitur cum futuris ut decebunt: gº etta. pr ma: nam illud aliud se hêt ut ans obtiaum ex quo p virtualem discursm atingit illud qd ex alio cognoscit, et ideo resoluit in hanc causalem qa dat hoc obtm, dat illud, quod sane vera ëë n pôt ex pisa coexisteâ utriusqz obti nisi ulterius illd qd afert ut caâ heat onectoêm cum extremo qd ex eo infert. ofirmo qa defectu huius onectoîs n onectunt actus liberi, lt re-

seipsa futuri, ex volunte creata qa ista secundm se n connectit cum suis actibus, et si ne ex quacunq re quantumuis disparata dici posset cognosci futura supposita futurit[ione] qd absurdm est.

Demq reijcit qa perinde dicere futura cognosci ex creata supposita futuritioe, ac dicere ex sola pmissa maiori, supposita minori ut cdioe, deduci cons in discursu formali. et e 2a ex sola pmissa minori supposita maiori tanqm cdioe qd nullus admittit. praeterea posses dicere qd aial cstituit hoiem solm supposita roali ut cdioe. et e 2a qd solum roale cstituit hoem supposito aiali ut cdioe. et sic innumera finges 2a bonam philosophiam. vid: tract. im q.e 4a cap. 2o.

Ex his aperte deducit futura n cognosci ex oipoa nec ex creata a volutate simul a diuisione. nam quocunq mo cssiderent ista perfectiones absoluuntur a cnectoe futurorm.

Caput sextum

An ex psentia in omni aeternitate si daret cognoscerent futura.

Cum eiusmodi psciā n det ut ex quaest.e 4a huius tractatus cstat, certm e qd n sit rao nec medium ad eiusmodi futura cognoscenda. quaestio go solm e an si talis psentia daret esset medium sufficiens ad cognoscenda futura. dico sufficiens qa cum cognoscant defacto cognoscant defacto sine hac psentia, certm e qd si daret n esset requisitm ad futura cognoscenda, nam adhuc suffentr cognoscerentur ex alio capite videlicet ex quo defacto cognoscunt

Dicendm go est coexisteam futurorum ab aeterno si det sufficere tanqm medium ex quo futura cognoscant. pr tali coexisteā neqt ee qn obtm coexistens aeternitati, tempore sit futurum ut Tomistae oppugnant: go tali coexisteā suffens medium est ad futura cognoscenda in tempore ponenda. coa pat. tn haec resolutio temperari debet iuxta limitoem subijciendam infra.

Vbi iam vides pdictm medium cflari ex aeternite Dei et ipsomet obto futuro, perindeq n ee adaquate dinctam a futuro qd ex tali medio cognosci[t]. vides praeterea quamlibet partem seorsim n ee medium ad futura cognoscenda nam aeternitas dina n het cnectoem cum futuris qa sine illis ee pot. futurum a lt n ee pot sine seipso, n tn e medium ex quo ipsum cognoscat qa secum ipso mil connectit. nec cognio obti ex seipso e abstractiua, qualis det ee ea qua cognoscit obtum ex alio. demq cum futurm in tempore nario petat hanc coexistentiam ab aeterno (ut Thomistas omitimus) fit ut ex existeā futuri in tempore cognoscat etiam Deus coexisteam eiusdem futuri in aeternite, qa sicut bene valet, antixpus existit ab aeterno: go existit in tempore, sic valet antixpus existet in tempore: go coexistet aeternitati ab aeterno.

Nec alia duo notatu digna omittam. im qd lt coexisteā in aeternitate

cognos

cognoscat res ut exituras in tempore et e 2º. nihilominus ea duo obiecta cognoscunt etiam in se. unde licet p impossibile Deus unum ex illis obiectis n cognosceret, cognosceret aliud, q. Deus nullum obiectum cognoscit in alio qd etiam n cognoscat in se.

3m. ē futurum ut tale duo dicere, ex negoem de psenti et existeam in tempore futuro. Jam qº licet daret ea coexistea futurorum in aeternite, n cognosceret Deus ex illa negoem futuri de psenti sed solum existeam in tempore. raō primi est qª talis coexistea n peteret negoem futuri pro aliquo instanti psenti qd antecedat ad existeam futuri pro sua differa temporis; qn imo talem negoem excluderet qª peteret ut semp futurum esset psens aeternitati diuinae pro toto etiam illo tempore qd antecessit ad ppriam differam in qua existit. raō vº 2i est qª dari negt coexistea futuri ab aeterno qn futurum sit ponendum pro sua differa. hinc ē ut ex illa coexistea ab aeterno minime cognoscat futurum ut tale quatenus dicit negoem antem et existeam subsequentem, sed psise quatenus dicit existeam in tempore venturo, et hec ē limitaō quam supra pmisi.

Obycit. si Deus ex psentia quam het antichristus ad suam aeternitem, cognosceret ab aeterno illum ee exiturum in tempore, angelus etiam ex psentia quam het antichristus ~~in tempore~~ ad suum aeuum, cognosceret antichristum exiturum in tempore. qn imo ob eandem raoem cognosceret oes actus liberos a nobis eliciendos, qd absurdum ē. pr sequela. nam eo ipso qd antichristus l quiuis actus liber coexistat aeternitati diuinae ab aeterno, coexistit etiam angelo ab initio sue productois. Rᵉᵒ unum e duobus mihi psuaderi, l qd talis psentia n det ab aeterno, l qd si detur ut modo supono, angelus n het vim ut naaliter cognoscat oia obiecta sibi psentia. nam his duobus admissis euidens mihi est qd angelus cognoscit naaliter oem rem futuram, nam fale id deducet ex coexistea quam cum ipso het ab initio mundi. aduerto demum n cognoscere Deum qua differa temporis sit producendus antichristus, psise ex coexistentia in aeternite, hec n psentia oibus futuris comunis est, nec tn aequaliter coexistunt in tempore, à existent.

Caput Sextum.

Alijs dubitationibus Respondet.

Rogas adhuc id an coexistea futurorum in aeternite si daret esset raō cognoscendi futura quantumuis psuponi deret ex parte obiecti ut futura cognoscerent eo mº quo psuponunt ipsa futura. Rᵉᵒ negantur id. nam ut futura cognoscant sufit psuponi ut futura pro sua differa temporis qª sic n exponit frustraōi diuinae cognōis. 2º nam qndo ex caā naaliter dimanat efus, neutiquam iste psuponi debet ex parte obiecti ut caā cognoscat, qª satis ē ut caā psuponat ut mā circa quam versat diuinā cognio. sed futurorum coexistea in aeternite se het ut efus

demanans ab existeã futuri in sua dif.ra iuxta Tomistas dicentes ideo res ab aeternitate existere q.a existunt in sua ppria dif.ra temporis: g.o hoc existea requirit ex parte obti ad cognioẽm dinam.

Rogas. 2.o an coexisteã quam futurum hẽt dum existit in dif.ra cum Deo, p supponi deat ex parte obti ut futurm cognoscat sicut p supponi dẽt ipsm futurm. Re negantes q.a coexistea futuri cum Deo pro illa temporis dif.ra ẽ efus subsecutus ad existeãm futuri, cum prius sit rem existere in se quam coexistere Deo: g.o talis coexisteã n prequirit ex parte obti ut futurm cognoscat. afirmo. nam ut futurum cognoscat, solm p supponi dẽt ex parte obti ipsum futurm, et qdqd futurum psupponit: sed futurm nec ẽ coexisteã cum Deo nec hanc coexisteãm psupponit q.a potius coexisteã subsequit ad futurm cum sit illius efus. g.o eiusmodi coexistentia n dẽt p supponi ex parte obti ut futurm cognoscat.

Dices ut futurm cognoscat certo, dẽt p supponi futurm, et dẽt psupponi Deus tanqm caã q se requisita ad futurm: g.o dẽt psupponi duplex existeã, altera imediate, videlicet existeã futuri. et alia mediate, videlicet existeã Dei: sed duplex existeã ẽ coexisteã. g.o etta.

R.2 utramq existeãm psupponendm ẽe n tn colective sed disiue. ideoq n psupponendm ẽe coexisteãm q.a hoc n ẽ duplex existeã, sed duplex colective; qd inde pat, nam cum coexisteã sit efus resultans ex duplici existeã tanqm ex duplici caã intrinca, narium est qd utramq supponat existeãm, et tn ideo existeãm n supponit disiue. p.co existeã n ẽ p se duplex existeã, sed duplex colective. iam g.o in casu quo loquimur n p supponit ad cognicẽm dinam de futuro duplex existentia simul sed divisiue. nam imediate supponit futuri existeã, et mediate existeã sine qua existere neqt futurm. pars p.co coexistentia supponit aliam partem, n tn supponit coexisteãm, nec illam causat nisi a posteriori hãc.

Rogabis 3.o an si p impole futura existerent in sua dif.ra, qn Deus illis coexisteret, possent tn certo et evidenter a Deo cognosci prius quam essent, si Deus existeret anteqm essent et eadem efectiuã vi pollleret qua modo. R.eo afirm.e 1.o q.a eatenus ad cognioẽm de futuris requirit.o existeã pro illo tempore quo existunt quatenus requiritur existeã futuri quae dari neqt sine existeã Dei. g.o si supponat hoc impole qd videlicet existant futura, lt Deus n existat, poterunt a Deo aeq bene cognosci ac modo. 2.o nam existeã futuri defacto solm requirit imediate ad cognoem Dei, existeã v.o dina solm mediate requirit quatenus defacto neqt existere futurm sine Deo. unde ex suppositione qd futurm n exigat Deum ad existendm, nec mediate nec imediate requirit existeã Dei pro illa dif.ra qua futurm existit, adhoc ut terminet cognioẽm dinam.

3° nam futurum in eo casu esset cum veritate cognoscibile, et divinus ictus esset infinite perfectus: ergo cognosceret futurum. 4° nam astrologus evidenter cognoscit res futuras licet illis non sit coexistiturus quia ab ipso non pendent sed aliunde habent esse. at hoc modo se haberent futura tunc respectu Dei quia non penderent ab ipso sed existerent vi aliarum causarum ut suppono: ergo licet Deus illis non coexisteret cognosceret tamen eas. vide dicta tract.u 4i. q.a 4a. cap. 10.

Ex hoc infertur quod licet cognitio divina non pertingeret usque ad futurum pro sua differentia temporis sed antea fineretur, tamen futura atingeret et ea cognosceret si aliunde essent existitura. patet ex dictis quia non existente Deo non existeret eius cognitio: sed licet Deus non existat simul cum futuris, adhuc illa cognosceret: ergo licet cognitio Dei non existeret simul cum futuris, adhuc illa cognosceret.

Quaestio septima.

An Deus cognoscat futura in se.

Communissima est affirmativa sententia contra Tomistas oppositum sentientes vide P. Montoya. to: de scientia disp: 29. hanc ego sententiam approbo et probo sic. nam ex suppositione quod obiectum sit futurum pro sua temporis differentia, determinatur ictus divinus ob suam infinitam perfectionem ad illud cognoscendum: ergo cognoscit illud in se. consequentia patet ex dictis quia tunc obiectum cognoscitur in se quando secluso quovis extrinseco tangitur ex sua determinatione. antecedens probatur nam ictus divinus ratione suae perfectionis est necessitatus ad omne verum cognoscendum: sed ex suppositione quod obiectum sit futurum iam est verum ab aeterno cognoscibile cum veritate: ergo ex suppositione quod obiectum sit futurum pro sua differentia, Deus ad illud cognoscendum determinatur.

Dices futurum contingens creatum et defectibile est, ergo ex illo neque accipere veritatem et infallibilitatem divina cognitio, consequenterque neque ad illud terminari in se. Respondeo concesso antecedenti nando consequentiam quoad primam partem. nego itaque veritatem divinae cognitionis non desumi ex obiecto creato, nam ut saepe dixi quod ut actus etiam divinus sit verus, requirit formaliter ex obiecto quod representat licet defectibile sit: et licet cognitio divina petat obiectum ita esse, non ideo formalissime vera est sed quia obiectum ita est: sicut licet aqua petat frigiditatem, non ideo formaliter ~~vera~~ est frigida, sed quia reipsa habet frigiditatem. alias non posset ab aqua expelli frigiditas, sicut neque expelli existentia frigiditatis quae essentialis est illi.

Circa certitudinem autem et infallibilitatem divinae cognitionis fateor non desumi ex obiecto, nam obiectum ex se aeque se habet ad divinam et creatam cog-

noem, et intus creatam non reddet infallibilem et certam. sumitur quoque ex confectione divini intellectus qui nunquam in eius cognitionem prorumpit nisi supponat obiectum eo modo quo enuntiandum est et quia creatus intellectus fertur plerumque ad id quod non est, falitur eius cognitio; si vero vera sit non est adhuc certa et infallibilis, sed exposita falsitati quia ex se est apta ut cum negatione obiecti quod representat, coniungatur. Dices praeterea futura contingentia libera antequam sint non habent determinatam veritatem quia sunt indiferentia ut sint et non sint. ergo priusquam sint non possunt determinate cognosci. iam supra quaestione 2a huius tractatus cap 3o dilui hoc argumentum. modo solum adverto illam vocem priusquam apellare posse supra tempus vel supra futuritionis suppositionem. supra tempus quando denotat futurum non habere determinatam veritatem antequam adveniat in quo realiter existit, et hic est falsus, nam per totam aeternitatem antequam adveniat illud tempus, habent determinatam veritatem, determinatam inquam, id est reipsa ponendam, vel determinatum, id est necessariam ex suppositione quod sit extiturum.

Supra suppositionem futuritionis apellat, quando denotat futurum antequam supponatur futurum non habere determinatam veritatem, quia tunc nec ex se nec ex causa habet eam determinationem. et hunc sensum adhuc iudico falsum, nam priusquam futurum supponatur futurum in se, iam habet determinatam veritatem, non quidem in causa quia haec non connectitur cum futuris ut supra dixi, sed in obiecto scientiae media et purificatione conditionis, ex quibus infallibiliter a priori deducitur ut ex dictis patet.

Quaestio 8a

Qua ratione Deus cognoscat actus suos liberos.

Caput 1m

Dificultas duplex expenditur.

Deum cognoscere suos actus liberos certum est quia cognoscibiles sunt. et a nobis ita cognoscuntur. ideo praesens dificultas solum est circa modum, in quo tria discutienda; 1m an Deus cognoscat aeternitatem quam habent decreta, per se requiri ad futuritionem creaturae, quod est idem ac rogare an creaturae quae fiunt in tempore petant ut existat et cognoscat decretum divinum esse ab aeterno. 2m an scientia visionis qua Deus intuetur de facto decreta existentia prior sit a posterior decretis. 3m an Deus cognoscat sua decreta ut absolute futura. 3a haec dificultas in sequenti capite decidetur.

Igitur circa 1m existimant omnes Tomistae nihil posse esse futurum nec ut tale a Deo cognosci quin Deus ab aeterno id decreverit, et consequenter tale decretum ut existens ab aeterno per se requiri tam ad futuritionem rerum quam ad scientiam visionis de rebus futuris. Oppositum iudico verum. Cum Montoya disp

25 de scia . sec: 8. et alijs doctis RR. Pbus qui tanquam indubitatem suponunt
oia decreta diua hoc ipso qd in Deo negiant defacto fuisse ab æterno nec
potuisse in tempore incipere raõe imutabilitis diuæ. hoc oes in psenti supom
mus qdqd sit de veritate doctrina quæ spectat ad maam de volunte. solm
2o rogamus an ea decretorum æternitas exigat ab ipsis futuris ut existantin
sua difra temporis, et ut existentia cognoscant.

Probo ã negiãm partem 1o nam ideo futura peterent decretm ab æterno qa
decretm est illorum caa: sed hæc raõ e nulla: go ctã. ma. e aduersariorum
fundamentm. min: pbat. nam etiam voluntas creata nec n et habitus sunt caa
futuri qn tn iste petat ut voltas l habitus ab æterno sit. et sane decretm
diuum n est caa in genere phico sed intentionali quatenus aplicat oipoam a
qua sola phice pducit efus. at voluntas et habitus phice Ocurrunt, et re
quirunt saltem ad actionem, et hæc nec diuinitus ee pot sine illis: go cum
futura n exigant voltem nec habitm ab æterno, a fortiori nec decretm, sed
ea æternitas quæ in illo dat petit a pfectoe diua, et e futuris p accidens;

2o qa si p impole Deus hodie Ocipere nouum decretm quo vellet efaciter
alium mundm pducere, talis mundus pduceret, et ab æterno fuisset futurus: go
decretorum æternitas p accidens e ad futura. Ofirmo. nam efus tantm exi-
git ut caa sit qndo pducit, n qd antea extiterit: go futurm solm exigit
qd adsit decretm pro ea temporis difra, qdqd sit an extiterit qd p accidens
est futuro. ans pbat nam respu Obustionis hodie pcedentis ab igne, p accidens e
antea extitisse ignem cum æq bene possit hodie Obustionem facere si hodie
inciperet ee.

Ex his, Ostat ad sciam visionis de futuris p accidens ee qd decreta
pducendi futura dent ab æterno. pat qa scio visionis dat eo ipso qd futura
dant: sed ut futura dent, p accidens e qd dent decreta ab æterno: go ut scia
visiois det p accidens e qd decretm sit ab æterno. Ostat etiam ad sciam
visionis de decretis p accidens ee qd decreta sint ab æterno, nam si p impole
existerent in tempore solm, adhuc a Deo cognoscerentur. est quidem p se ut ex-
istant ab æterno, ut sub eiusmodi existntia cognoscant, tn p accidens e ut absolute
cognoscant. Ostat demiq qd lt defacto Deus cognoscat sua decreta ut existntia
ab æterno, n tn cognoscit æternitem p se requiri ad futuroem l ad sciam vi-
siois terminatam ad futura, l ad illam quæ fert circa ipsa decreta.

Jam pro 2a difultate dico sciam qua Deus videt sua decreta existere
ab æterno posteriorem ee naa suis decretis ut existentibus ab æterno. pat
ex dictis in hoc tractu qa qa ideo Deus videt rem existere qa existit et n

e 2a

e 2ª: gº ideo Deus videt existere ab æterno sua decreta qª vere sic existunt: gº qd existant ab æterno prius ē qm̄ qd ita cognoscant· unde cstat qd scia visionis qua Deus futura creata videt, etiam ee posteriorem naā decreto quo cducunt· pāt qª talis scia posterior ē ipso futuro: sed posterius ē qm̄ decretm a quo causat: gº scia de futuris posterior qm̄ decretm quo futura causantur

~~cognoscuntur~~

Caput 2m.

Ultima difficultas.

Ea est an Deus cognoscat sua decreta ut absolute futura, nam futuritio realis omnino repugnat decretis divis utpote ab æterno existentibus, sed virtualis vel raōe.

Affirmant aliqui RR.es et cbant. qª scia visionis qua Deus ccpria decreta cognoscit ut existentia prior ē decretis: gº cognoscit decreta ut futura et posteriora. sed cstat hanc raōem ee nullam qª sicut scia visionis de pecato antixpi v g: posterior ē naā qm̄ pectum. ita scia de decretis posterior ē naā decretis. et sicut scia qua Deus cognosceret actum liberum creatm existentem ab æterno, n esset prior tempore nec naā eiusmodi actu, qn potius esset naā posterior lt tempore simul, ita scia quam Deus het de decretis ut existentibus ab æterno ● ē posterior naā decretis et simul tempore.

Nos gº ex dictis tract.tu 3º. q. e 3ª. fale expedimur a dventi diffulte, nam ibi cbavi Deum cognoscere aliquas suas pfectoēs ut futuras respu aliarum futuritione raōis, seu posterioritē raōis, v g. filius ē posterior patre. decretm de cducendo mundm supponit eius possibilitatis sciam. etcª. hinc apte colligo Deum Deum cognosere sua decreta ut futura, qª futura sunt in hoc sensu, suponunt n essam divam, voluntem, et sciam cponentem obcta circa quæ feruntur. nec modo ctendo qd hæc sit ccpria futuritio à prioritas. qn imo ex quæst.e citata supono ee minus ccpriam. tantm gº statuo qd talis futuritio qualiscunq sit, cognoscat a Deo in suis decretis qª ea dat, qª sicut lt ccpria distinctio n datur inter essam et proaltates, tn qª dat virtualis ut plures opinant, l saltem rationis fundamentalis ut nullus negare pōt, ea cognosit à Deo.

Demiq notes qd sicut in hac sentiā cbabili quam meo iudicio tenemur oēs admittere, dat inter essam et relaoēs quædam distinctio pcedens oem oparoēm et fictionem ilctus creati et vocat realis virtualis qª fraltr et ccprie n ē distinctio, sic ista futuritio quam ponimus in decretis et alys pfectionibus divinis realis virtualis est: realis qª pcedit fictionem ilctus. virtualis à qª n̄ fraltr et ccprie futuritio sed quasi æmulat illam quatenus obtinus cceptus unius pfectois divæ dicit pendere ab alia, coenterq pro suponere illam existentem prius qm̄ existat ista, qd multm de voce habet.

Tractatu:

Tractatus sextus de obiecto conditionato Divinæ Scientiæ

Quæstio 1ª

An Deus cognoscat futura libera sub conditione conducenti

Caput 1um.

Nonnulla præmittuntur & ut melius percipiantur dicenda in toto hoc tractatu gravissimo

&c &c &c

Futurum conditionatum vocat' illud q'd existeret si poneret' conditio precindendo ab eo q'd conditio vel ipsummet futurum realit' existat, aut n' v.g. si Petrus curvit movet, si Paulus audiret contionem converteret. hæc conditio potest dupliciter considerari 1° sec. se. 2° in ordine ad obm, q'd ex ipsa futurum ē, nam inde varia, diversaq' resultant gra conditionatorum

Si conditio sec. se, et n' in ordine ad futurum inspiciat' comperiemus illam ēē necessariam, contingentem, et impossibilem: necessaria ē q'do dicit: si Deus eēt Trinus et Unus, Petrus converteret. Contingens ē in hac pp'e si Petrus audiret contionem ageret poenitentiam. Impossibilis cernit' in hoc actu si quimera existeret Petrus illi coexisteret. Praeterea conditio sec. se potest ēē de preterito, de praesenti, vel futuro ut ex dicendis amplius constabit

Si v'o conditio atendat' in ordine ad futurum potest illa multipliciter se habere 1° inferendo futurum. illatione metaphysica, phisica, vel morali, et tunc pp'o conditionalis denotare solet hanc illationem 2° conducendo ad futurum licet n' illud inferendo, et tunc pp'o conditionalis ex communi acceptione significat existam futuri sub condit'e tamquam ab aliquo conducente. 3° futurum impediendo, vel retardando phisice, vel moralit', nam metaph'e n' potest q'a repugnat aliq'd ēē futurum sub condit'e qua nec divinitus potest coniungi; ut ex se patet, Et tunc pp'o conditionalis precise denotat coexistam futuri sub condit'e si det'. 4° nec conducendo, nec retardando, sed disparate se habendo, et tunc pp'o conditionalis etiam significat precisam coexistam futuri sub condit'e, nam ibi particula, si, equivalet, casu quo, vel, q'do

His g'o stat ut iis praemittamus quae certa sunt int' AA. ut inde ad controversa descendamus. Igit' apud omnes stat, Deum perfectiss'e cognoscere qualis sit conditio tam in se, quam in ordine ad obm q'd ex illa futurum ē etenim Deus cognoscit an conditio sit necessaria in se, contingens, vel impossibilis. Item an inferat obm futurum, an conducat, vel retardet, vel disparate se habeat ad illud; r'o ē q'a hæc omnia sunt evident' cognoscibilia, nec poterit Deus citra imperfectionem illa ignorare. Praeterea certum ē, Deum forliss'e et evident' cognoscere omnia illa futura, quæ metaph'e necesitate deducunt' ex condit'e; si hæc sit necesaria, sive contingens, sive impossibilis v.g. Deus forlit' habet hos actus si Deus existit ē ens, si Lapis eēt ho, rationalis eēt. r'o ē nam hæc oba sunt evident' cognoscibilia, et a nobis ita cognoscunt'. Denique certum ē pro qualitate conditionis, Deum cognoscere an obm sit extiturum, esto per talem cogn'em n' afirmet extiturum absolute. V.g. videt

videt ignem si applicetur passo combusturum illud, nisi per miraculum impediat. Cognoscit etiam voluntatem si moraliter prædeterminet non omissuram operationem nisi cum difficultate. Et valde probabile est, quod tunc voluntas operatura sit. Quando vero conditio retardat Deus affirmat non esse ponendum futurum nisi cum difficultate et probabile esse quod non ponat: ac demum quando conditio disparate se habet Deus cognoscit ex illa si det nullum desumi argumentum, etiam probabile, quod suadeat voluntatem operaturam potius, quam non operaturam vel è contra; verum horum omnium est quod eiusmodi conditionata sunt omnino necesaria de quibus nemo dubitat quod cognoscantur a Deo

Tota igitur præsenti controversia lis est an Deus certo et infallibiliter cognoscat ea futura conditionata, quæ non deducuntur omnino ex conditione sed hac posita contingenter existunt? Verum quia pro diversitate conditionum variaque ac diversa possunt excogitari futura cum quibus conditio non conectatur: ideo hanc difficultatem per sequentes questiones divisam dabimus. In hac autem solum est sermo circa ea futura quorum conditio iuvat ut existant de quibus ita statuo. Caput 2um Deus cognoscit libera sub conditione conducente.

Caput 2um.

Vtrum Deus cognoscat futura libera sub conditione conducente.

Conclusio hæc est ad mentem omnium DD nostræ Societatis nullo dempto. Defenditur etiam ab omnibus alliis AA. præter Thomistas, imo et a RR. Thomistis, qui convicti nostris ~~doctrinis~~ arguentis deserere coacti sunt opinionem antiquam, cui Mordicus olim adærebant ideo in hac conclusione probanda non multum immorabor.

Probatur quidem 1o ex Sacra Scriptura 1o Regum cap 13 vbi David consuluit Deum an si maneret Zeile venturus esset Saul ad ipsum capiendum? Iterum an si venirret Saul Zeilitæ tradituri essent ipsum David? Vtrique dubio Deus respondit affirmative: ergo sciebat Deus certitudine illa duo futura conditionata sub conditione non inferente sed conducente. 3o Reg. cap 31 non ingrediemini ad mulieres alienigenas certissime enim avertent corda vestra. Lucæ 10, et Math. 11. Væ tibi Corazaim, væ tibi Betsaida, quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in vobis olim in cilicio, et cinere pœnitentiam egissent. Sap. 4. Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius ~~egissent~~.

Probatur 2o

Pr. 2º ex Patribus qui saepe Deo tribuunt hanc sciam, l illam supponunt. ita S. August. lib. 2º de bono perseverantiae. cap. 9. et de praedestino: sanctorum cap. 14. et ubiq. suorum operum. S. Basil: hom.ª qd Deus n sit autor malorum. S. Damas: lib: 4º de fide. S. Thom: ad cap: 11 math: et 1ª parte quaest.e 92. art.º 1º. et alibi. alia apud nostros vide.

Pr 3º raõbus. 1º nam si poneret auxilium vocans Petrum ad cõversioem l converteret l n converteret? unum ẽ ex his duobus cõdictoriis eveniret q.ª n potest utrumq. poni nec utrumq. suspendi; alioqui suppositio illa videlicet ad cõversioem vocari Petrum n esset cõtingens, sed impossib q.ª cõdictoria inferret. iam g.º demus, Petrum ee cõvertendum. hoc obiectum cognoscit a Deo q.ª habet veritem cognoscitem. sed hoc obiectum ẽ futurum sub cõdicioe cõducente; g.º eiusmodi futura a Deo cognoscuntur.

2ª raõ. ex futuritioe absoluta cõversois sub auxilio absolute existente bene colligitur futuritio cõdicionata eiusdem cõversois sub hoc auxilio si det. v.g. Petrus vocat hoc auxilio ad cõversionem et cõvertit: g.º si vocaret hoc auxilio cõverteret: at Deus cognoscit futuritioem absolutam cõversois sub hoc auxilio realiter existente. g.º cognoscit etiam futuritioem cõdicionatam eiusdem cõversois sub hoc auxilio si daret. pat. coñ nam qndo unum obiectum infert aliud, Deus cognoscens inferens, cognoscit etiam illatum.

3ª raõ. nam Deus cognoscit an vera l falsa sit haec ppositio si Iudas vocaret uberiori auxilio ageret paeniteam, q.ª cum illa sit determinate vera l falsa ut ex logã suppono necessum ẽ cognoscat a Deo: iam g.º suppono ee determinate veram: Deus cognoscit eius obiectum ita ee: sed eius obiectum ẽ quodam futurum sub cõdicioe cõducente: g.º etc.ª praeterea Deus bene cognoscit an implenda sit humana pmissio, necne, v.g. cum aliqd Paulo pmitto si ponat hanc l illam cõditionem. demus g.º qd cognoscat adimplendam ee, iam Deus habebit hunc actum, si det illa cõdio cõgruens ad obiectum pmissum. dabit tale obiectum: sed obiectum huius actus ẽ futurum cõditionatum, sub cõdioe cõducente. g.º etc.ª

4º. nam ois ppoñ vera repitur formaliter in mente dinã: sed ppositio sub cõdioe cõducente est vera: g.º etc.ª coñ pat. maª ẽ certa alias Deum lateret aliqua veritas, et esset excogitabilis esset iterum pfectior dinõ, cognoscens, scilicet quae Deus cognoscit, et alterius veritem quam ignorat Deus. min: pat q.ª talis ppoñ cõformat cum obiecto, cum ita ẽ, qd si poneret cõdio daret obiectum enunciatum sub illa.

Mitto raões illas inde petitas qd admissa hac scia facile cõponat cum humana libertate divinorum auxiliorum efficacia, praedestinoñ et pvidentiae certitudo. etc.ª nam de his quae specialem cõtinent difficultatem, in suis locis fusius.

Caput 3m

Notantur aliqua oportuna.

Notandum 1º hac futura n cognosci a Deo ex cõdioe. raõ ẽ q.ª cõdio indiffe rens

indiferens ẽ ut sub illa det l n det obtm futurm; qd verum existimo, lt° odio moalter à phice conectat cum futuro, nam adhuc pot simplicit n dari futurm existente odioe: At medium ex quo aliqd cognosit, omnimoda necessite onecti debet cum obo qd ex illo cognosit. ut ex dictis ostat. cognoscunt g° pdicta futura in seipsis quatenus suposita infinita perfectione divini intelectus, et obtiva futurorm veritẽ, nessum ẽ qd Deus illa cognoscat.

Notandm. 2°. qd inter odioes oducentes et omnimoda nesitate n inferentes annumerari dent illa quæ phice l moalter inferunt obtm futurm. nam illa oducunt et n oio inferunt. g° assero qd futura sub eiusmodi oditionibus phice l moalter cognoscunt à Deo. pat ex dictis q̃a plus ẽ cognoscere futura sub odioẽ nullo mo inferenti l oducente quam sub odioẽ oducente et aliquomo infernte: sed Deus futura cognosit sub odioẽ oducenti et nullo mo inferenti: g° a fortiori cognosit quod oducit et aliquomo infert.

Notandm 3°. plura obtã odioata de quibus loquimur a nobis euidnter cognoscunt. probo. nam euident et naalter cognosimus futura et plura existentia absoluta sub circumstais oducentibus et n inferentibus: v.g. cum videmus hoem audita oecione oduerti: sed ex tali existeã absoluta ouersois sub oecione reipsa audita bene deducit futurio odioata eiusdem oecionis sub audita oecione. q̃a bene valet. res existit absolute sub his circumstais. g° si ponerent ista circumstaã res existeret: g° euidnter et naalter cognosimus plura obtã futura sub odioe n oio inferenti sed oducenti tantm

Notandm 4°. has pposiones odioatas sub odition n infernti sed oducenti posse here duplicem sensum et utrumq verum. prior ẽ qd futurm coexistat pcise sub odioẽ si det, et secundus ulterius qd ab eo pueniat tanqm a odione l principio, tã qd utrumq verum est, g° reuera futurm coexistet odioni si det, et ab illo prouenit aliquomo; et quidem eos sensus ee diversos, pat ex terminis ipsis, tum etiam q̃a oditionatis disparata vera est quatenus pcise significat coexisteam, et esset falsa si denotaret aliquam caalitatem in oditione respu futuri.

Notandm 5° has pposioes de futuro sub odione oducente n acipiendas ẽe in sensu illatiuo denotante conectionem inter condioem et obtm qd ex illa futurm est q̃a sic essent falsã et imposles cum significant onectoem ubi n dat nec dari pot. ulterius illa pposiones quæ denotant illatoem, etiam signifare possunt coexisteam, et sic here duplicem sensum quem nuper explicui. v.g. cum dico si det caã cum oibus requisitis ad operandm, dabit opão. pot etiam particula si n solm acipi illatiue, ut comunit acipit, sed etiam quatenus pcise dicit coexisteam operaois sub eiusmodi caã l quatenus oducentiam odiionis significat. raõ ẽ q̃a si particula indiferens ẽ ut subeat hæc oia significata. noto demiq pdictam sciam a nobis vocari mediam inter sciam visionis et simplicis itligentiã

qd dupliciter explicant. nam aliqui dicunt ee medium qa plus explicat quam scia simplicis intelligentiæ, minus vero quam visionis, nam p sciam simplicis intelligentiæ sola posibilitas significat, at p sciam visionis absoluta existea. p hanc ā sciam cditionatam significat existeā sub cdione quæ plus ē quam posibilitās, minus vero quam absoluta existentia. tenet gº medium sciā cdionata.

Alij vº censent ideo vocari medium qa participat aliqd de extremis. nam cum simplici intelligeā cuenit in eo qd eius obtm n requirat decretm actualiter existens. differt ā ex eo qd eius obtm liberm sit. at cum scia visionis cuenit in eo qd n requirat decretm actualiter existens. de nomine parum curo, dummodo constet hanc sciam in Deo dari.

Caput 3m

Solvuntur obiectiones aliorum.

Sed obycies io plura sacræ scripturæ testimonia quæ solm diecturaliter et n certam cognitioem de his futuris ctinent, qd ex inde pāt qa sæpius utit voce ista forte quæ dubitaoem sonat: gº Deus n certò cognoscit ea qa dubitanter ea pponit.

Rº in pluribus alijs locis n reperiri illam l similem aliam particulam. Rr 2º. talem particulam n inuere dubitaoem ex parte Dei sed cingeam et libertatem ex parte obti qd l inde manifestmē qa sæpius dum scriptura pponit Deum ut cognoscentem futura absoluta pserim libera, utit eiusmodi voce. nec tn dices p illam dubitaoem aliquam innui, sed in eius obtō. et quidem potius negarem Deo sciam istam cdioatam quam illam admittere incertam et dubiam qa minus absurdm videt.

Quoad Patrum testimonia quæ reycere vident hanc sciam. Rr SS Pp n excludere a Deo hanc sciam sed prauum eius usum, nam intendunt ca hæreticos Deum n pmiari bona opera quæ pcise videt ut cdioate futura, nec suplicio afficere peccā cditionatē futura. vid. Montoya. qui mira erudioe solvit Patrum testimonia

Obycies quælibet pposictio cditionalis significat illaoem obti futuri ex cditione: gº nulla cditionalis de futuro sub cdioē cducente et n inferente, pōt ee vera, qn imo dēt ē falsa et impolis, cum significat illaoem ubi n dar nec dari pōt. gº talis pposio n reperitur in mente dina.

Rª io nando ans qa pposio cditionalis ut supra notabam sæpe solm denotat existeam futuri sub cditione si det, nec significat illaoem ut videre licet apud peritos linguæ latinæ. Rº 2º me solm in psenti cendere qd Deus cognoscat obtm futurm sub eiusmodi cditione futurā, qd qd sit an pposictio sit propriæ cditionalis necne, qd de voce est. et ut illam vitemus cgruentius erit loco illius particulæ si aponere cum l qndo.

Ob: Ad ut Deus cognosceret futurm sub cdioē, opus erat ut cdioem cognosceret, sed illam n cognosit, gº etª. min: pr. qa n cognosit illam ut absolute futuram

futuram à 3ditionate nec ut polem: gº nullo mº cognoscit illam: gº n dat alius modus aris pr. nam ppposiõem 3ditionatem n exprimit 3ditio, nec ut futura nec polis ut euidens est, cum stare posset veritas pposiõis 3ditioális quamuis 3diõ sit impolis.

Rᵗ 1º hoc argtm formari posse 3ª pposiões 3ditioáles ubi 3ditio infert futurm quas tñ Deo nullus negat. probo nam eiusmodi pposiões n atingunt 3diõem ut futuram ł polem, gº nullo modo et coenter impotes sunt. Rᵗ 2º 3cesso anti nandõ coam, qª lt 3dio n atingat ut futura ł polis, atingit ut hipothesis sub qua si det, dabit futurum. et, sane qndõ Deus afirmat Pum à Paulo cognosci, n atingit Pum ut futurm ł polem: gº n opus est ut quolibet actu dino tangat obtm ut futurm ł pole.

Ob: gº nulla dat veritas 3ditionata de pñti ł pterito quæ quæ cognoscat à Deo sub 3ditione 3ducenti et n inferente: gº nulla etiam dat de futuro. Rᵗ 1º instando argumtm 3ª futura quæ nazis deducunt ex 3dioe. nulla ñ dat eiusmodi veritas 3ditionata de pñti et pterito quæ cognoscat a Deo gº nulla etiam dat de futuro. Rᵗ etiam nandõ aris gª dant eiusmodi veritates v.g. quando dicis, si Pus modo 3cionem audiret modo 3uerteret. si Paulus heri fuisset vocatus ad pñitẽam, egisset illam: imo nulla ẽ veritas 3ditionata quæ modo sit futura sub 3ditione respu instantis, a qua n sit etiam pñs respu talis instantis et pterita sub 3ditione respu subsequentis instantis.

Objicies demqʒ scia hæc tollit libertem: gº n ẽ admittnda. pr aris. nam hæc scia prior ẽ futurioe absoluta efus liberi et illam infert simul cum purificoe 3diois quæ prior etiam ẽ. gº tolit libertem. pat nam qdqd antecedit efum et infert, euertit eius libertem. hoc argtm sæpe inculcat in maa de auxilijs, de pdestinoe, quidea. etcª. prius vº quam illi satisfacio, aduerto valde dubium ẽe inter DD principium quo nititur, videlicet qd antecedit et infert operaõem destruere eius libertem. nam plures 3cedunt eficax decretm pedens absolutam futurioẽm efus imo et 3ditionatam sine detrimento libertatis. qd modo n disputo. aduerto pterea hoc argtm n tam ẽe 3ª sciam 3ditionatam quam 3ª futurioem 3dioatam quæ obtm ẽ illius. pat. nam futurio absoluta non infertur ex scia 3ditionata sed ex eius obtõ, sicut nec infert ex scia visionis quæ videt purificata 3ditionata, sed ex ipsamet purificoẽ 3ditionis, gª coeas obtinum quales ẽ futurio absoluta n infert ex pmissis formalibus sed obtiuis ut pat in omni discursu. deinde ablata scia et pseuerante futurioe 3ditionata pmanet tota vis argumenti qª dat principium aris et inferens operaõem absolute futuram, videlicet 3ditionata futurio et purificaõ 3ditionis

His gº notatis. Rᵗᵉᵒ sciam 3ditionatam quamuis demus qd inferat et antecedat, n euerteret libertem futurioẽs absoluta qª n omnino antecedit, seu n antecedit secundm substaãm ut loquunt nostri, sed secundm statm futurioẽs ~~3dioatæ~~ absolutæ, nam idem actus qui futurus ẽ, ẽ absolute et 3di-

ǝditionate et absolute futurus, et scia n antecedit, sed sequit ad futurioem ǝditionatam, unde n antecedit sed subsequit ad futurioem ~~[illegible]~~ absolutam. Secundm substantiam qdqd sit an antecedit secundm statm futurioīs absolutā qd n sufit ad evertendm libertatem ut pat in scia visionis quæ lt antecedat futura secundm statm existendi, quatenus prior ē tempore quam futura, n destruit tn eorum libertatem, qa posterior ē futuris quoad substāam, nam ideo dat scias qa dant futura.

Quæstio 2a.

An Deus futura cognoscat sub ǝditione retardante.

Dupliciter intelligi pot qd ǝditio retardat et impediat futurm. 1o inclinando in oppositam partem sed n inferendo. 2o illam inferendo phicē vel moaliter, nam metaphisice neqt inferre, cum impolē sit ut supra notavi ut res sit futura sub ǝdioē quæ metaphicē inferat eius ǝadictorium. prioris go generis ē ista ǝditionalis si Petro pponeret motivum ad n pecandm adhuc pecaret, ubi ǝditio impedit aliquomō pectum, et allicit voluntem ad eius negoem, unde eam nec phicē nec moaliter allicit seu infert. posterioris vo generis sunt ista. si aplicet igni stupā, n ǝburet illam. si Petro det auxilium moaliter nessitans ad n pecandm, adhuc pecabit; in quibus prior ǝditio phicē infert ~~[illegible]~~ negoem futuri, posterior moaliter.

Igit certm est a Deo n cognosci futura sub ǝdioē sic impediente ut inferat ǝadictorium qa talia futura n dant, nec dari possunt, qn imo cognoscit eorum ǝadictoriam qd nario verum. v g Deus afirmat qd si dent cāā necessaria et oīa requisita antecedentia sine ullo impedimento, dabit opāo, nec cognoscere pot qd det operaōis negāo, cum ǝditio ǝnectat cum operaōe omnimoda necessitate. quapropter tota dificultas ē circa ǝditiones alias quæ lt impediunt, n inferunt, l si inferunt solm ē phicē l moaliter.

De his go dicendm ē a Deo cognosci. sic ǝa nonullos etiam ex nostris opinor, qui tn incoēnter procedunt ut ostendo. nam ideo Deus cognoscit futura sub ǝdioē ǝducente, qa reipsa darent si poneret ǝditio, sed plerumqz daret futurm sub ǝdioē retardante si poneret ǝditio. go hæc futura debent etiam a Deo cognosci. Dices latm ēē discrimen qa propositio ǝditionalis denotat illaoēm saltem ǝtingentem sive causalitatem ǝdiōis ad futurm qualis dat in futuris de quibus in pñti quæst.e at qndo ǝdio retardat nullam het caalitem respu futuri, et consequenter neqt cum veritate cognosci pposioem ǝdnalem.

Sed ǝa vo qa falsum est qd semp ǝditionalis pposio significet causalitem l ǝducentiam inter futurm et ǝdioem, cum sæpius denotet solm existeām futuri sub ǝditione si det ut ex dictis pat. Et sane similiter dici posset cum Tomistis denotari semp pppoem ǝdioalem illatioem

illaoem nariam, ideoq n refini in Deo pposicoem ddictionalem de futuro sub ddioe dducente, qd nullis ex nostris admittit. Da 2o f hanc pposicoem sic explicatam, tota lis ad voces reducit, videlicet an vocari debet ppoo ddioalis ea quae islam significat coexisteam. et ut difultas de re sit utaris quaeso his vocibus Cum l qndo, Pus, l casu quo Pus vocaret ad n pecandm adhuc pecaret et Deus hoc cognosceret. qdsi ocedas hanc cognioem, mihi das qd de re otendo.

Deinde pbat eadem sentia et simul ostendit eoram inconsequentia urgendo raoes in pcednte quaest.e factas pro cognioe dina de futuris sub ddioe dducente. 1a si n daret auxilium ad pecandm, pecaret Pus l n? unum n e duobus ponendm nario, et illud a Deo cognosit defacto. demus go qd ponendm esset pecatm, illud mo cognosit a Deo, ut ponendm in ea hypotesi: iam go Deus cognosit pectum ut futurm casu quo daret auxilium retardans.

2a. nam defacto Pus peccat sub auxilio retardante pecatm: go verum e qd pccaret si daret auxilium retardans pectm. pbat coa nam ex futurioe absoluta rei sub ista ddioe realiter existente colligit aperte futurio ddionata eiusdem rei sub eadem ddione, si det. etenim stare n pot qd, hae duae pposicoes vera sint Pus vocabit ad n pecandm; Pus pecabit, et qd haec vera sit, si Pus vocaret ad n pecandm, n pecaret. nam ex ista simul cum purificioe ddiois, inferret n pectum, et coenter, simul daretur pecatm et n pecatm. go stante veritate illius duplicis pposiois absoluta, narium e qd pposio ddionalis enuncians pectm sub auxilio retardante vera sit

3a. nam Deus cognosit an pposio creata quae futurm enunciat sub ddioe retardante sit vera l falsa, cum nario deat here veritatem a falsitatem. demus go qd cognoscat ee veram. go Deus cognosit eius obtm ita ee: sed eius obtm est futurm sub ddione retardante: g etc. 4a. nam pposio enuncians futurm sub tali ddione plerumq vera est; go repit fralter in mente dina, ubi det ee quaeuis pposio vera. demiq haec doctrina ofirmabit ex dicendis quaest.e segnti.

Quaestio 3a.

An Deus cognoscat futura sub conditione disparata.

Caput 1m

Respondetur afirmative.

Conditio disparata est illa quae nec iuuat nec retardat obtm qd ex illa futurm e, sed impertinenter oio ac disparate se het. v g si Iuxta dormiret, Pontifex vigilaret. ubi da P. Erike. disp. 7a cap: 10. notandm has pposioes disparatas n in eo ab alijs diferre quae sunt de ddione dducente, qd in disparatis afirmet utrumq extremum videlicet ddio et obtm qd ex ea e futurm. in alijs vo de ddione dducentes n afirmet ddictio sed obtm pcise futurm. in quo fallitur egregie, nam utriusq generis pposiones tantm enunciant unum obtm, videlicet id qd futurm e, et circa con

condiōnem ā nil decernunt, sed illam afirmant pēise tanqm̄ hipotesim sub qua daret futurm. quis n̄ dicet p. supradictm actum afirmari qd Turca dorminet, sicut afirmat qd Pontifex vigilaret. qd si dicas, efecto dicere licebit p hanc ppōsiōnem, si Pus vocaret cuerteret, n. solm afirmari cuersiōem sed etiam vocaoēm, cum idem repsentandi modus sit in utroq actu.

Ergo inquirimus an Deus certo et euidenter cognoscat futura sub cdiōne disparata. vocari solent hæc futura disparata, sumpta denominoe a cdiōne quæ disparate se hēt respū futuri. negant plures ex nostris. Vasq. Praepositus. de certoē de sciā media ad finem 1ᵃ partis dub 2º. nº 13. afirmat Arigª cum alys disp: 21. sectᵉ 7ª. Cui sentiæ acquiesco. imo iudico nario amplectendm a nostris DDbus ni velint coām deserere, qª raoēs factæ superius pro cdiōne retardante et cducenti eodem mō hic urgent.

Nec recurrere possunt ad naturam ppōsicōum cditionalium quæ semp denotant ex parte cdiōis habitudinem causæ principy, cdiōnis etcª. nam hoc in quæstione pcedente refutatm est, et ulterius refuto. nam si hæc ppōsiō Pus cuerteretur si vocaret, denotat cuersionem ponendam ex vocaoē tanqm ex caā l requisito, et ea ppōsiō vera ē qª cuersio reipsa ponenda esset ex vocaoē si daret. gº verum etiam est dicere qd poneret cuersio si daret vocaō, lt n denotet qd cueniat vocatione a cuersione sed solm pēise qd coexistat simul cum vocaoē. pat coā. nam de omni eo qd cuenit ex alio, verum ē dicere qd cum illo ciungit, lt n exprimat qd ab illo cueniat. gº n solm est vera ppōsiō cditionalis denotans coexisteam futuri ex cditione, sed ex illius veritate colligit veritas alterius conditiōalis tantm exprimentis coexisteam futuri sub cdiōne lt n ex cdiōne...

Vrgeo pterea demonstrando eorum inconsequentiam. gº si Deus n cognosceret futura disparata, nec cognosceret illa quæ sunt de cdiōne cducente. sed hoc ē falsum: gº etcª. pr maª. nam in cdiōne cducente claudit etiam disparata, v.g. cum Deus afirmat qd Pus cuerteret si vocaret, exprimit ex parte conditiōis vocaoēm quæ cgruit ad cuersionem, sed etiam locum et tempus in quo vocaō cfertur, atq plura tunc ocurrentia quæ p accidēs se hēnt ad cuersionem v.g. qd det vocaō in instanti quo Pus navigat, sedet etcª. cfirmo. qndō Deus cognoscit futura sub cditione cducente l cognoscit sub eis omnibus quæ ocurrerent qndō poneret in re cdiō, l n? si 1m. gº cum plura tunc ocurrent imptinentia, iam Deus cognosceret futurm sub imptinenti cditione. si 2m. gº Deus n cognoscit futurm sub omni cditione, quæ reipsa daret si poneret in re cditio l ex obtm qd ex illa dicit futurm, qd ab ipsis negat.

Vbi notari dēt hoc argtm in mea sentia parum urgere. nam ut infra dicam opus n ē ut futura cognoscant a Deo, qd ex parte cditiōis aferant oīa quæ reipsa sunt cditio, lt p modum caæ l requisiti cducentis se hēant. at in sentia aduersa valde urget ad hoiem qª censent Deum n posse cognoscere futura qn ex parte cditiōis aferant oīa quæ hipotesim cstituunt.

Deniq; predictæ conditiones frequentes sunt in sacro textu. 4º reg: cap. 2º ubi Elias ad Eliseum ait si videris me quando tollor a te erit tibi quod 1039
postulasti, si autem non videris non erit. in quo textu duplex futurum continet
sub conditione disparata. nam ut spiritus Eliæ quod Eliseus postulabat
fieret in eo duplex, parum à nil conducebat quod videret à non videret. a-
lias omitto apud nostros videnda. Caput 2m

Soluitur obiectio.

Obycies. Deus non cognoscit futurum nisi sub causis ex quibus est futurum: sed
hoc est cognoscere sub conditione conducenti: ergo Deus non cognoscit futurum sub
conditione disparata. ma: patet quia Deus non cognoscit futurum nisi cognoscat
causas ex quibus est futurum. confirmo. nam cognitio affirmans quod si Petrus dormiret Paulus converteretur est impossibilis quia enunciat conversionem Pauli dato præcise somno Petri quod est omnino impossibile ut patet evidenter,
nam existente præcisse somno non datur causa conversionis: et non data conversio-
nis causa non datur conversio sed potius eius negatio: ergo talis cognitio est impossibilis. ergo neque
illa, neque ulla alia disparata datur in Deo, cum de quavis possit idem argumentum efformari.

Non placet solutio,
qua comuniter satisfit huic argumento, videlicet in conditione disparata, sub qua Deus fu-
turum cognoscit afferri etiam causas, et cetera, quæ requirunt, et conducunt ad existentiam efectus; et nihilominus eam scientiam vocari disparatam, quia conditio saltem
partialiter disparate se habet ad efectum. Non inquam placet 1º quia eam scientiam disparata includet eam, quæ est de conditione conducente, quod est absurdum, nam tales sci-
entiæ apud omnes distinguuntur. Dices, distingui ut distinctae includentis ab incluso
nam disparata claudit eam, quæ est de conditione conducendi, sed non è contra. Verum
ut ex fine precedentis capitis constat, necesum etiam est, quod in conditione conducenti
claudatur disparata quia iuxta principia horum Autorum debet ex parte conditionis aferri
quidquid constituit ipotesim sub qua daret futurum, in qua plura concurrunt,
quæ se habent impertinenter, ubi dixit. clauderet ergo ad imbicem utraque scien-
tia.

Secundo nam si Deus enuntiat futurum sub conditione disparata et conducenti
considero in tali enunciatione duas formalitates, alteram ad conditionem qua disparata
; alteram vero ad conditionem qua conducit, nam cum obiectum conducens, et non conducens
realiter distinguantur opus est ut terminent diversas formalitates cognitionis: tamen ego
loquor de illa quæ præcisse representat conditionem qua disparata est, et arguo
sic. Per illam formalitatem non atingitur conditio qua conducat, sed qua precise dis-
parate se habeat sed illam Deus enunciat obiectum futurum sub conditione: ergo bene
stat Deum afirmare obiectum futurum sub conditione, quæ precisse disparata sit

quid conducentes involbat

3º nam scientia visionis qua Deus cognoscit obiectum futurum ut coexistens alteri non afert necessario causas, quæ iubant ad effectum ergo neque scientia conditionata qua Deus cognoscit futurum ut coexistens conditioni si debet debet aferre causas, et cetera que iubant ad effectum. Consequentia patet quia magis requiruntur causæ ad statum absolutum, quam ad conditionatum. Antecedens probo quia Deus afirmat Antichristum re ipsa coexistiturum pluribus rebus, quæ se habent impertinenter ad eius existentiam, quin per talem afirmationem exprimat formalissime causas ipsius Antichristi v. g. dicit Antichristum extiturum Petro ludenti, Paulo deambulanti et cetera, quin per tales actus formaliter exprimat Antichristum coexistiturum esse suis causis, hoc enim prestat ex vi alterius formalitatis

4º vel scientia qua Deus enuntiat futurum sub conditione conducenti afert necessario omnes causas futuri, vel non afert. Si 1um Dico quia cum istæ causæ plures sint possunt in scientia distingui plures formalitates quarum singulæ respondeant singulis causis, et per quas obiectum enunciet ut futurum sub singulis causis. Si 2um. ergo sicut exprimit futurum quin per conditionem aferant omnes causæ poterit etiam exprimi, quin aferat ulla causa, cum non minus impossibile sit quod futurum existat sine omnibus causis, quam sine ulla, et Deus omnes causas futuri cognoscere debeat

Igitur ad argumentum Respondeo Deum absolute debere cognoscere causas sub quibus si darent existeret futurum, quia si hocce ignoraret esset imperfectus; at opus non esse quod per quamlibet formalitatem cognitionis qua futurum exprimit aferat eius causas pro conditione sed aferre posse aliquid impertinenter et disparate se habens ad futurum quo pacto licet cognoscere debeat causas futuri absoluti non opus est, ut per quamlibet formalitatem qua cognoscit futurum absolutum exprimat eius causas, neque dices illas exprimi per has propositiones quæ sine dubio reperiuntur in Deo. Antichristus erit. Antichristus coexistet Petro dormienti, et Paulo currente, nam per hos actus nihil formalissime dicit de causis Antichristi qui nimo possent esse veri quamvis Antichristus nullam omnino haberet causam sed esset a se sicut est ipse Deus.

Ubi nota quod quando Deus habet formalitatem cognitionis qua futurum enuntiat sub conditione disparata habet etiam aliam formalitatem, qua illud enuntiat ut futurum sub conditione conducenti, qua videlicet suficeret

ad communicandum illi existam. patet qa nequit res ee futura sub condit. disparata, quin tunc qdo daret talis conditio darent causa sufficientes ad eius existam, et sub quibus existeret eiusmodi futurum: ergo qdo Deus cognoscit rem extituram si daret conditio disparata cognoscit etiam extituram si daret conditio iuvans, et conducens ad eius existam, sicut n potest cognoscere Deus rem absolute extituram, et coextituram alteri sibi n conducenti, quin cognoscat coextituram suis causis qa sine causis coexistere nequit alteri rei, quae se habet impertinenter. Item cognoscit Deus qd si sub condit. disparata daret futurum etiam darent eius causa sub tali conditione sicut qdo cognoscit rem absolute existere obo disparato, cognoscit etiam existere singulas rei causas cum tali obo.

Ad Confirm. nego qd ea ppo sit absolute impossibilis, nam habere potest duplicem sensum et in uno verissima est licet in alio falsa, et impossibilis, qa cum dicit dato praecise somno Petri, Paulum ee convertendum, ly praecise potest se habere ex parte obi, l, ex parte actus: Ex parte obi se habebit si ppo dicat existente somno Petri, et nullo alio existente Petrum ee convertendum, in quo sensu ppo e impossibilis, qa eius obum est impossibile videlicet qd det conversio Pauli non existente Paulo, sed existente praecise somno Petri et eius contradictoria e necessaria, cum necesse omnino sit qd Paulo n existente, non existat eius conversio. Proinde n dat in mente divina talis ppo in eo sensu, quin potius dat eius contradictoria negativa.

Ex parte vo actus se habet illa particula praecise qdo affirmat conversionem Pauli sub somno Petri abstrahendo a causis conversionis, n illas negando, et hic sensus verissimus e, nam ut communiter dicit abstrahentium n e mendacium, quo pacto verissima e cognitio qua Deus videt Petrum absolute coexistere Paulo quamvis per illam forlissime nihil statuat circa causas productivas Petri, qa n illas negat sed ab eis abstrahit. Alia solbunt, et aliqua notant Cap 3.

Alia solbuntur, et aliqua notantur.

Cap 3um

Vlterius objicies 1o si ex ppe conditionali tollat conditio disparata, nihil manet qd a Deo cum veritate cognoscat: ergo etiam posita tali conditione nihil dat qd a Deo cognoscat. Ant patet qa solum manet oratio quaedam imperfecta, quae capax non est

ut cum veritate l. falsitate cognoscat. Consa pt nam qdo conditio e disparata perinde est qd ponat, vel qd tollat: sed illa ablata nihil manet qd qd a Deo cognoscat: goneque illa posita dat

Rt concesso anti nego consam. Ad probationem Ro conditionem illum dici disparatam respectu obi, qd sub illa futurum est, non autem respectu cognitionis conditionalis nam ad istam ita conducit et requirit ut ea ablata n perseveret cogno. Quo pacto qdo Deus cognoscit Petrum absolute coexistere Paulo, se habet Paulus impertinent ad existentiam absolutam Petri, n autem ad cognem divam, quae coexistam enuntiat Petri cum Paulo nam ablato Paulo tollit ea coexista, et consequent deficit cogno diva, quae sine vero obo persistere nequit. Ita similit ablata conditione disparata n dat obum sub illa futurum, et consequent n dat cogno Dei repraesentans obum futurum sub tali conditione. Ideo licet conditio sit disparata respectu futuri talis non est respectu divae cognis.

Obiicies 2o scientia de futuris disparatis e inutilis ad providam divam: go n e admittenda. Rt omittendo qd ad hunc finem inutilis sit de quo dicemus in suo loco nihilo tamen admitendam n ee, qa licet ad hunc finem n conducat inservit tamen ut Deus cognoscat quidquid e cum veritate cognoscibile. Et rogo an cogno quae Deo proponit quimeram ut repugnantem conducat ad Providam, l. n conducat? Si 1um: dicam etiam conducere cognem disparatam quae sine dubio magis proportionata e ad hunc finem. Si 2um. go cum ea cogno det in Deo quamvis ad providam n conducat admitenda quoque erit conditionalis disparata, vel saltem ex eo capite n denegada.

~~iectiones ut n nulla scitu dignissima notem~~ Mitto leviores alias obiectiones ut nonnulla scitu dignissima notem 1o igit notandum qdo necesarium est id qd enuntiat per ppe conditionalem disparatam ee necesariam eiusmodi ppem. Ro e nam eo ipso qd sit necesarium id qd enuntiat est etiam necesarium ut coexistat conditioni disparatae si det, at talis coexista significat per conditionalem ppem igit eius obum e necesarium et consequent ppo est necesaria. Patet hoc in isto actu si Petrus curreret Petrus esset at qui significat casu quo curreret Petrus cum eo cursu conjungendum ee qd Petrus sit at, quae conjuctio manifeste necesaria e ex supositione cursus.

At si qd enuntiat e impossibile, tunc ppe disparata e falsa e impossibilis. Ro e qa cum conditio sit disparata n immutat id qd sub illa enuntiat: go perseverat adhuc impossibile: go n coexistet, neque coexistere poterit quamvis conditio det, et consequent impossibilis e cogno talem coexistam enuntians. v.g. in hoc actu: si Petrus curreret equus esset ho. enuntiat coexista

obi sub cursu Petri sidet, quæ coexista impossibily est, nam licet cursus Petri det, n potest dari qd equus sit bo, et consequent dari n potest utrumqe obi coexista.

Secundo notandum evident nobis constare de veritate plurium futurorum sub condite disparata, quamtumvis ea futura libera sint. Probo, nam evident cognosco, et ipsis occulis inspicio Petrum currere qdo Paulus sedet; sed ex hoc obo manifeste colligit qd si Paulus sederet, Petrus curreret: igit evident cognosco tale futurum liberum sub condite disparata. Præterea futura cognoscimus evident sub condite conducenti: go etiam sub disparata. Ant constat ex q.e 2a huius tractatus cap. 3. Consa pt qa cum disparata conditio n immutet obm eo ipso qd daret sub condite conducenti, daret etiam sub disparata v.g. si Petrus audiret contionem in instanti A. converteret: go si turca dormiret in instanti A. converteret Petrus. Ubi advertas, hanc doctrinam ee veram, licet conditio disparata n existat in re.

Tertio notandum qdo res e futura sub conditione disparata etiam esset futuram sub contradictoria condit.e v.g. si Petrus converteret casu quo Turca dormiret, etiam converteret casu quo n dormiret. Ro e qa cum talis conditio sit disparata n immutat conversionem Petri sed illam eodem modo relinquit, sive det, sive n det: go si dormiente Turca coexisteret cum eius somno, Petri conversio etiam n dormiente Turca daret eadem conversio et consequent hæc n coexisteret cum n somno Turcæ. An Deus futura cognoscat sub condite impossibili Questio 4a. Statuit et pt afirmativa sta Caput 1um

An Deus futura cognoscat sub condit.e imposibili
Quest 4
Statuitur et probatur afirmativa Sent.a
Cap. 1us.

HUcusque diximus a Deo cognosci futura sub condite quocumqe modo se habeat conditio in ordine ad ipsa futura. restat ut condite 2um se contemplemur, et videamus an quocumqe modo se habeat inse possit sub illa Deus futura cognoscere ad qd revocari debet in memoriam id qd supra dictum manet, videlicet condite in se posse ee contingentem impossibilem, et necessariam. Et quidem si loquamur de contingenti certum e qd sub illa Deus cognoscit futura, nam talis conditio, vel infert futurum, vel ad illud precise iuvat, vel retardat, vel disparate se habet. Et quamvis rone contingat

certo constat ex praecedentibus questionibus qd sub illa cognoscunt futura quapropt tota dificultas devolvit ad condit impossibile, et necessariam. De impossibili dicit in presenti q. de necessaria vo in subseqti

Prius tamen advertas conditionem impossibilem aliqdo posse iuvare, et conducere ad futura, aliqdo vo disparate se habere ut patet in his duabus ppbus: si quimera rationalis esset, et contionem audiret, converteret. Si homo esset equus Petrus deambularet, nam prior conditio iuvat, posterior autem impertinens e ad futurum sub illa enuntiatum, idem cernere e in condte necessaria nam aliqdo iuvat, aliqdo impertinens est ut ex his etiam duabus ppbus constat: Si Deus eet Omnipotens Petrus curreret. Si Deus eet immensus Turca saltaret. Nam qd Deus sit Omnipotens valde iuvat ut Petrus currat cum Omnipota sit causa cursus. Quod autem Deus sit immensus per accidens e ad saltandum.

Praeterea notandum extra praesentem questionem ee qdo conditio metaphа necessite infert futurum, q a tunc nemo dubitat ex tali condte licet impossibili cognoscere Deum illud futurum qd infert v.g. si Petrus eet equus, eet irribilis. Si quimera eet ho rationalis eet. Idem observet pro condte necessaria nam si ex illa futurum inferat certum e illud futurum a Deo cognosci v.g. si Deus eet substa eet ens. Unde praesens, et subsequens dificultas loquit de iis futuris, quae n omnino deducunt ex condte sed contingent existunt adhuc purificata condite, nam huiusmodi futura contingentia sunt mata huius tractatus, et controva

His notatis duplicem invenio senta. 1a negat hæc futura cognosci a Deo. Sic Thomistæ, qui opinant nullum futurum a Deo cognosci sub condte, qua purificata contingent existit. Hi sane constam tenent. Sic etiam omnes illi nostræ Societatis DD. quos supra dedi putantes, a Deo n cognosci futura sub condte retardante, vel disparate se habente sed tantum sub conducente nam existimant ita necesario sentiendum vi consequentiæ, quæ tamen adeo certa mihi n e nam uti dictum manet impossibilis conditio iuvat sæpius ad futurum. Imo hinc inconsequentiæ potius possunt redargui, qa si Deus cognoscit futura sub condte conducente cognoscet etiam sub condte impossibili qdo conducit. Neq dificultas circa has ppes conditionales desumit ex habitudine conditionis ad futurum, sed ex eo qd impossibilis conditio, neq ad purificari, necessaria vo neq ad n ee purificata

Secunda Senta quam verissimam iudicamus admitit in Deo scientiam horum futurorum ita qui supra sentie=

bant a Deo cognosci futura sub condit.e retardante, et disparate se habente. Pr. 1o 422
nã ex supposit.e qd Petrus eet equus verificaret de quavis aliã re tunc possibili quamtumvis n inferret ea suppositione sed per accidens ad illã se haberet, qd Petro coexisteret vel n coexisteret cũ hæc extrema sint contradictoria et vnũ determinate debeat tunc existere, et coexistere Petro: go illud a Deo defacto cognoscit. Patet conseqa nam quidquid in quavis supp.e contingeret modo cognoscit a Deo cũ illud sit cognoscibile cũ veritate.

Pr 2o qa defacto Petrus currit: go verissimũ e qd si quimera defacto existeret coexisteret cursus Petri cũ existã quimeræ: go ea veritas cognoscit a Deo patet hæc 2a conseqa. Prior autẽ e manifesta, qa coexistã n e aliud fortissime quã simultanea duorũ existã: sed existente quimera quando Petrus currit daret existã simultanea cursus, et quimeræ: go daret vtriusq coexistã.

Neq video cur aliqui reformident hanc ppõem admitere: si hõ eet equus, Angeli prædestinarent. Cũ per illã solũ denotet coexistã prædestinationis cũ illo õbo impossibili, casu quo n eet impossibile, sed existeret simul cũ Angelorũ prædestinat.e qui sensus verissimus est. Præterea Deus hanc conditionalẽ cognoscit si rogante Petrũ Ancilla, Quimera n repugnaret, Petrus eodẽ modo negaret Christũ, qa possibilitas quimeræ non impediret negõem.

Pr 3o nã vt veritas conditionata det opus n e qd conditio realr existat sed suppositivè quatenus supponit existens, et de illa vt existente loquimur inquirendo quid tunc eveniret: sed quamvis conditio sit impossibilis existere potest suppositive: go sub illa dari potest veritas conditionata, cognoscibilis a Deo. Ma e certa, qa dat veritas conditionata quamvis n purificet conditio. Mi pt qa licet conditio sit impossibilis possumus supponere qd existat, et in tali supp.e quærere, sicut frequentr quærimus, quid contingentr veniret Deus autẽ id certo cognoscit, et si rogaret certò responderet. Dubiaq nostra sedaret alioquin n plene sapiens eet.

Pr denique nã hæc ppõ si quimera haberet omnia requisita ad amandum amaret cũ libertate, vel est determinate vera, vel falsa? si vera go amor est contingens futurus sub illa condit.e impossibili: si falsa: go negatio amoris e contingens futura sub illa eadẽ impossibili condit.e Deus go cognoscit illud extremũ contradictoriũ qd tunc existeret. Huc voco fere omnes rões quas supra fecimus pro conditionatis de futuro sub condit.e conducenti quæ, me iudice hic

equalit. urgent. Unde n. possum ab inconsa nota liberare qui predicta futura concedentes hæc negat. Argutis fit satis Cap. 2.

Argumentis fit satis

Cap. 2.

Dices 1° conditio impossibilis censet a iurisperitis tamquam n. adiecta: g° perinde est illam ponere in ppe ac si n. poneret, sed si n. poneret nulla eet veritas conditionata cognoscibilis a Deo: g° neq. illa posita dat.

Respondet 1° hoc idem argutum formari posse in conditionatis illis ubi conditio impossibilis infert necessario futurum vg. si Petrus eet equus eet inibilis, quæ tamen a Deo cognosci nemo dubitat. Respondet 2° conditionem impossibilem censeri pro n. adiecta in ordine ad contractus humanos, licet omnitam qua rõne debeat id intelligi, n. autem in ordine ad sensum, et veritatem ppis quam eiusmodi conditio constituit nam illa ablata n. manet obum cognoscibile sub conditõe positâ vo dat.

Dices 2° coexista rei cum conditõe impossibili, e impossibilis: g° nequit afirmari neq. cognosci a Deo. Consa patet. Ans pt nam qdo unum extremum est impossibile coexista cum illo e impossibilis.

Rt. 1° qd idem argutum formari potest in his conditionatis quorum impossibilis conditio infert futurum qa cum conditio sit impossibilis n. poterit Deus afirmare coexistam futuri sub illa conditõe qd tamen e apud omnes falsum qa Deus bene cognoscit cum hac veritate si daret Petrus e equus, istam coexisturam Petrus e inibilis. Rt. 2° distinguendo ans e impossibilis absolute, concedo, et impossibilis ex supponee qd det conditio No. et hoc solum Deus enuntiat. Ad probonem Antis eodem modo respondendum e.

Dices 3° hæc scientia inutilis e qa Deo n. inservit ad Providam, et regimen creaturarum: g° n. e admitenda. Rt 1° idem dici posse de scientia conditionata sub conditõe impossibili, et inferente futurum qa similit. ad hos fines n. inservit. Rt 2° Nde ans qa licet ea scientia n. conducat ad Providam e omnino necessaria ne Deus aliquam veritatem ignoret

Instas admissa hac scientia redit magis odiosa alia de futuris sub conditõe conducenti quam omnes Societatis PP admitunt. Rt. g. etiam

reddet odiosa ex aliis futuris sub condite. impossibili, et inferente futurum praeterea magis odiosa redet ex inconsequentiae vitio qd incurrit admitendo cogne de his futuris sub condite. conducenti et ndo hanc, quae é de futuris sub condite impossibili, nam eficacit ne dicam evident poterunt adversarij 3a nostros ad hic arguere.

Instas deinde nullam potest Deus concipere voluptate ex eiusmodi cogne: igo n dat in Deo. Rt ndo ans. qa Deus voluptatem concipit ex eo qd omnia vera cognoscat sicut afficeret tristitia, si aliqua ignoraret. Et sane rogo, an Deus voluptatem concipiat ex cogne de futuris sub condite impossibili inferenti, vel non concipiat? Si 1m dicas similit illam concipere qdo conditio n inferet; si 2m: dabit talis cogno quamvis nullam Deo voluptatem pariat.

Denique dices. Inde sequeret Deus infinities cognoscere idem obiectum qa cognoscibiles sunt infinitae convinationes futurae sub quibus Deus illud cognosceret ee futurum. Rt id nullum incommodum ee sed necesario admitendum, sicut ab omnibus admiti debet in futuris sub condite inferenti. An Deus futura cognoscat sub condite necesaria? Questio 5a. Vera est afirmativa sta. Caput 1m

An Deus futura cognoscat sub conditione neca. Quest. 5a.

Vera et afirmativa Sententia Cap. 1m.

Ex dictis in praecedenti qe. facile constabit huius dificultatis resolutio. Querimus qo num Deus cognoscat futura contingentia sub condite necesaria in existendo, qualis é Deus et singula eius praedicata? Duplex é sta. 1a negativa, quam tuent iidem autores qui praecedenti qe. propugnarunt a Deo n cognosci futura sub condite impossibili. Pro eadem item é unus, aut alter recentior ex iis etiam qui defendunt a Deo cognosci cetera futura sive sub condite disparata, sive impossibili. 2a sta Deo concedit eiusmodi scientiam. Ita Plures ingeniosi Recentiores

Placet haec 2a sta qa fere omnes rationes, quae probant a Deo cognosci futura sub aliis conditionibus eque urgent qdo conditio é necesaria ut ex earum 1ma constabit. Igit pt haec sa. 1o qa n plus repugnat veritas conditionata sub condite. necesaria, quae cognat

a Deo quam sub impossibili condit.e : sed dat.r veritas conditionata sub condit.e impossibili, quæ cognoscat.r a Deo ut ex præcedenti p.e constat : g.o dat.r veritas conditionata sub condit.e necesaria, quæ cognoscat.r a Deo. M.a constat q.a potius videt.r magis dificilis veritas conditionata sub condit.e imposibili, quam sub necesaria.

P.r 2.o nam omnis veritas conditiona contingens a Deo cognoscit.r sed plures veritates sunt de conditione necesariâ contingentes : g.o plura eiusmodi cognoscunt.r a Deo. M.a negari nequit iuxta nostra principia. Mi.r p.t nam istæ veritates sunt conditionatæ contingentes sub condit.e necesaria si Deus eet Trinus, et unus crearet Petrum, converteret Paulum, damnaret Iudam etc.a nam per illas denotat.r coexista creationis, conversionis, et damnationis, cum eo q.d Deus sit Trinus, et unus, sive q.e casu quo Deus sit Trinus et unus, quæ sane coexista ex supp.e q.d det.r conditio veriss.a e. Rursus ea coexista e contingens adhuc ex supp.e conditionis, nam ex eo q.d Deus sit Trinus et unus n. infert q.d causet illos effectus cum eorum negatio. Potuerit optime coniungi cum Trinit.e et Unitate Dei

P.r 3.o nam ex re absolute existenti sub ista circunstantia re ipsa posita colligit.r manifeste futuritio conditionata eiusdem rei, sub tali circunstantia si det.r ut supra sæpius inculcavi; sed absolute Petrus existit de facto simul cum Deo: g.o verum e dicere q.d si Deus existeret, Petrus illi coexisteret et consequent.r a Deo cognoscit.r ea veritas; sed talis veritas e futuritio conditionata contingens sub condit.e necesaria; cognoscit igit.r Deus futuritionem conditionatam contingentem sub condit.e necesaria totus discursus niti pervius et ex dictis in hoc tractatu sufficient.r constat.

P.r 4.o nam suppono Petrum actualit.r existere, et arguo sic. Aliqua ex contradictoriis e determinate vera: Si Deus existeret Petrus existeret. Si Deus existeret, n. existeret Petrus: atqui negativa nequit eê vera, debet igit.r afirmativa eê vera, huius grande libum cognoscit.r a Deo. Consequenter futuritio conditionata contingens sub condit.e necesaria quali exprimit.r per illam pp.e cognoscit.r a Deo. Illud restat probare mi huius discursus, quam ita probo. q.a si negativa eêt vera manifeste deduceret.r n. existere D.s suppositum. id probo hoc silogismo, qui manifeste concludit. Si Deus existeret n. existeret Petrus: sed Deus existit. g.o n. existit Petrus.

P.r 5.o nam conditio necesaria n. facit ut veritas sub illa enuntiata

sit necesaria, go potest ēē contingens, et consequent a Deo cognosci per scientiā conditionatā liberā. Consa patet nā ideo potissimū contingens n̄ ēēt, neq̄ per scientiā liberā cognosceret, go conditio necesaria redderet necesariā veritatē sub illa enuntiatā. Ans probo tum go sicut impossibilis conditio n̄ facit quod veritas sub illa enuntiata sit impossibilis ita neq̄ conditio necesaria redet necesariā veritatē, quæ sub illa enuntiat. tum etiā go veritas enuntiata potest ēē contingens cū quæ proinde n̄ connectit necesaria conditio go necesariū nequit connecti cum contingenti; relinquet go conditio necesaria contingentē illā veritatē quæ sub ipsa enuntiat.

P. 6° nā Deus cognoscit futura sub condite conducendi: go etiā sub necā. probo consā go iuxta communē opinandi modū quē observant hi DD in condite conducenti claudit necesaria nā cū Deus afirmat qd si Petrus vocaret ad conversionē converteret, ex parte conditionis afert omnia quæ requirunt ad conversionē et cū Deus ipse requirat, tā ex parte conditionis afert Deus. Unde perinde ē dicere qd si Petrus vocet convertet ac dicere qd si Deus existat paratus ad conversionē producendā et Petrus vocet, Petrus convertet. In qua condite sicut afert vocatio, quę contingens ē, ita afert exista Dei, quæ ē necesaria.

P. 7° nā ex suppe, sive casu Deus existat mane unū ex his contradictoriis ē verū, vel qd Petrus illi coexistat, vel qd n̄ coexistat, et id quidē contingent go etiā supposita exista cū nullo eorū determinate connectit Deus; tā go si verū ē qd coexistat cognoscet a Deo hæc veritas: si Deus existat mane coexistet cū illo Petrus, qd si n̄ coexistat cognoscet a Deo hæc veritas negativa si Deus existat mane n̄ coexistet illi Petrus. Neq̄ potest dici qd ea scientia n̄ sit contingens nā obiū illius, nempe coexista Petri, vel negatio coexista cū Deo contingens ē adhuc supposita crastina exista Dei

P. Deniq̄ nam licet mundus ēēt necesarius cognosceret Deus hanc veritatē eo modo quo defacto cognoscit illā. Si mundus existeret S. Petrus Xtū negaret: go per scientiā conditionalē contingentē Deus atingere potest futurū sub condite necesaria. Ans probo go sicut exista mundi quæ defacto dat, n̄ obstat quominus ea veritas cognoscat ita neq̄ obstaret eius necesitas in existendo, et sicut exista mundi per accidens se habet ad illā cognitionē, quæ ex suo modo tendendi n̄ repraesentat existā mundi nisi ex suppe qd mundus existat, ita necesitas mundi per accidens se haberet

neq; atingeret ab illo actu. Argutª soluta Caput 2um

Argumenta soluta
Cap. 2um.

Primum argutum. In Deo n. datr cognitio huius obi: si existeret faceret hoc, vel illud. go n. datr in Deo scientia obi conditionati contingentis sub conditione necesaria. Consª patet ani pt qa per cognem illam se Deus aprehenderet quasi actu n. eet, cum tamen necesario sit.

Rr n.do ani qa cum Deus defacto sit, et faciat hoc evidenr colligit gd si eet, et existeret faceret hoc sicut qa Petrus defacto vocatr ad conversionem, et convertit coligimus gd si vocaret converteret: unde sicut a Deo cognoscit haec 2ª veritas, ita et 1ª. Ad probem n.ani qa sicut per istam cognem si Petrus vocaret converteret n. aprehendit vocatio quasi n. eet qa re ipsa existit ut supponimus ita per hanc cognem qua Deus de se ipso afirmat si existeret faceret hoc, n. aprehendit Deus ut n. existens. Fateor gd vi actus illius n. afirmat Deus gd existat absolute sed gd si existeret faceret hoc; caeterum neq; negat gd existat, neq; aprehendit gd n. existat sed ab utroq; abstrahit, et per alium actum afirmat se absolute existere

Instas: go ex vi actus illius manet Deus suspensus circa conditionem necesariam neq; afirmando neq; negando illam gd tamen videt absurdum quia nullus actus divinus fert in Deum qui non afirmet existere Deum. Rr concessa sequela sicut concedi debet ab omnibus in actu quo Deus afirmat gd si Petrus vocaret converteret per quem neq; afirmatr neq; negatr exista vocationis, sed abstrahit ab utroq;. Neq; requirit ut quivis actus divinus qui fert in Deum afirmet existam Dei; sicut n. e opus ut quivis actus tendens in vocationem afirmet eius existam, quamvis re vera existat, et supra late docui, Deum cognoscere se in pluribus rebus per quam cognem fortissime n. afirmat gd Deus existat.

Unde colliges, gd respectu illius actus afirmantis de Deo gd si existeret, faceret hoc, per accidens e gd existat, et afortiori gd necesarius sit Deus, si nimirum attendat Deus ut obiectum, nam ut subum gd praesupponi debet ad actum perse requirit. Hinc licet per impossibile Deus neq; existeret, neq; necesarius eet in existendo daret quidquid ex parte obi petit actus ille. sicut licet n. daret in re vocatio, daret qdqd exigit actus iste, si Petrus vocaret converteret. Cum hoc tamen stat,

qd aliunde petat' exista div^a. et eius necessitas videlicet ex intrinseca Dei perfectione, et ex vi actus illius, quo Deus afirmat se absolute existere

Tota haec doctrina necesario e admitenda ab adversariis D^a quos praefatus argutus insto qa negare n' posunt in Deo scientia de illo futuro qd infalibilit' infert ex condit^e neces^a v.g. si Deus existeret eet ens. Si eet ens, n' repugnaret existere ett^a. nam eiusmodi veritates vel a nobis evident' cognoscunt'. Iam g^o per hos actus minime Deus aprehendit' ut n' existens licet absolute n' aprehendat' ut existens qa praescindunt ab exista, et n' exista Dei, et pracise afirmant qd si Deus existeret eet ens ett^a. Id g^o qd ipsi dixerint circa hos actus in quibus conditio connectit' cu futuris ego dicam de alijs, in quibus conditio n' habet conexione nam quo ad mata huius arguti omnes equales sunt

2us argutus. Conditio sub qua cognoscit' futurum contingens e conditio impendenti de cuius rone e qd posit n' ee id qd denotat' per illa particula Si. g^o repugnat a Deo cognosci futurum contingens sub condit^e necess^a.

R^t 1° hoc arguto probari neq Deus cognoscere futura sub illa condit^e neccesaria quae infert infalibilit' futura qa particula Si denotaret ea conditione ee contingente. R^t 2° n^do ant qa particula Si et modus enu̅tiandi ppes conditionalis n' e denotando qd conditio sit contingens vel necesaria posibis vel imposibilis nam ab his omnibus abstrahit, sed pracise qd si det' talis conditio dabit' illud obum qd ex illa futurum dicit'. Et sicut ppo conditionalis abstrahit ab eo qd existat vel n' existat conditio sic abstrahit ab eo qd sit contingens necesaria vel imposibilis

3us argutus. hoc ipso qd aliqua res creata cognosceret a Deo ut conditionate futura sub praedicato div^o cognosceret' ut extitura pro omni dfa temporis praesentis, praeteriti, et futuri, sed nulla res creata sic a Deo cognoscit': g^o ett^a

R^t. N^do. M^a. Tum qa licet Deus semper existat afirmare potest qd si existeret in hoc instanti. A. coexisteret illi cursus Petri. Ad cuius veritate n' requirit' qd in alijs instantibus coexisteret cursus cu Deo. Tu etiam qr Deus cognoscit hanc veritate: Si mundus existeret S. Petrus negaret Xtu neq tame opus e ut negatio S^ti Petri cognoscat' extitura pro toto tempore

quo mundus existeret. vo a priori g. bene stat vt aliqd sit futurũ sub condite pro vt existente in hoc instanti, et n. in aliis.

Ad finē notes qdqd ē conditionate futurũ sub exista diva, vel quovis eius prædicato ēē etiā absolute futurũ et cognosci per aliā scientiā, quæ dicit visionis. ratio ē nā quidqid ē conditionate futurũ sub condite, quæ re ipsa dat ē etiā absolute futurũ vt patet hoc sylogo. Si det hæc conditio dabit illud obũ sed dat hæc conditio: go dat illud obũ. Atqi go prædicata diva re ipsa dent opus ē vt re ipsa det quidquid sub illis ē conditionate futurũ. An scientia conditionatorũ contingentiũ sit post decretũ actualit existens in Deo Questio

Quæstio 6a
An scia conditionatorum sit post decretum in Deo.
Caput im
Explicatur dificultas.

Vt hæc dificultas quæ nimis ē implexa dilucidius exponat observanda sunt nonnulla. 1m in Deo aliud ēē decretũ absolutũ, aliud conditionatũ. Rursus decretũ potest ēē conditionatũ, vel absolutũ ex parte actus, aut ex parte obi. Decretũ absolutũ ex pte obi ē illud qd infalibilit connectit cũ obo; conditionatũ autē ex parte obi ē qd tali connexione caret, et indiferens ē, vt sub illo stet obũ vel eius negatio. Decretũ absolutũ ē parte actus ē illud, qd absolute, et simplicit existit in Deo ita vt defacto reperiat in diva voluntate; Conditionatũ vo ex parte actus ē illud qd existeret in Deo quamvis defacto n. det.

Ex quo infero idē omnino decretũ ēē posse conditionatũ ex parte obi, et absolutũ ex parte actus qr potest actualit existere, quin obũ inferat talis ē generalis illa voluntas qua defacto Deus vult hies omnes salvos fieri, quæ sane n. infert omniũ hiũ salutē. E 3a vo potest etiā idē decretũ ēē absolutũ ex parte obi conditionatũ vero ex parte actus. talis ēēt voluntas, quæ ex intentione actus decerneret Deus immitere præmotionē ad illud nā licet ea voluntas defacto n. reperiat in Deo tamē si ēēt poneret infalibilit actus. Est go talis voluntas absolute ex pte obi qa obũ infert, et conditionata ex parte actus qa licet n. det defacto

daret tamē casu quo Deus intenderet eficacit actū, et n̄ suppeteret aliud medium præter præmotionē ad optinendū actū. Denique potest idē decretū eē vtraq; rone absolutū, et aliud vtraq; rone conditionatū, licet omnino repugnet idē decretū eē vtraq; rone simul absolutū, et conditionatū

Advertendū 2º qd in obo scientiæ conditionatæ potest dupliciť aferri decretū vel tamquā conditio vel tamquā obū enuntiatū sub conditē, quocumq; modo potest afferri quiā actualiť existat qa sicut per hanc ppēm, Si Petrus audiret contionē converteret, afert auditio contiōnis, et conversio Petri, quiā ad veritatē ppīs exigat qd existat realiť contionis auditio, vel conversio Petri; sic vt aferat decretū divinū tamquā conditio, vel tamquā obū enuntiatū sub conditē minime requirit existā decreti

Advertendū 3º Apud Authores valde controverti, an Deus habeat decreta circa ea quæ numquā erunt, sed casu quo eēnt. v.g. Mundus alter nūquā producet sed tamē quæriť an Deus actualiť habeat decretū, quo vellet concurrere cū causis illius universi casu quo producerent? Afirmant Plures et Alij negant id tamē definire ħ n̄ ē huius Loci

Solū noto qd ex vi talis decreti iuvaret Deus in actu 2º causas illius universi si producerent. Neq; opus eēt alio decreto qd conciperet Deus postquā videret illū mundū existentē rōē qa voluntas conditionata n̄ minus exequiť obū posita conditē quā si eficax et absoluta eēt. Noto Præterea hæc decreta, si forte danť in Deo, Liberrima eē, potuisseq; Deus oppositā partē decernere, qr n̄ implicat vt existente alio mundo Deus cū nulla causa concurrat: go sicut defacto decrevit eas causas si darent proprio suo concursu iuvare, decernere potuit illas n̄ iuvare quamtumvis darent

Advertendū 4º n̄ posse Deū cognoscere liberā operationē creatæ, quiā ex parte conditionis adequatæ sumptæ afferat decretū producendi talē operatiōnē sicut afferri debet voluntas creata, et quidquid per modū causæ requiriť ad operandū, rōē: qa decretū ē causa perse petita vt voluntas operet at ex parte conditionis adequate sumpte debent afferri omnes causæ: go debet afferri decretū. hoc decretū vocať a nostris PP. conditionatū ex parte actus qa n̄ existit in Deo sed existeret si daret conditio. Sed iā rogas, quænā sit

ista conditio sub qua daret? R° n ee ceteras circunstantias sub quibus et decreto daret operatio, sed ee ipsammet operatione

Pt utraq pars. 1a quidem, qa bene stat veritas huius ppis si Petrus audiret contione et Deus vellet cu illo concurrere ad conversione converteret quin haec vera sit, si Petrus audiret contione Deus haberet voluntate iuvandi et concurrendi cu illo ad conversione: go ut conversio sit conditionate futura n requirit qd decretu divu sit conditionate futuru sub auditione contionis quinimo futuritio conversionis stare potest quamvis oppositu decretu n concurrendi ad conversione eet conditionate futuru sub auditne contionis: Adhuc enim veriter diceret qd si Petrus audiret contione et paratu haberet concursu medio decreto ad conversione converteret.

Pt 2a pars: qa cu omnino repugnet ut realiter existat conversio quin realiter existat decretu cu veritate dicit qd si existeret conversio daret decretu. go necessariu e ad futuritione conditionata conversionis sub contione et decreto qd ipsu decretu sit conditionatu sub conversione. Stat go futuritione conditionata pendere ab isto decreto conditionato ex parte actus qd videlicet, quamvis defacto n existat existeret tamen si poneret conversio. Unde rursus fit scientia conditionata ee posteriore isto decreto conditionato ex parte actus et ab illo pendente qa sicut supponit futuritione conditionata ita et decretu ea rone qua necessariu e ad futuritione.

Advertendu denique scientia conditionata n pendere a decreto actualiter existente, qd sit absolutu ex parte obi. Hoc ab omnibus admitit et ro evidens e, qa plura sunt conditionate futura, quae numquam existent: go respectu illoru n dat in Deo defacto decretu absolutu ex parte obi, nam tale decretu inferret existam sui obi. Cognoscit go Deus per scientia conditionata haec oba, quin circa illa det decretu absolutu ex parte obi. Qua propter tota difficultas in eo consistit. An ut res sit conditionate futura, et ut talis a Deo cognoscat opus sit decreto absoluto ex parte actus, qd videlicet actualiter existat in diva voluntate, ut magis iam explico. Proponit 2a senta caput 2m

Caput 2m
Proponitur 2a sententia.

Prima

Prima defendit ab omnibus Thomistis, quos referunt et sequunt salmanticenses Discalceati tract 3º de scientia disp 10 dub 8, et afirmat ante decretum actualiter existens in Deo nullam dari futuritionem conditionatam quia non datur causa rem extrahens ab statu possibilitatis ad statum futuritionis conditionatæ. Quapropter futuritio conditionata pendet a tali decreto, et consequenter cum scientia pendeat a futuritione pendet etiam a decreto. Semel autem posito decreto iam datur sufficiens causa, quæ rem extrahat a possibilitate ad futuritionem conditionatam, et consequenter datur obiectum cognoscibile per scientiam conditionatam

Et ut naturam huius decreti magis explicent illud afirmant esse absolutum ex parte actus quia defacto reperitur in Deo. conditionatum vero ex parte obiecti quia non habet infalibilem conexionem cum obiecto circa quod terminatur sed illud intendit dependenter a conditione, quæ stante decreto potest esse, et non esse quamvis eficaciter intendat obiectum ex suppositione conditionis. Id explicant per hanc propositionem: Eficaciter decerno quod si in Tyro, et Sidone fiant miracula, quæ facta sunt in Corozaim in Bethsaida. Tyro et Sidon convertantur. Sive ut melius alij explicant eficaciter decerno Tyrum et Sydonem præmovere phisice ad conversionem casu quo in Tyro et Sidone fiant miracula, quæ facta sunt in Corozaim, et Bethsaida. Posito hoc decreto iam illorum hominum conversio est conditionate futura et ut talis cognoscitur a Deo per scientiam conditionatam. decretum vero neutiquam infert extitam conversionis aut conditionis sub qua intendit eficaciter conversionem quia hanc non intendit nisi ex suppositione quod det conditio.

Hinc inferunt actu reperiri in Deo infinita decreta conditionata ex parte obiecti, et absoluta ex parte actus. ratio est quia cum plura et infinita sint obiecta conditionate futura, quæ numquam erunt et unumquodque petat actuale decretum intendens vel permitens fit, ut infinita decreta dentur actualiter in Deo circa eiusmodi futura, quæ decreta realiter existant, licet obiectum absolute non inferant nisi ex suppositione conditionis, quæ tamen stante decreto potest esse, et non esse

2a Senten. defendit ab omnibus Theologis nostræ Societatis, quibus prævit P. Molina in concordia videatur P. Montoya de scient. disp 71 sec 2, et P. Herice tract 1º disp. 7. cap. 7. cum innumeris alijs. Igitur hæc sententia e regione pugnat cum præcedenti quia propugnat, neque futuritionem, neque scientiam conditionatam pendere a decreto absoluto ex parte actus quod videlicet actualiter existat in Deo, quia sicut res conditionate futura non

existit absolute ita neq decretum neq aliquam aliam sui causam exigit actualiter existentem. Esto requirat decretum conditionatum ex parte actus illud scilicet quod existeret si purificaretur conditio, vel in re poneret ipsum futurum ea ratione qua in praecedenti capite exposuimus.

Unde haec nostra sententia quamvis aliquomodo cum Thomistica conveniat in eo quod requirat decretum divinae voluntatis, tam ad futuritionem, quam ad scientiam conditionatam circa quod nulla lis est; maxime tamen in eo differt quod Thomistae ponunt hoc decretum actualiter existens, et absolutum ex parte actus, quod nostri PP. negant. Unde iuxta sententiam Thomisticam praerequirit ad futuritionem, et scientiam conditionatam decretum absolutum ex parte actus, licet conditionatum ex parte obiecti; iuxta nostram vero solum praerequirit decretum tam ex parte actus, quam ex parte obiecti conditionatum. Scientiam conditionatam a decreto non pendere rationibus patet Caput 3um

Caput 3m.

Scientiam conditionatam a decreto non pendere probatur.

Abstineam in praesenti ab his rationibus, quae summuntur inde, quod inutilia, imo et implicatoria videantur decreta divina, quae decernat aliquid si detur conditio. Nam haec difficultas ad materiam de voluntate pertinet. Id ergo solum nobis probandum est, futuritionem et scientiam conditionatam non pendere ab huiusmodi decretis, quidquid sit an illa defacto dentur vel non dentur nam bene stat duo simul dari et inter se coexistere, quin unum pendeat ab alio. Praeterea. Probationes illas, quae desummuntur ex eo quod physica praemotio, vel absolutum decretum maxime si detur ante scientiam et futuritionem conditionatam tollat libertatem aut in totum omittam aut leviter tangam, quoniam id pertinet ad materiam de Auxiliis et Providentia; solum ergo demonstrabo posse Deum cognoscere hanc veritatem, si Petrus audiat contionem convertetur, quin habeat actu decretum intendens conversionem sub illa conditione si detur.

Probo ergo 1o nam ut detur futuritio conditionata conversionis non requirit decretum actu existens circa conversionem: ergo neque requirit ut cognoscatur. Consequentia patet quia stante futuritione conditionata, nequit non a Deo cognosci, et sicut non requirit decretum ad scientiam simplicis intelligentiae, quia non requirit ad possibilitatem, quae obiectum illius est, ita si non requirit decretum ad futuritionem conditionatam, neque requiret ad scientiam conditionatam. Antecedens patet nam ut detur futuritio conditionata, non

requirit causa actu existens: g° n̄ requirit decretu actu existens. Patet conña na ideo requireret decretu q̄a causa ē. Et añs na voluntas creata ē causa futuritionis conditionata neq tamē requirit actu existens: g° &c.

Vrget 1° hæc r̄o ex dictis quæst. vlta tractatus prædecentis vbi probavi, futuritione absoluta n̄ exigere r̄one sui decretu actualit existens, et multo minus existens ab æterno, n̄ alia de causa nisi q̄a effectus tantu exigit causa pro ea difa temporis, qua existit, q̄d si numquā existet, numquā exiget causa actu existente. At effectus conditionate futurus qua talis n̄ dicit existat actualē: g° qua talis n̄ petit causa actu existente, et consequent, licet decretu sit causa n̄ exiget actualit existens.

Vrget 2° ad h̄ns na adversarij dicunt n̄ existere defacto auxiliu ad conversione licet existat decretu de conferendo eiusmodi auxilio, casu quo Petrus audiret concione. modo sic. Ergo conversio ē conditionate futura, licet n̄ existat auxiliu: g° similit poterit ēē conditionate futura licet n̄ existat decretu. Probo 2a conña. 1a enī adversarij concedunt q̄a n̄ minus requirit auxiliu ad conversione, quā decretu. Imo auxiliu requirit vt immediata causa, decretu aute vt mediata: g° si n̄ requirit ad futuritione conditionata auxiliu actu existens, neq requiret decretu.

Vrget 3° na ea solu r̄one debet existere causa qua dat effectus: At decretu ē causa conversionis: igit ad conversione vt conditionate futura, n̄ requiret decretu actu existens, sed conditionate. Mi et conña patent. Ma inductione pt, na ad effectu possibilem sufficit possibilis causa, neq requirit actu existens. Ite ad effectu futuru vel præteritu n̄ requirit causa præsens, sed futura vel præterita sufficit. Ad effectu aute actualit existente, licet requirat causa præsens, minime requirit q̄d præcesserit vel subsequat; Itaq semper pro statu que habet effectus, requirit similis status in causa, q̄d si det alius per accidens erit: g° ad statu futuritionis conditionatæ solu requirit causa conditionate futura. Quod si det actualit existens, id per accidens erit.

Vrget 4° q̄a vel solu decretu ē causa futuritionis conditionatæ, vel decretu simul cu volunte creata? 1u dici nequit, q̄a ia futuritio conditionata n̄ eēt libera voluntati, cu id nequeat ēē liberu voluntati, cuius causa n̄ ē ipsa voluntas: g° 2u ē dicendu. Modo sic. Illud coniunctu ex decreto et

et volunt^e creata modo n^o existit, ga voluntas n^o existit: go sine causa totali actu existente dat^r futuritio conditionata: go dari poterit sine decreto actu existente, q^d e causa partiali. Probo cons^a ga sicut intelligit^r voluntatem partialit^r causare futuritionem conditionatam quin existat, ita poterit intelligi de decreto. Praeterea. Non minus repugnat effectus dari sine causa totali, quam sine partiali. Neq^s video qua r^one decretum possit causare futuritionem effectus deficiente voluntate, quae partialis causa e.

Pt 2° nam ex opposita sent^a deducit^r, futuritionem conditionatam n^o ee nobis liberam sed necessariam, et consequent^r n^o attingi per scientiam conditionatam liberam, et contingentem, sed omnino necessariam; hoc a nullo conceditur: go ~~ita~~. Pt M^a nam ante futuritionem conditionatam conversionis antecederet principium nobis necessarium, inferens infallibilit^r eiusmodi futuritionem, videlicet decretum illud actualit^r existens, q^d sine dubio nobis liberum n^o e, cum antecedat nostram operationem etiam conditionatam, neq^s aliquid praestare possimus ne Deus illud concipiat. Rursus e opposito sequit^r infallibilit^r futuritio conditionata conversionis: go haec nobis libera non est. Patet cons^a nam futuritio conditionata n^o e libera q^o supponit ad illam principium infallibilit^r inferens. Huc voco r^ones quibus probari solet phisicam praemotionem tollere libertatem, eo q^d sit principium inferens operationem n^o solum in statu absoluto, sed etiam conditionato.

Confirmari solet n^o inefficacit^r haec r^o. nam ut negatio conversionis conditionatae futura sit libera vel requirit^r decretum actualit^r existens circa talem negationem, vel n^o requirit^r? Si 1^m go q^o dat^r conversio conditionatae futura non dant^r omnia, quae requiruntur ad liberam neg^onem conversionis sub condit^e futuram, cum n^o det^r tunc decretum intendens neg^onem ut pote q^d opponit^r alteri decreto conversionem intendenti: go talis conversio conditionatae futura n^o e libera patet nam ut operatio conditionata futura sit libera necesse e ut adsint omnia, quae requiruntur ad eius neg^onem sub condit^e futuram, ut evidens e. At si dicat^r 2^m. go sicut ea negatio extrahit^r a statu possibilitatis ad statum exist^ae conditionatae sine decreto existente, poterit etiam extrahi positiva operatio. Ulterius confirt^r nostra sent^a. Caput 4^m

Caput.

Ulterius infertur nostra sent^ia

Supersunt aduc aliæ rones non inefficaces ad tuendam sentam Societatis, et Thomisticam evertendam: Etenim antecedenter, sive independenter a b exista cu=iusq decreti verificari debet aliqua ex his ppbg contradictoriis. Si daret decretum et cætera, quæ requirunt ad conversionem Petrus converteret. Si daret decretum et cætera quæ requirunt ad conversionem Petrus n converteret. quas ee contradictorias evidentissimum e, cum prior afirmet coexistam conversionis cum decreto et aliis, si dent; Posterior autem neget eiusmodi coexistam. Iam si ppo afirmativa e vera: go independenter a decreto existente dat futuritio conditionata conversionis. Quod si negativa sit vera: go sine decreto dat futuritio conditionata negationis excludentis conversionem. Et quidem ea ne=gatio libera e, qa si Petrus n converteret casu quo haberet omnia ad conversionem ea n conversio libera eet unde rursus fieret quod sine decreto haberet Petrus quidquid opus e ad conversionem, qa negatio nequit ee libera quin adsint omnia, quæ requirunt ad trum positivum.

Confirt 1o hac ratio qa Deus cognoscit hanc veritatem: Si habuero decretum vocandi Petrum, et concurrendi cum illo ad conversionem, convertet. nam iuxta Thomistas decretum divum et eius vocatio stare nequeunt sine operatione, et in omnium sentª licet ea veritas n sit necessª, saltem possibilis e: at ea veritas n pendet a decreto actu existente: go etc. Probo. Mi qa decretum afert ibi tamquam conditio, sed veritas conditionata n pendet ab actuali exista conditionis ut omnes fatent: go etc. Confirt 2o nam istæ ppes di=versum sensum habent decerno vocare Petrum ad conversionem si audiat concionem. Si decrevero vocare Petrum ad conversionem qdo audiat concionem convertet. diver=sitas autem in eo stat, qd 1a ppo enuntiat actualem existam decreti. 2a vo tan=tum afirmat decretum si det, simul coexisturum cum conversione, qd e longe diversum: go 2a ppo n affirmat existere decretum, et consequent ad eius ve=ritatem n requirit forsit exista decreti. Confirt. 3o qa licet defacto Deus habeat decretum vocandi Petrum qdo concionem audit auxilio ut unum sub quo n conver=tit tamen vocare posset auxilio uberiori sub quo rogo an converteret, vel n? Si dicas qd converteret, qa tale auxilium inferret conversionem: go sine de=creto vocandi per tale auxilium cognoscit Deus, qd si vocaret. Petrus conver=teret: go neq ad futuritionem neq ad scientiam conditionatam conversionis sub illo decreto et auxilio requirit actualis exista decreti. Quod si dicas

adhuc non fore convertendum. Rogo, an si Deus haberet tunc voluntatem immittendi praemotionem quam est compossibilem cum libertate putas converteret Petrus? negari nequit quod converteret: ergo quin existat tale decretum Deus cognoscit futuritionem conditionatam, et liberam conversionis sub illo si daret.

Confirmatur 4° nam ut communis sententia defendit non vocat Deus homines ad poenitentiam in singulis instantibus. Tales ergo loquor de aliquo instanti, in quo Deus neque vocat, neque habet decretum vocandi, et peto quid fieret si vocaret Petrum et adessent omnia, quae requirunt, ut libere converteret? Profecto deberet libere ponere conversionem, vel negationem conversionis; eam ergo partem quam tunc poneret Petrus cognoscit Deus de facto: et tamen sine decreto actu existente: ergo non requirit existentia decreti.

Confirmatur denique nam quando duo simul coexistunt est verum dicere sub conditione quod si daret unum, etiam daret aliud, praescindendo ab eo quod illud unum det, vel non det. ergo si de facto coexistit actuale decretum vocandi Petrum ad conversionem, et futuritio absoluta conversionis, verum est dicere sub conditione, quod si det eiusmodi decretum, dabit existentia conversionis: igitur ut conversio sit conditionate futura, et ut talis cognoscatur, opus non est quod existat decretum. Objectio dissolvit caput 5um.

Caput 5m.
Objectio diluitur

Plura congerunt ab adversariis argumenta contra nostram sententiam, selectiora tantum proponam, et 1um sit. Nihil potest esse determinatum et certum nisi determinationem habeat ex se, vel ex aliqua causa: sed futuritio conditionata est certa et determinata, et non habet ex se determinationem quia nihil est in se: ergo debet habere determinationem ex causa: sed non ex alia praeter decretum; igitur existit de facto tale decretum.

Respondetur quod in futuro conditionato possumus distinguere duplicem determinationem, aliam formalem, quae consistit in ipsamet existentia futuri sub conditione. Alteram quasi radicalem, et effectivam quae provenit ex causis: igitur determinatio formalis est ipsummet futurum ut existens sub conditione quin constituatur per causas, licet eas requirat. At cum haec determinatio non det actu, sed daret si poneret conditio, fit inde quod non exigat causas actualiter existentes. Unde licet decretum sit eius causa, non opus est quod existat, sicut opus non est quod existat voluntas vel auxilium

Determinatio vero radicalis in eo consistit, quod causa connectatur cum futuro. Et haec determinatio non datur quando loquimur in pnti de futuris contingentibus existentibus: id est, quae possunt esse et non esse etiam ex suppositione conditionis ubi afferunt causam. Quapropter mirum non est quod ex hac parte futuritio conditionata non exigat decretum actualiter existens. Addiderim autem quod licet futurum conditionatum haberet determinationem ex causa non inde fieret, quod existeret causa quae datur futuritio nam in eo consisteret haec determinatio quod posita causa poneret infallibiliter futurum, ideoque verum esset dicere: si poneret haec causa, poneret effectus ille, quod verissimum est quamvis causa non existat. Sicut, licet Petrus non currat, verum est dicere, quod si curreret moveret. Et tunc motus habet conditionatam determinationem ex cursu.

Sed instas 1o. Repugnat ut effectus sit conditionate futurus sine sua causa: sed decretum divinum est causa futuri conditionati: ergo neque dari, neque cognosci potest futurum sine decreto actu existente. Respondeo distinguendo Maiorem: sine sua causa actu existente nego Maiorem; sine sua causa conditionaliter existente Concedo Maiorem. Nam ea solum ratione requirit causa quae datur effectus ut manifeste patet in voluntate creata et auxilio, quae causant futuritionem conditionatam, quin opus sit, ut existant ab aeterno. Similiter actus internus causat externum, neque tamen ut externus sit conditionate futurus sub interno, requirit quod internus existat ab aeterno.

Instas 2o implicat aliquid esse futurum absolute, quin supponat decretum absolutum existens ab aeterno: ergo implicat aliquid esse conditionatum, quin supponat decretum conditionatum existens ab aeterno. Probatur consequentia nam sicut se habet decretum absolutum respectu futuri absoluti, sic decretum conditionatum respectu futuri conditionati?

Respondeo antecedens esse falsum: ergo futurum absolutum non supponit decretum absolutum, quod videlicet inferat operationem, nam de facto duo solum decreta concurrunt, alterum dandi auxilium, et alterum concurrendi cum voluntate ad eius operationem. At nullum ex his infert operationem, ut ex alibi dictis suppono: ergo etc. Neque modo disputo an possibile sit illaesa libertate decretum absolutum intendens operationem? Deinde futurum absolutum non exigit ratione sui decretum existens ab aeterno, sicut non exigit voluntatem existentem ab aeterno, licet voluntas sit eius causa, nam haec aeterna existentia provenit ex perfectione divina, quae nequit in tempore concipere decretum ut ultima quaestione tractatus praecedentis ostendi. Unde potius hinc roboratur nostra sententia, ergo si futurum absolutum non exigit decretum existens ab aeterno, futurum conditionatum a fortiori non exiget. Inde negatur consequentia et paritas

argumenti.

Instas 3° ut res sit possibilis requirit aliqua perfectio diva existens ab æterno videlicet omnipota, quæ frlit constituat hanc denominationē: igit ut res sit conditionate futura requirit aliqua perfectio Dei videlicet decretū existens ab æterno qd frlit constituat hanc denominationē. Non defuit Recentior, qui iudicaret futuritionē conditionatā constitui frlit ex aliqua perfectē divina existente ab æterno videlicet ex ipsamet scientiā conditionata sed vehement displicet 1° qa futuritio conditionata ē aliquid creatū qd existeret si poneret conditio: scientia vō conditionata ē aliqd increatū existens ab æterno. 2° qa futuritio conditionata ē obiū scientiæ conditionatæ, qd præsupponit ad illā: gō n constituit per scientiā. 3° nam futuritio absoluta n constituit per scientiā visionis: gō neq futuritio conditionata per scientiā conditionatā.

Melius gō respondet Ndo anū qa si loquatur de possibilitate intrinseca rei, quæ dici solet n repugnantia minime constituit per omnipotā quinimo independens ē ab omnipota, nā ut in metaphā docui licet per impossibile Deus repugnaret, inde n sequeret ex vi consæ quod repugnarent creaturæ; si vō loquat de absoluta possibilitate, fateor illā constitui per omnipotā, nihilominus ad hanc denominationē n petit qd omnipota sit ab æterno qa si per impossibile daret in tempore imo quamvis numquā existeret dummodo possibilis eet constitueret sufficient effectū possibilē, quo pacto licet causa creata numquā existat dummodo possibilis sit reddit effectū absolute possibilē, nā qd iste sit absolute possibilis n aliud affert, nisi qd in suis prædicatis n repugnet, et qd possibilis sit virtus ad illū producendū. Hinc negat consa.

Ubi noto qd licet futuritio conditionata peteret decretū existens illud nequaquā frlit peteret sed radicalit, qa per illud frlit n constitueret esto supponeret tamquā sui causā. Quo pacto licet futurū absolutū petat decretū et ceteras causas existentes, n constituit per illas, sed ab eis procedit.

Instas deniq licet futurū absolutū non petat decretū ab æterno, tamē ex perfectē diva dat ab æterno: gō licet futurū conditionatum n petat decretū existens ab æterno, tamē ex perfectē divā dabit ab æterno. Respondent communit DD. concesso anti. Ndo consā: qa inquiunt, hæc decreta conditionata circa ea quæ n existunt sunt inutilia et imperfecta. Talius

tamen conces° anti consequens ommito nam quidquid sit an hæc decreta dent, vel n̄ dent, qd spectat ad mater de volunte, solu infnti n° qd ea dent ex vi futuritiony, et scientia conditionata. Aliis argutis respondet Cap. 6

Caput 6.

Aliys argumentis Respondet.

Denuo sic Obijcies 1° si futuritio conditionata de condtione conducenti qualis ẽ hæc de qua locuti sumus si Petrus audiret contione converteret n̄ exigeret decretu actualit existens neqs illud exigerent alia futura sub condite retardante vel impertinenti, aut quæ necesaria vel impossibili ẽ in existendo, qd videt incredibile cu eiusmodi conditiones nullu omnino nexu, aut proportione habeant cu futurÿ.

Rt concessa 1c quela nam eade ẽ ro de omnibus futurÿ. et quidem conditiones impossibiles et necesariaz habere sequis proportione cu futurÿ ostendi supra: unde nullu ex hoc cap. discrimen habent a futurÿ sub condite conducenti. Præterea in qualibet ppe de futuro conditionato debent aferri ex parte conditiony si adequate summat omnes causæ, requisita, et quidqd per modu principii antij necesariu ẽ ad eius exista, quæ omnia conducunt ad futuru licet aferant etia alia quæ vel retardant vel impertinent omnino se habent: unde nullu omnino ẽ futuru conditionatu, cuius conditio adequate sumpta n̄ habeat aliqua proportione cu ipsomet futuro.

Modo brevit positivis ronibus ostenda hæc futura n̄ pendere a decreto actu existente. 1° nam ex futurÿ sub condite conducenti colligunt futura sub condite disparata sed sine decreto actu existente dant futura sub condite conducenti: g° dant etia sub disparata. Mi et consa patent: Ma pt nam ex his ppbg: si Petrus vocaret in instanti. A. converteret. si Paulus vocaret in eode instanti. A. converteret infert hæc: si Petrus converteret in instanti. A. Paulus in eode instanti converteret. 2° qa cu hæc futura sub quacuqs condite sint actu n̄ existant, n̄ exigunt causa actu existente. 3° nam independent ab exista decreti necessu ẽ ut posita conditione ponat aliqd ex duobus contradictorÿ: illud g° qd poneret si purificaret conditio defacto futuru ẽ et ut tale cognoscit a Deo. Quarto qa sicut hæc futura quocuqs modo sint, n̄ exigunt causa creata actu existente, licet ab ea pendeant

vt existant absolute sic n̄ exigunt decretum.

Objicies 2o. si neque futuritio, neque scientia conditionata penderet a decretis actu existentibus scientia conditionata esset prior decretis actu existentibus: hoc autem videtur falsum: ergo etc. Minor probatur quia si scientia conditionata prior esset decretis actu existentibus praesuponeret ad haec decreta; sed n̄ praesuponit: ergo etc. Minor probatur quia de facto datur in Deo decretum vocandi Petrum ad conversionem, et concurrendi cum illo, quia Deus cognoscat illum esse convertendum si vocet, et paratam habeat omnipotentiam: ergo Deus habet eiusmodi decreta, quia scientia conditionata praesuponat ad illa.

Confirmatur quia si haec scientia praesuponi deberet ad decreta n̄ daretur unquam decretum in Deo, et caetera, quae requiruntur ex parte voluntatis creatae, quia effectus re ipsa poneret hoc est falsum quia saepius omittimus ea, quae facile praestare possemus: ergo etc. Maior patet nam ante decretum praeiret scientia qua Deus cognosceret quod si poneret decretum, et caetera causae, voluntas operaret: posita autem ista scientia, et purificata conditionis esset necessum vt voluntas absolute operaret.

Ad hoc argumento solum probari scientiam conditionatam n̄ esse priorem positive decretis quod libenter damus quia decretum n̄ supponit scientiam vt evidenter concludit argumentum. At neque scientia praesuponit decretum ideoque dicimus esse priorem negative decreto. Itaque rem aliquam dicimus priorem aliam positive, quando suponit ad istam, quia haec ex se petit illam, et cum decretum non suponat ad rme scientiam inde fit, vt scientia n̄ sit prior positive decreto. Rem autem negative priorem aliam dicimus quando n̄ petit aliam, et cum scientia n̄ petat decretum actualiter existens, ideo dicimus esse negative priorem decreto vt actualiter existente.

Vbi notandum quod licet scientia conditionata semper coniungeret cum decreto actualiter existente, adhuc n̄ esset posterior decreto quia n̄ peteret eius existentiam licet aliunde existeret ob infinitam Dei perfectionem, quae forte petit habere decreta, circa ea etiam quae numquam extitura sunt. eo modo quo supra dictum est quod licet futurum absolutum ex se n̄ petat decretum existens ab aeterno coniungit tamen cum eo decreto quia ratione divinae perfectionis necessum est vt existat ab aeterno decretum, quo Deus causat in tempore creatas.

Notandum praeterea quod sicut scientia conditionalis dicitur prior negative, et n̄ positive decreto quia neque petit ex se decretum, neque petitur a decreto. Ita dici potest posterior negative n̄ positive decreto

qa neq; præsupponit decretum, neq; præsupponit ad decretum; ē enim eadē utriusque loquutionis rō.

Objicies 3° plura S. Sæ testimonia, quibus indicari videt existentia decretī ante scientiā conditionatā. Unum pro omnibus sit celebre illud Math. 26: Angelus qa n̄ possum rogare Patrem, et exhibebit mihi modo plusquam duodecim Legiones Angelorum. Ubi continet ista conditionalis, si Xtus rogaret Pr̄em exhiberet illi plusquam duodecim legiones Angelorum. At respectu huius obī, licet neq; conditio, neq; obum sub illa enuntiatum extiterit, vel exstiturum sit habet Deus decretum actualit existens: ḡo ettā. Mī pt qa nequit ēē verum qd Deus exhiberet Angelos rogante Xto nisi Deus ab æterno decrevisset angelos exhibere si Xtus in tempore Pr̄em rogaret.

Communis PP solutio ē, ad veritatē illius ppnis sufficere, qd ab æterno Deus haberet voluntatē angelos exhibendī si videret Xtum in tempore rogaturum qa tamē vidit hanc conditionē ponendā n̄ fuisse abstinuit ab ea voluntate ut pote inutili et otiosa. Non utar hac solutē qa modo n̄ discutio an ab æterno det ea voluntas, licet verissimū iudicem eā n̄ requirī ad veritatē prædictæ ppnis. Ego quidē facilius ad hoc testimonium, et aliā quæ possent aferri ex S. S. et PPbq Rō, qd licet hæc decreta dent in Deo, qd ommitto, n̄ requirunt ex vī futuritionis, aut scientiæ conditionatæ, quidqid sit an requirant ex perfectē divā. Vltum argutum. Caput 7um.

Caput 7m.

Vltimum argumentum.

Objicies deniq;. Si n̄ admitant hæc decreta, quæ actualit existant nullum Deo suppetet medium ad cognoscenda futura conditionata, sed hoc ē falsum qa cum Deus illa cognoscat opus ē asignare mediū ad ea cognoscenda: ḡo ettā.

Occasione huius argutī discutiendum breblt ē qua rōne Deus hæc futura cognoscat? an ex decreto, an ex conditē an in se ipsis? De hoc n̄ nihil diximus in q.e 5a huius tract. cap 3. Igit universa Thomistarum schola defendit ea n̄ alit posse cognoscī, nisī ex decreto divō actualit existentī, quinimo ideo ponunt eiusmodi decretum actualit existens. Ut et, futurum transferat ab statu posibilitatis ad statum futuritionis, et ut futuritō cognoscat ex illo Videant salmanticenses tract. 3. de scient. Dei disp. 9. dub. 4 Paragrapho 2. 3 Nostri vō PP unanimi consensu tuent hæc futura in se ipsis cognoscī neq; videri

potest ex Thomistico decreto, vel ex condite. Addeat P. Montoya de scientia disp 71 sec 2. et disp. 75. sec 1. n. 3.

Sit 2a ctio Thomistica decreta neq requirunt, neq sufficiunt ad cognoscendo futura libera sub condite. Pr 1a pars. 1o qa haec futura sufficient cognoscunt inse ipsis ut in 3a ctione dicet: go n quie Thomisticu decretu, ex quo cognoscant. 2o nam haec futura cognoscunt independent a decreto actualit existente ut ex dicti constat: go n requirit decretu actualit existens per qd cognoscant. Patet qa si requireret eiusmodi decretu eet impossibile qd cognoscerent independent a decreto.

Vbi notandu qd licet haec futura n possent alit qual ex decreto cognosci ut Thomistae contendunt adue n infert, qd eiusmodi decretu deberet ee actualit existens, qa possent ex illo cognosci quamvis decretu n existeret. Quo pacto ex praemotione cognosco hanc veritate si det praemotio ad actu dabit actu, quis opus sit praemotione actualit existere. et ex caa naria cum oibus requisitis cognosco qd si daret eiusmodi caa cum ijs principijs daret effus, lt nunqm sit extitura caa; rao a priori e nam qndo unum extremum connectit infalibiliter cum alio, bene deduco, qd si det unum dabit aliud, qn requirat actualis existea illius extremi sub quo cognoscit aliud: cumq decretm iuxta Tomistas inferat efum conditionatm, ex illo quamuis n existat pot cognoscere Deus efum conditionatm

Iam vo 2am conclusionis probo. nam ut ex decreto qd adstruit a Tomistis cognosceret Deus futura conditionata libera, necessm erat qd cum eis connecteret tale decretm: at n connectit, go etc. ma constat ex saepe dictis. probo min: qa tale decretm euertit libertatem futuri conditionati: go n connectit cum futuro conditionato libero. pat coa. qa n connecti pot cum eo qd oio destruit, qn imo cum opposito det connecti. pr ans qa tale decretm causaret futuriōem conditionatam et illam infalibiliter infert: go destruit eius libertem sicut praemotio. unde sicut ex praemotione Deus n cognosit efum liberm, sed negoem efus liberi, quamuis cognoscere posset efum liberum, narium l efum abstrahentem a libero et nario ut in tractu go dixi. n secus ex ho Tomistico decreto cognosci negt efus conditionate libera sed illius negao, quamuis cognosci queat efus narius, l abstrahens a libero et nario.

Sit 2a conclusio. condtio sub qua videt futurm nec requiritur nec

nec sufit ut medium ex quo futurm cognoscat. 3a 4a pars cstat ex dictis qa futura suficienter cognoscunt in seipsis: go n requirit cditio tangm medium ex quo cognoscant ita aliter cognosci nequeant.

Pr 2a pars. ex tract.u pcednte. ubi pbavi qd ex caa libera quamvis proxime disposita negt efus absolute ut futurus cognosci, etenim ex parte conditionis tantm aferunt ea quae voluntem proxime dispositam ad actum: at ex his negt efus cditionate futurus videri: go ett.m probo min: qa si ex iis posset efus cditionate futurus videri posset etiam ex eisdem actualiter existentibus videri absolute existens. pterea cditio indiferens e ad obtum cditionatm l eius negoem: go ex cditione negt determinate cognosci obtm cditionatm sicut nec illius negao

Sit 3a cclusio. futura cditionata cognoscunt in seipsis. pr 1o qa Deus cognoscit res eo mo quo cognoscibiles sunt: at cditionata sunt cognoscibilia in se: go ett.a 2o iste modus cognoscendi e nobilior ceteris. 3o qa futura cditionata hent ee cditionatm in seipsis et n solm in caa. go cognoscunt in seipsis. pat nam ea rae cognoscunt a Deo qua possunt. 4o qa etsi ea futura ut talia n existant absolute, sunt adhuc in se cognoscibilia, n quidem ut absolute existentia sed ut extitura sub cditione. sicut lt futura absoluta n existant ab aeterno, tn ab aeterno sunt cognoscibilia, n quidem ut actualiter existentia sed ut extitura pro sua difa temporis. hinc fit ut in caa prout determinata cditionate dos sit efus cditionate futurus videri, nam ex eo qd videat in seipso, necessum est ut videat etiam in caa prout actu determinato. sicut etiam ex eo qd efus absolute futurus in seipso videat, sequit etiam qd videat in caa prout determinata ad illum, qa sic iam involvit ipsum efum et determinoem. hinc pat ad argtm initio capitis ppositum.

Quaestio ultima

An p sciam cditionatam Deus cognoscat sua decreta.

Caput 1m

Proposita dificultate statuit 1a cclusio.

Vidimus in ~~[illegible]~~ pcedentibus a Deo cognosci qd ageret voltas creata si cstitueret in his l illis circumstais, sub quibus esset indiferens ad operandm l n opandm. iam ergo ex ~~[illegible]~~ creata volunte ad increatm faciemus gradm, et simitem difultem excitamus, rogantes an Deus cognoscat qd ageret eius voluntas si cstitueret in his l illis circumstais, a hac l illa cditio daret sub qua Deus indiferens esset ad hoc decretm et eius negoem

Ubi pro maiori quaestis explicoe advertas io difultatem pcedere n solm

de decretis quae modo non existunt, existerent tamen si daretur conditio, sed etiam de illis quae defacto existunt sub his circumstantiis, ea omnino ratione qua dictum est in praecedentibus a Deo cognosci per scientiam conditionalem actus creatos tam existentes absolute sub his circumstantiis quam exstituros fuisse si daretur conditio. quapropter haec difficultas duplici conclusione definiri debet. altera quae loquatur de decretis existentibus, alia vero de non existentibus.

Advertas 2º. ut alias difficultates a praesenti alienas fugiamus, supponenda constitutio decreti divini liberi per intrinsecam perfectionem defectibilem in Deo, cui obiectum non aliter se habeat quam ut merus terminus sicut se habet volitiones creatas, quod suppositum licet falsum dicatur, omnes tamen iuvat ut facilius hanc quaestionem decidamus. etenim si dicamus decretum constitui ex sola perfectione indefectibili, nequibit existere contingenter sub aliqua conditione, sicut existere non potest contingenter eiusmodi perfectio, siquidem est necessaria in existendo. quare non dabitur locus praesenti quaestioni quae rogatur an decretum divinum existeret contingenter casu quo daretur haec conditio, et ut sic exstiturum videatur a Deo. quod si praeter intrinsecam perfectionem addas etiam extrinsecum obiectum, de hoc nulla est difficultas quod a Deo videatur ut exstiturum contingenter si daretur haec aut illa conditio.

Quapropter ut detur controversiae locus omittendum est in praesenti quod actus divinus liber constituatur sicut creatus ex aliqua perfectione omnino intrinseca quae deficere possit, ut sic ad alias difficultates non deflectamus, et argumentis quae petuntur ex constitutione actus liberi per connotationem ad obiectum non implicemur. et sane mirandum est communiter Autores supponere quaestionem hanc non pro de decretis secundum intrinsecam perfectionem Dei, sed secundum extrinsecum obiectum quod connotatur. nam de obiecto nullus dubitat quod connectatur ut conditionate futurum. quod si tota difficultas decreti reducatur ad obiectum, nulla erit controversia de decreto conditionate cognoscendo.

Advertas 3º. quod omnes perfectiones divinae defacto existentes sive necessariae sive liberae sunt conditionate futurae et ut tales cognoscuntur a Deo. hoc constat ex tractatu 3º. quaestione 4ª. unde colligo quod decretum defacto non existens videretur Deus ut exstiturum si poneretur aliqua conditio, tale decretum esset conditionate futurum quamvis deberet existere ab aeterno ex suppositione quod daretur. ratio est quia futurum conditionatum non est sicut futurum absolutum, illud scilicet quod aliquando non est et aliquando est, sed illud quod daretur, si daretur conditio, praescindens ab eo quod esset ab aeterno vel in tempore, sicut praescindit ab eo quod realiter existat vel non existat ut in citato loco probavi.

quia

Quia tn̄ hoc multm hēt de voce, solm in p̄senti discutiam an Deus cognoscat
se habiturm ab æterno decretm aliqd si poneret hæc vel illa cditio sub qua
posset illud hēre vel n hēre, qdqd sit an tale decretm vocari deat cditiona-
le futurm necne. propterea quæstionem aliter inscripsi ac solet a RRbus
ut sentias referam qa forte nullus doctor in re dissidet ab alio. nam qui
negant eiusmodi cognitem Deo, p̄cise ɔtendunt illam n cognoscere decretm
ut cditionate futurm, lt cognoscat ut extiturm ab æterno si daret cditio-
nis. Suarez tractu de scia disp: 7. cap: 9.

His go positis sit 1a ɔclusio. decreta quæ defacto existunt cog-
noscunt a Deo p sciam cditionalem de cdione sub qua ɔtingent existunt vg:
Deus cognosit qd si vellet p̄ducere Pum, vellet etiam p̄ducere Paulum. qd volitio
p̄ducendi angelm quem defacto p̄ducit, coexisteret decreto de p̄ducendo alio
mundo si daret. qd si cderet hunc mundm vellet saltem inefaciter oēs
hoēs salvos fieri ettª. pr io. nam oīs veritas obtiua cognosit a Deo: sed
p eiusmodi p̄posiones aferunt obtiuæ veritēs, n aliter cognoscitēs quam per
sciam cditionatm tendentem in decreta diuā quæ defacto ɔtingnt existunt sub
cditione sic. g ettª.

Pr 2o Deus cognosit actus creatos actualiter existentes tangm extituros
si daret cditio: go similiter cognosit actus diuos. pat si qd obstaret maxime ab
soluta existeā. ans admitit ab his quibuscum disputo. nec me iudice negari
pōt cum vel nos ipsi tales actus cognoscamus, nam si Petrum currentem video
manifeste colligo qd si daret risus Pauli (qui mō dat) daret cursus Petri.

Pr 3o. nam ex absoluta existeā rei sub his circumstāis, infert nario
qd talis res existeret si darent illæ circumstāæ: go ex absoluta existeā sub
his circumstāis, infert nario qd decretum existeret si darent illæ circumstāæ:
sed Deus cognosit p sciam visionis absolutam existeam sui decreti sub his cir-
cumstāis actualiter existentibus: go exinde determinat qd existeret tale decre-
tm si darent tales circumstāæ. pat coā. nam qndo unum obtm infert ex alio, ex
ɔmoē huius determinat Deus ad cognoscendm alind ex alio ut ex dictis ɔstat.

Caput 2m

Secunda conclusio.

Locuti sumus in p̄cedente ɔclusioē de decretis actu existentibus. mō de n existen-
tibus statuo qd cognoscunt etiam a Deo p sciam cditionalem. hæc ɔclusio p̄bari
communiter solet sequentibus rāobus quas oportet discutere

Prima. nam futurio cditionata ɔuersionis, et scia cditionata p quam cognositur
pendet a decreto diuo, n quidem absoluto sed cditionato ex parte actus: go talis
scia cditionata p quam atingit futurio cditionata ɔuersionis, atingit etiam decre-
tm diuum ut cditionatm. pat nam atingit decretm eo mō quo causat futurioēm

conuersionis: sed eam causal ut conditionatm: q^a atingit ut conditionatm

Sed vehementer displicet hæc raõ 1°. nam p actm illum quo Deus afirmat qd si Pus audiret concionem, et Deus haberet voltem illam adiuuandi ad conuersionem, conuerteret, n atingit decretm ut conditionatm, sicut nec atingit concionis auditio, p pcise afert decretm et auditio concionis, tangm hipotesis sub qua daret conuersio, alioqui duplex conditio exprimeret ab eo actu, altera sub qua conuersionem enunciaret, alia sub qua decretm, qd tn ex terminis e falsum.

Displicet 2°. nam stante veritate istius actus dupliciter illi pot decretm ee conditionatm. 1° q^a daret si poneret in re conditio l obtm enunciatm sub conditione. 2° q^a daret si poneret in re auditio concionis et cætera sub quibus et decreto, dr futura conuersio. nec ri aliud occurrit sub quo decretm posit ee conditionatm. at neutro mo atingit p sciam conditionatm de qua loquimur in presenti: g° etc. pr min q^a decretm n e contingenter sed nario futurum casu quo purificaret conditio, l poneret in re futurm, nam conditio inuoluit essentialr decretm et futurm neqt ee in re sine decreto: g° n contingenter sed nario dabit decretm casu quo purificet conditio, l ponat in re futurm: g° n p sciam liberam sed necessariam atingit decretm ut exiturum si purificet conditio, l ponat in re futurm.

Si vero dicat decretm ee conditionatm sub auditione concionis et cæteris quæ pcedunt ad conuersionem. c^a nam ut cap. 1° pcedentis quæstionis notaui optime, stat qd si daret requisita cætera cum decreto et concionis auditione, Pus conuerteret, qn verum sit qd si daret concionis auditio, Deus haberet decretm concurrendi ad conuersionem. imo stante pot conditionata veritas conuersionis, ut Deus posuit, ut Deus posuit decernere n iuuare ad conuersionem audita concione.

Instant P. Res implicat qd p sciam conditionatem atingat conuersio ut futura, qn ex parte conditionis exprimat decretm et cætera quæ requirant: c^o iam p sciam conditionatem atingit decretm. n placet. nam aliud e qd atingat decretm tangm conditio sub qua enunciat ~~decretm~~ obtm, aliud qd atingat tangm obtm enunciatm sub conditione. 1m e. vm. 2m falsm. nam p actm exprimentem conuersioem condim atingit decretm ut conditio, n ut obtm enunciatm sub conditione. pbandm g° est p sciam conditionatem exprimi ~~decretum sciam~~ decretm ut obtm enunciatm sub conditione. nam circa hoc est pres difultas.

2a raõ qua pbari solet dicta conclusio. nam posita conditione necessum e ut unum ex contradictoriis libere ponat. v.g. suposita creatione alterius mundi, det Deus libere voltem inefacem qua oes salui fiant, l negaoem talis voluntatis, et sub auditione concionis, l Deus libere het voluntem iuuandi Pum l libere n het eiusmodi voluntem, q^a nec pot utrumq contradictorium simul here nec ab utroq suspendi. det g° unum ex illis ponere, et id cum libere... g° si poneret voluntem, Deus l mo cognosit qd si daret mo ea conditio, Deus

heret

habere et contingentem eam voluntatem. quod si haberet eius negationem; Deus modo cognoscit quod si daretur eius conditio poneret contingenter talis negatio, cumque ea negatio sit contingens, et libere potuit a Deo poni, et cognoscit eius contradictorium a Deo quod est decretum.

Confirmatur 1o haec ratio quia Deus cognoscit actum creatum exstiturum sub conditione ergo a fortiori cognoscit proprios actus. patet consequentia quia facilius et magis connaturale est proprios actus cognoscere quam alienos. Confirmatur 2o. quia Deus modo cognoscit qualem quidem haberet si crearet alium mundum: ergo cognoscit proprios actus voluntatis qui constituerent talem quidem. Confirmo 3o ex Matthaei 26. ubi Christus ait quod si rogaret Patrem exhiberet plusquam 12 legiones angelorum illi. ergo si Christus rogaret Patrem, Pater vellet exhibere illi legiones, quia exhibere non potest quin vellet exhibere: cognoscit ergo Deus conditionate si Christus rogaret Patrem vellet angelos exhibere

Hoc argumentum si bene perpendatur ad summum probat Deum cognoscere sua decreta ut exstitura si daretur conditio quod bene stat quamvis ea decreta actu aliter existant ut praecedenti capite dicebam. unde non probat quod modo intendimus videlicet cognoscere Deum ut exstitura sub conditione decreta quae de facto non existunt quia poteris dicere cum Thomistis Deum habere de facto decreta circa omnes combinationes et conditiones possibiles quibus decernat salvos fieri omnes homines alterius mundi si produceret. iuvare Patrem ad conversionem casu quo audiat Dominum. habere quidem exercere circa mundum alium si producat. exhibere Christo legiones angelorum si Patrem rogaret. etc.

Impugnaret aliquis hanc sententiam probando quod actualiter non existant haec decreta. id tamen non approbo quia pertinet ad materiam de voluntate, discutere an existant. quod ego de hoc scit ego insurgo, et congrego rationem iactam quae mihi efficax est, nam si per impossibile non darentur haec decreta sed exstitura essent casu quo daretur conditio, cognoscerentur a Deo ut exstitura sub conditione quin cognoscerentur ut actualiter existentia, quo pacto si per impossibile decretum inciperet in tempore, cognosceret adhuc ut supra dixi, quamvis a perfectione divina queat quod nequeat non existere ab aeterno. ergo licet ex perfectione divina dentur actu haec decreta, tamen divina cognitio non petit haec decreta actu. sed posset cognoscere licet essent duntaxat futura si poneretur conditio. cognoscit ergo Deus vel ut exstitura sub conditione decreta quae forte non dantur absolute, vel si dentur eorum existentia est per accidens ad cognitionem

Ad finem vero advertas sive existentia sive non, cognosci a Deo tanquam exstitura sub conditione pertinenti a impertinenti vel disparata, nam quocumque

ɔditio se heat, possunt decreta cognioem dinam terminare sicat de actibus creatis in hoc toto tractu diximus

Caput 3m

Obiectionum solutio.

Plures obiectiones hic coacervari solent ut ostendant decreta dina n ee conditionata futura, nec ut talia a Deo cognosci a Deo, quas tn omittimus qa n sunt ad rem cum, in pñti solm intendimus Deum illa cognoscere ut ɔditionata, siue ut existentia Casu quo purificet ɔditio. quare illis omissis ad eas veniamus quæ directe pugnant ɔa nos.

Prio sic obycies. ut Deus cognosceret sua decreta ɔditionata, nessum erat qd itetus dinus supcomprehenderet volunrem dinam: sed n supcomprehendit qa n e magis pfectus itetus quam voltas: go etta. ma: pr qa rao cognoscendi decreta ɔditionata n e eorum veritas obtiua sed supercomprehensio voluntis a qua pcedunt. nonulli negant minorem huius discursus qa censent itetum ee pfectiorem volunte. sed qa n facile id ostendit

Facilius Reo nando ma et eius probaoem qa rao cognoscendi futura creata e illorum obtiua veritas ut quæst e pcedn cap: 7 dixi: go a fortiori dicendm de decretis dinis in quibus obtiua veritas nobilior est. pterea pbat hoc argtm n cognoscere Deum sua decreta ut existentia qa rao cognoscendi illa n e veritas ~~ɔditionata~~ obtiua sed supcomphensio dina voluntis quæ tn impli est. deinde quamuis Deus supercomphendat voluntem creatam n cognoscit ex illa nostras operaoes siue absolutas siue ɔditionatas qa voluntas indiferens e ad actum et n actum: go li supcomphenderet voluntem dinam, nequiret hæc ee rao cognoscendi decreta qa dina voluntas esset adhuc indiferens ad hoc decretm et eius negoem. deniq li nos n ɔphendamus dinam voluntem, cognoscimus tn eius actus: go Deus a fortiori cognoscit quamuis illam n supcomphendat.

Obycies 2o. scia hæc eripit libertem a Deo, nam ex suposione qd illa det, et purificet ɔditio, necessum oio e qd ponat decretm dinum ut pat hoc sylogismo. si daret hæc ɔditio, Deus heret hoc decretm: atqui dat hæc ɔditio: go dat hoc decretm. cuius coens deducit ex pmissis recte. sed quis n videt hoc eodem argumnto probari sciam ɔditionatam de actibus liberis creatis etiam tollere libertem, cum ex suposione dina scia et purificoe ɔditionis teneat operari voltas creata. qd tn ee falsum ɔstat ex quæst e ia huius tractatus. cap 4o.

Rr

R[x] q[uod] eam necessitatem esse contingentem consequentem non antecedentem, q[ui]a non provenit ex aliquo principio anti ad decretum, sed ex ipsomet exercitio libertatis q[uo]d supponit ante scientiam conditionatam: itaq[ue] prius est q[uo]d Deus ponat decretum sub conditione quam q[uo]d videatur positum. et consequentem necessitas quae oritur ex scientia consequens est q[ui]a supponit exercitium libertatis, unde non laedit libertatem sicut necessitas quam Deus habet amandi orta ex scientia visionis qua videt se amari, non opponit libertati, q[ui]a non est antecedens sed consequens et supponens libertatis exercitium.

Instas 1o: si scientia visionis praecederet decreta divina, everteret eorum libertatem: at scientia conditionalis praecedit divina decreta: ergo evertit eorum libertatem. R[x] distinguendo maiorem: si praecederet prioritate naturae concedo maiorem: si praecederet prioritate temporis nego. q[ui]a sicut scientia visionis de peccato Antichristi v[erbi] g[ratia] non destruit eius libertatem l[ice]t tempore praecedat q[ui]a naturae sequitur peccatum, ita si per impossibile scientia visionis antecederet tempore decreta divina, non everteret eorum libertatem dummodo naturae posterior esset. minor etiam distingui debet q[ui]a vel sermo est de decretis conditionatis, vel de absolutis. Si de conditionatis, scientia conditionalis non antecedit et subsequitur ad illa, q[ui]a prius est rem esse conditionate quam per scientiam conditionatam cognosci, sicut prius est rem esse absolute quam per scientiam absolutam videri. q[uo]d si loquamur de decretis existentibus, scientia conditionalis est prior nec tamen laedit eorum libertatem propter rationem supra quaestione 1a citata cap: 4i dedimus dum sermo esset de actibus creatis ubi similis difficultas urget.

Sed nota q[uo]d prioritas quam habet scientia conditionalis respectu decreti existentis non est prioritas naturae sed in subsequendi consequentia: non est quidem prioritas naturae q[ui]a solum haec datur quando res exigit anterius ad actum: sed scientia conditionata de decreto non exigit anterius ad decretum: ergo etc[eter]a probatur minor q[ui]a si exigeret anterius, deficiente scientia non daretur quod quod anterius requiritur ad decretum: sed datur: ergo etc[eter]a probatur minor: q[ui]a l[ice]t Deus non habeat decretum sub his circumstantiis, adhuc potest proxime illud habere cum libere omittit: ergo habet quodquod anterius exigit ad illud: sed non habet scientiam conditionalem quod haberet illud si darentur praedictae circumstantiae. ergo etc[eter]a. probo iam 2am partem q[ui]a bene valet, hoc decretum existit absolute sub his circumstantiis: ergo cognosci a Deo q[uo]d existeret si darentur istae circumstantiae. non tamen est 3a valet. et hanc eandem prioritatem agnosces in scientia conditionali respectu nostrorum actuum.

Instas 2o falsum est q[uo]d scientia conditionalis non antecedit conditionatum decretum. probas q[ui]a talis scientia dirigit ad conditionate volendum Deum cum alia non detur. R[x] dirigi

Deum q sciam simplicis intelligentiae. nam ita de seipso enunciat, si Petrus audiat orationem et mihi proponat ut ex se bonum dare auxilium ad conversionem ego decernam illud auxilium dare. ubi ex parte conditionis datur scientia proponens bonitatem quae relucet in eo quod auxilium conferat quae scientia sine dubio est simplicis intelligentiae, et illa dirigitur Deus ad conditionate imo ad absolute volendum

Instas ultimo scientia de propriis actibus tollit eorum libertatem: ergo scientia divina conditionalis de suis decretis destruit eorum libertatem. Respondendo antecedens. quia talis scientia subsequatur actum ut potest, non destruit eius libertatem sed supponit ut patet innumeris exemplis. nam scientia qua motum propriae manus video, vel qua cognosco actum internum illum imperantem non destruit libertatem exterioris motus vel interioris actus quia supponit illum. et scientia visionis qua Deus intuetur sua decreta, compatitur cum eorum libertate quia subsequitur decreta. et demum Christus Dominus ab instanti suae conceptionis vidit omnes suos actus liberos postea eliciendos ut late dicemus in materia de incarnatione quam vobis iam in subsequentem annum elucubramus. et haec pro materia de scientia sufficiant quae cedant in laudem omnipotentis Dei et Virginis Matris omniumque Sanctorum. Amen. Finis

Index tractatuum, quæstionum, et capitulorum, quæ in tota hac Materia gravissima continentur.

Totius indicis finis.

533

160